

Kommunstyrelsens handlingar till sammanträdet 2017-09-27

Sektor Omsorg
Socialchef
Johan Lundh
johan.lundh@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Gemensam organisation för personligt ombud (PO) i Fyrbodals.

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar godkänna att Färgelanda kommun genom avtalssamverkan ingår i en gemensam organisation för personligt ombud i kommunerna inom Fyrbodals med Trollhättans kommun som huvudman och arbetsgivare.

Kommunfullmäktige godkänner att verksamheten organiseras och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med FoU- Socialtjänst Fyrbodals utredning ”Personligt ombud i Fyrbodals organiserat via Vårdkommun”

Finansiering sker inom befintlig budget för sektor Omsorg.

Ärendet

Under hösten 2015 identifierade och föreslog Kommunalförbundet Fyrbodals socialchefs nätverk området personligt ombud (PO) som ett verksamhetsområde som de 14 medlemskommunerna skulle kunna samarbeta kring.

Ett förslag till gemensam organisation för personligt ombud har tagits fram av en arbetsgrupp bestående av kommunrepresentanter och under ledning av kommunalförbundets utvecklingsledare inom funktionshinder området.

I korthet innebär förslaget att en sammanhållen verksamhet för PO bildas under en vårdkommun. Sammanlagt omfattar verksamheten sju PO varav en även har uppdraget som chef. Tjänsterna fördelas på tre placeringssorter utifrån geografisk spridning. Kostnaderna fördelas per capita utifrån medborgare 18 år och äldre. Avtal som reglerar samverkan, bl a eventuell justering av kostnad ska upprättas mellan vårdkommun, sju tjänster och tre placeringssorter.

Under förutsättning att nödvändiga beslut fattas planeras för att den nya organisationen etableras under första kvartalet 2018. För att detta ska kunna ske måste rekrytering av chef för verksamheten påbörjas under hösten 2017.

För 2018 beräknas kostnaden bli ca 52 000 kronor.

Tf Kommunchef
Per Wahlén

Socialchef
Johan Lundh

Personligt ombud i Fyrbodal organiserat via
Vårdkommun – utredning på uppdrag av
socialcheferna i Fyrbodals 14 kommuner

2017-01-18

Kompletterat med reviderat förslag 10 mars 2017

Arbetsgrupp:

Maria Klamas, Vetenskaplig ledare, Fyrbodals kommunalförbund

Marie Olander, Samordnare socialpsykiatri, Vänersborgs kommun

Tore Andersson, Personligt ombud Dalsland (Mellerud, Åmål, Bengtsfors, Dals Ed)

Anneli Fredriksson, Personligt ombud Trollhättan

Hampus Karlsson, Enhetschef (socialpsykiatri), Sotenäs

Anna Svensson, Enhetschef (för bland annat personliga ombud), Uddevalla

Lena Johansson, Förvaltningschef, Trollhättan

Innehållsförteckning

Nya uppdraget och bakgrund till det	3
Rapportens disposition	4
1. Bakgrund	4
1.1. Personligt ombud - vad är det?.....	4
1.2. Organisationsform – PO via värdkommun.....	5
2. PO-verksamhet via värdkommun i Fyrbodals	6
2.1. Inledning.....	6
2.2. Organisering och styrning	6
2.2.1. Ledningsgrupp.....	6
2.3. Bemanning.....	7
2.4. Geografisk indelning	8
2.5. Lokaliteter	10
2.6. Transportmedel.....	11
2.7. Budget	11
2.7.1. Kostnadsfördelning/kommun baserat på invånare 18 år och äldre.....	13
3. Sammanfattande ord om organisationsförändring.....	13
4. Kompletterande uppdrag PO i Fyrbodals.....	16
4.1. Inledning.....	16
4.2. Klusterindelningar, nya förslag	16
4.2.1. Förslag nummer 1	17
4.2.2. Förslag nummer 2.....	18
4.2.3. Förslag nummer 3.....	19
4.2.4. Sammanfattande ord om de tre förslagen kring klusterindelning.....	20
4.3. Sammanfattning – bemanning PO.....	20
4.4. Budget – reviderat förslag baserat på 7 PO	21
4.4.1. Kommentarer till budgetförslaget.....	22
4.4.2. Fördelning kostnad per kommun.....	23
4.5. Tankar på vägen	24

Nya uppdraget och bakgrund till det

Maria Klamas, Fyrbodals kommunalförbund fick 23/9-16 uppdraget att tillsammans med, av socialcheferna utvalda, representanter från kommunerna, göra en ny fördjupad utredning kring personliga ombud¹ i Fyrbodal. Utgångspunkten i det nya uppdraget är den rapport om olika former av organisering av PO som presenterades för socialchefer och beredningen våren 2016².

Det nya uppdraget består i att göra en fördjupad utredning kring organisationsformen ”Personligt ombud organiserat via värdkommun”. Socialcheferna önskar ett förslag vad gäller;

- Organisering och styrning,
- Geografisk indelning,
- Kostnader och kostnadsfördelning

Kostnaderna ska baseras på befolkning 18 år och äldre, och utredningen ska även beskriva möjliga statsbidrag och annan möjlig finansiering. Ett tydligt brukarperspektiv ska genomsyra arbetet. Socialchefernas utgångspunkt är att alla Fyrbodals 14 kommuner ansluter sig till den Fyrbodalgemensamma organiseringen av PO, men ser inga hinder för att genomföra organisationsformen även om någon/några kommuner väljer att ställa sig utanför.

Rapporten ska presenteras för socialcheferna 27 januari 2017 och för Beredningen Välfärd 16 februari 2017. I arbetsgruppens uppdrag ligger *inte* att utreda eller föreslå vilken kommun som ska vara värdkommun för PO-verksamheten i Fyrbodal.

Arbetsgruppen består av:

Maria Klamas, Vetenskaplig ledare, Fyrbodals kommunalförbund
Marie Olander, Samordnare socialpsykiatri, Vänersborgs kommun
Tore Andersson, Personligt ombud Dalsland (Mellerud, Åmål, Bengtsfors, Dals Ed)
Anneli Fredriksson, Personligt ombud Trollhättan
Hampus Karlsson, Enhetschef (socialpsykiatri), Sotenäs
Anna Svensson, Enhetschef (för bland annat personliga ombud), Uddevalla
Lena Johansson, Förvaltningschef, Trollhättan

Vid såväl arbetet med den förra rapporten kring PO i Fyrbodal och denna har information inhämtats från PO-verksamheten i Värmland, via Monica Hjelte, verksamhetschef för personliga ombud och hennes kollegor. Vidare har information inhämtats från Länsstyrelsen och Socialstyrelsen för att sätta samman denna rapport.

¹ Härefter förkortat PO

² Finns publicerad på

<http://www.fyrbodal.se/dettajobbarvimed/valfard/fousocialtjanst.4.77acda1714f3f698569c00b6.html>

Rapportens disposition

Rapporten inleds med en bakgrund där insatsen personligt ombud och organisationsformen PO via värdkommun beskrivs på ett övergripande sätt. Därefter följer del två som har sitt fokus på Fyrbodals fjorton kommuner och hur personliga ombud via värdkommun skulle kunna se ut beträffande organisering och styrning, geografisk indelning samt kostnader och kostnadsfördelning. Detta inkluderar även förslag kring ledningsgrupp, bemanning, lokaliteter och transportmedel. Rapporten avslutas med några sammanfattande ord kring organisationsförändringen vilket knyter an till den grundläggande tanke som socialchefs nätverket lyft fram i båda sina uppdragsbeskrivningar.

1. Bakgrund

I detta avsnitt ges en kort generell beskrivning av vad personligt ombud är samt av organisationsformen PO via värdkommun. Denna generella beskrivning ligger till grund för det förslag för Fyrbodal som presenteras i del två.

1.1. Personligt ombud - vad är det?

Verksamheten med personligt ombud riktar sig till personer 18 år och äldre, med långvarig och omfattande psykisk funktionsnedsättning som har behov av särskilt stöd för att kunna tillvarata sina rättigheter i samhället.

År 2000 beslutade regeringen att verksamheter med personliga ombud skulle bli permanenta och landsomfattande (Regeringsbeslut S98/7454ST, S1999/4985ST). Verksamheten är frivillig för kommunerna. Den 1 augusti 2013 trädde förordning SFS 2013:522 i kraft, om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud för vissa personer med psykiska funktionsnedsättningar. I förordningen anges bland annat att:

Statsbidrag lämnas för verksamhet med personligt ombud som syftar till att den enskilde ska;

- Ha bättre möjligheter att påverka sin livssituation och vara delaktig i samhället
- Ha möjligheter att leva ett mer självständigt liv och få en förbättrad livssituation
- Ges möjligheter att få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service på jämlika villkor samt rättshjälp, rådgivning och annat stöd utifrån sina egna önskemål och behov.

Verksamheten syftar även till att;

- Få myndigheter, kommuner och landsting att samverka utifrån den enskildes önskemål och behov

- Ge underlag till åtgärder som kan förebygga brister i fråga om att den enskilde kan få tillgång till samhällets utbud av vård, stöd och service, rehabilitering och sysselsättning utifrån egna önskemål, behov och lagliga rättigheter.

Ett personligt ombud ska;

- Stödja den enskilde för att så långt det är möjligt uppnå ändamålen i § 3 förordningen, första stycket
- Arbeta på den enskildes uppdrag

Socialstyrelsens roll är att ansvara för samt stödja och utveckla verksamheterna i samverkan med länsstyrelserna och huvudmännen. Socialstyrelsen har även haft ansvaret för att definiera arbetsuppgifter och kriterier för arbetet som ombud samt ansvar för att ordna utbildningar för PO.

1.2. Organisationsform – PO via värdkommun

Oavsett hur PO-verksamheter organiseras ska utgångspunkten och fokus vara utifrån ovanstående, det vill säga, ett reellt brukarperspektiv. PO-verksamhetens och den enskilde PO:s ledstjärna ska i, såväl det strukturella som det klientnära arbetet, vara möjligheten för den enskilde att ta del av sina samhälleliga rättigheter.

Organisering av PO via värdkommun innebär att flera kommuner går samman och skapar en gemensam PO-verksamhet. Denna PO-verksamhet förläggs organisatoriskt i en av de kommuner (den så kallade värdkommunen) som valt att gå samman och det är där samtliga PO blir anställda. En verksamhetschef tillsätts, denna kan utöver sitt chefskap även ha egna klienter som PO. De kommuner som valt att samorganisera sig finansierar verksamheten gemensamt utifrån en fördelning som de kommit överens om, exv. baserat på invånare 18 år och äldre.

I Socialstyrelsens uppföljning av verksamheten med PO (2014-3-23) anges att de län som har en gemensam organisation av ombudsverksamheten har identifierat flera fördelar med det. Att arbeta flera tillsammans ger bredare kompetens. Verksamheterna blir inte lika sårbara vid sjukdom och/eller semester och det kan i vissa fall vara en fördel om klienten kan välja ett ombud bland flera. Det är också lättare att tillsätta en ledningsgrupp på länsnivå än på kommunal nivå. Just det med en fungerande ledningsgrupp är en viktig faktor att ha i beaktande då Socialstyrelsens uppföljning visade att det i många ledningsgrupper saknas viktiga samverkansparter. Vad gäller Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan så fanns de endast representerade i cirka en tredjedel av ledningsgrupperna. Saknas representation från vissa parter leder det till minskad samverkan, vilket givetvis får återverkningar ytterst för klienterna. Just de delar som gäller ledningsgruppen, aktörers representation, är något som Socialstyrelsen ser som ett viktigt område att förbättra inom PO-verksamheterna.

I Värmland drivs sedan 2002 PO i samverkan mellan alla deras 16 kommuner och Karlstad är värdkommun för verksamheten. Socialstyrelsen lyfter fram de framgångsfaktorer som Värmland har angett med sin organisering av PO (Socialstyrelsen 2014-3-23)

- PO fristående ställning
- Fungerande ledningsgrupp och samlad länsorganisation
- Tydligt formulerat uppdrag för PO
- Klienten är uppdragsgivare
- Klienten sprider positiva omdömen om hjälp och stöd som erhållits
- PO arbetar långsiktigt och med kontinuitet för hållbar förändring
- PO identifierar och påtalar brister, hinder och systemfel
- PO bidrar till verksamhetens utveckling
- PO erhåller kontinuerlig kompetensutveckling

2. PO-verksamhet via värdkommun i Fyrbodal

2.1. Inledning

Uppdraget från socialchefs nätverket är att göra en fördjupad utredning kring organisationsformen ”Personligt ombud organiserat via värdkommun”. Denna utredning skall fokusera på; organisering och styrning, geografisk indelning samt kostnader och kostnadsfördelning.

2.2. Organisering och styrning

Socialchefs nätverkets målsättning är att samtliga 14 kommuner i Fyrbodal samorganiserar PO-verksamheten via en värdkommun. Arbetsgruppen har inte haft i uppdrag att föreslå eller utreda vilken kommun som i så fall bäst skulle vara värdkommun.

PO-verksamhetens yttersta ledning sker via den så kallade **ledningsgruppen**, däri ingår bland annat den **verksamhetschef** som håller samman verksamheten med dess **personliga ombud**.

2.2.1. Ledningsgrupp

Förslag; en central ledningsgrupp och fem lokala ledningsgrupper som följer den geografiska kluster-indelningen.

Enligt 5 § i förordningen (SFS 2013:522) om statsbidrag till kommuner som bedriver verksamhet med personligt ombud ska det finnas en ledningsgrupp med representanter från kommun, landstingets primärvård och psykiatri, arbetsförmedling och försäkringskassa. Patient-, brukar- och anhörigorganisationer ska erbjudas att delta i ledningsgruppen.

Ledningsgruppens uppgift är att leda ombudens arbete, men också att arbeta strategiskt med kvalitets- och utvecklingsarbete.

Som tidigare nämnts har det visat sig exempelvis i Socialstyrelsens uppföljning att det i många ledningsgrupper saknas viktiga samverkansparter. Det är främst Arbetsförmedling och Försäkringskassan som lyfts fram som aktörer som ofta saknas i ledningsgrupperna i landet. Socialstyrelsen lyfter fram flera framgångsfaktorer i Värmlands organisering av PO, bland annat en fungerande ledningsgrupp och samlad länsorganisation.

Arbetsgruppen ser det som värdefullt att ta vara på de erfarenheter Värmland har vad gäller tillskapande och upprätthållande av en fungerande central ledningsgrupp och deras lokala ledningsgrupper. Detta kan öka förutsättningarna för Fyrbodal att skapa detsamma.

2.3. Bemanning

Förslag till bemanning i Fyrbodal; Nio personliga ombud plus en verksamhetschef med egna klienter (dvs. viss del PO).

Idag finns totalt sett sex personliga ombud inom Fyrbodalområdet; två i Uddevalla, ett PO vardera i Vänersborg, Trollhättan och Färgelanda. Mellerud, Åmål, Bengtsfors och Dals Ed har ett PO i samverkan. Detta ger att sex kommuner i Fyrbodal helt saknar personliga ombud.

Bemanning av PO ska ses på tre nivåer;

- Bemanning PO totalt i Fyrbodal
- Bemanning PO i respektive kluster
- Antal klienter/PO

En av fördelarna med detta tänk är att det öppnar upp för flexibilitet och ökad effektivitet i användandet av PO där anpassning kan ske utifrån brukarnas behov i högre grad än vid organisering av PO i enskilda kommuner.

Baserat på kommuninvånarantal 18 år och äldre i Fyrbodal som helhet föreslår arbetsgruppen nio personliga ombud i Fyrbodal plus en verksamhetschef som då kan ha ett visst antal klienter, dvs. arbeta både som PO och chef. Denna bemanning är baserad på 1 PO per 25 000 - 30 000 invånare, en beräkning som de flesta kommuner använder. Fyrbodal har som helhet 266 337 invånare varav 213 792 personer 18 år och äldre (år 2015 enligt www.kolada.se). (Antal/kommun redovisas i tabell 1). Hur bemanningen föreslås se ut i varje kluster presenteras i relation till stycke om geografisk indelning.

Att räkna ut bemanning när det gäller PO innebär, som arbetsgruppen ser det, egentligen att ta fler aspekter i beaktande än enbart befolkningens mängd, något som poängterades även i förra rapporten. Dessa aspekter är betydelsefulla att ta hänsyn till för att uppdraget ska bli rimligt och trovärdigt för såväl PO som klienter. Vi menar att en beräkning baserad på befolkningens mängd är den beräkning som kan göras initialt, men att de andra aspekterna kan och borde tas i

beaktande när organisationen är ett faktum. Det är först då chefen tillsammans med nätverket av PO kan få kännedom om och kartlägga nedanstående aspekter på ett mer reellt sätt. Detta är också aspekter som är föränderliga över tid. Således behöver det finnas utrymme för flexibilitet när det gäller bemanningsfrågan. De aspekter arbetsgruppen vill betona som betydelsefulla vad gäller bemanning är;

- Hur målgruppen ska avgränsas, här ska det vara förordningen som avgränsar målgruppen.
- Tyngd/dignitet på ärendet (p.g.a. föränderlig problematik för målgruppen)
- Avstånd mellan ärenden, d.v.s. hur lång resväg för PO
- Nätverk som PO ska delta i
- Uppsökande verksamhet (i vilken omfattning och på vilket sätt)
- Samverkan med och tillgänglighet till andra aktörer (FK, AF, Kriminalvården, Frivården, Öppen och slutenvården, primärvården, socialtjänsten, kronofogden, konsumentkontor m.fl.)
- Tillgång till stöd- och vårdverksamheter (boende, boendestöd, öppenvård, slutenvård etc.)
- Deltagande i ledningsgrupp (lagtvång)

Denna bemanning av PO totalt sett i Fyrbodal måste också brytas ner till vilket antal klienter/PO som är rimligt att ha. De ovanstående aspekterna kan då vara till nytta för en sådan beräkning. Vi har ingen anledning att tro att det kommer att bli extra många nya ärenden i de kommuner som tidigare inte haft PO. Sannolikheten är större att det istället krävs extra tid för PO och verksamhetschef att göra PO känt i dessa kommuner. Ett förslag är också att verksamhetschefen initialt har färre ärenden för att kunna lägga extra uppmärksamhet på att bygga upp den nya PO-verksamheten och då inledningsvis ledningsgrupp och verksamhetsplan.

2.4. Geografisk indelning

Förslag; Fyrbodal delas in i fem kluster, där det i varje kluster finns en så kallad placeringskommun.

Den övergripande bemanningen i Fyrbodal som helhet bryts via kluster ner i delområden där antalet PO fördelas utifrån befolkningens mängd inom respektive kluster. Denna fördelning ska inte ses som statisk utan mer som en grund med möjlighet till flexibilitet utifrån skiftande behov hos klienterna inom Fyrbodal som helhet som beskrivits ovan.

Val av vilka kommuner som ska ingå i ett kluster har dels varit geografiskt, dels i vilken mån kända samarbeten kommuner emellan redan finns. Val av vilken kommun i respektive kluster som föreslås vara placeringskommun är geografiskt baserad för att öka möjligheterna för samarbete över klustergränser vid behov. Arbetsgruppen menar att det är en fördel om placeringskommunerna i möjligaste mån ligger så nära varandra som möjligt, istället för att de förläggs i ytterkant av klustren.

Det finns inga befintliga strukturer inom Fyrbodal som skulle kunna skapa naturliga kluster för PO-verksamheten, varför vi skapat nya kluster-formationer.

I varje kluster finns en fetmarkerad kommun, vilken är den vi föreslår som placeringskommun. Placeringskommunen är den kommun där respektive PO/PO-grupp utgår från och har sin fasta lokal. Vi har också räknat samman hur många invånare respektive kluster har för att därigenom kunna beräkna bemanning av PO inom klustret. I den mån behov finns kommer PO att röra sig över klusterindelningarna. Det kan exempelvis handla om ökat behov av PO-stöd hos befintliga klienter eller ökat antal klienter i behov av PO. Det kan även handla om matchning av PO, ersättare vid sjukdom eller ledighet, alternativt behov av att vara två PO vid besök hos klienter. PO i kluster 1 och 2 kan eventuellt ha som arbetssätt att de jobbar ihop vissa dagar i kluster 1 och vissa dagar i kluster 2 om behov finns. Utgångspunkten är att tillse att de personer som har behov av PO får detta och en samlad organisering av PO ökar förutsättningen för att nyttja PO-resurserna mer effektivt.

Kluster 1

Tanum

Strömstad

25 309 invånare totalt varav 20 578 invånare 18 år och äldre

1 PO

Kluster 2

Dals Ed

Bengtsfors

Åmål

27 026 invånare totalt varav 22 041 invånare 18 år och äldre

1 PO

Kluster 3

Uddevalla

Färgelanda

Orust

75 685 invånare totalt varav 60 599 invånare 18 år och äldre

3 PO

Kluster 4

Vänersborg

Trollhättan

Mellerud

104 642 invånare totalt varav 82 726 invånare 18 år och äldre

3 PO

Kluster 5

Munkedal

Sotenäs

Lysekil

33 675 invånare totalt 27 848 invånare 18 år och äldre

1 PO

Tillkommer gör en verksamhetschef med egna klienter vilken placeras i det kluster där värdkommunen är belägen.

2.5. Lokaliteter

Förslag; fem fasta lokaler samt nio disponibla lokaler.

Denna typ av organisering kräver ett antal lokaler för PO i våra kommuner. Det krävs lokal i värdkommunen, där verksamhetschef samt den/de PO som är placerade i det kluster där värdkommunen ingår kommer att hålla till. Här kommer APT, andra möten mm hållas. Vissa klientmöten kan också förekomma. Detta innebär att lokalen behöver ha; konferensrum, kontor och samtalsrum utöver tillgång till toalett och köksdel/personalrum.

Det krävs fyra fasta lokaler till, vilka ska finnas i de så kallade placeringskommunerna, där den/de PO har sin hemvist. Utifrån förslaget är detta; Tanum, Dals Ed, Uddevalla, Vänersborg och Munkedal. I övriga kommuner räcker det att det finns disponibla lokaler att nyttjas vid behov. Dessa kan vara inom kommunen, regionen, arbetsförmedling, försäkringskassa eller liknande.

Det är en fördel om PO-verksamhetens fasta lokaler är belägna centralt, nära allmänna kommunikationer, allt för att underlätta för såväl klienter som PO att nyttja dessa. Ett annat önskemål är att lokalen är placerad på ett sådant sätt så att gruppen inte riskerar att pekats ut på ett negativt sätt. Det vill säga lokaliteternas placering ska inte bidra till ökad stigmatisering för gruppen personer med psykisk ohälsa.

2.6. Transportmedel

Förslag; totalt sett tillgång till fem bilar, en i varje kluster.

Utgångspunkten i förslaget är att PO-verksamheten i möjligaste mån använder allmänna kommunikationer och/eller cykel/el-cykel. Detta är givetvis inte alltid möjligt på grund av bristande kollektivtrafik, avstånd och tidsåtgång mm. Aspekter som behöver diskuteras vidare är i vilken mån verksamheten ska ha egna leasingbilar eller om det går att förhandla in sig på kommunens egna bilar och boka på samma sätt som andra gör idag. Ett annat förslag som bör diskuteras är i vilken mån egna bilar kan användas. I de fall egen bil används ska ett bilavtal upprättas, d.v.s. tillstånd från chef att använda privat bil i tjänsten. I den mån det är möjligt att använda kollektivtrafiken föreslås att busskort köps in till PO som nyttjar dessa i tjänsten (Göteborg har inga bilar utan samtlig personal har årskort på Västtrafik).

2.7. Budget

Detta är en preliminär budget för kostnader/kommun. Vissa punkter är svårare än andra att beräkna exv. vad gäller uppstartskostnader med mera.

Statsbidrag ansöks om via Länsstyrelsen. Förutsättningarna för och ansökan om statsbidrag kommer att förändras. Den information vi fått från Ylva Fredén-Engvall (Länsstyrelsen) kommer den nya föreskriften träda i kraft 1 september 2017 och börjar tillämpas först i fråga om statsbidrag för 2018. Det innebär att 2017 års fördelning inte påverkas av de nya reglerna. I korthet innebär den nya föreskriften följande:

- Att en kommuns ansökan om statsbidrag ska ha kommit in till länsstyrelsen senast den 1 mars samma år som länsstyrelsen fördelar statsbidraget.
- Länsstyrelsen ska fördela statsbidraget med utgångspunkt från antalet årsanställningar på heltid eller deltid som personligt ombud.
- Av länsstyrelsens beslut om fördelning av statsbidraget ska det framgå hur många årsanställningar på heltid eller deltid som personligt ombud som respektive kommun har beviljats statsbidrag för.
- Socialstyrelsen beslutar om hur stort statsbidrag en årsanställning på heltid som personligt ombud motsvarar.

Det är Länsstyrelsen som avgör i vilken mån statsbidrag kan erhållas för verksamhetschef. En viktig förutsättning för att få statsbidrag för verksamhetschef är dock att denna person har egna klienter och att man kan visa på hur verksamheten gynnas av en sådan position. Statsbidrag beviljas inte för enbart arbetsledning³. Arbetsgruppen ser det inte som troligt att "enbart" vara verksamhetschef för PO skulle medföra 100 % -tjänst då arbetsgruppen är relativt liten, men

³ För vidare diskussion hänvisas till Ylva Fredén-Engvall, Länsstyrelsen.

detta behöver givetvis diskuteras utifrån omfattning på de arbetsuppgifter som ska inkluderas i en sådan tjänst.

Nedanstående budget är baserad på en differentiering av kostnad/kommun utifrån antal invånare 18 år och äldre. Ingen differentiering mellan kommunerna har skett relaterat till geografiska avstånd, kostnader för lokaler, kostnader för transporter eller faktiskt antal klienter.

Budget

Personalkostnader ⁴	4910715
Lokalkostnad	350000
IT-kostnad ⁵	150000
Kontorskostnad	10000
Arbetsmiljö, inventarier ⁶	50000
Bilkostnad ⁷	375000
Telefoni	80000
Resekostnad ⁸	50000
Personalbefrämjande åtgärder	20000
Handledning	50000
Porto, annonser, tidningar, reklam ⁹	20000
Kurs-konferens kostnader ¹⁰	50000
Administrativ kostnad 6,1 % till värdkommun ¹¹	200000
Summa kostnader	6 315 715

Intäkter

Statsbidrag	3024000
Kommunbidrag	3291715
Summa intäkter	6315715

⁴ Inklusive personalomkostnadspålägg

⁵ Leasingkostnad 15,000 per dator

⁶ Investeringsbudget för uppstartskostnader

⁷ Fem leasingbilar

⁸ Transport och logi

⁹ Broschyrer, annonser mm

¹⁰ Anmälningskostnader

¹¹ 6,1 % av kommunbidraget

2.7.1. Kostnadsfördelning/kommun baserat på invånare 18 år och äldre

Kommun	Invånare 18 år och äldre	Del av totala kommunkostnaden
Bengtsfors	8011	123344
Dals-Ed	3883	59786
Färgelanda	5228	80495
Lysekil	11956	184084
Mellerud	7523	115830
Munkedal	8221	126577
Orust	12403	190967
Sotenäs	7671	118109
Strömstad	10306	158680
Tanum	10272	158156
Trollhättan	44912	691502
Uddevalla	42968	661570
Vänersborg	30291	466385
Ämål	10147	156231
Totalt	213792	3291715

3. Sammanfattande ord om organisationsförändring

All typ av organisering innebär såväl möjligheter som svårigheter. I vissa fall kan dessa överblickas redan innan förändringen är genomförd, i andra fall kan de endast uppmärksammas under och ibland först efter förändringsprocessen. Det är, som arbetsgruppen ser det, betydelsefullt att sträva efter att utveckla en lärande organisation, där det finns en öppenhet för nya perspektiv och infallsvinklar, men också att aktivt utvärdera och reflektera över sin organisation och verksamhet för att tillse att den skapar förutsättningar för gott stöd till personer med psykiska svårigheter, en god arbetsmiljö för medarbetarna, en god samarbetsarena för andra samhällsliga aktörer inom verksamhetsområdet samt vara kostnadseffektivt. Totalt sett handlar det om att tillvarata resurser på bästa sätt på såväl samhällslig, organisatorisk som individuell nivå.

Syftet med en organisationsförändring och utveckling av personliga ombud i Fyrbodal sattes av socialcheferna inför förra uppdraget som bestod i att utreda olika organisationsformer för PO-verksamheten. Syftet som lyftes fram då och fortfarande varit arbetsgruppens utgångspunkt i utredningsarbetet är att;

- Säkerställa den fristående ställning som personliga ombud ska ha gentemot socialförvaltningarna,

- Skapa samverkan mellan personliga ombud som kan främja kompetensutveckling, kollegialt stöd, säkerhet och trygghet för PO samt ökad tillgång till PO, kvalitet och kontinuitet för klienterna
- Verka för en tydligare roll för personliga ombud i Fyrbodal, gentemot såväl klienter som andra aktörer runt klienten
- Minska sårbarheten för verksamheten

Bilaga 1.

4. Kompletterande uppdrag PO i Fyrbodals

4.1. Inledning

Den 27 januari 2017 presenterades rapport ”Personligt ombud i Fyrbodals organiserat via Vårdkommun – utredning på uppdrag av socialcheferna i Fyrbodals 14 kommuner” för socialchefsnätverket. Socialchefsnätverket var mycket positiva till förslaget i stort, men framhöll att kostnaderna skulle bli svåra att motivera. Arbetsgruppen fick därför ett kompletterande uppdrag att minska ambitionsnivån och se över samtliga utgifter.

Arbetsgruppen sammanställde ett nytt förslag vilket presenterades för socialchefsnätverket 10 mars 2017. Detta nya förslag biläggs i den ursprungliga rapporten.

Det nya förslaget innebär förändringar inom tre aspekter;

- **Lägre antal PO.** Detta förslag baseras på 7 PO totalt inklusive chef med egna klienter jämfört med förra förslaget som baseras på 10 PO totalt inklusive chef med egna klienter
- **Förändrad geografisk indelning och nya klusterindelningar**
- **Budgetförändringar**

4.2. Klusterindelningar, nya förslag

En förändring av antal PO totalt sett i Fyrbodals genererar förändringar i klusterindelningen. Arbetsgruppen har tagit fram tre nya förslag till geografisk indelning. Varje förslag bygger på att Fyrbodals 14 kommuner delas in i tre geografiska kluster. Siffran inom parentes avser antal PO i klustret. Skillnaderna i de tre olika förslagen är;

- Vilka kommuner som bildar kluster
- Vilken kommun som får funktionen ”placeringskommun” dvs. den kommun vilken respektive PO utgår från (se vidare i grundrapporten)
- Hur många PO/invånare (18 år och äldre) klustret totalt sett består av
- Fördelning av PO/invånarantal i respektive kluster
- Geografiska avstånd mellan placeringskommunerna
- Geografiska avstånd för PO att röra sig i för att nå klienterna
- Antal PO i respektive kluster (anges inom parentes då antal PO/invånare presenteras)

Kommentarer i relation till varje förslag och arbetsgruppens rekommendation ges i slutet av avsnittet.

4.2.1. Förslag nummer 1

Kluster 1

<i>Uddevalla</i>	42 968
Tanum	10 272
Munkedal	8 221
Lysekil	11 956
Sotenäs	7 671
Orust	12 403
Totalt	93 491
Antal invånare/PO (3)	31 164

Kluster 2

<i>Vänersborg</i>	30 291
Färgelanda	5 228
Mellerud	7 523
Trollhättan	44 912
Totalt	87 954
Antal invånare/PO (3)	29 318

Kluster 3

<i>Dals Ed</i>	3 883
Åmål	10 147
Bengtsfors	8 011
Strömstad	10 306
Totalt	32 347
Antal invånare/PO (1)	32 347

4.2.2. Förslag nummer 2

Kluster 1

<i>Vänersborg</i>	30 291
Mellerud	7 523
Dals Ed	3 883
Åmål	10 147
Bengtsfors	8 011
Totalt	59 855
Antal invånare/PO (2)	29 928

Kluster 2

<i>Uddevalla</i>	42 968
Trollhättan	44 912
Orust	12 403
Färgelanda	5 228
Totalt	105 511
Antal invånare/PO (3)	35 170

Kluster 3

<i>Munkedal</i>	8 221
Lysekil	11 956
Sotenäs	7 671
Tanum	10 272
Strömstad	10 306
Totalt	48 426
Antal invånare/PO (2)	24 213

4.2.3. Förslag nummer 3

Kluster 1

<u>Uddevalla</u>	42 968
Trollhättan	44 912
Orust	12 403
Vänersborg	30 291
Totalt	130 574
Antal invånare/PO (4)	32 644

Kluster 2

<u>Munkedal</u>	8221
Strömstad	10 306
Tanum	10 272
Lysekil	11 956
Sotenäs	7 671
Färgelanda	5 228
Dals Ed	3 883
Totalt	57 537
Antal invånare/PO (2)	28 769

Kluster 3

<u>Mellerud</u>	7 523
Åmål	10 147
Bengtsfors	8 011
Totalt	25 681
Antal invånare/PO (1)	25 681

4.2.4. Sammanfattande ord om de tre förslagen kring klusterindelning

Förslag nummer 1 har en jämn fördelning av PO/invånarantal i var och ett av klustren. Ett PO arbetar ensam i sitt kluster.

Förslag nummer 2 har placeringsorter som ligger relativt nära varandra vilket är en vinst då syftet är att PO ska stötta upp varandra i Fyrbodal som helhet vid behov. Inget PO är ensam i sitt kluster. Kluster två har något fler invånare/PO, men har dock mindre geografisk yta med två större tätorter, vilket kan leda till kortare restider och därmed lägre reskostnader.

Förslag nummer 3 har ett mindre och betydligt mer invånartätt kluster och två kluster med större geografisk yta och lägre invånarantal. Ett PO arbetar ensam i sitt kluster

Ett observandum är att i den kommun som blir värdkommun kommer chefen att placeras vilket ger ett PO ej på heltid i det klustret. Faktisk klusterindelning måste diskuteras utifrån vilken kommun som blir värdkommun, men också utifrån vilken faktor av tjänst chefskapet ska ha.

Arbetsgruppens rekommendation är att anta förslag nummer 2.

4.3. Sammanfattning – bemanning PO

Det nya förslaget med 7 PO i Fyrbodal ska ses i ljuset av hur det ser ut idag och jämfört med förra förslaget på 10 PO i Fyrbodal. När bemanning ska diskuteras är det flera aspekter som ska tas i beaktande (vilket vi diskuterat i tidigare rapporter). För att ha någonting att utgå från använder vi oss av en beräkning av antal invånare per PO. Riktmärket som angavs under projektiden då PO infördes i Sverige var baserat på totalt antal invånare, vi har dock valt att göra beräkningarna på invånare 18 år och äldre då det är de som kan få insatsen personligt ombud.

Idag finns 6 personliga ombud i Fyrbodal; i Vänersborg, Trollhättan, Bengtsfors, Dals Ed, Mellerud, Åmål, Färgelanda, Uddevalla. Dessa kommuner har totalt 152 903 personer 18 år och äldre vilket ger **1 PO/25 483**.

Eftersom de kommuner som har PO idag inte samverkar med varandra (förutom delar av Dalsland) bör fördelningen av antal PO/antal invånare 18 år och äldre, ses utifrån respektive PO-bemanning i respektive kommun. Fördelningen ser då ut enligt nedan;

- Uddevalla 2 PO på 42 968 = **1 PO/21 484**
- Vänersborg **1 PO/30 291**
- Trollhättan **1 PO/44912**
- Färgelanda **1 PO/5228**
- Mellerud, Åmål, Bengtsfors, Dals Ed **1 PO/29 564**

Det första förslaget på 10 PO på 14 kommuner med totalt 213 792 invånare 18 år och äldre = **1 PO/ 21 379**

Det reviderade förslaget med 7 PO på 14 kommuner med totalt 213 792 invånare 18 år och äldre = **1 PO/30 541**

För att beräkna bemanning av PO angavs ett riktmärke under projektiden 1995-1998 som då var **1 PO/25-30 tusen invånare**. Detta var då baserat på det totala antal invånare och inte enbart de som skulle kunna få insatsen PO. Om vi med den nya föreslagna bemanningen med 7 PO räknar på samma sätt har vi i Fyrbodals totalt 266 337 invånare vilket ger **1 PO/38 048**

Sett med dessa ögon innebär en bemanning på 7 PO totalt i Fyrbodals en lägre bemanning än vad Socialstyrelsen angav som riktmärke under projektiden av personliga ombud.

4.4. Budget – reviderat förslag baserat på 7 PO

Personal	3463783
Lokaler	250 000
IT	105 000
Kontorsmaterial	7000
Arbetsmiljö inventarier	35 000
Bilar	225 000
Telefon	56 000
Kurs och konferens	30 000
Personalvård	15 000
Handledning	30 000
Trycksaker, annonsering etc	15 000
Administration	30 000
Summa kostnad	4261783

Intäkter

Statsbidrag 2 116 800 (49,7 %)

Kommunbidrag 2 144 983 (50,3 %)

Summa intäkter 4 261 783

4.4.1. Kommentarer till budgetförslaget

- Lön 6x28 000 + 1x36 000 (avstämning är gjord med Vision och med PO i Värmland). Denna post påverkas givetvis beroende på vilken kompetens som kommer att krävas av såväl PO som chef. Summan som anges är inklusive personalomkostnadspålägg
- IT 15. 000 kronor leasing/dator
- 3 kluster medför behov av 3 lokaler. Kostnaderna kommer att slå olika beroende på om man väljer att hyra fristående lägenheter i placeringskommunerna eller om man hyr in sig på kontor i socialtjänstens egna lokaler. Dessa kostnader skiljer säkerligen sig åt i var och en av våra kommuner. Som exempel ges kontor i stadshuset i Trollhättan där en ”2-modulare” kostar 12. 546 kr. Sedan tillkommer en kostnad för del i övriga utrymmen, så total kostnad närmare 15. 000 kr/år. Vid resonemang om vilken typ av lokal som ska väljas bör utöver kostnaden hänsyn tas till den fristående ställningen för PO där placering i kommunhus kan vara problematiskt
- Arbetsmiljö inventarier, mycket i denna post är uppstartskostnader, investeringsbudget
- Budget baserad på tre leasingbilar a´ 75 000 kronor. Bilkostnad kan eventuellt sänkas om man kan åka mycket kollektivt eller cykla. Kan man kanske också låna kommunens egna bilar? Interndebitering kan då göras enbart vid de tillfällen bilen behövs. Vänersborg och Trollhättan gör så idag. Som parentes kan nämnas att PO i Trollhättan idag har enbart två klienter till vilka bil behövs.
- Kurser, konferens, logi etc. är baserat på 4. 300 kr/anställd och år
- Personalvård rehab, friskvård, glasögon m.m. är svårt att beräkna
- Trycksaker, porto broschyrer, annonser, visitkort är mer en uppstartskostnad och i och med rekrytering av personal.
- Administration; löner, fakturor, budgetuppföljningar etc. Detta är den summa värdkommunen ska ha för att hantera dessa frågor.

- Lägre statsbidrag p.g.a. färre ombud

4.4.2. Fördelning kostnad per kommun

Fördelningen av kostnad per kommun åskådliggörs i nedanstående tabell och är baserat på invånarantal 18 år och äldre. Tabellen visar skillnader i kostnad mellan det första förslaget på 10 PO och det nya förslaget på 7 PO i Fyrbodal. Dessa siffror förutsätter att statsbidrag ges med den omfattning som står idag i budgetförslaget. Under 2018 kommer en förändring av statsbidraget att ske, detta kan innebära såväl ökade som minskade anslag.

Invånare antal 18 år och äldre Fyrbodal	Kommunkostnad för 10 PO	Kommunkostnad för 7 PO	Diff	
Bengtsfors	8 011	123 344 kr	80 375 kr	42 969 kr
Dals-Ed	3 883	59 786 kr	38 958 kr	20 828 kr
Färgelanda	5 228	80 495 kr	52 453 kr	28 042 kr
Lysekil	11 956	184 084 kr	119 955 kr	64 129 kr
Mellerud	7 523	115 830 kr	75 479 kr	40 352 kr
Munkedal	8 221	126 577 kr	82 482 kr	44 096 kr
Orust	12 403	190 967 kr	124 440 kr	66 527 kr
Sotenäs	7 671	118 109 kr	76 963 kr	41 146 kr
Strömstad	10 306	158 680 kr	103 400 kr	55 279 kr
Tanum	10 272	158 156 kr	103 059 kr	55 097 kr
Trollhättan	44 912	691 502 kr	450 604 kr	240 898 kr
Uddevalla	42 968	661 570 kr	431 100 kr	230 471 kr
Vänersborg	30 291	466 385 kr	303 911 kr	162 474 kr
Åmål	10 147	156 231 kr	101 805 kr	54 426 kr
	213 792	3 291 715 kr	2 144 983 kr	1 146 732 kr

4.5. Tankar på vägen

I båda huvudrapporterna som arbetsgruppen skrivit, på uppdrag av socialcheferna, har underlag för beslut om en eventuell gemensam organisering av personliga ombud formulerats och argumenterats. Utifrån detta kompletterade uppdrag vill vi ytterligare betona ett par aspekter att ta hänsyn till i ert fortsatta resonemang och beslutsfattande kring PO i Fyrbodal.

- Jämlik vård och stöd? **Jämlikhet** vad gäller PO? I landet, i Västra Götaland, i Fyrbodal...
- Få väl fungerande **ledningsgrupper** och bättre uppmärksamma (och åtgärda) **systembrister**
- Idag 6 ombud vilket innebär en (1) nyrekrytering med nya förslaget
- Länsstyrelsen mycket positiva till vårt förslag
- Statsbidrag förändring 2018
 - Ansöka mars 2018
 - Totala budget från departementet fördelas till de som sökt

Ekonomiavdelningen
Ekonom
Katrín Axberg
0528-567108
076-6352889
katrin.axberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Remiss- Budget tillväxtmedel 2018

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Budget tillväxtmedel 2018

Ärendebeskrivning:

För 2018 visar budgetförslaget en omslutning på 21 250 000 kr vilket innebär att kommunerna finansierar satsningar med 9 000 000 kr i nya tillväxtmedel. För Färgelanda Kommuns del innebär detta en oförändrad avgift på 231 000 kronor för 2018.

Per Wahlén
Kommunchef

Katrín Axberg
Ekonom

Beslutet skickas till:

XX
YY

Budget tillväxtmedel 2018			2018	Total finansiering
	Projekt/Verksamhet	Ägare	Budget-förslag	(siffror från 2016 års budget)
EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Stimulera ökat entreprenörskap & starka förutsättningar för idéer och nyföretagande (1.1.1 och 1.1.2)			
	Entreprenörskap på grund- och gymnasieskola	Ung Företagsamhet Fyrbodal	700 000	2 450 000
	Entreprenörskap för studenter på högskolan	Drivhuset vid Högskolan Väst	500 000	2 572 784
	Socialt företagande, kooperativ, ekonomiska föreningar	Coompanion Fyrbodal	500 000	2 958 000
	Nyföretagarrådgivning och starta eget utbildning	Nyföretagarcentrum Väst	1 700 000	1 700 000
	Innovatum Inkubator	Innovatum	1 305 000	16 193 250
	Inkubatorverksamhet, rådgivning, entreprenörskap	Entreprenörsarenan	400 000	2 225 000
	Rådgivning till människor med utländsk bakgrund	Almi IFS	200 000	200 000
	Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag (1.1.3)			
	Nätverksträffar, utbildningar, produktionsanalyser.	IUC Väst AB	1 000 000	9 149 905
	Språngbräddor, nätverk, kapital.	Connect Väst	600 000	2 376 000
	Företagsklimatsprojekt	Fyrbodals kommunalförbund	216 500	2 326 500
	Strategiska träffar med näringslivsenheterna.	Fyrbodals kommunalförbund	100 000	100 000
Totalt:	Utveckla test och demoarenor där nya idéer omsätts till praktik (1.2.3)			
8 816 500	Innovatum Projektarenan	Innovatum AB	1 595 000	19 791 750
EN REGION FÖR ALLA (Kompetensplattform 2 mkr)	Skapa en sammanhållen arena för ungas möjligheter till praktik, ferieplatser och mentorer. 2.1.1			
	Praktiksamordning	Fyrbodals kommunalförbund	500 000	2 197 757
	Flera ska bedriva eftergymnasiala studier och avhoppet från skolan ska minska 2.2.1			
	Effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer 2.2.3			
	Kompetensplattform Fyrbodal	Fyrbodals kommunalförbund	2 000 000	1 441 000
	Kompetensplattform Fyrbodal	Fyrbodals kommunalförbund	130 000	
	Kobra	Fyrbodals kommunalförbund	183 000	619 000
	Utveckla samordningen inom utbildningssystemet, möta framtidens kompetensbehov 2.2.4			
Kommunakademien Väst	Högskolan Väst	750 000	1 500 000	
Totalt:	Investera i transportinfrastruktur som driver regional och nationell utveckling 2.3.1			
2 683 000				
EN REGION DÄR VI TAR GLOBALT ANSVAR (Miljö 2 000 000)	Göra VG till modell för hållbar landsbygdsutveckling, samspel stad/land 3.1.3			
	Strukturbild Fyrbodal	Fyrbodals kommunalförbund	300 000	985 500
	Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling (3.1.4)			
	Miljöbron	Miljöbron	200 000	2 900 000
	Affärsdriven miljöutveckling	Fyrbodals kommunalförbund	1 800 000	1 800 000
Totalt:	Samverkan kring inköp som driver hållbar utveckling, innovation och lokal utveckling (3.2.2)			
2 300 000				
EN REGION SOM SYNS OCH ENGAGERAR (Kultur 2 000 000)	Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i hela Västra Götaland (4.1.1)			
	Satsning på barn och ungas kultur	Fyrbodals kommunalförbund	600 000	600 000
	Olika kulturprojekt, löpande beslut	Fyrbodals kommunalförbund	400 000	800 000
	Utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts, främja ungdomskulturen (4.1.2)			
	Olika kulturprojekt, löpande beslut		500 000	1 000 000
	Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen (4.2.2)			
	Olika kulturprojekt, löpande beslut		500 000	1 000 000
	Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund (4.2.3)			
Scandinavian Science Cluster	Fyrbodals kommunalförbund	300 000	1 200 000	
Totalt:	Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland (4.2.4)			
5 400 000	Position Väst	Fyrbodals kommunalförbund	3 100 000	3 300 000
ÖVRIGA PROJEKT & FÖRSTUDIER Totalt:	Förstudier (finansieras av VGR)		500 000	500 000
	Projekt		670 500	1 341 000
Totalt:			21 250 000	82 477 446

Medel från förra programperioden
 Beslut redan taget
 Inget beslut taget ännu

Till
Fyrbodals medlemskommuner

Remiss - Budget tillväxtmedel 2018

INLEDNING

Fyrbodals genomförandeplan för perioden 2014 – 2020 grundar sig på vår regionala vision ”Det goda livet”. I dokumentet presenteras de projekt som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018 som ett led i att uppnå målen inom områdena ”En ledande kunskapsregion”, ”En region för alla”, ”En region där vi tar globalt ansvar” och ”En region som syns och engagerar” med hjälp av regionala utvecklingsmedel. Våra projekt och initiativ skall ha till syfte att stärka hela Fyrbodal

Syftet med tillväxtmedlen är att stärka Fyrbodal som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion för kvinnor och män och är ett verktyg för att genomföra vår gemensamma Genomförandeplan och Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Genomförandeplanen är den gemensamma vägvisaren för hela Fyrbodals utveckling mellan åren 2014 – 2020. Den riktar sig till alla som arbetar med insatser för tillväxt och utveckling; kommuner, lärosäten, företagsfrämjande aktörer, science parks, föreningsliv med flera. Genomförandeplanen har tagits fram med grund i det uppdrag riksdag och regering gett Västra Götalandsregionen att driva det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Genomförandeplanen innehåller 20 prioriterade insatser. Inom dessa områden bedrivs en rad verksamheter och projekt. I denna sammanställning beskrivs de och vilka resultat de rapporterade in för år 2016.

FINANSIERING

Kommunalförbundet ska arbeta enligt sin genomförandeplan, samverka med medlemskommunerna och andra aktörer i delregionen, med övriga kommunalförbund och VGR, återrapportera och redovisa sina insatser och motfinansiera tilldelade medel enligt finansieringsprincipen, kommunerna 50 % och VGR 50 %.

Tillväxtmedlen som tilldelats kommunalförbunden är särskilt riktade för tillväxt i delregionen genom satsningar på näringsliv, kompetensförsörjning, miljö och kultur.

För 2018 visar budgetförslaget en omslutning på 21 250 000 kr vilket innebär att kommunerna finansierar satsningar med 9 000 000 kr i nya tillväxtmedel.

Direktion och AU har därutöver beslutat att använda medel som finns kvar från den gamla programperioden för att finansiera Kommunakademien Väst med 750 000 kr per år under 2018–2020 samt Kompetensplattformens arbetet med 1 000 000 kr för 2018.

Under hösten 2018 genomförs en information och dialog med kommunerna kring kompetensförsörjningen inför finansieringen 2019.

Västra Götalandsregionen motfinansierar med 8 000 000 kr från Regional utvecklingsnämnden (RUN), 1 milj. kr från Miljönämnden och 1 550 milj. kr från Kulturnämnden. (550 tkr av kulturmedlen går till att finansiera den personal som arbetar med kulturfrågorna hos kommunalförbundet). Västra Götalandsregionen tillskjuter även en halv miljon för att möjliggöra förstudier och analyser.

FRAMTAGANDET AV BUDGETEN

Beredningen Utbildning och beredningen Samhällsutveckling har gemensamt arbetat fram budgetförslaget som arbetsutskottet tillstyrkt. I det beredande arbetet har förvaltningscheferna inom utbildning och näringslivscheferna involverats. Näringslivsutvecklarna har i efterhand framfört kritik mot beredningarnas förslag och vill att *Företagsakuten Fyrbodal* och *Ägarskifte Micro* tilldelas tillväxtmedel även nästa år.

Medlemskommunerna erbjuds möjlighet att lämna synpunkter på Budget tillväxtmedel 2018.

Ert svar ska vara oss tillhanda på adress kansli@fyrbodal.se senast den 16 oktober.

Frågor besvaras av Anna Lärk Ståhlberg, tf. beredningsansvarig Samhällsutveckling, tel. 0733-35 85 34 eller förbundsdirektör Anneli Snobl tel. 0705-22 13 66.

Med vänlig hälsning

Anneli Snobl
Förbundsdirektör

Bilagor: Budget tillväxtmedel 2018
Beskrivning projekt och verksamheter tillväxtmedel 2018

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Fyrbodals kommunalförbund

Fyrbodals genomförandeplan för perioden 2014 – 2020 grundar sig på vår regionala vision "Det goda livet". I dokumentet presenteras de projekt som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018 som ett led i att uppnå målen inom områdena "En ledande kunskapsregion", "En region för alla", "En region där vi tar globalt ansvar" och "En region som syns och engagerar" med hjälp av regionala utvecklingsmedel.

Våra projekt och initiativ skall ha till syfte att stärka hela Fyrbodal.

INLEDNING

Fyrbodals genomförandeplan för perioden 2014 – 2020 grundar sig på vår regionala vision ”Det goda livet”. I dokumentet presenteras de projekt som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018 som ett led i att uppnå målen inom områdena ”En ledande kunskapsregion”, ”En region för alla”, ”En region där vi tar globalt ansvar” och ”En region som syns och engagerar” med hjälp av regionala utvecklingsmedel. Våra projekt och initiativ skall ha till syfte att stärka hela Fyrbodals

Syftet med tillväxtmedlen är att stärka Fyrbodals som en attraktiv, ansvarsfull och internationellt konkurrenskraftig kunskapsregion för kvinnor och män och är ett verktyg för att genomföra vår gemensamma Genomförandeplan och Vision Västra Götaland – Det goda livet.

Genomförandeplanen är den gemensamma vägvisaren för hela Fyrbodals utveckling mellan åren 2014 – 2020. Den riktar sig till alla som arbetar med insatser för tillväxt och utveckling; kommuner, lärosäten, företagsfrämjande aktörer, science parks, föreningsliv med flera. Genomförandeplanen har tagits fram med grund i det uppdrag riksdag och regering gett Västra Götalandsregionen att driva det regionala tillväxt- och utvecklingsarbetet.

Genomförandeplanen innehåller 20 prioriterade insatser. Inom dessa områden bedrivs en rad verksamheter och projekt. I denna sammanställning beskrivs de och vilka resultat de rapporterade in för år 2016.

FINANSIERING

Kommunalförbundet ska arbeta enligt sin genomförandeplan, samverka med medlemskommunerna och andra aktörer i delregionen, med övriga kommunalförbund och VGR, återskapa och redovisa sina insatser och motfinansiera tilldelade medel enligt finansieringsprincipen, kommunerna 50 % och VGR 50 %.

Tillväxtmedlen som tilldelats kommunalförbunden är särskilt riktade för tillväxt i delregionen genom satsningar på näringsliv, kompetensförsörjning, miljö och kultur.

För 2018 visar budgetförslaget en omslutning på 21 250 000 kr vilket innebär att kommunerna finansierar satsningar med 9 000 000 kr i nya tillväxtmedel.

Direktion och AU har därutöver beslutat att använda medel som finns kvar från den gamla programperioden för att finansiera Kommunakademien Väst med 750 000 kr per år under 2018–2020 samt Kompetensplattformens arbete med 1 000 000 kr för 2018.

Under hösten 2018 genomförs en information och dialog med kommunerna kring kompetensförsörjningen inför finansieringen 2019.

Västra Götalandsregionen motfinansierar med 8 000 000 kr från Regional utvecklingsnämnden (RUN), 1 milj. kr från Miljönämnden och 1 550 000 kr från Kulturnämnden. (550 tkr av kulturmedlen går till att finansiera den personal som arbetar med kulturfrågorna hos

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

kommunalförbundet). Västra Götalandsregionen tillskjuter även en halv miljon för att möjliggöra förstudier och analyser.

FRAMTAGANDET AV BUDGETEN

Beredningen Utbildning och beredningen Samhällsutveckling har gemensamt arbetat fram budgetförslaget som arbetsutskottet tillstyrkt. I det beredande arbetet har förvaltningscheferna inom utbildning och näringslivscheferna involverats.

Näringslivsutvecklarna har i efterhand framfört kritik mot beredningarnas förslag och vill att *Företagsakuten Fyrbodal* och *Ågarskifte Micro* tilldelas tillväxtmedel även nästa år.

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION

Stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap (1.1.1)

Ung Företagsamhet – 700 tkr

Ung Företagsamhet jobbar i dag med fem olika läromedel/process-utbildningar riktade mot både grundskolan och gymnasieskolan där fokus är att utveckla entreprenörskapet, lära sig mer om företagande och utveckla sin företagsamhet samt att träna olika förmågor såsom idégenerering, samarbetsförmåga, presentations-teknik, kunskap om samhället och dess olika funktioner för att nämna en del av innehållet.

Genom att ha en nära kontakt med olika funktioner inom respektive kommun i Fyrbodal skapas förutsättningar för entreprenörskaps-utbildning på de olika nivåerna i skolan. Stort fokus läggs också på att utbilda nya lärare samt att vidareutbilda befintliga lärare, samt att anordna olika aktiviteter kopplade till målgruppen. De elever som jobbar tillsammans med Ung Företagsamhet på gymnasienivå träffar organisationen cirka 4 gånger per år för att coacha, informera samt vägleda dem under sina år som egna företagare.

Fyrbodal - en resurs för hela regionen

Med rätt satsningar kommer Fyrbodalsområdet att fortsätta vara en viktig del i hela Västra Götalands utveckling. De resurser som finns i området är betydelsefulla för framtidens utveckling. För oss är det angeläget att vara ett område som kan erbjuda våra invånare och besökare "Det goda livet" även i framtiden.

För de olika läromedlen på grundskolan som de använder är fokus främst riktat mot att utbilda lärarna och göra dem trygga i sitt arbete, men även klassbesök erbjuds i den mån som det är möjligt.

Under 2016 har Ung Företagsamhet hjälpt 886 elever att driva UF-företag. De har varit verksamma i 13 kommuner i Fyrbodal. (Tanum saknar gymnasieskola.) De har anordnat en yrkeslärarkonferens under vilken de har undervisat 20 lärare i entreprenörskap. De har börjat jobba med entreprenörskap på språkinstruktionen för nyanlända ungdomar i Uddevalla.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	595	595	1190	939	940	1879
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	425	425	850	409	477	886
Antal företag som får rådgivning	130	130	250	136	137	273

Drivhuset vid Högskolan Väst – 500 tkr

Drivhuset vid Högskolan Västs syfte är att främja entreprenöriella förmågor bland studerande på Högskolan Väst och i hela Fyrbodal. Detta görs genom inspiration, utbildning, utveckling och vägledning samt genom event och nätverk. Drivhuset jobbar både med studenter vid Högskolan Väst och YH-studerande i hela Fyrbodals upptagningsområde. Det primära målet är att främja startandet av företag i regionen, att inspirera och utbilda entreprenörer och bidra till ett gott företagsklimat i hela Fyrbodal.

De har utvecklat ett nytt **program för studenter** på Högskolan Väst under namnet "**Smedjan**" vars syfte är att stimulera de entreprenöriella färdigheterna hos individer genom en rad olika aktiviteter.

Drivhuset 8 och Drivhuset 24

Drivhuset utmanar studenter med case från näringslivet under konceptet Drivhuset 8 och Drivhuset

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

24 med syfte att studenterna ska knyta kontakter med företag och få testa att innovera fram lösningar på problem.

FRAMFOR

Drivhuset är delaktiga i interregprojektet FRAMFOR, som drivs av Högskolan Väst och Högskolan Östfold. Projektet undersöker framgångsfaktorer bland företagen verksamma i gränsregionen med syfte att sprida kunskapen vidare till små och medelstora företag i både Norge och Sverige för att skapa tillväxt och nya arbetstillfällen. Drivhusets roll i projektet är förmedla studenter till uppdrag som företagen presenterar.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	1800	1200	2400	1400	1140	2540
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	48	32	80	449	425	874
Antal individer som får rådgivning	150	100	250	105	109	214
Antal företag som får rådgivning	30	20	50	18	15	33
Antal nya företag	27	18	45	12	9	21

Skapa starka förutsättningar för att förverkliga idéer och starta företag (1.1.2)

Coompanion Fyrbodäl - 500 tkr.

Coompanion arbetar med lokal och regional utveckling främst i form av kooperativa lösningar. De arbetar med lösningar och problem i samhället som berör många invånare. De stimulerar till att det blir fler kooperativ, fler fiberföreningar och de skapar arbete för de som står långt ifrån arbetsmarknaden (sociala företag). De arbetar även med att utveckla det ideella föreningslivet.

De erbjuder kostnadsfri information och rådgivning till de som vill starta företag tillsammans i form av ekonomiska föreningar eller kooperativ. De bidrar till att flera sociala företag startas i vilka människor som står långt ifrån arbetsmarknaden kommer ut i sysselsättning. De arbetar med att etablera konceptet "Vägen ut" i kommunerna genom att utbilda personal inom socialt företagande för att på sikt få arbetsmarknadsenheterna att fungera mer som inkubatorer så att nya idéer kan knoppas av och bli självständiga företag.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	250	250	500	371	863	1234
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	30	30	60	153	62	215
Antal individer som får rådgivning	115	115	230	134	54	188
Antal företag som får rådgivning			80	45	20	65
Antal nya företag			25	5	5	10
Ökade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	2	2	4	2	2	4

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Nyföretagarcentrum Väst - Avtal Entreprenörskap och Nyskapande avseende leverans av Nyföretagarrådgivning, starta eget utbildningar och informationsträffar i Fyrbodals kommun 1 700 tkr. Avtalet löper till och med 31 dec 2018.

Nyföretagarcentrum Väst är upphandlade för att bedriva informationsträffar, nyföretagarrådgivningar och starta eget utbildningar för invånarna i Fyrbodals kommun.

NyföretagarCentrum arbetar kontinuerligt med att utveckla sin verksamhet och har ständig fokus på att nå de personer som funderar på att starta eget.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*			
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	150	150	300	183	173	356
Antal individer som får rådgivning	250	250	500	215	243	458
Antal företag som får rådgivning	8	7	15	9	6	15
Antal nya företag	125	125	250	89	101	190

Innovatum Inkubator – löpande uppdragsavtal. 1 305 tkr

I inkubatorn får företag kontinuerlig affärsrådgivning i pågående projekt genom punktinsatser. Aktiviteter och styrinstrument i Pågående-fasen styrs av projektet själv och de resultat- och aktivitetsmål som satts upp inom ramen för projektet. Innovatums koordinatörer/affärscoacher arbetar aktivt för att korsbefrukta mellan olika projekt och företag.

De företagsidéer (IBOs – Incubator Business Objects) som utvärderas inom ramen för inkubatorn skall ha hög tillväxtpotential, vara innovativa, skalbara och internationellt gångbara.

Inkubatorföretagen erbjuds en provperiod om 6 månader i förinkubatorn och projektidéer kan genomlysas med en kortare förstudie där extern expertis tas in. IBOs tar del av intern språngbräda innan beslut tas om tillträde till inkubatorn. Sedan 2016 sker detta i samarbete med Connect Väst kompetenspanel. Rymdinkubatorn är på plats i vilken två företag är etablerade.

Samarbetet med projektaren på Innovatum har också blivit tydligare. Almi Väst och Connect Väst är naturliga externa partners till inkubatorn. Innovatum har skrivit under ett samarbetsavtal med Högskolan Väst för att säkra inflödet av studenter till inkubatorn och har ett samarbete med Drivhuset.

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*			
Antal nya företag	2	4	6	2	15	17
Antal företag som får rådgivning	3	5	8	4	11	15
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter	66	144	210	251	277	528

Entreprenörsarenan – 400 tkr

Entreprenörsarenan verkar för att öka tillväxten i hela Fyrbodals kommun, inom fokusområdena medicinteknik, turism, maritimt, handel, kvinnligt företagande och unga entreprenörer. Entreprenörsarenan arbetar över hela Fyrbodals kommun genom de noder de har utvecklat. Syftet med noderna är att fånga upp idéer och hitta entreprenörer som vill driva innovativa projekt och företag. I Entreprenörsparken sitter ett 10-tal företag som Entreprenörsarenans verksamhetsledare stöttar på olika sätt.

Entreprenörsarenan arbetar med projektet ICare4Fyrbodals kommun och driver projektet Nätättervinning för att se hur man på bästa sätt kan ta hand om spökgarn och andra plastrester som hamnar i havet.

Varje år anordnar Entreprenörsarenan en stor e-handelsdag.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*			
Antal individer som deltar i entreprenörsfrämjande aktiviteter	10	10	20	10	10	20
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	16	10	26	16	10	26
Antal individer som får rådgivning	3	3	6	4	4	8
Antal företag som får rådgivning	2	2	4	0	4	4
Antal företag som utvecklar produkter	0	2	2	0	2	2

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Almi IFS - 200 tkr

Almi IFS erbjuder rådgivningsinsatser till målgruppen som består av kvinnor och män med invandrarbakgrund. Klienterna kan få hjälp på 25 olika språk. De ämnar att göra detta genom att stimulera till ett ökat företagande och att öka kompetensen hos de enskilda invandrarföretagen avseende kunskap om den svenska marknaden, företagsekonomi och finansiering mm.

De företag som ägs och drivs av personer med utländsk bakgrund är viktiga för sysselsättningen av andra i utanförskapsområden. Dessa företag ökar också kontaktytorna med omvärlden vilket leder till ökad handel och svensk export.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

EN LEDANDE KUNSKAPSREGION	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal nya företag	10	30	40	7	18	25
Antal individer som får rådgivning	20	80	100	28	92	120
Antal företag som får finansiering			13			2

Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag (1.1.3)

Industriellt Utvecklingscentrum Väst (IUC Väst) – 1 000 tkr

IUC Väst är ett industriellt nav med kompetens att identifiera, analysera och förmedla rätt instanser till tillverkande företags utvecklingsbehov. Syftet med verksamheten är att hitta en metod/arbetsätt för att stödja den tillverkande industrin med utveckling och effektivisering av företagens producerande verksamhet. Primärt sker det genom att erbjuda produktionsanalyser och utbildningar.

IUC Väst har ett hundratal medlemmar i tolv av Fyrbodals kommuner. Aktören skapar ett inflöde till Innovatums projektarena och det övriga innovationssystemet.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	60	140	200	112	251	363

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Antal företag som får rådgivning			45		20	20
Antal företag som får finansiering			12		12	12
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverkar			50	2	81	91

Connect Väst – 600 tkr

Connect Väst är en ideell förening vars syfte är att bidra till arbetstillfällen, entreprenörskap och tillväxt. De riktar sina insatser till start-ups samt små och medelstora företag med tillväxtambitioner och tillväxtpotential. Genom nätverk sammanför de företag med de företagsutvecklande resurser de behöver för en snabbare och mer uthållig tillväxt. Connect Väst har verkat i Västra Götaland sedan år 2000 och används av många kommuner och kommunalförbund som ett verktyg för näringslivsstimulering.

Med processerna Språngbrädan® (SB) för mindre företag samt FöretagsAcceleratorn® (FA) för upp till medelstora företag, hjälper de företagsledaren att på ett strukturerat och tidseffektivt sätt få fram en tillväxtplan och få ett stödjande externt nätverk.

På olika sätt (gemensamma mötesplatser, examensarbeten mm.) sammanför de företag med högskolan i området med bra, lättillgänglig och dagsaktuell kunskap - hjälp till förnyelse och innovation.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal individer i entreprenörsfrämjande aktiviteter			285			308
Antal individer som deltar i kompetenshöjande aktiviteter	54	126	180	62	118	180
Antal företag som får rådgivning	4	16	20	4	15	19

Bra företagsklimat i Fyrbodal - 216 500 kr

Projektet ska åstadkomma ett bättre företagsklimat i Fyrbodal för att underlätta för företagsamhet så att fler små och medelstora företag kan växa och utvecklas. Det ska ske genom att kompetensutveckla personal som handlägger företagens ärenden i kommunen, genom att jobba

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

förvaltningsövergripande och genom ökad förståelse för varandras processer. Projektet ska också arbeta fram hållbara lösningar i form av verktyg och metoder samt modeller som blir bestående efter projektets avslut. Genom projektet får kommunerna möjlighet att gå utbildningen Förenkla Helt Enkelt eller motsvarande, delta i inspirationsdagar och seminarier samt tillgång till experter som hjälper dem att omsätta lokala handlingsplaner inom näringslivsområdet. Projektet pågår till 2018-08-31.

Näringsliv i Samverkan – 100 tkr

Projektet bedrivs med syfte att skapa ett gott klimat för kreativitet, entreprenörskap och företagande. Inom projektet arrangeras nätverksträffar mellan näringslivsenheterna och de företagsfrämjande aktörerna för kunskapsspridning och ökad samverkan. Genom träffarna sker även en kompetenshöjning då projektet tar in expertkompetens som ska leda till ett ökat entreprenörskap intraprenörskap. Träffarna leder också till att nya projektidéer föds och realiserar. 6 träffar anordnas årligen på olika teman som internationalisering, digitalisering, rådgivning och projektfinansiering.

Utveckla test- och demonstrationsarenor där nya idéer omsätts till praktik (1.2.3)

Innovatum Projektarenan – löpande uppdragsavtal. 1 595 tkr

På Innovatums projektarena drivs kontinuerligt ett trettiotal utvecklingsprojekt som omsluter cirka 150 miljoner kronor, där andelen medel i internationella projekt ökar kontinuerligt.

Utvecklingsprojekten syftar direkt till att stärka konkurrenskraften för näringslivet och resultaten är viktiga för utvecklingen i vår region. Till Innovatum vänder sig företag för att accelerera det egna utvecklingsarbetet tillsammans med andra organisationer, entreprenörer, och akademi.

Projektarenans grunduppdrag är att identifiera utmaningar och behov, initiera projektsamarbete samt att rigga samverkans- och utvecklingsprojekt som syftar till att stärka och generera en hållbar utveckling för näringslivet i regionen. Innovatums kundvärde ligger i kombinationen av opartiskhet, kunskap om möjliga vägar till projektfinansiering och ett brett och väletablerat nätverk av relevanta kontakter.

Projektarenan har en projektlednings- och utvärderingsprocess för att identifiera och attrahera fler kvalitativa projektidéer.

Exempel på projekt som bedrivs:

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Projekt Biogas 2020 - syftar till att etablera en samverkansplattform för biogas inom hela ÖKS-området för samordning av utvecklingsarbete och skapa synergier på mer kraftfullt sätt. Satsningen ska främja en ökad produktion och användning av biogas på kort och lång sikt samt bidra till en grönare ekonomi och hållbar tillväxt över landsgränserna.

Projekt Wargön Innovation - Målsättningarna för Wargön Innovation är att etablera ett erkänt nationellt utvecklings- och kunskapscentrum för tillämpad process- och produktionsteknik för nya koldioxidsnåla och hållbara material.

TSS - W är en regional plattform för fordon och transportrelaterad test- och demonstrationsverksamhet. Existerande ToD anläggningar skall synliggöras och projektet TSS-W skall verka för att användningen av dessa skall breddas till nytta för fler företag där SME är ett särskilt fokusområde. Målet är att skapa en regional plattform för fordon och transportrelaterad test- och demonstrationsverksamhet. Plattformen är en delad klusterfunktion mellan Lindholmen Science Park och Innovatum.

Uppdrag att etablera ett nationellt Flyg- och Rymdkluster som lyfter svensk flyg- och rymdteknik till ett nationellt styrkeområde med hög internationell konkurrenskraft som skapar nya affärer och för en större bredd av svenska företag än i dagsläget.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal företag som samverkar med andra företag och/eller akademi, offentlig verksamhet eller liknande			150			233
Antal kronor i FoU resurser från internationella finansiärer (MSEK)			15 MSEK			35 MSEK
Antal kronor i FoU-resurser			110 MSEK			130 MSEK
Antal idéer som utvärderats under året			50			45
Antal nya företag			25	5	5	10
Ökade arbetstillfällen (årsarbetskrafter)	2	2	4	2	2	4

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

EN REGION FÖR ALLA

Skapa en sammanhållen arena för ungas möjligheter till praktik, ferieplatser och mentorer (2.2.1)

Praktiksamordning 500 tkr

Projektet som är ett pilot- och implementeringsprojekt ska bidra till etablering av ett gemensamt praktikanskaffningsverktyg (praktikplatsen.se) i Fyrbodals kommun samt en bred utveckling av strukturer för skola-arbetslivs frågor. Projektet sträcker sig från 1 oktober 2016 – 30 september 2019.

Fyrbodals kommunalförbund med alla 14 kommuner samt Högskolan Väst, NU-sjukvården, Primärvården och Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) deltar i projektet.

Syftet med projektet är att utveckla och systematisera arbetssätten kring skola-näringslivsfrågorna. Allt för att stärka kopplingarna mellan unga och arbetslivet på grund av att den samlade bilden av praktikhantering saknas. Idag baseras praktikanskaffning ofta på personliga nätverk (antingen av student eller praktikansvarig) och många studenter saknar personlig koppling till arbetslivet.

Effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer (2.2.3)

Kompetensplattform Fyrbodals 2 130 tkr

(varav 2 milj kr finansieras av medel från förra tillväxtprogramperioden).

Syftet med Kompetensplattformarbetet i Fyrbodals kommun är att höja den generellt låga utbildningsnivån i Fyrbodalsregionen och att förse arbetslivet med rätt kompetens. Detta ska bl.a. ske genom att få till stånd ett delregionalt kompetensråd (DKP), att intensivt arbeta med utbildningsplanering utifrån arbetsmarknadens behov, att stimulera bildandet av lokala kompetensplattformar (LKP), att ta del av och sprida det regiongemensamma arbetet, att ha en bild av kompetensbehov och utbildningsutbud och hålla kommunerna uppdaterade på vad som händer nationellt och regionalt, att bevaka projektutlysningar, öka möjligheterna för kommunövergripande projektsatsningar samt att möjliggöra för en mer övergripande analys och utbildningsplanering i hela Fyrbodalsregionen.

Projektet sträcker sig från 2015 – 2018. Deltagare i projektet är förutom Fyrbodals kommunalförbund samtliga kommuner i Fyrbodalsregionen, utbildningsanordnare, arbetsgivar- och arbetstagarparter, näringslivsorganisationer, AF m.fl.

Projektet har under 2015-2016 tagit fram eller medverkat till att 6 projekt kommit till stånd som tillsammans har genererat 61,6 miljoner för Fyrbodalsregionen.

Samtliga kommuner har utsett lokala kontaktpersoner (LKP) för informations- och erfarenhetsutbyte samt att planera och ge input i arbetet framåt.

Genom plattformen har två nya nätverk startats upp; SYV (Studie- och yrkesvägledare) och KAA (kommunalt aktivitetsansvariga) som av deltagarna setts som mycket värdefullt och viktigt. Projekt- och processledarna har varit sammanhållande eller deltagit i en mängd nätverk, styr-, lednings- och referensgrupper lokalt, regionalt och nationellt där projektets arbete spridits och projektet fått värdefull input. Varit sammankallande för flera av beredningens nätverk som ex. Vuxenutbildning, Yrkeshögskola, studie- och yrkesvägledning och projektgrupp. Representerat Fyrbodals i flera styrgrupper som ex. REKAS, SYVonline, Validering Väst, SSC-projektet, Collegesamverkan VG, Drivhuset och Vårdsamverkan Barn och unga. Även representerat Fyrbodals i lednings/referensgrupper som exempel samverkan VGR, SSC-projektet, Collegesamverkan VG och Kompetensnavet.

Ett viktigt område i genomförandet av projektet är omvärldsbevakning. Projekt- och processledarna har i möjligaste mån hållit sig uppdaterad med vad som händer lokalt, regionalt, nationellt och internationellt och spridit informationen vidare till kommunerna genom mail, nätverk och informationsmöten.

Även att hålla sig uppdaterad vilka projekt, förstudier och utredningar som är på gång eller planeras samt att informerar om vilka möjligheter som finns för finansiering inom området. Hjälpa till att söka medel utifrån kommunernas önskemål. Där mycket tid lagts ner på att förankra och söka medel till pilot- och implementeringsprojekt gällande praktiksamordning samt två ESF projektgällande skolavhopp och förstärkt SYV-funktion tillsammans med kommunalförbunden Skaraborg och Sjuhärad. En projektgrupp har bildats där de som driver projekt inom utbildning- och kompetensförsörjningsområdet träffas för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Bred informationsspridning är viktig där en årligt återkommande kompetensförsörjningsdag arrangerats. Årets kompetensförsörjningsdag samlade närmare 200 nöjda deltagare.

KOBRA "Kompetensbaserad Regional Analys" – 183 tkr

Projektet (med aktörer i Sverige, Norge och Danmark) syftar till att utveckla kompetensmäklarfunktionen och ett effektivare arbetssätt kring behovsbaserade utbildningar. Gemensamma behovsinventeringar i näringslivet ska leda till behovsbaserade utbildningar för företag. Arbetssättet ska också vara kopplat till analys och omvärldsbevakning. Projektet ska testa och utvärdera ett arbetssätt för hållbart samarbete kring kompetensförsörjning. Projektet sträcker sig från 1 september 2015 – 31 augusti 2018.

I Fyrbodalsregionen ingår Uddevalla, Sotenäs, och Strömstad kommuner, Kunskapsförbundet Väst samt Fyrbodals kommunalförbund. Kommunalförbundet är en part i projektet för att alla

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

kommuner i Fyrbodal ska ha tillgång till KOBRA:s resultat och aktiviteter. KOBRA ska täcka hela Fyrbodal, Skaraborg, Sjuhärad och Halland, där projektägare på svensk sida är Westum, och i den ingår inte alla 14 kommuner i Fyrbodal.

Kraftsamling på ökad samverkan mellan eftergymnasial utbildning och arbetsliv (2.1.2)

Kommunakademin Väst – 750 tkr

(finansieras av medel från förra tillväxtprogramperioden).

Projektet förväntas bidra till en gynnsam samhällsutveckling i Fyrbodal genom bland annat:

- Höjd kompetensnivå och stärkt kompetensförsörjning i kommunerna.
- Ökad övergång till högre utbildning i kommunerna.
- Stärkt verksamhetsutveckling i kommunerna.
- Stärkt forskning och utbildning vid Högskolan Väst.
- Stärkt strategiskt arbete med samverkan och samhällsnytta vid Högskolan Väst.
- Ytterligare utveckling av Högskolan Västs profil Arbetsintegrerat lärande.
- Gemensamt och ömsesidigt utvecklade närvaro, intresse och engagemang i varandras verksamheter.
- Gemensamt arbete med idéer för forskning, utbildning och kunskapsutveckling för att möta aktuella och framtida samhällsutmaningar.

EN REGION DÄR VI TAR GLOBALT ANSVAR

Göra VG till modell för hållbar landsbygdsutveckling, samspel stad/land (3.1.3)

Strukturbild Fyrbodal – 300 tkr

Projektet Strukturbild Fyrbodal startades 2016. Ett planeringsunderlag för politiska beslut med syfte att stärka Fyrbodals förutsättningar i Västra Götaland och Sverige har tagits fram. Strukturbilden tydliggör utvecklingsförutsättningar och skapar en samlad målbild och är en arena för samarbeten över kommungränserna. Arbetet går nu över i att ta fram en gemensam framtidsbild för långsiktig hållbar tillväxt.

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Utveckla miljölösningar med ambition att påverka globalt via affärsdriven miljöutveckling (3.1.4)

Miljöbron 200 tkr

Miljöbron är en ideell förening med syfte att fungera som en länk mellan näringslivet och studenterna på högskolor och universitet i vår region. Miljöbrons verksamhetsidé är att förmedla hållbarhetsprojekt mellan företag och studenter. Projektet skall leda till att företagen får tillgång till den senaste kunskapen inom miljöområdet och att få en möjlighet att lära känna potentiella nya medarbetare. Projektet skall också bidra till att skapa lönsamma miljöaffärer och hållbar tillväxt för företagen i Fyrbodal.

RESULTATINDIKATORER FRÅN VERKSAMHETSÅR 2016:

En ledande kunskapsregion	Förväntat resultat			Utfall		
	Kv	Män	Tot*	Kv	Män	Tot*
Antal privata och/eller offentliga företag och organisationer som samverka			25			33
Antal individer i praktik, examensarbete och mentorsplatser			60	67	60	127
Antal företag som genomfört miljöförbättrande insatser			25			19

Affärsdriven miljöutveckling 1 800 tkr

Fyrbodals satsning på affärsdriven miljöutveckling görs för att medverka till att kommunalförbundets övergripande mål "En väl utvecklad infrastruktur"; "Hållbar landsbygdsutveckling med väl fungerande samspel mellan stad och land" samt "En stark och attraktiv gränsregion" uppnås.

Direktionen har pekat ut tre fokus för affärsdriven miljöutveckling:

- Fossilfria transporter
- Marin energi och innovation
- Skoglig bioekonomi

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Miljömiljonen växlas upp med EU-medel i interregprojekten "Biogas 2020", "Fossilfritt Fyrbodol 2030" och "Tillväxt skog". Medel avses också användas till "TestSite Skagerakk" och för att etablera samarbeten inom produktionsteknik och produktionsutrustning för svenskt industriellt träbyggande samt för annan maskinteknisk utveckling inom träområdet.

EN REGION SOM SYNS OCH ENGAGERAR

Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i hela Västra Götaland (4.1.1)

Utveckla Västra Götaland som en plats där unga möts, främja ungdomskulturen (4.1.2)

Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen (4.2.2)

De tre ovanstående målen i är vägledande för arbetet inom Kultur. Årligen mottar kommunalförbundet 1 miljon kronor från Västra Götalandsregionens kulturnämnd för att möjliggöra projektsatsningar i Fyrbodol. Kommunerna i Fyrbodol växlar upp den miljonen med samma belopp. Medlen lysas ut och projektansökningar som ligger i linje med Genomförandeplanen och Verksamhetsplan 2018 beviljas löpande efter bedömning av kulturansvariga och kommunalförbundets Samhällsutvecklingsberedning. Ordet Nyskapande är ett viktigt ledord i samband med ansökningar av Kulturens Tillväxtmedel. Under 2018 ska tydliga satsningar göras på Barn och Unga och kunskapen om betydelsen av god miljö i vårt offentliga rum ska höjas.

Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund (4.2.3)

Scandinavian Science Cluster (SSC) – 1 700 tkr

För att möta framtidens näringslivsbehov i Fyrbodol och Østfold måste antalet personer som utbildar sig, inom naturvetenskap och teknik ökas. SSC ska ta fram nya kompetens- och kommunikationsmetoder och modeller som ska arbeta för projektets 5 övergripande huvudmål: Öka intresse för arbetsmöjligheter över landsgränsen, Öka kunskap om näringslivet i bägge länder, Ökad insikt i framtidsmöjligheter och utmaningar, Ökat intresse och kunskap inom teknik och naturvetenskap bland befolkningen samt Ökat söktryck till tekniska utbildningar och lärarutbildningar inom teknik och naturvetenskap.

Miljömiljonen växlas upp med EU-medel i interregprojekten "Biogas 2020", "Fossilfritt Fyrbodol 2030" och "Tillväxt skog". Medel avses också användas till "TestSite Skagerakk" och för att etablera samarbeten inom produktionsteknik och produktionsutrustning • 16

Fyrbodal - en resurs för hela regionen

Fyrbodal ligger strategiskt i kraftfältet mellan Göteborgs-området och Oslo/Østfold. Fyrbodal och Göteborgs-området har redan inom många områden en gemensam arbetsmarknad. Vi har ett stort utbyte av tjänster, varor, arbetskraft och utbildningar med Norge. En stor potential finns i att fortsatta utveckla denna samverkan, framför allt med Østfold. Fortfarande finns ett antal gränshinder för både enskilda individer och för företag. Dessa behöver rivas för att vi ska få full kraft i vårt arbete.

Projektet sträcker sig från 1 september 2015 – 31 augusti 2018. Deltagare i projektet är Fyrbodals kommunalförbund, Innovatum Science Center (Svensk projektägare) och Högskolan Väst. På norsk sida aktörer i Østfold, bl. a. Inspiria Science Center (Norsk projektägare) och Østfold fylkeskommune.

Driva offensiva insatser för att etablera nya arbetsplatser i Västra Götaland (4.2.4)

Position Väst – 3 100 tkr

Genom Position Väst får kommunerna en gemensam plattform som arbetar proaktivt med etableringsarbetet och marknadsföringen av tillväxtområdet mellan Göteborg och Oslo. Verksamheten innebär också en kvalitetssäkring genom samarbetet med Business Sweden gällande internationella etableringar.

Kontoret erbjuder etablerande och investerande företag i tillväxt kostnadseffektiv och föredömlig service, i nära samverkan med våra 17 samverkande kommuner. Genom hela processen, från våra tydliga erbjudanden om etableringsmöjligheter i kommunerna till och med genomförd etablering och fortsatt utveckling på vald plats.

Arbetet utförs på uppdrag av de deltagande kommunerna och bedrivs genom ett gemensamt regionalt etableringskontor i samverkan med kommunernas etableringsansvariga och regionala och nationella aktörer som stärker och kompletterar våra tjänster.

I detta arbete ska vi verka för en geografisk spridning av etableringarna samt för att arbetstillfällen ska skapas för personer med olika kompetens och förutsättningar. I alla ärenden är ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet givna parametrar.

Under 2018 ska Position Väst marknadsföra hela regionen bl.a. genom uppsökande säljmöten med potentiella etablerare, på utvalda mässor och genom digitala kanaler samt genom våra strategiska samarbetspartners, bl.a. Business Sweden och Node Pole.

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Kontoret kommer att ta fram säljprospekt i samverkan med kommunerna, branschexperter och nationella nätverk och arrangera visning av mark och lokaler i samverkan med näringslivsenheter och fastighetsägare. Fortsatt utveckling av rutiner.

Pågående förstudier, projekt och verksamheter som är aktiva under 2018 utan att belasta budgeten.

iCare4Fyrbodal – 150 tkr

1.1.1 Stimulera ökat entreprenörskap och intraprenörskap
(finansierat av medel från 2015 års budget)

iCare4Fyrbodal är ett verksamhetsdrivet projekt som syftar till att utveckla en hållbar delregional innovationshub som stöd för kommunernas socialtjänster och näringslivsutveckling. Målsättningen är att stimulera utveckling, implementering, spridning och nyttiggörande av innovativa idéer och därigenom bidra till ökad samhällsnytta och tillväxt.

Gröna Klustret – Förstudie 150 tkr

1.1.3 Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag
(finansierat av medel från 2017 års budget)

Förstudien ska klarlägga förutsättningarna för att skapa ett Grönt Kluster på Nuntorp i Dalsland.

Tjänstedynamik Fyrbodal

1.1.3 Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag.
(finansierat av medel från 2017 års budget)

Projektet Tjänstedynamik främjar utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag. Genom att fokusera på att undanröja hinder och stödja Fyrbodals befintliga näringsliv genom att hjälpa företagen utveckla innovativa tjänster som annars inte skulle ha uppmärksammats och genomförts. Vissa småföretagsledare har liten eller ingen kännedom om vilka stödsystem som finns och får ingen hjälp att hitta vägar till utveckling av sina tjänster. Genom att projektet stärker utveckling av samverkan i delregionen kring nya tjänster samt tillför nya kunskaper inom vissa områden som Fyrbodals näringsliv är framstående på, kommer Fyrbodals SMF att klara den fortsatta konkurrensen bättre framöver.

Framtidsentreprenörer och stärkt näringsliv i Fyrbodal – 100 tkr

2.2.4 Utveckla samordningen inom utbildningssystemet, möta framtidens kompetensbehov)
(finansierat av medel från förra årets budget)

Pågående förstudier, projekt och verksamheter som är aktiva under 2018 utan att belasta budgeten. •

Beskrivning av förstudier, projekt & verksamheter som finns med i budgeten för tillväxtmedlen 2018, samt de insatser som är aktiva utan att belasta budgeten.

Projektet ska skapa tillväxt bland små och medelstora företag i Fyrbodalen. Det ska också främja entreprenörskap så att fler nya företag skapas och utvecklas. Detta ska ske genom att ta tillvara på de idéer som finns i byrålådorna hos de befintliga små och medelstora företagen genom att tillsätta entreprenörsgupper som utvecklar idéerna till affärsidéer och innovationer.

Urban Platsinnovation – 150 tkr

3.1.3 Göra Västra Götaland till en modell för hållbar landsbygdsutveckling, samspel stad/land.

4.2.3 Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund.

Urban Platsinnovation är ett projekt som arbetar för att få mer kunskap om hur centralorter ska utvecklas för att bli mer attraktiva för både invånare och besökare. Projektet är ett samarbetsprojekt mellan sju parter och delfinansieras av EU-medel via Interreg Sverige-Norge som är en del av Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Muralmåleri lyfter kvinnorna på Östra Orust – 50 tkr

4.1.1 Främja en aktiv och nyskapande kulturregion för alla i hela Västra Götaland

(finansierat av medel från 2017 års budget)

Föreningen Ålgård är en kulturförening på Östra Orust som håller till i Ålgårds gamla kvarn & såg. På ideell bas jobbar föreningen hårt för att, både arrangera kultur året runt och för att inspirera politiker och tjänstemän i Henåns kommun att se konst och kultur som ett sätt att utveckla Östra Orust till en levande attraktiv plats.

Gränsen som attraktion – gränslösa möjligheter för företag i nom turism/reiseliv – 300 tkr

4.2.2 Satsa på internationell mötesindustri, evenemang och på att stärka besöksnäringen.

(finansierat av medel från förra programmet)

Projektet syftar till att bidra till en ökning av antalet företagssamarbeten över gränsen och bidra till att näringslivet i större utsträckning nyttjar gränsens potential och attraktivitet. Projektet ska utöka näringslivssamarbetet över gränsen inom besöksnäringen för att stärka förutsättningarna för innovation och resiliens i branschen. Syftet är också att skapa hållbar tillväxt genom att utveckla och möjliggöra guidade turer i naturskyddade områden.

Framfor – 150 tkr

4.2.3 Riva gränshinder och öka samverkan med Norge, etablera region Oslo/Göteborg/Öresund.

(finansierat av medel från 2015 års budget)

Syftet med projektet är att främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag genom att stärka och främja samarbeten och nätverkandet i gränsregionen. Att sprida information och kunskap om faktorer för framgång så att fler företag växer.

Pågående förstudier, projekt och verksamheter som är aktiva under 2018 utan att belasta budgeten. •

Ekonomiavdelningen
Ekonom
Katrín Axberg
0528-567108
076-6352889
katrin.axberg@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Remiss Verksamhetsplan 2018 för Kommunalförbundet Fyrbodäl

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Verksamhetsplan 2018 för Kommunalförbundet Fyrbodäl

Ärendebeskrivning:

Direktionen har den 8 juni 2017 tagit beslut om en höjning av medlemsavgiften med 5 kr/invånare för 2018, från 28 kr till 33 kr. Från 2019 sker en indexhöjning med 3 %, med årlig prövning av indexhöjningen i förhållande till förbundets finansiella ställning. För Färgelandas del innebär det en höjning med 33 000 kr från 184 800 till 217 800. För Färgelanda kommuns del så finns detta finansierat i Kommunstyrelsen och stabs budget för verksamhetsåret 2018. Indexhöjningen följer kommunens planeringsförutsättningar för verksamheten.

Verksamhetsplanen beskriver på ett tydligt sätt kommunförbundets inriktning, mål och aktiviteter för att nå målen.

Per Wahlén
Kommunchef

Katrín Axberg
Ekonom

Beslutet skickas till:

XX
YY

Till
Fyrbodals medlemskommuner

Remiss - Verksamhetsplan och budget 2018

Fyrbodals kommunalförbunds verksamhetsplan och budget för 2018 har ett nytt format jämfört med tidigare år. Vi har arbetat med att förtydliga övergripande mål, formulera strategier och måttetal som kan följas upp och återrapporteras till kommunerna.

Vi vill förtydliga kommunalförbundets roll kopplat till målen så att det blir tydligt vilka frågor vi arbetar med.

Planen innehåller inga aktiviteter utan dessa tas fram i en särskild plan av respektive beredning. Aktiviteterna är arbetssättet som ska bidra till att målen uppfylls.

Direktionen har den 8 juni 2017 tagit beslut om en höjning av medlemsavgiften med 5 kr för 2018, från 28 kr till 33 kr. Från 2019 sker en indexhöjning med 3%, med årlig prövning av indexhöjningen i förhållande till förbundets finansiella ställning.

Medlemskommunerna erbjuds möjlighet att lämna synpunkter på Verksamhetsplan och budget 2018.

Ert svar ska vara oss tillhanda på adress kansli@fyrbodal.se senast den 16 oktober.

Frågor besvaras av förbundsdirektör Anneli Snobl tel. 0705-22 13 66 eller förbundsordförande Martin Carling, tel. 0534-190 03.

Anneli Snobl
Förbundsdirektör

Martin Carling
Förbundsordförande

Bilaga: Förslag verksamhetsplan och budget 2018.

REMISSVERSION

Fyrbodal

VERKSAMHETSPLAN 2018

Innehållsförteckning

Vi vill nå längre. Tillsammans.

Vår vision: Det goda livet.

Fyrbodals möjligheter och utmaningar.

Finansiella mål.

Planen för 2018.

Övergripande mål 1 - Bra företagsklimat och ett starkt, differentierat näringsliv

Övergripande mål 2 - En väl fungerande kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov

Övergripande mål 3 - En väl utvecklad infrastruktur

Övergripande mål 4 - Hållbar landsbygdsutveckling med väl fungerande samspel mellan stad och land

Övergripande mål 5 - En stark och attraktiv gränsregion

Övergripande mål 6 - En aktiv och nyskapande kulturregion för alla

Övergripande mål 7 - Invånarna ska erbjudas en god, jämlik och kunskapsbaserad socialtjänst, vård och omsorg

Övergripande mål 8 - God och jämlik hälsa för barn och unga

Budget 2018-2020

Vi vill nå längre. Tillsammans.

Idag är vi 14 västsvenska kommuner som samarbetar i Fyrbodals kommunalförbund. Vi driver utveckling, utbyter erfarenheter och skapar tyngd i påverkansarbetet för Fyrbodals bästa. Fokus är att jobba med det som vi gör bättre tillsammans än i varje kommun för sig. Med andra ord vill vi nå längre. Tillsammans.

Fyrbodals kommunalförbund bildades 2005, som ett resultat av att Västra Götalandsregionen hade bildats några år tidigare. Idag är vi ett av fyra regionala kommunalförbund i Västra Götaland – med uppgift att ta tillvara våra medlemskommuners intressen i regionen. Enligt förbundsordningen är det grundläggande syftet med kommunalförbundet att stärka Fyrbodal och samverka kring utveckling och effektivt resursutnyttjande. I uppdraget ligger också att vara länken mellan kommunerna och regionen samt sörja för en dynamisk växelverkan. Det innebär bland annat att föra information i båda riktningarna, vara pådrivande och samordna arbetet i syfte att skapa en kraftfull utveckling i Fyrbodal.

Vår vision: Det goda livet

Som ett av fyra regionala förbund i Västra Götalandsregionen är utgångspunkten för allt vårt arbete den gemensamma visionen om Det goda livet. Visionen beskriver vad ett gott liv innebär för invånarna i Västra Götaland och vägen dit förutsätter en hållbar utveckling – ur ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt perspektiv.

Fyrbodals möjligheter och utmaningar

Fyrbodal är en mycket varierad delregion i Västra Götaland, med städer och landsbygd, hav och sjöar, närhet till Norge och kommunikationsnav kopplade till E6 och E45. Här finns hög kompetens, starka nätverk, väl utbyggd IT-struktur, ett positivt innovationsklimat och fantastiska livsmiljöer. Fler än 4 av 5 invånare säger att de är nöjda med platsen där de bor.

Precis som andra delar av landet har Fyrbodal en rad utmaningar som hänger ihop med vår geografi och historiska utveckling. Vi har exempelvis en obalans mellan glesbygdskommuner och utbildnings- och industrikommuner. För hela Fyrbodal innebär det bland annat lägre utbildningsnivå än riksgenomsnittet, en traditionell arbetsmarknad med flest kvinnor i vårddyrken och flest män inom byggsektorn och industrin samt en hög andel arbets sökande. Befolkningsprognosen pekar mot att vi kommer att bli 30 000 fler invånare inom 20 år och det sker i huvudsak genom inflyttning av utrikes födda.

Det här är utmaningar som kräver medvetna satsningar på att jämna ut skillnader och stärka samarbetet mellan såväl invånare som privata och offentliga aktörer. Vi måste agera regionalt, men också jobba för att skapa konkurrenskraft nationellt och internationellt. Vi måste fortsätta utveckla förutsättningarna för affärer och tillväxt i vår delregion. Och vi måste fortsätta utveckla skolan och motivera till studier samt bygga livsmiljöer för framtidens invånare. De horisontella kriterierna såsom jämställdhet, hållbarhet, integration och tillgänglighet ska genomsyra allt arbete.

Styrande dokument

Följande dokument ligger till grund för verksamhetsplanen:

- Förbundsordningen för Fyrbodals kommunalförbund
- Delregional genomförandeplan Fyrbodal 2014–2020

Vägledande dokument

Verksamhetsplanen bygger även på följande vägledande dokument:

- Vision Västra Götaland - Det goda livet
- Strategi för tillväxt och utveckling i Västra Götaland 2014–2020 (VG2020)
- Västra Götalands regionala kulturplan 2016–2019
- Samling för social hållbarhet – Åtgärder för jämlik hälsa i Västra Götalandsregionen

VG2020 och genomförandeplan Fyrbodals

Regionfullmäktige antog VG2020 hösten 2013. Eftersom detta är en gemensam strategi för hela Västra Götaland har processen kring framtagandet gjorts i bred samverkan. Regionen, kommunalförbunden, kommunerna och externa organisationer och myndigheter har varit delaktiga i framtagandet. Utifrån VG2020 beslöt Fyrbodals kommunalförbund i maj 2014 att särskilt lyfta fram 20 av regionens 32 prioriterade frågor.

Organisationens uppdrag

Förutom det arbete som speglas av verksamhetsplanen har kommunalförbundets organisation i uppdrag att utreda, planera och bedöma de förslag som kommer från medlemskommunerna samt att utifrån omvärldsbevakning initiera utvecklingsinsatser. I många fall leder detta arbete till förstudier och nya projekt som förstärker något av våra områden, i andra fall kan beslutet bli att inte arbeta vidare med frågan. Oavsett utgången är arbetet viktigt för att Fyrbodals kommunalförbund ska vara en kunskapsorganisation vilken arbetar med de frågor som är mest angelägna för kommunerna.

Finansiella mål

Förbundet har som strategiskt mål att utföra sina uppdrag med tydlig kvalitet och resultatredovisning, med en effektiv resursanvändning och med en god framförhållning inför förändrade finansiella förutsättningar.

- Att ha en budget i balans, intäkterna ska överstiga kostnaderna.
- Att ha en långsiktig stabil soliditetsnivå på 10 %, nivån kan dock variera över tid beroende av åtaganden som direktionen finner angelägna.
- Att ha en god likviditet så att det är möjligt att både täcka kostnader för de fasta åtgärderna och att förskottera medel i projekt där förbundet är projektägare.

Fyrbodals kommunalförbund:

- utgör tjänstemannastöd till politiska beredningar och tjänstemannanätverk.
- omvärldsbevakar och tar fram strategier, riktlinjer, planer och rapporter.
- tar initiativ till nya verksamheter, uppdrag och projekt samt följer upp och utvärderar dessa.
- ansvarar för kontakt gentemot externa organisationer, myndigheter och parter.
- planerar och genomför kompetensutveckling för kommunernas medarbetare.

Planen för 2018

Verksamhetsplanen presenteras på följande sidor. Som komplement till verksamhetsplanen finns separata aktivitetsplaner för 2018.

Mål, strategier och mätetal

I följande avsnitt redovisas mål, strategier och mätetal kopplade till vägledande dokument.

Övergripande mål:

1

**Bra företagsklimat och ett starkt,
differentierat näringsliv**

Övergripande mål:

Bra företagsklimat och ett starkt, differentierat näringsliv

Mål

Strategier:

- Öka kommunernas service till företag genom att stödja framtagning och implementering av lokala näringslivsstrategier.
- Samordna kompetenshöjande insatser samt utveckla hållbara arbetsmetoder och digitala verktyg tillsammans med kommunerna.
- Driva en effektiv, samordnad hantering av tillväxtmedel. Syftet är att erbjuda entreprenörer och företag tillgång till ett jämlikt, stabilt och tydligt system som främjar innovation, entreprenörskap och företagande.
- Driva offensiva satsningar för att attrahera investeringar och nyetableringar.

Mätetal:

- Minst 70% av kommunerna ska delta i servicemätningen Insikt (NKI) och därav ska 75% av deltagande kommuner ligga över det nationella medelvärdet. (43% 2017)
- Minst 75% av kommunerna ska visa högre totalbetyg än föregående år i Svenskt Näringslivs rapport om företagsklimat. (28,5% 2017)
- Tillväxtmedlen ska växlas upp med minst 50% i form av annan finansiering.
- Minst 80% av uppsatta indikatorer i projekt och verksamheter finansierade av tillväxtmedel ska uppnås.
- 50 pågående etableringsärenden ska leda till minst 5 etableringar och 15 arbetstillfällen. Av dessa ärenden ska 10 vara internationella förfrågningar. Ett mätsystem för uppföljning av samtliga nyetableringar, varav andel genom Position Väst, ska tas fram.

Övergripande mål:

2

En väl fungerande kompetensförsörjning
utifrån arbetsmarknadens behov

Övergripande mål:

En väl fungerande kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov

Mål

Strategier:

- Skapa samverkan mellan utbildning, arbetsmarknad och näringsliv kring kompetensförsörjning för privat och offentlig sektor.
- Stödja kommunerna i arbetet med att säkerställa tillgången till behörig personal med rätt kompetens inom främst vård och omsorg, utbildning och teknik.
- Driva en effektiv, samordnad hantering av tillväxtmedel.

Mätetal:

- Öka tillgången till medarbetare med relevant kompetens till riksgenomsnittet 3 på en skala 1-6. (2,8 2017)
- 21% av befolkningen i åldern 25-64 år ska vara högskoleutbildade. (19,5% 2016)
- Andelen förvärvsarbetande ska vara minst 76% av befolkningen. (76% 2015)
- Uppväxlingen av kommunala tillväxtmedel inom kompetensförsörjning ska vara minst 50%.

Övergripande mål:
3 En väl utvecklad infrastruktur

Övergripande mål:

En väl utvecklad infrastruktur

Mål

Strategier:

- Ett samlat uppträdande och uthålligt påverkansarbete riktat till Västra Götalandsregionen samt Trafikverket och andra berörda myndigheter när det gäller framtida infrastruktursatsningar.
- Bevaka och agera för planering och genomförande av de objekt i Fyrbodalsområdet som finns upptagna i de nationella och regionala infrastrukturplanerna 2018-2029.
- Stödja utvecklingen av hållbara transporter och möjliggöra fossilfritt resande i hela Fyrbodalsområdet.
- Stödja en IT-infrastruktur med hög kvalitet för alla och som främjar hållbarhet.

Mätetal:

- Kartläggning av prioriterade objekt i Fyrbodalsområdet som inte är listade som brister i regional och nationell infrastrukturplan för väg, järnväg, it/fiber, kollektivtrafik, sjöfart och cykel.
- Utbyggd infrastruktur för cykelvägnät. Sammanlagd längd cykelväg per invånare (meter/capita) ska vara högre än medelvärdet för motsvarande kommungrupper.
- Framtagande av material som åskådliggör möjligheterna till arbetspendling med bil och kollektivtrafik för invånare i Fyrbodalsområdet. Kartmaterial som visar skillnaden i antal arbetstillfällen som kan nås inom 45 minuter med bil resp. kollektivtrafik.
- Antalet resor med kollektivtrafiken i Fyrbodalsområdet ska öka med tre procent jämfört med 2016 års nivå. Kartläggning av andelen invånare med mindre än 45 minuter till sin delregionala huvudort.
- Antal laddpunkter för elbilar ska öka med minst 300 jämfört med 2015 (78) och antal tankställen för biogas ska öka med minst två (6 st år 2016).
- Andel bilar i kommunal verksamhet som kan drivas med el eller biogas ska vara högre än genomsnittet för motsvarande kommuner i landet.
- Andel hushåll och företag som har tillgång till god bredbandsuppkoppling ska öka. År 2020 är målet att minst nio av tio hushåll och företag ska ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s vid nedladdning.

Övergripande mål:

4

Hållbar landsbygdsutveckling med väl fungerande samspel mellan stad och land

Övergripande mål:

Hållbar landsbygdsutveckling med väl fungerande samspel mellan stad och land

Mål

Strategier:

- Skapa och kommunicera en gemensam framtidsbild.
- Skapa förutsättningar för ett ökat samspel mellan stad och land.
- Skapa förutsättningar till livslångt lärande oavsett bostadsort.
- Samverka för att etablera Fyrbodal som ledande region inom skog och trä, med satsningar i nya bioekonomilösningar.
- Samverka för att etablera Fyrbodal som en ledande maritim region (bioekonomi) med lösningar inriktade på innovation samt miljöanpassad och hållbar utveckling.

Mätetal:

- 14 av 14 kommuner ställer sig bakom den gemensamma strukturbilden.
- Ökad tillgänglighet för studiedeltagande på universitet eller högskolor för befolkningen 19–64 år.
- Minst 25 % av kommunerna ska ha beslutat att ta fram träbyggnadsstrategi och 30 % ska ha utvärderat trä som alternativ vid nybyggnation.
- Minst ett samverkansprojekt inom skoglig bioekonomi ska ha etablerats mellan kommuner, företag och akademi.
- Minst tre av aktörerna som beviljas tillväxtmedel ska ha medverkat till skoglig och/eller maritim bioekonomiutveckling.

5

Övergripande mål:
En stark och attraktiv gränsregion

Övergripande mål:

En stark och attraktiv gränsregion

Mål

Strategier:

- Underlätta för invånare och företag att leva och verka, studera, arbeta och bo samt bedriva verksamhet i gränsregionen Fyrbodal-Östfold.
- Göra det möjligt att resa fossilfritt i hela Fyrbodal genom att bygga ut laddinfrastruktur för elbilar och tankställen för biogas.
- Skapa ett starkt gemensamt varumärke (som fungerar internationellt).
- Bidra till en växande gränsöverskridande besöksnäring utifrån regionala och nationella strategier.
- Utveckla samarbetsformer för att attrahera företagsetableringar i gränsregionen.

Mätetal:

- Ökat antal arbetspendlare över gränsen. (3 830 personer 2014)
- Antal norskägda företag i Fyrbodal ska öka. (272 arbetsställen 2015)
- Antal förstahandssökande till Högskolan Väst respektive till Högskolan i Östfold ska öka. (6 650 sökande till Högskolan Väst, 6 433 till Högskolan i Östfold, 2016)
- Antal laddpunkter för gränsregionen ska ha ökat med minst 1000 jämfört med 2015 och antal tankstationer för biogas ska ha ökat med minst tre stycken. (673 st laddpunkter och 9 st tankstationer 2015)
- Ett gränsöverskridande varumärkesarbete har inletts.
- Ett gränsöverskridande samarbete för att attrahera företagsetableringar är uppbyggt och i drift.

Övergripande mål:

6

En aktiv och nyskapande
kulturregion för alla

Övergripande mål:

En aktiv och nyskapande
kulturregion för alla

Mål

Strategier:

- Öka kunskapen om kopplingen mellan kommuners attraktivitet och kultur.
- Öka kunskapen om kultur som innovationsdriven tillväxtfaktor.
- Främja ett närmare samarbete mellan kultur och näringsliv.
- Skapa strukturella möjligheter via samverkan till kulturaktiviteter genom ökad tillgänglighet, för alla åldrar.
- Driva en effektiv, samordnad hantering av tillväxtmedel.

Mätetal:

- Större aktiviteter ska utvärderas och 80% av deltagarna ska vara nöjda och eller uppleva att de har nytta av innehållet i sitt arbete.
- Delta i Västra Götalandsregionens kulturella- och kreativa näringsarbete utifrån ett Fyrbodalsperspektiv.
- Aktivt deltagande i och genomförande av Västra Götalandsregionens kulturplan 2016-2019.
- Analysera spridningen av kultursatsningar i Fyrbodalsregionen.
- Tillväxtmedlen ska växlas upp med minst 50% i form av annan finansiering.
- Minst 80% av uppsatta indikatorer i projekt och verksamheter finansierade av tillväxtmedel ska uppnås.

Övergripande mål:

7

Invånarna ska erbjudas en god, jämlik och kunskapsbaserad socialtjänst, vård och omsorg

Övergripande mål:

Invånarna ska erbjudas en god, jämlik och kunskapsbaserad socialtjänst, vård och omsorg

Mål

Strategier:

- Stödja kommunernas socialtjänst, vård och omsorg för god samverkan i gränssnittet mellan kommun, region och stat.
- Fungera som en regional stödstruktur för kunskapsutveckling och samordning av statliga satsningar/initiativ inom socialtjänst samt angränsande hälso- och sjukvård.
- Medverka till att kommunernas socialtjänst samt vård och omsorg arbetar kunskapsbaserat och innovativt.
- Identifiera och utreda verksamhetsområden där kommunerna kan samverka och på så sätt erbjuda invånarna likvärdiga insatser på ett mer kostnadseffektivt och rättssäkert sätt.
- Driva och stödja utvalda nätverk för kostnadseffektiv kunskapsutveckling och kollegialt stöd.
- Stödja kommunerna i digital utveckling och välfärdsteknologi.

Mätetal:

- 3 av 14 kommuner har kopplat sina kvalitetsledningssystem till den gemensamma idéslussen på kommunalförbundet. (0 av 14 2016)
- 14 av 14 kommuner erbjuder Personligt ombud (PO) till personer med psykisk funktionsnedsättning. (7 av 14, 2016)
- 8 av 14 av kommunerna har en samlad plan för personalens kompetensutveckling inom socialtjänstens område. (4 av 14, 2016)
- 5 av 14 kommuner arbetar på ett evidensbaserat sätt för att utveckla verksamheten. (2 av 14, 2016)
- 8 av 14 kommuner arbetar med delaktighetsfrämjande metoder i socialtjänsten. (4 av 14, 2016)
- 5 av 14 kommuner använder ett strukturerat arbetssätt vid utredningar av individens behov. (2 av 14, 2016)
- 10 av 14 kommuner har styrande dokument om e-hälsa och välfärdsteknik. (6 av 14 kommuner 2017)

Övergripande mål:

8

God och jämlik hälsa för
barn och unga

Övergripande mål:

God och jämlik hälsa för barn och unga

Mål

Strategier:

- Stödja kommunernas hälsofrämjande arbete för barn och unga genom att verka för implementering av kunskapsbaserade metoder/arbetsätt.
- Verka för god samverkan och erfarenhetsutbyte mellan/inom kommuner och regionen.
- Stödja kommunernas arbete med att få fler unga vuxna i studier eller arbete.
- Stödja kommunernas arbete med att alla barn och ungdomar ska ha lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter oavsett förutsättningar.

Mätetal:

- Öka andelen grundskoleelever med behörighet till nationellt program i gymnasieskolan. (86% 2016)
- Öka andelen gymnasieelever med examen inom 4 år. (71% 2016)
- Minska andelen ungdomar upp till 24 år som varken studerar och/eller arbetar. (9% 2016)
- Samtliga kommuner som har avtal med Hälsokällan (13 av 14) ska ha deltagit i aktiviteter. Deltagarna ska vara nöjda och eller uppleva att de har nytta av innehållet i sitt arbete.

Budget 2018-2020 Basverksamheten

	2018	2019	2020
Medlemsavgift 33 kr * 270 000 inv. + 3% index från 2019	8 910 000	9 180 000	9 450 000
Övriga intäkter	270 000	270 000	270 000
Ränteintäkter	40 000	40 000	40 000
SUMMA INTÄKTER:	9 220 000	9 490 000	9 760 000
Personalkostnader	- 6 160 000	- 6 370 000	- 6 570 000
Bilersättningar	- 220 000	- 220 000	- 220 000
Politiska arvoden, ordförande och revision	- 360 000	- 365 000	- 370 000
Möteskostnader politiker och tjänstemän	- 100 000	- 100 000	- 100 000
Konsultkostnader	- 100 000	- 100 000	- 100 000
Administrativa fasta kostnader	- 570 000	- 910 000	- 910 000
Administrativa rörliga kostnader	- 1 325 000	- 1 200 000	- 1 210 000
SUMMA KOSTNADER:	- 8 835 000	- 9 265 000	- 9 480 000
BERÄKNAT RESULTAT:	385 000	225 000	280 000

Sektor Samhällsutveckling
Mark- och exploateringschef
Maria Wagerland
Telefon 0528-56 71 63
E-post maria.wagerland@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Svar på motion om boendemiljön

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda om det finns lämpliga områden för kontinuerligsskogsbruk på kommunägd skogsmark i samband med att en ny skogsbruksplan tas fram eller i samband med en revidering av nuvarande skogsbruksplan för all kommunägd skog.

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda om det finns tätortsnära områden som inte bör arrenderas ut som åkermark i framtiden och om så är fallet utredningen kompletteras med en skötselplan och en kostnadskalkyl för dessa områden.

Motionen är härmed besvarad.

Ärendebeskrivning

Per Krokström (M), Linda Jansson (M) och Peter Johansson(Kd) har i en motion föreslaget följande.

Att Färgelanda kommun omedelbart tar beslut om att tätortsnära markanvändning skall anpassas för att förstärka boendemiljön på kort och lång sikt dels genom att bruka skogen enligt metoden ”kontinuerligsskogsbruk” för att undvika stora och plötsliga förändringar i boendemiljön, samt att den tätortsnära åkermarken skall hållas i hävd och brukas ekologiskt.

Efter behandling i kommunfullmäktige 2017-06-14 § 76 återremitterades ärendet till kommunstyrelsen för att se över det nyinkomna yrkandet enligt nedan.

Per Krogström (M) med instämmande av Peter Johansson(KD) yrkar att kommunfullmäktige beslutar följande:

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att snarast ta fram en plan för den kommunägda tätortsnära skogen med inriktningen att bruka denna enligt kontinuerligsskogsbruksprincipen. Skötseln skall utföras för att skapa mervärden för kommuninnevånarna och övriga.

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att snarast ta fram en plan för den tätortsnära kommunägda åkermarken med inriktningen att den skall brukas ekologiskt och att den sköts på ett sätt som skapar mervärden för kommuninnevanarna. Samtliga nuvarande arrendavtal sägs upp enligt bestämmelser i kontrakt och förnyas endast om de nya kraven följs.

När det gäller begreppet ”kontinuerlig skogsbruk” menar man ofta hyggesfritt där man använder sig av alternativa skötselmetoder och man ser till att det alltid får finnas ett eller flera trädskikt kvar. Metoden lämpar sig inte överallt och det är därför viktigt att utreda om och i så fall i vilka områden i de skogar som kommunen äger som metoden kan vara ett lämpligt alternativ.

Detta bör utredas i samband med att kommunen uppdaterar nuvarande skogsbruksplan eller arbetar fram en ny skogsbruksplan. Det är då viktigt att kommunen tar hjälp av nödvändig kompetens för att avgöra eventuellt lämpliga områden för denna typ av skogsbruk samt att all kommunägd skog ingår i skogsbruksplanen dvs både tätortsnära och skog utanför tätort.

När det gäller den tätortsnära åkermarken så kan kommunen endast påverka skötseln av de områden där kommunen är fastighetsägare och inte är utarrenderade.

De områden som är kommunägda och består av åkermark är idag utarrenderade och det är då de upprättade arrendavtalen som reglerar skötseln av åkermarken.

Enligt gällande lagstiftning har arrendatorn besittningsskydd. Detta innebär att man inte kan säga upp en jordbruksarrendator annat än i speciella fall. Jordbruksarrendatorn har därmed rätt till förlängning av avtalet när detta löper ut. Om en uppsägning för villkorsändring skulle göras så kan det nya villkoret bli en prövning i arrendenämnden och enligt SKL är det osäkert om en sådan villkorsändring skulle godkännas. Även själva begreppet ekologiskt odlade är svårt att definiera och skulle i sådana fall behöva förtydligas både mer ingående vad som menas med begreppet samt även kunna vara uppföljningsbart.

En utredning bör dock göras om det finns tätortsnära åkermark som inte bör arrenderas ut i framtiden, utan skötas av kommunen i egen regi om nuvarande arrendavtal sägs upp av arrendatorn. Marken kommer då inte att odlas utan övergå till naturmark.

Om det finns sådan mark som inte är lämplig att arrendera ut i framtiden på grund av det tätortsnära läget bör utredningen kompletteras med ett förslag på skötselplan samt en kostnads kalkyl.

Per Wahlén
t.f Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Chef Sektor Samhällsutveckling

Maria Wagerland
Enhetschef Mark- och exploatering

Kommunfullmäktige

KF § 76 Dnr 2017/169
Svar på motion om boendemiljön

Kommunfullmäktiges beslut

Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet till kommunstyrelsen för att se över det nyinkomna yrkandet för beredning av ett ev nytt förslag.

Yrkanden

Per Krokström (M) med instämmande av Peter Johansson (KD) yrkar att kommunfullmäktige beslutar följande:

”Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att snarast ta fram en plan för den kommunägda tätortsnära skogen med inriktningen att bruka denna enligt kontinuitetsskogsbruksprincipen. Skötseln skall utföras för att skapa mervärden för kommuninvånarna och övriga.

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att snarast ta fram en plan för den tätortsnära kommunägda åkermarken med inriktningen att den skall brukas ekologiskt och att den sköts på ett sätt som skapar mervärden för kommuninvånarna. Samtliga nuvarande arrendeavtal sägs upp enligt bestämmelser i kontrakt och förnyas endast om de nya kraven följs.

Motionen är härmed bifallen.”

Kenneth Carlsson (L) yrkar att ärendet återremitteras till kommunstyrelsen för att se över det nyinkomna yrkandet för beredning av ett ev nytt förslag.

Ulla Börjesson (S) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Propositionsordning

Kommunfullmäktige godkänner följande propositionsordning:

Först ställs proposition på yrkandet om återremiss. Om kommunfullmäktige beslutar att ärendet ska avgöras idag ställs proposition på Per Krokströms med fleras yrkande och Ulla Börjessons med fleras yrkande.

Efter ställd proposition om återremiss finner ordföranden att Kommunfullmäktige beslutar att återremittera ärendet till kommunstyrelsen.

Kommunfullmäktige

Forts KF § 76

Ärendebeskrivning

Per Krokström (M), Linda Jansson (M) och Peter Johansson(Kd) har i en motion föreslaget följande.

”Att Färgelanda kommun omedelbart tar beslut om att tätortsnära markanvändning skall anpassas för att förstärka boendemiljön på kort och lång sikt dels genom att bruka skogen enligt metoden ”kontinueratsskogsbruk” för att undvika stora och plötsliga förändringar i boendemiljön, samt att den tätortsnära åkermarken skall hållas i hävd och brukas ekologiskt.”

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-05-03.
Ledningsutskottets protokoll 2017-05-15, § 107
Kommunstyrelsens protokoll 2017-05-24, § 128

Beslutet skickas till
Kommunchefen
Samhällsutvecklingschefen
Kommunstyrelsens ordf.
Mark och exploateringschefen

Färgelanda 2017-03-01

Motion

Boendemiljön är en av de viktigaste faktorerna för Färgelandas framtida utveckling. Skogen och åkermarken är av stor betydelse för att människor skall trivas. För att undvika stora plötsliga förändringar av boendemiljön bör skogen brukas enligt metoden "kontinuitetsskogsbruk". Den tätortsnära åkermarken skall hållas i hävd och brukas ekologiskt.

Undertecknade vill att Färgelanda kommun omedelbart tar beslut om att all tätortsnära markanvändning skall anpassas för att förstärka boendemiljön på kort och lång sikt.

Per Krokström (M)

Linda Jansson (M)

Peter Johansson (Kd)

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Färgelanda kommuns synpunkter på Regional handlingsplan för klimatanpassning i Västra Götalands län 2018-2020

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissyttrande enligt förvaltningens synpunkter i bifogat svarsformulär. Synpunkterna återges även i tjänsteskrivelse daterad 2017-09-07.

Yttrandet innebär i korthet följande;

- Positivt att Länsstyrelsen ger stöd och rådgivning till kommunerna
- Viktigt att åtgärderna inte leder till högre krav än vad som är nödvändigt i varje enskilt fall.
- I dokumentets inledning framgår att det ej finns avsatta medel för kommunernas klimatanpassning. Det behöver därför utvecklas finansieringsmöjligheter för kommunernas klimatanpassningsåtgärder exempelvis genom statlig finansiering.

Ärendebeskrivning

Klimatförändringarna är en realitet redan idag och kommer enligt de senaste forskningsrönen att leda till ytterligare förändringar i framtiden. Klimatförändringarna påverkar stora delar av samhället och naturmiljön.

Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Handlingsplanen utgår från de konsekvenser och behov av klimatanpassning som vi kan se idag och förvänta oss fram till år 2100. Handlingsplanen riktar sig i första hand till Länsstyrelsens medarbetare och till tjänstemän och politiker i länets kommuner. Den innehåller åtgärder i två olika kategorier:

- Åtgärder som Länsstyrelsen planerar att arbeta med under 2018-2020 inom uppdraget att samordna arbetet på regional nivå med anpassning till ett förändrat klimat.
- Rekommenderade åtgärder på kommunal nivå för att anpassa länets kommuner till de pågående och framtida klimatförändringarna.

Rekommenderade åtgärder på kommunal nivå delas in i fyra kategorier:

- Organisation, t.ex. integrera klimatanpassning i befintliga planer och processer.
- Mark- och vattenanvändning, t.ex. översiktliga karteringar av översvännings- och skredrisker.
- Tillsyn, t.ex. utökad tillsyn över miljöfarliga verksamheter.
- Beredskap för extrema väderhändelser och naturolyckor, t.ex. Ta hänsyn till den ökade risken för extrema väderhändelser och naturolyckor i arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

Till handlingsplanen finns också en kommunikationsplan och en uppföljningsplan.

Bilagor

Regional handlingsplan för klimatanpassning i Västra Götalands län 2018 – 2020.

Svarsformulär från Länsstyrelsen

Tjänsteskrivelse daterad 2017-09-07(återger de svar som angetts i svarsformuläret)

Per Wahlén
T.f. Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjörn
0528-56 71 66
Beatrice.hjorn@fargelanda.se

Färgelanda kommuns synpunkter på Regional handlingsplan för klimatanpassning i Västra Götalands län 2018-2020, Länsstyrelsen.

De svar Färgelanda kommun lämnat i Länsstyrelsens bifogade svarsformulär återges i detta dokument.

1. Har ni några invändningar mot eller andra synpunkter på någon av punkterna i den övergripande inriktningen?

- a. Integrera klimatanpassning i verksamheten

Svar:

- b. Länsstyrelsen samordnar

Svar:

Positivt att Länsstyrelsen ger stöd och rådgivning till kommunerna. Dock viktigt att det inte övergår till för mycket krav.

- c. Mellankommunal och delregional samverkan är en förutsättning för att nå goda resultat

Svar:

Bra där det är möjligt. Samtidigt som flera kommuner kan ha gemensamma risker kan även någon av kommunerna ha andra risker som är gemensamma med andra kommuner.

- d. De lokala förutsättningarna styr

Svar:

- e. RCP 8.5 är ett möjligt framtidsscenario

Svar:

- f. Ta hänsyn till osäkerhet och fatta robusta beslut

Svar:

Krav på robusta beslut får inte bli mer omfattande än vad som är nödvändigt. Mindre kommuner har mindre resurser för utredningar samt att det riskerar att förlänga beslutsprocesserna.

- g. Ekosystembaserad klimatanpassning

Svar:

En mer utvecklad begreppsförklaring till "grön infrastruktur" önskas.

- h. Gör nödvändigheten till en möjlighet

Svar:

2. Har ni synpunkter på någon av de åtgärder som Länsstyrelsen planerar att arbeta med?

- a. Riktlinjer

Svar:

Krav på riktlinjer i fysisk planering får inte bli generaliserat utan bör kunna anpassas till när behovet finns. Kostnader för utredningar i planskedet ska i förlängningen tas ut av exploatörer. Kan leda till svårigheter för mindre kommuner där markvärdet ofta är lägre.

- b. Kunskaps- och planeringsunderlag

Svar:

- c. Information, kommunikation och kompetensutveckling

Svar:

Många bra åtgärder och informationsmaterial som kan vara till hjälp för och utgöra bra underlag för kommunernas klimatanpassningsarbete.

- d. Ärendehandläggning

Svar:

3. Har ni några invändningar mot eller andra synpunkter på någon av de rekommenderade åtgärderna för kommunal nivå? Kommentera under respektive rubrik

- a. Organisation

Svar:

- b. Mark- och vattenanvändning

Svar:

Många konkreta och bra förslag på åtgärder. Det är dock kostsamma

åtgärder för kommunerna. Olika finansieringsmöjligheter från bland annat staten bör utvecklas. De möjligheter som finns idag kräver EU-projekt eller liknande vilket kräver personalresurser som ska ha tid att driva projekten framåt.

- c. Beredskap för extrema väderhändelser och naturolyckor

Svar:

- d. Tillsyn

Svar:

4. Har ni synpunkter på den beskrivna prioriteringen av rekommenderade åtgärder för kommuner?

Svar:

5. Saknas det några åtgärder?

- a. Som ni önskar att Länsstyrelsen ska arbeta med?

Svar:

- b. Som kommunen behöver arbeta med?

Svar:

6. Har ni synpunkter på kommunikationsplanen?

Svar:

7. Har ni synpunkter på uppföljningsplanen?

Svar:

8. Övriga kommentarer

Svar:

Regional handlingsplan för klimatanpassning i Västra Götalands län 2018-2020

REMISSVERSION

Förord

Skrivs till slutversionen.

REMISSVERSION

Innehåll

Regional handlingsplan för klimatanpassning i Västra Götalands län 2018-2020	3
Förord	4
Sammanfattning	7
Läsanvisning	8
Inledning	9
Definition klimatanpassning	9
Länsstyrelsens ansvar för klimatanpassning	9
Övergripande mål	10
Handlingsplanens syfte	10
Målgrupp	10
Tidsperspektiv	11
Vi kan överblicka till år 2100.....	11
Plan för perioden 2018-2020.....	11
Handlingsplanens omfattning och avgränsning	11
Relaterade planer och program	11
Finansiering	12
Handlingsplanens relation till tidigare rapporter	12
Arbetsprocess	13
Effekter av klimatförändringarna	14
Framtidsklimat i Västra Götalands län	14
Långsiktiga trender och enstaka år	14
Översvämning	14
Stigande havsnivåer.....	15
Översvämningsrisk runt Väneren	16
Förändrade nederbördsmonster påverkar flöden och översvämningsrisker i sjöar och vattendrag	17
Skyfall.....	18
Ras och skred	18
Göta älvdalen.....	19
Skredrisker i resten av länet.....	19
Värme	20
Värmebölja.....	20
Torka och brandrisk	21
Storm	22
Hot mot den biologiska mångfalden	23
Transnationella risker	25
Sammanfattning av länets riskbild kopplat till klimatförändringen	25
Ny kunskap påverkar	26
Övergripande inriktning	27
Integrera klimatanpassning i verksamheten	28

Länsstyrelsen samordnar	28
De lokala förutsättningarna styr	29
Mellankommunal och delregional samverkan är en förutsättning för att nå goda resultat.....	29
RCP 8.5 är ett möjligt framtidsscenario.....	29
Ta hänsyn till osäkerheter och fatta robusta beslut.....	30
Ekosystembaserad klimatanpassning.....	31
Gör nödvändigheten till en möjlighet	31
Länsstyrelsens åtgärder	32
Insatskategorier och åtgärder	32
Riktlinjer.....	33
Kunskaps- och planeringsunderlag.....	33
Information, kommunikation och kompetensutveckling	34
Klimatanpassning i ärendehandläggning och annat löpande arbete.....	35
Ny kunskap och nya uppdrag.....	36
Slutsatser från utredningen Ett stärkt arbete för anpassning till ett förändrat klimat	36
Andra myndigheters ansvar och åtgärder	37
Rekommenderade åtgärder för kommuner.....	38
Prioritering och tidsperspektiv för genomförande av åtgärder	38
Läsanvisning för åtgärderna för kommuner	38
Organisation.....	39
Mark- och vattenanvändning	41
Tillsyn.....	48
Beredskap för extrema väderhändelser och naturolyckor	49
Kommunikationsplan	50
Mål med uppdraget	50
Målgrupper.....	50
Kommunikationsmål 2018-2020	51
Budskap	51
Kanaler	51
Aktiviteter.....	53
Uppföljningsplan	54
Uppföljning av Länsstyrelsens åtgärder	54
Resultatuppföljning.....	54
Effektuppföljning	54
Uppföljning av rekommenderade åtgärder på kommunal nivå.....	55
Ordlista.....	56

Sammanfattning

Klimatförändringarna är en realitet redan idag och kommer enligt de senaste forskningsrönen att leda till ytterligare förändrade nederbördsförhållanden, ökade dygnstemperaturer, förhöjda vattennivåer, och mer frekventa extrema vädersituationer i framtiden¹. Klimatförändringarna påverkar stora delar av samhället och naturmiljön och tar inte hänsyn till geografiska gränser. Detta innebär att vi måste arbeta gemensamt för att anpassa vårt samhälle och stärka och nyttja ekosystemen utifrån dessa nya förutsättningar. Handlingsplanen utgår från de konsekvenser och behov av klimatanpassning som vi kan se idag och förvänta oss fram till år 2100.

Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Länsstyrelsen har därmed en viktig roll för att initiera, stödja och följa upp klimatanpassningsarbetet i länet.

Handlingsplanen riktar sig i första hand till Länsstyrelsens medarbetare och till tjänstemän och politiker i länets kommuner. Den innehåller åtgärder i två olika kategorier:

- Åtgärder som Länsstyrelsen planerar att arbeta med under 2018-2020 inom uppdraget att samordna arbetet på regional nivå med anpassning till ett förändrat klimat.
- Rekommenderade åtgärder på kommunal nivå för att anpassa länets kommuner till de pågående och framtida klimatförändringarna.

Länsstyrelsen arbetar med i huvudsak fyra typer av insatser:

- Riktlinjer
- Kunskaps- och planeringsunderlag
- Information, kommunikation och kompetensutveckling
- Ärendehandläggning

Rekommenderade åtgärder på kommunal nivå delas in i fyra kategorier:

- Organisation
- Mark- och vattenanvändning
- Tillsyn
- Beredskap för extrema väderhändelser och naturolyckor

Handlingsplanen beskriver också en övergripande inriktning som sätter ramarna för Länsstyrelsens arbete med samordning av arbetet på regional nivå med anpassning till ett förändrat klimat. För kommunerna är syftet med den övergripande inriktningen att kommunicera Länsstyrelsens övergripande ståndpunkter vad gäller klimatanpassning på regional och kommunal nivå i länet.

Till handlingsplanen finns också en kommunikationsplan och en uppföljningsplan.

¹ Läs mer om klimatförändringarna på [SMHIs webbplats, under flik klimat](#).

Läsanvisning

Inledning

I inledningen hittar du handlingsplanens ramverk, som till exempel mål och syfte, bakgrund, omfattning och tidsperspektiv.

Effekter av klimatförändringarna

Här hittar du information om hur klimatförändringarna påverkar Västra Götalands län och vilka utmaningar det för med sig.

Övergripande inriktning

Här hittar du Länsstyrelsens övergripande ståndpunkter vad gäller klimatanpassning på regional och kommunal nivå i länet. Den övergripande inriktningen utgör det ramverk som åtgärderna i handlingsplanen bygger på.

Länsstyrelsens åtgärder

Här hittar du de åtgärder som Länsstyrelsen avser att arbeta med under 2018-2020, vilket är planens genomförandetid.

Rekommenderade åtgärder på kommunal nivå

Här beskrivs rekommenderade åtgärder på kommunal nivå för att anpassa länets kommuner till de pågående och framtida klimatförändringarna. Här finns också beskrivningar av varför åtgärderna bör genomföras.

Kommunikationsplan

Kommunikationsplanen beskriver vad som ska kommuniceras utifrån handlingsplanen och hur kommunikationen ska gå till. Kommunikationsplanen innehåller även information om till exempel målgrupper och budskap.

Uppföljningsplan

Uppföljningsplanen beskriver hur Länsstyrelsen avser att följa upp de mål och åtgärder som handlingsplanen innehåller.

Ordlista

Här hittar du förklaringar till ord och begrepp som kan vara svåra att förstå.

Bilaga med åtgärds kort för Länsstyrelsens åtgärder

Kopplat till handlingsplanen finns en separat bilaga med åtgärds kort för Länsstyrelsens åtgärder, som ligger i ett eget dokument. I bilagan ger vi en närmare beskrivning av de mer omfattande åtgärder som Länsstyrelsen avser att genomföra. Informationen i bilagan revideras efter behov under planens genomförandetid.

Bilaga –relationen mellan åtgärderna i den nya och den gamla regionala handlingsplanen

I denna separata bilaga hittar du de åtgärder som fanns med i Länsstyrelsens första regionala handlingsplan för klimatanpassning – Västra Götalands län (rapport nummer 2014:40). Vi beskriver också hur åtgärderna i den här handlingsplanen relaterar till åtgärderna i den förra planen. (OBS: ingår inte i remissen, utan sammanställs utifrån slutversionen av handlingsplanen.)

Inledning

Klimatförändringarna är en realitet redan idag och kommer enligt den senaste forskningen att leda till ytterligare förändrade nederbördsförhållanden, ökade dygnstemperaturer, förhöjda vattennivåer, och mer frekventa extrema vädersituationer i framtiden². Klimatförändringarna påverkar stora delar av samhället och naturmiljön och tar inte hänsyn till geografiska gränser. Detta innebär att vi måste arbeta gemensamt för att anpassa vårt samhälle och stärka och nyttja ekosystemen utifrån dessa nya förutsättningar.³

Definition klimatanpassning

Klimatanpassning innebär åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar vi redan märker av idag och de som vi inte kan förhindra i framtiden.

Klimatanpassning handlar inte bara om framtiden, utan även om att anpassa verksamhet och planering utifrån de föränderliga förutsättningar som vi ser pågå redan nu.

Länsstyrelsens ansvar för klimatanpassning

Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Detta görs genom att öka kunskapen om klimatförändringar och dess konsekvenser och utifrån detta stimulera till att anpassningsåtgärder genomförs. Praktiska åtgärder för klimatanpassning ligger i regel på kommunal nivå.

Länsstyrelsen har en viktig roll för att initiera, stödja och följa upp klimatanpassningsarbetet i länet. För att göra detta har vi en ”verktygslåda” bestående av i huvudsak fyra typer av insatser:

- Riktlinjer
- Kunskaps- och planeringsunderlag
- Information, kommunikation och kompetensutveckling
- Ärendehandläggning

Inom ramen för Länsstyrelsens uppdrag inom klimatanpassning arbetar vi med att ta fram egna eller anpassa nationella riktlinjer för framför allt kommunernas arbete med klimatanpassning. Vi arbetar också med att ta fram kunskaps- och planeringsunderlag som kommunerna kan använda i sitt arbete. Underlaget kan till exempel bestå av rapporter, checklistor eller WebbGIS. Vi arbetar också med att sprida information om klimatförändringarnas påverkan på länet och hur kommunerna kan arbeta med klimatanpassning. Detta gör vi till exempel genom att anordna konferenser och delregionala kommunträffar och genom att informera om klimatförändringar och klimatanpassning i olika forum.

Länsstyrelsen stödjer också kommunernas lokala klimatanpassningsarbete genom att på förfrågan delta på möten i kommunerna, utgöra bollplank och ge råd och stöd till kommunerna.

² Läs mer om klimatförändringarna på [SMHIs webbplats, under flik klimat](#).

³ På klimatanpassningsportalen kan du läsa mer om klimatförändringen och påverkan på samhället. [Klimatanpassningsportalen | SMHI](#)

En viktig del i arbetet handlar om att utveckla och utforma verktyg, kunskaps- och planeringsunderlag så att de blir användarvänliga för länets kommuner och kan användas i befintliga processer.

Många av Länsstyrelsens verksamhetsområden berörs av klimatförändringarna och att väga in klimatförändringarnas konsekvenser och beakta behovet av klimatanpassning i all verksamhet ingår därför i uppdraget.

En stor del av arbetet med att anpassa vårt samhälle efter de nya förutsättningar som klimatförändringen medför, hanteras inom den fysiska planeringen. Länsstyrelsen granskar kommunernas planer enligt Plan- och Bygglagen och bevakar att effekterna av klimatförändringarna hanteras i planerna. För att stödja kommunerna genomförs samråd och förmedling av kunskap och underlag kontinuerligt.

På [klimatanpassningsportalen](#) beskrivs länsstyrelsernas uppdrag och roll tillsammans med länkar till mer information.

Övergripande mål

Det övergripande målet för Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning är ***"Ett samhälle som står robust inför klimatförändringar"***.

Vad detta konkret innebär behöver vidare analyseras och övervägningar behöver göras i samband med vidtagande av klimatanpassningsåtgärder där många olika intressen ska vägas samman. I vissa fall kommer det att handla om vilken risknivå vi är beredda att acceptera.

Handlingsplanens syfte

Länsstyrelsens regionala handlingsplan för klimatanpassning har tre syften:

- Handlingsplanen fungerar som vägledande dokument för vad Länsstyrelsen och kommunerna i länet behöver arbeta med för att klimatanpassa Västra Götalands län och bidrar därmed till det övergripande målet om ett samhälle som står robust inför klimatförändringar.
- Handlingsplanen tydliggör och kommunicerar Länsstyrelsens övergripande inriktning, samt de åtgärder som Länsstyrelsen och kommunerna i länet behöver arbeta med.
- Internt inom Länsstyrelsen utgör handlingsplanen styrdokument för Länsstyrelsens arbete enligt uppdraget att samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Handlingsplanen utgör därmed också grund för den länsstyrelseinterna fördelningen av klimatanpassningsmedel till Länsstyrelsens arbete med klimatanpassningsuppdraget.

Målgrupp

Handlingsplanen riktar sig i första hand till Länsstyrelsens medarbetare och till tjänstemän och politiker i länets kommuner.

Andra intresserade kan använda handlingsplanen för att få en bild av länets utsatt- het för klimatförändringar, vilka åtgärder som Länsstyrelsen arbetar med, samt rekommendationer till länets kommuner.

Tidsperspektiv

Vi kan överblicka till år 2100

Handlingsplanen utgår från de konsekvenser och behov av klimatanpassning som vi kan se idag och förvänta oss fram till år 2100. Det är också detta tidsspann som klimatanalysen för länet täcker. Klimatförändringarna och medföljande konsekvenser kommer dock att fortsätta uppträda även efter år 2100. Detta ställer krav på flexibilitet i de långsiktiga investeringar för klimatanpassning som vi vidtar för att möta de utmaningar som klimatförändringarna för med sig. Vilka konsekvenser vi drabbas av på lång sikt beror dels på hur mycket och hur snabbt de globala utsläppen av klimatpåverkande växthusgaser minskar, dels på hur väl vi lyckas med att anpassa samhället till nya förutsättningar.

Plan för perioden 2018-2020

Handlingsplanen gäller för år 2018-2020. De åtgärder som Länsstyrelsen anger på regional nivå planerar vi att genomföra under denna treårsperiod. Därefter kommer planen att revideras. Gällande rekommenderade åtgärder på kommunal nivå ska listan över lämpliga åtgärder ses i ett längre tidsperspektiv. Varje kommun ansvarar för att prioritera utifrån sina förutsättningar. Detta beskrivs närmare i kapitlet om rekommenderade åtgärder på kommunal nivå.

Handlingsplanens omfattning och avgränsning

Handlingsplanen innehåller åtgärder i två olika kategorier:

- Åtgärder som Länsstyrelsen planerar att arbeta med under 2018-2020 inom uppdraget att samordna arbetet på regional nivå med anpassning till ett förändrat klimat.
- Rekommenderade åtgärder på kommunal nivå för att anpassa länets kommuner till de pågående och framtida klimatförändringarna.

Åtgärder som skulle behöva genomföras av andra centrala myndigheter, organisationer eller enskilda tas inte upp i den här handlingsplanen.

Relaterade planer och program

Klimatanpassning relaterar till och är också en del av flera andra planer och program som Länsstyrelsen är ansvarig för. Framst gäller detta:

- Regionalt åtgärdsprogram miljömål
- Riskhanteringsplaner enligt översvämningdirektivet
- Vattenmyndigheten Västerhavets Förvaltningsplan 2016-2021
- Regional vattenförsörjningsplan
- Regional handlingsplan för grön infrastruktur
- Regional risk- och sårbarhetsanalys

Finansiering

De åtgärder som Länsstyrelsen är ansvarig för finansieras dels genom de klimatanpassningsmedel som Länsstyrelsen får via anslag 1:10 Klimatanpassning inom utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård och dels via de anslag som finansierar övriga uppdrag. Prioritering av användning av klimatanpassningsmedel görs i samband med Länsstyrelsens årliga verksamhetsplaneringsprocess.

För kommunerna finns när den här planen skrivs, inte några medel avsatta specifikt för klimatanpassningsinsatser. Vissa åtgärder kan med fördel och utan större merkostnader integreras med annat arbete, medan andra åtgärder är kostsamma att genomföra. Kostnads-/nyttoanalyser bör användas för större åtgärder. Klimatanpassningsåtgärder som innebär en kostnad vid genomförandet kan innebära besparingar och minskade kostnader i framtiden. På [Klimatanpassningsportalen](#) finns information om möjligheter till finansiering av klimatanpassningsåtgärder.⁴

Många åtgärder som bidrar till anpassningen till ett förändrat klimat ger också andra positiva effekter för människor och miljö. På Länsstyrelsens webbsidor finns information om [stöd och bidrag till åtgärder för att nå miljömålen](#).

Handlingsplanens relation till tidigare rapporter

Den här handlingsplanen ersätter Regional handlingsplan för klimatanpassning – Västra Götalands län (rapport nummer 2014:40). Vi har i utarbetandet utgått från handlingsplanen från 2014 och formuleringar kring till exempel mål och syfte, samt rekommenderade åtgärder på kommunal nivå bygger på den förra handlingsplanen.

Beslutet att ta fram en ny regional handlingsplan för klimatanpassning fattades i och med den uppföljning av den gamla handlingsplanen som gjordes under 2016. I uppföljningen konstaterades att det fanns ett behov av att revidera handlingsplanen på grund av flera orsaker:

- Ett flertal åtgärder har nu genomförts.
- Ett flertal åtgärdsformuleringar bedömdes inte fungera i praktiken, utan behövde ses över.
- Nya behov av åtgärder har identifierats.
- Den gamla handlingsplanen uppfyllde inte syftet att vara vägledande för länets kommuner.
- En ny handlingsplan ger möjlighet att tydliggöra och kommunicera Länsstyrelsens övergripande inriktning och planerade/rekommenderade åtgärder.

Handlingsplanen bygger också på genomfört och pågående arbete inom uppdraget att samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat.

I en separat bilaga finns en tabell som beskriver relationen mellan åtgärderna i rapport 2014:40 och den här handlingsplanen.

⁴ Även EEA har skrivit en rapport om finansieringsalternativ: [Financing urban adaptation to climate change](#)

Arbetsprocess

Handlingsplanen har tagits fram med utgångspunkt i den förra regionala handlingsplanen för klimatanpassning ([rapport nummer 2014:40](#)), samt uppföljningen av denna ([rapport nummer 2016:56](#)).

Handlingsplanen har tagits fram av Länsstyrelsens klimatanpassningsgrupp under ledning av klimatanpassningssamordnaren.

Handlingsplanen har skickats på remiss till alla länets kommuner och internt inom Länsstyrelsen.

En kommunreferensgrupp har deltagit i arbetet genom två dialogmöten, där referensgruppen genom dialog framfört synpunkter på utkastet till handlingsplan vid två tillfällen – innan utskick av remissversionen och efter att handlingsplanen justerats utifrån inkomna synpunkter på remissversionen.

Handlingsplanen har beslutats av....

Denna text uppdateras och fylls på till slutversionen.

REMISSVERSION

Effekter av klimatförändringarna

Framtidsklimat i Västra Götalands län

Hur klimatet i Västra Götalands län utvecklas beror på hur framgångsrikt det globala arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser blir. Även om vi lyckas att stoppa utsläppen av växthusgaser kommer vi fortfarande att få en förändring av klimatet som vi måste anpassa oss till.

SMHI har sammanställt [en klimatanalys för Västra Götalands län](#) som beskriver dagens och framtidens klimat i Västra Götaland baserat på observationer och beräkningar utifrån två olika utvecklingsvägar, begränsade utsläpp (RCP4.5) respektive höga utsläpp (RCP8.5).

I klimatanalysen finns geografiskt detaljerade klimatdata och hydrologiska modelleringar. Resultaten beskrivs i form av olika klimatindex, det vill säga medelvärden, säsongsvariationer och mer extrema förhållanden.

Långsiktiga trender och enstaka år

De beskrivningar som finns i klimatanalysen baseras på medelförhållanden. Det är viktigt att komma ihåg att variationen mellan år kan vara stor, även i ett framtida klimat.

Översvämning

Generellt kommer Västra Götalands län att få ett blötare klimat med mer nederbörd och ökande översvämningsrisker. De västra delarna av länet är mest nederbördsrika i dagens klimat och kommer enligt klimatscenerierna att få ännu mer nederbörd i framtiden. Risken för skyfall ökar också i och med klimatförändringen. Skyfall kan inträffa var som helst i länet. För kusten innebär stigande havsnivåer ökade översvämningsrisker. De olika typerna av översvämningsrisker för länet beskrivs närmare i nedan avsnitt.

Stigande havsnivåer

Stigande havsnivåer är den största utmaningen som klimatförändringen för med sig för länets kust. I nuläget utgår de flesta klimatanalyser från en global havsnivåhöjning på cirka 1 meter fram till år 2100. Det senaste århundradet har vattenståndet i havet höjts i en takt som nästan har fördubblats under de senaste 20 åren. Under perioden 1991-2003 har havsytan globalt i medeltal stigit drygt 3 mm/år. Haven kommer även att fortsätta stiga efter år 2100.

Globalt sett är de viktigaste faktorerna som orsakar höjningen den termiska expansionen (havets utvidgning vid uppvärmning), samt bidrag från smältande glaciärer och de stora landisarna på Grönland och Antarktis. Det finns också stora lokala skillnader, som beror på ändrade salthaltsförhållanden, samt ändringar i det lokala vindklimatet. Landhöjningen motverkar till viss del havsnivåhöjningen. Höjningen av havsnivån får också genomslag på de mest extrema vattennivåerna i samband med stormar.

Stigande havsnivåer drabbar länets kustkommuner och påverkar befintlig bebyggelse och infrastruktur, verksamheter och värdefulla kultur- och naturmiljöer. Havsnivåhöjningen innebär en stor utmaning, både gällande att skydda befintliga värden och att planera för ny bebyggelse på ett sätt som inte skapar ytterligare risker och sårbarheter. I flera städer möter havet ett vattendrag, vilket skapar en kombination av översvämningsrisker när vattendraget och havet samverkar.

För översvämningsrisker är det framförallt de kortvariga variationerna som är viktiga, och dessa drivs av storskaliga lågtryck och högtryck. Längs den svenska västkusten är det framförallt det storskaliga lufttrycket och vindarna på Nordsjön och i Skagerrak-Kattegatt som påverkar vattenståndet. Tidvattnet har också betydelse,

särskilt då det sammanfaller med stormflod, det vill säga högt vattenstånd till följd av kraftiga vindar. Extrema havsvattenstånd är relativt kortvariga. Den extrema nivån varar vanligen i några timmar, och hur hög den extrema situationen blir utifrån en given vädersituation beror även på utgångsläget. En kraftig storm behöver inte medföra kritiska nivåer om vattenytan inledningsvis ligger lågt.

Det kan också i till exempel vikar och sund uppstå lokal snedställning av vattenytan. Vattenståndet i till exempel en vik kan därmed bli högre än vattenståndet vid öppna kusten. Detta brukar kallas vinduppstuvning och beror på bland annat vind och djupförhållandena längs botten.

Havsnivåhöjningen medför olika utmaningar för länets kustkommuner:

- Den långsamma kontinuerliga höjningen av havsvattenståndet.
- De kortvariga extrema havsvattenstånden som uppstår i olika vädersituationer.
- Det högre medelvattenstånd som havsnivåhöjningen skapar, ökar också nivåerna för de extrema vattenstånden.

Översvämningsrisk runt Vänern

Översvämningsriskerna runt Vänern är en av de stora utmaningarna för länet, både i dagens och i framtidens klimat. Vänern är Europas tredje största sjö och har en 200 mil lång strandlinje där det bland annat finns 11 städer, stora åkerarealer och många mil väg och järnväg.⁵

Redan i dagens klimat är översvämningsrisken vid Vänern stor. I ett framtida klimat väntas en omfördelning av tillrinningen till Vänern ske under året. När temperaturen ökar blir inte snötäcket lika stort och vårfloden blir mindre tydlig. Dessutom beräknas nederbörden under vintern att öka och avdunstningen sommartid bli större. Dessa faktorer gör att tillrinningen till Vänern beräknas öka vintertid och minska under vår och sommar.

Vänerns stora volym gör att den fylls på sakta, men den tappas även av långsamt vilket beror på att sjöns utflöde i Göta älv i normalfall är begränsad. En översvämning i Vänern kommer därför att pågå länge. Lokala vindeffekter kan dessutom höja vattenytan flera decimeter på några timmar.

Vid ett värsta översvämningsscenario kommer mycket stora skador att ske på byggnader, vägar, åkrar och skog. Vattnet från Vänern tappas ner genom Götaälvdalen som är ett av Sveriges mest skredkänsliga områden och risken för skred och erosion ökar när vattenflödet i älven ökar. Älvstränderna är dessutom översvämningskänsliga vid höga flöden och höga vattennivåer i havet. Detta gör att man inte kan öka tappningen mer än till en viss gräns när vattennivån i Vänern stiger.⁶

⁵ SMHI gör en kunskapssammanställning för Vänern. Kunskapssammanställningen beräknas bli färdig i slutet av 2017.

⁶ Källor: SMHI (web 2015) och Karlstads Universitet (2013)

Bild nr X. Översvämningarna kring Vänern 2000-2001. Bild från Vänersborg. Fotograf?

Förändrade nederbördsmonster påverkar flöden och översvänningsrisker i sjöar och vattendrag

Enligt klimatscenerierna kommer nederbörden totalt sett att öka över året. Störst nederbördsökning beräknas ske vintertid. Framförallt de västra delarna av länet kommer att få ökade nederbörds mängder på grund av klimatförändringarna.

Ändrade nederbördsförhållanden leder i sin tur till att tillrinningen av vatten till vattendragen förändras. Vattendragen kommer dock att påverkas olika mycket. Tillrinningen ökar totalt sett över året, vilket generellt leder till högre flöden i vattendragen. Störst ökning beräknas ske vintertid.

Klimatscenerierna visar också på högre vinterflöden och vårflödestopparna har försvunnit. Detta beror på ökad nederbörd under vintern och att denna kommer som regn istället för snö. Scenerierna visar även på en längre säsong med lägre flöden under sommaren. Antalet dagar med låg markfuktighet ökar i framtiden. Detta hänger samman med högre temperaturer och en längre vegetationsperiod.

Detta innebär en generell ökning av översvänningsriskerna i länets sjöar och vattendrag, framför allt under vinterhalvåret. Klimatscenerierna visar också på ökad förekomst av stora regnmängder, vilken kan leda till översvämningar. Däremot förväntas översvämningar på grund av snösmältning och vårflod att minska i framtiden. De västra, framför allt sydvästra delarna av länet beräknas få den största ökningen av nederbörd och medföljande översvänningsrisker.

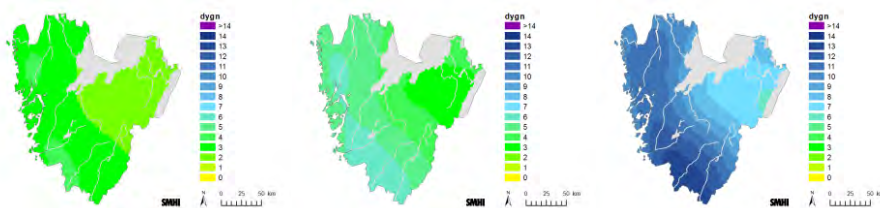
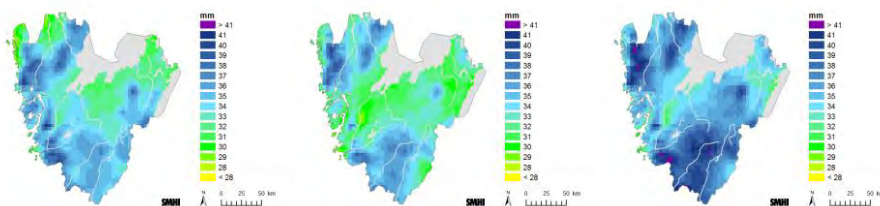

Bild X: Förändring av antal dagar med mer än 10 mm nederbörd på ett dygn jämfört med referensperioden 1961-1990, RCP 8.5 för perioderna 1991-2013, 2021-2050 och 2069-2098. Under referensperioden uppmättes mer än 10 mm nederbörd på ett dygn i genomsnitt 21 gånger på ett år. Indexet är ett mått på förekomsten av stora regnmängder som kan leda till översvämningar.

Skyfall

Den kraftiga nederbörden ökar också och vi kan förvänta oss fler och kraftigare skyfall i framtiden. Skyfall kan inträffa var som helst i länet.

I tätorter med mycket hårdgjorda ytor kan skyfall få mycket omfattande konsekvenser i form av till exempel översvämmade gator, vägar och byggnader och problem med kommunal teknisk försörjning som el, dricksvatten och avlopp. Även på landsbygden kan skyfall få allvarliga konsekvenser för till exempel jordbruket då skördarna kan sättas under vatten och ruttna bort.

Figur X: Maximal dygnsnederbörd. Indexet är ett mått på årets största dygnsnederbörd och risken för skyfall. Kartorna visar observerat 1991-2013, samt beräknat utifrån RCP 8.5 för 2021-2050 och 2069-2098.

Ras och skred

Göta älvdalen

Göta älvdalen är ett av Sveriges mest skredkänsliga områden. Skredriskerna är stora redan idag och beräknas öka i ett förändrat klimat på grund av högre flöden i älven.⁷ En orsak till att Göta älvdalen är så utsatt för skred är dess geologiska historia med mäktiga lerlager som avsatts i olika marina miljöer. Älvdalen har också i hög grad påverkats av mänskliga aktiviteter som också kan påverka skredkänsligheten. Utmed älven finns mycket bebyggelse, industrier, transportinfrastruktur, kulturarv och naturmiljöer, vilka skulle drabbas av stora konsekvenser vid ett större skred. Delar av älvdalen är också mycket förorenade och ett allvarligt skred i området skulle få betydande och långvariga konsekvenser, bland annat för vattenförsörjningen i Göteborgsområdet. För kommunerna utmed älven är översvämnings- och skredriskerna en stor utmaning att arbeta med både i dagens och i framtidens klimat.

Riskerna för skred i området har en nära koppling till regleringen av Vänern. Med nuvarande vattendom kan risken för omfattande översvämning i Vänern enbart hanteras genom att i förebyggande syfte hålla nivån på en relativt låg och stabil nivå, då en större tappning skulle öka risken för skred utmed älven.

Skredrisker i resten av länet

Det finns även skredrisker på ett flertal andra platser i länet, till exempel utmed Säveån och Viskan och längs kusten. Statens Geotekniska Institutets skreddatabas ger en bra överblick över inträffade skred, ras och övriga jordrörelser.

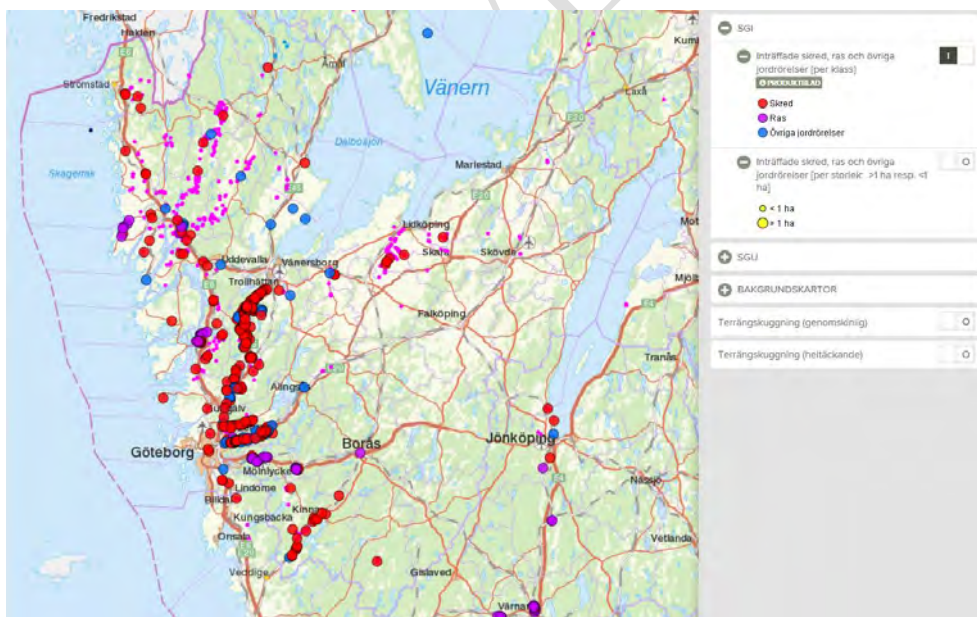
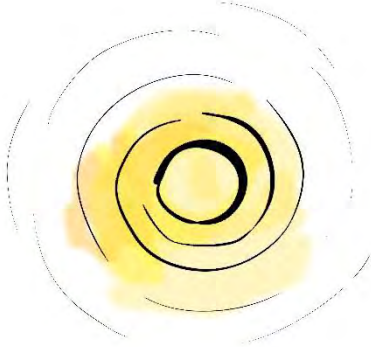

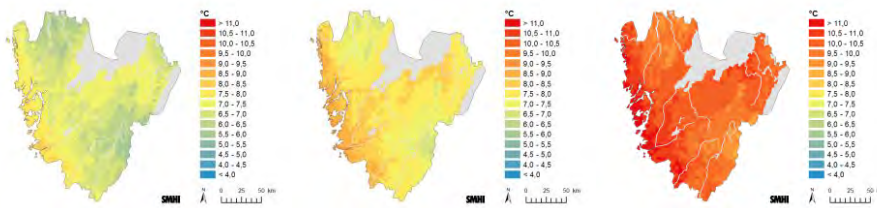
Bild X: skärmdump från [skreddatabasen](#) 2017-02-21

⁷ Läs mer i [Göta älvtredningen](#) som Statens Geotekniska Institut (SGI) genomfört.

Värme

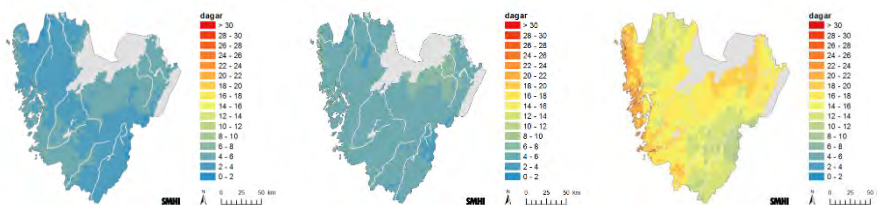
Klimatförändringarna innebär att vi kommer att få ett varmare klimat i länet. Medeltemperaturen vid slutet av seklet beräknas vara 3-5 grader högre än under referensperioden 1961-1990. Temperaturökningen är jämt fördelad över länet och det finns inga tydliga regionala variationer. Vegetationsperioden ökar med 40-90 dagar och antalet varma dagar blir fler. Det varmare klimatet medför en ökad risk för värmeböljor.

Figur X: Årsmedeltemperatur. Kartorna visar observerat 1991-2013, samt beräknat 2021-2050 och 2069-2098 enligt RCP 8.5.

Värmebölja

Pågående och framtida klimatförändringar medför stigande temperaturer. I framtiden kommer högsta dygnsmedeltemperaturen och antalet värmeböljor att öka i Västra Götalands län jämfört med dagens klimat. Värmeböljorna beräknas också att pågå under längre perioder. RCP8.5 visar ett årsmedelvärde på 18 dagar i följd med dygnsmedeltemperaturer på över 20°C i slutet av seklet. De delar av länet som beräknas få en något större ökning av antalet dagar med höga dygnsmedeltemperaturer är kusten och området mellan Vänern och Vättern.

Figur X: Antal dagar med dygnsmedeltemperatur över 20°C. Kartorna visar observerat 1991-2013, samt beräknat 2021-2050 och 2069-2098 enligt RCP 8.5.

En värmebölja kan medföra stora risker för människors hälsa, särskilt bland sårbara grupper såsom äldre och sjuka. Senare års forskning har påvisat att varma perioder leder till ökad dödlighet även i Sverige. En värmebölja medför påfrestningar på

samhällsviktiga verksamheter som kan drabbas av exempelvis elavbrott och störningar i transportinfrastrukturen. Även naturen påverkas negativt av en värmebölja, vilket kan innebära problem för bland annat skogs- och jordbruk, djurhållning och dricksvattenförsörjning. De utmaningar som en värmebölja medför ställer krav på samhällets förmåga att hantera värmeböljans effekter, både i förebyggande syfte och i en krissituation.⁸

En viktig faktor är den så kallade värmeöeffekten i storstäder. Hur människor bor och möjligheten till att finna svalka i staden i form av parker, öppna vattenytor och träd som ger skugga, samt allmänt tillgängliga luftkonditionerade inomhusmiljöer är viktiga förhållanden för värmeböljors effekter.

Torka och brandrisk

Trots den övergripande trenden med ett blötare klimat i länet, kan klimatförändringarna också medföra ökad risk för torka och medföljande brandrisk. Klimatscenarioerna visar på att antalet dagar med låg markfuktighet och lågvatten förväntas öka, framför allt i länets östra delar och området mellan Vänern och Vättern.

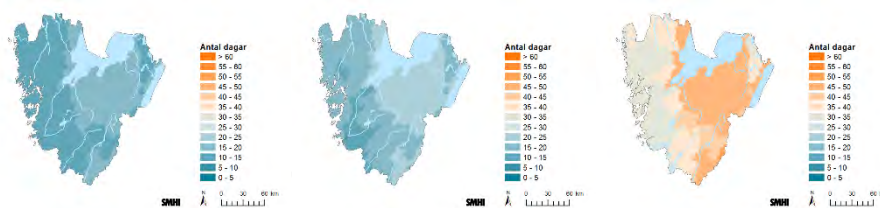
Långvariga perioder med liten eller ingen nederbörd medför att växtligheten hämmas, vilket påverkar jordbrukets skördar och skogstillväxten. Torka medför låg vattenföring till vattendragen och låga vattenstånd i sjöarna. Konsekvenserna förvärras

⁸ Läs mer om värmebölja i Länsstyrelsens rapport [Värmebölja i Västra Götalands län – en förstudie inom Länsstyrelsens klimatanpassningsarbete](#) (rapport nummer 2016:42)

om temperaturen samtidigt är hög, eftersom avdunstningen då är stor. Minskad vattentillgång beror dels på förändrade nederbördsmonster och dels på att växter kommer att förbruka mer, eftersom vegetationsperioden förlängs i ett varmare klimat.

Långa perioder utan nederbörd ger också låga grundvattennivåer. När det regnar mindre än normalt fylls inte markvatten, sjöar eller vattendrag på som det brukar. Om det är växtsäsong kommer växterna suga åt sig det vatten som finns i marken och inget rinner vidare ned till grundvattnet. I södra Sverige styrs vattenföringen av avdunstningens variation och magasineringen i mark- och grundvatten, vilket ger lägst vattenföring under sommaren, när vattenbehovet är som störst. Torrperioder kan därför leda till vattenbrist och konkurrens mellan olika vattenanvändning jordbruk, skogsbruk, dricksvattenproduktion, vattenkraft och för industrier med vattenbehov.

Till följd av långvarig torka inträffar också många bränder i skog och mark. Risken för skogs- och vegetationsbrand varierar regionalt. Förekomst av torka påverkar brandrisken, samtidigt som skillnader i vegetationen gör att bränder som startar beter sig på olika sätt. Den framtida säsongen med brandrisk kommer att förändras mest i de områden som i dagens klimat är mest utsatta för brandrisk. För Västra Götalands län beräknas brandrisksäsongen öka med 30–40 dagar mot slutet av seklet.⁹

Figur X: Antal dagar med låg markfuktighet. Kartorna visar beräkningar för 1991-2013, 2021-2050 och 2069-2098 enligt RCP 8.5.

Storm

Klimatscenarier ger inga tydliga svar på hur vinden kan komma att förändras i ett framtida klimat. Men liksom i dagens klimat kommer det att finnas mer eller mindre stormrika år eller årtionden. Däremot så kan stormar i framtiden få allvarligare konsekvenser. Mildare och blötare vintrar förväntas bli vanligare i ett framtida klimat och förekomsten av tjäle i marken beräknas minska. Därmed kan risken för stormskador öka oavsett förändringar i vindklimatet. Den stigande havsnivån gör också att extremvattenstånden som kan uppstå i samband med storm beräknas bli högre i framtiden.

⁹ MSB har tagit fram en rapport om Framtida perioder med hög risk för skogsbrand: analys av klimatscenarier (publikationsnummer MSB535)

Hot mot den biologiska mångfalden

Försvagade ekosystem

Klimatförändringarna har pekats ut som ett av de allvarligaste hoten mot biologisk mångfald. För en fungerande biologisk mångfald kan man enkelt uttryckt säga att det behövs en variationsrikedom i naturen där landskapet rymmer många olika ekosystem som vart och ett hyser en mångfald av växt- och djurarter och där varje art finns i tillräckligt stort antal för att hysa en genetisk variation. Vi har redan idag en pågående förlust av biologisk mångfald med försvagade ekosystem som ligger på för långt avstånd från varandra. En stor mängd arter finns på den svenska röd-listan vilket innebär att de klassificeras som sårbara eller riskerar att försvinna ur det svenska växt- och djurlivet. Klimatförändringarna leder till ytterligare hot mot redan sårbara arter. Stigande temperatur och förändrade nederbördsförhållanden innebär stora påfrestningar för många arter. Vid snabba förändringar hinner arter inte anpassa sig. Konkurrenssvaga arter som är beroende av en speciell naturtyp är mer känsliga för förändringar och riskerar att slås ut medan generalister breder ut sig och ökar i antal, vilket leder till mer artfattiga eller ensartade naturtyper. Små populationer med begränsad genuppsättning har begränsad återhämtningsförmåga eller resiliens när de utsätts för snabba förändringar.

Den gröna infrastrukturen

Många naturområden med fungerande ekosystem ligger idag på för långt avstånd från varandra vilket leder till att arter har svårt att kunna sprida sig till nya områden när förutsättningarna förändras. Det behöver finnas spridningsvägar för arter och bättre biologiska kvaliteter i landskapet. En fungerande grön infrastruktur på landskapsnivå kan bli avgörande för om vi ska klara att säkerställa vissa livsmiljöers och arters överlevnad i ett förändrat klimat.

Förändrad mark- och vattenanvändning

Med stigande temperatur kommer vegetationsperioden i vår del av landet att vara ett par månader längre än idag. Det gagnar jordbruket och ger en högre tillväxt i skogen och kommer i sin tur att leda en intensifiering av jord- och skogsbruk med

odling av andra grödor och plantering av andra trädslag med mer sydlig utbredning. En förändrad mark- och vattenanvändning påverkar ekosystemen och ställer höga krav på planering och skötsel av en fungerande grön infrastruktur.

Invasiva främmande arter

Många för Sverige främmande arter skapar problem för både naturen och människan och kallas då för invasiva främmande arter. Flera av dem gynnas av ett varmare och fuktigare klimat med en snabbare utbredning till följd. De har oftast inga naturliga fiender i våra ekosystem vilket gör att de slår ut andra arter och ekosystem med en minskad biologisk mångfald till följd. Spansk skogssnigel, parkslide, sjögull, lupin och jättebalsamin är några av dessa invasiva arter som gynnas av klimatförändringarna. En tidig bekämpning ökar möjligheterna att begränsa utbredningen.

Ökad igenväxning

En ökad temperatur och förlängd vegetationsperiod ökar också igenväxningen. Det är ett av de största hoten mot biologisk mångfald i ett förändrat klimat och kommer att påverka hävdberoende äng- och hagmarker men även våtmarker och skogar. Det ställer krav på tillräckligt antal betesdjur men också ökat skötselbehov i naturreservat och andra naturområden.

Naturens arter hamnar i otakt

När värmen kommer tidigare på våren kan samspelet mellan växter och djur störas av att olika arter svarar olika på uppvärmning eller av att temperaturen stiger medan ljusstillgången inte ändras. Växter och dess pollinerare hamnar i obalans. Grodyngel kan utvecklas snabbt i värmen men det finns kanske inget för dem att äta.

Smittsamma sjukdomar

Klimatförändringarna förväntas öka problemen med smittsamma sjukdomar både för tamdjur och vilda djur. Det gäller både nya sjukdomar och förändrade spridningsmönster av befintliga sjukdomar. Vi har redan idag ett antal svamp- och insektsanknutna trädssjukdomar som slår hårt mot våra inhemska trädslag med förändrade och försvagade ekosystem som följd och antalet skadegörare kommer sannolikt att öka.

Stigande havsnivåer

Havets strandnära grundområden och havsstrandängarna längs kusten är biologiskt mycket rika miljöer. Många av dem ligger inom naturreservat, nationalparker eller Natura 2000-områden och här lever en stor variation växter och djur i samverkande ekosystem. Vid en höjning av havsnivån med en meter kommer 85 % av strandängarna att ligga under vatten. Det innebär att grundområden och strandängarna måste förflytta sig inåt land när havsnivån stiger.

Vänern

Vänern är Europas tredje största sjö med en naturligt stor vattenståndsvariation. Den har norra Europas största sötvattenskärgård och ett stort antal rödlistade arter däribland många kolonihäckande sjöfåglar. I Vänern med omgivande stränder finns nationalparken Djurö, många naturreservat och ett tjugotal Natura 2000-områden. Regleringen av Vänern samt den på senare år mycket begränsade vattenståndsvariationerna påverkar livsmiljöer för växter och djur negativt och idag sker en snabb

igenväxning av Vänerns stränder. Sandstränder, fågelskär och grunda vikar växer igen. Det låga vattenståndet leder till att översvämningsområden minskar i utbredning och därigenom försämras fiskens möjlighet till föryngring i grunda vikar. Det påverkar indirekt Vänerns ekosystem med risk för försämrad vattenkvalitet till följd. Den snabba igenväxningen leder till svårigheter att leva upp till internationella åtaganden för Vänern att garantera god bevarandestatus för Natura 2000-området.

Svårt att förutse förändringar

Ekosystem svarar ibland långsamt på förändringar och det kan även vara svårt att förutse förändringarna och konsekvenserna av dem. Samverkan mellan direkt och indirekt påverkan är komplex. Sammantaget kommer klimatförändringarna dock att leda till försvagade ekosystem samtidigt som behovet av fungerande ekosystem ökar.

Transnationella risker

De konsekvenser som klimatförändringen får i andra delar av världen, kommer att påverka också Västra Götalands län.¹⁰ Detta gäller till exempel frågor som livsmedelsförsörjning, produktion och transporter av kritiska produkter, IT-störningar på grund av störningar i datalagring, social oro och väpnade konflikter där påfrestningar orsakade av klimatförändringarna kan förvärra existerande hot och konflikter, förlust av biologisk mångfald, smittspridning och säkerhetspolitiska frågor.

Sammanfattning av länets riskbild kopplat till klimatförändringen

Vattendrag och sjöar i länet kommer att få ökade översvämningsrisker. Länet östra delar och området mellan Vänern och Vättern kan också få problem relaterade till torka. Skyfall och värmeböljor utgör en viktig del av riskbilden som alla kommuner behöver förbereda sig för att kunna hantera. Klimatförändringarna kommer att leda till ytterligare hot mot en redan idag begränsad biologisk mångfald.

Tre stora utmaningar

De största och tydligaste problemen som har identifierats på regional nivå för länet är:

- Stigande havsnivåer
- Översvämningsproblematiken vid Vänern
- Skredriskerna i Göta älvdalen.

Detta utgör stora utmaningar i dag vad gäller potentiella konsekvenser, vilka kommer att förvärras på grund av klimatförändringarna. Dessa frågor innefattar också ett flertal svårigheter gällande hantering, framför allt kopplat till ansvarsfördelning och finansiering.

¹⁰ Se till exempel [Nationell säkerhetsstrategi](#)

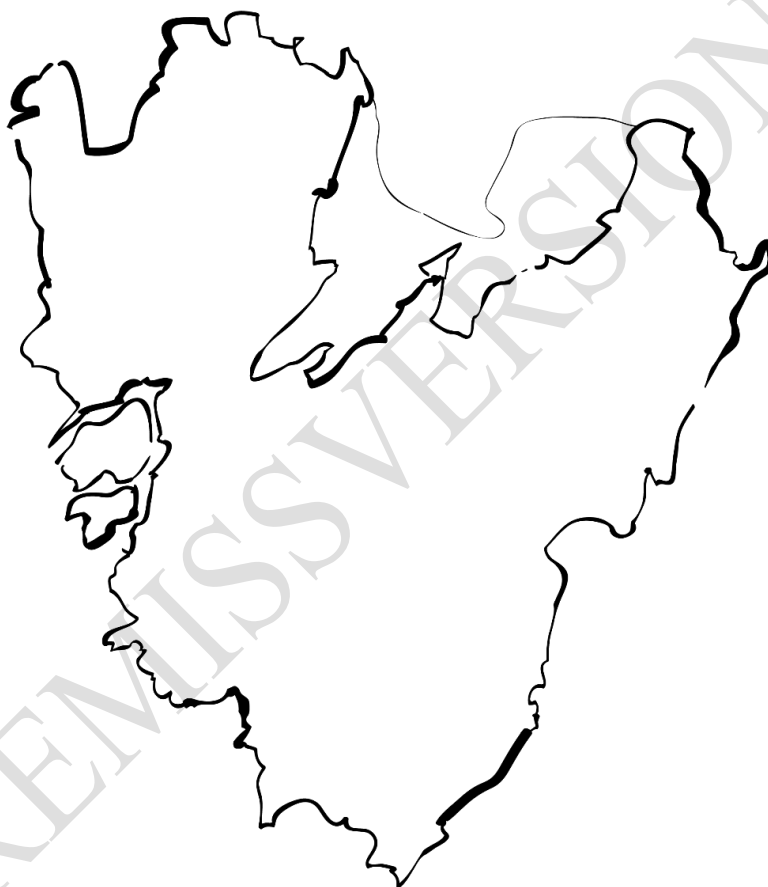
Ny kunskap påverkar

Det pågår hela tiden forskning för att bättre kunna beräkna och förstå klimatförändringarna och vilka effekter som kan uppstå. Detta gör att vi får ny kunskap och att beskrivningen av länets riskbild därmed behöver ses över. När den här handlingsplanen sammanställs pågår ett antal projekt som kommer att ge oss ny kunskap att ta hänsyn till.

- SMHI påbörjade 2016 ett projekt som syftar till att ta fram riktlinjer för beräkning av dimensionerande havsnivåer. Uppdraget ska vara klart 2018.
- Boverket har fått ett uppdrag att ta fram en vägledning för hur bebyggelse i anslutning till havet bör utformas för att vara långsiktigt hållbar i förhållande till globalt stigande havsnivåer. Uppdraget ska vara klart 2018.
- SMHI påbörjade 2016 ett projekt som syftar till att ta fram riktlinjer för beräkning av dimensionerande nivåer i Väner. Uppdraget ska vara klart 2018.
- MSB, SMHI och Boverket har ett antal uppdrag som ska ge stöd för att kunna hantera skyfall, både vad gäller beräkningar av flöden och hur riskerna med skyfall ska hanteras.

Övergripande inriktning

Den övergripande inriktningen sätter ramarna för Länsstyrelsens arbete med samordning av arbetet på regional nivå med anpassning till ett förändrat klimat. Syftet med den övergripande inriktningen är även att kommunicera Länsstyrelsens övergripande ståndpunkter vad gäller klimatanpassning på regional och kommunal nivå i länet. Den övergripande inriktningen utgör det ramverk som åtgärderna i handlingsplanen bygger på.

Nedan beskrivs de punkter som utgör den övergripande inriktningen för arbetet med anpassning till ett förändrat klimat. Varje punkt föregås av en kortare motivering till inriktningen.

Integrera klimatanpassning i verksamheten

Klimatförändringarna pågår redan idag och kommer att bli ännu tydligare framöver. I princip all verksamhet påverkas på olika sätt och klimatförändringarnas effekter på kort och lång sikt bör därför ingå i planering och beslut.

-
- Klimatanpassning bör ingå som en aspekt i alla verksamheter och kan med fördel integreras i andra planer, strategier och program.
 - En klimatanpassningsplan kan vara ett verktyg för att stödja det strategiska arbetet.
-

Länsstyrelsen samordnar

Länsstyrelsen har enligt Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion i uppdrag att samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Uppdraget har de senaste åren också återfunnits i regleringsbrevet till länsstyrelserna.

-
- Länsstyrelsen ska samordna det regionala och lokala klimatanpassningsarbetet i länet.
-

Västra Götaland är ett stort och varierande län och för att stödja klimatanpassning på kommunal nivå och lägga fokus på rätt insatser behövs ytterligare analyser för att ta fram mer specifikt underlag kring klimatförändringarnas påverkan på olika delar av länet.

-
- Länsstyrelsen ska analysera hur länet påverkas av klimatförändringarna och prioritera insatser utifrån utmaningar och geografiska områden.
-

De verktyg som Länsstyrelsen har att tillgå i arbetet med att samordna klimatanpassningsarbetet kan delas in i följande insatskategorier: riktlinjer, kunskaps- och planeringsunderlag, information, kommunikation och kompetensutveckling, samt ärendehandläggning. Länsstyrelsen stödjer mellankommunal och delregional samverkan och arbete som berör hela eller delar av länet, men har inte i uppdrag att ta fram kommunspecifika underlag.

-
- Länsstyrelsen ger rekommendationer, vägledning och stöd på regional¹¹ nivå, samt följer upp effekterna av arbetet.
-

¹¹ Med regional nivå avses hela länet, alternativt en del av länet som avgränsas av till exempel geografiska variationer eller en gemensam klimatrelaterad problematik.

De lokala förutsättningarna styr

Alla kommuner i länet påverkas nu och i framtiden av klimatförändringarna och de effekter som följer. Vissa kommuner är dock mer utsatta för effekterna av klimatförändringarna än andra och riskbilden ser olika ut beroende på kommunens geografiska läge. Även förutsättningar som storlek och organisation varierar. Det finns stora utmaningar kring ansvarsfördelning, juridik och finansiering som ännu inte är lösta. Det är därför viktigt att varje kommun hittar det arbetssätt som fungerar bäst utifrån kommunens förutsättningar.

-
- Alla kommuner behöver arbeta med klimatanpassning.
 - Alla kommuner behöver analysera hur kommunen kan komma att påverkas av klimatförändringarna och utifrån detta besluta om hur kommunen ska arbeta strategiskt med klimatanpassning.
-

Mellankommunal och delregional samverkan är en förutsättning för att nå goda resultat

Många mindre kommuner har inte resurser att själva driva ett aktivt arbete med klimatanpassning. Utmaningarna är ofta också gemensamma med grannkommunerna, till exempel utmed ett vattendrag eller inom ett avrinningsområde. Samverkan kring metodik för olika typer av analyser eller sammanställning av information ger underlag som kan användas gemensamt av flera kommuner. Länsstyrelsen och kommunerna behöver arbeta gemensamt med detta.

-
- Många klimatanpassningsfrågor kan med fördel hanteras genom mellankommunalt eller delregionalt samarbete.
-

RCP 8.5 är ett möjligt framtidsscenario

Länsstyrelsen har valt att i det regionala klimatanpassningsarbetet utgå ifrån att RCP 8.5¹² är ett möjligt framtidsscenario. RCP 8.5 är det scenario som närmast beskriver den utvecklingsbana världen följer idag. Utifrån försiktighetsprincipen¹³ är det därför viktigt att ha med i planeringen av klimatanpassningsåtgärder.

Det finns ett globalt mål, som syftar till att begränsa ökningen av den globala medeltemperaturen till under 2°C jämfört med förindustriell nivå. Uppnås detta mål blir utvecklingen inte lika allvarlig som RCP 8.5 beskriver. Det finns dock en risk

¹² RCP:er är möjliga utvecklingsvägar för strålningsbalansen med det gemensamma namnet ”representativa koncentrationsutvecklingsbanor” från engelskans ”Representative Concentration Pathways (RCP)”. RCP:erna är namngivna efter den nivå av strålningsdrivning i W/m² som uppnås år 2100. RCP-scenarier låg till grund för IPCC:s rapport 2013.

Läs mer om RCP scenarierna i [Framtidsklimat i Västra Götalands län](#).

¹³ För att skydda miljön, skall försiktighetsprincipen tillämpas allmänt av stater i enlighet med deras förmåga. Om hot om allvarlig eller oåterkallelig skada uppstår, skall brist på fullständig vetenskaplig säkerhet inte användas som ett skäl att skjuta upp kostnadseffektiva åtgärder för att förhindra miljöförsämring (Riodeklarationen om miljö och utveckling från 1992, princip 15). Detta stämmer också överens med hänsynsreglerna i Miljöbalken (2:3).

att målet inte uppnås. Vi behöver därför ha med i planeringen att vi kan behöva anpassa oss efter ett allvarligare scenario. Handlingsplanen är ett verktyg för att vi ska kunna anpassa oss till kommande klimatförändringar. Anpassningsarbetet sker parallellt med arbetet att jobba för att nå tvågradersmålet.

Många klimatanpassningsåtgärder kan vidtas utan att utgå ifrån ett specifikt scenario, men när det handlar om att sätta till exempel planeringsnivåer, gör osäkerheterna att Länsstyrelsen valt att utgå från försiktighetsprincipen och lägga nivåerna utifrån att även det värsta scenariot i SMHIs klimatanalys för länet kan inträffa.

Från länets klimatanalys kan utläsas att val av scenario spelar liten roll fram till mitten av seklet, då resultaten inte skiljer sig särskilt mycket åt.

-
- För åtgärder som innebär investeringar och val med en tidshorisont efter mitten av seklet, kommer Länsstyrelsen att utgå från RCP 8.5 som ett möjligt framtidsscenario. Länsstyrelsen rekommenderar länets kommuner att följa samma inriktning.
-

Ta hänsyn till osäkerheter och fatta robusta beslut

En av de stora utmaningarna med att arbeta med klimatanpassning är att hantera att det finns så mycket osäkerheter kring hur klimatet kommer att utvecklas och vilka effekter det kommer att få. Det gäller därför att hitta strategier för att fatta beslut som leder till bra resultat trots osäkerheter. Det pågår forskning kopplat till området ”robust beslutsfattande”.

Robust beslutsfattande¹⁴ handlar om att hitta strategier som leder till acceptabla resultat oavsett vad som händer. Robust beslutsfattande är lämpligt för beslutssituationer med stora osäkerheter, långa tidshorisonter och potentiellt irreversibla konsekvenser. Beslut kopplade till klimatanpassning faller in i denna kategori och det är därför lämpligt att beslut kopplade till klimatanpassning hanteras på det sätt som rekommenderas utifrån pågående forskning inom området. **Länsstyrelsen i Gävleborgs projekt när detta är färdigt – fyll på.**

-
- Ta hänsyn till osäkerheter och fatta robusta beslut genom att:
 - Utgå från osäkerheterna och anpassa beslutsprocesserna och metoderna till att hantera dessa.
 - Börja med den specifika beslutssituationen och undersök konsekvenserna av olika alternativ.
 - Försök hitta robusta lösningar som fungerar bra över en stor mängd osäkra utfall.¹⁵
-

¹⁴ Läs mer om pågående forskning på [KTHs webbsidor](#).

¹⁵ Dessa tre punktsatser är hämtade från rapporten ”Principer för robusta beslut inför osäkra klimatförändringar av Per Wikman Svahn som går att ladda hem via [KTHs webbsidor](#).

Ekosystembaserad klimatanpassning

Ekosystemtjänster är enkelt uttryckt den mångfald av tjänster och funktioner som olika ekosystem och dess arter tillhandahåller människan. En fungerande biologisk mångfald är en förutsättning för fungerande ekosystemtjänster. En ekosystembaserad klimatanpassning utgår från att ekosystemtjänster kan bidra till att anpassa samhället till klimatförändringarna och dämpa negativ påverkan.

Det är i många fall kostnadseffektivt att arbeta med ekosystembaserad klimatanpassning genom att flera fördelar kan uppnås. Till exempel kan en klimatanpassningsåtgärd samtidigt stärka biologisk mångfald och gynna olika ekosystemtjänster.

Ekosystembaserade klimatanpassningsåtgärder bör användas där det är möjligt, men även tekniska lösningar kommer att behövas. Varje samhälle behöver utifrån sina plats- och situationsspecifika förutsättningar en kombination av åtgärder.

-
- Inventera och använd i så hög grad som möjligt ekosystemtjänster för klimatanpassning.
-

Gör nödvändigheten till en möjlighet

Vi måste arbeta med klimatanpassning men vi måste också lösa ett antal andra problem i samhället, till exempel buller, föroreningar, näringsläckage, stress och ohälsa. Mångfunktionella lösningar kan lösa flera olika problem samtidigt.

Exempel på mångfunktionella lösningar är restaurering av våtmarker och svämplan, bevara och främja förekomsten av stora träd, grönområden och parker i tätorter och gröna tak.

-
- **Gör nödvändigheten till en möjlighet genom att använda mångfunktionella lösningar.**
 - **Alternativt:**
 - **Smarta åtgärder leder till mångfunktionella lösningar.**
-

Restaurering av våtmarker och svämplan minskar flödesintensiteten nedströms vid skyfall och minskar därmed risken för översvämningar och erosion. Våtmarker reducerar kväve och fosfor samtidigt som de är vattenhållande vid torka. Våtmarker kan fungera som rekreationsområden samtidigt som ett inslag av öppet vatten och översvänningsångar ger en variation av livsmiljöer och biotoper som stärker förutsättningarna för en biologisk mångfald.

Stora träd ger skugga och avdunstning till skydd för värmebölja och skyfall samtidigt som de är boendemiljö för ett stort antal olika växter och djur. Träd och annan vegetation renar även stadsluften och begränsar upplevelsen av buller.

Grönområden och parker kan fungera som naturliga översvänningsytor vid skyfall om de lokaliseras till låglänta områden. Vid god planläggning kan de även rymma ett antal olika livsmiljöer för växter och djur, samtidigt som närhet till natur minskar stress och bidrar till människors hälsa och välmående.

Gröna tak kan förbättra den vattenhållande förmågan och därmed begränsa översvämningar vid skyfall och minska kostnader för anläggning av dagvattenbrunnar. Med rätt val av arter på taket kan även den gröna infrastrukturen stärkas i en tät stadsmiljö.

Länsstyrelsens åtgärder

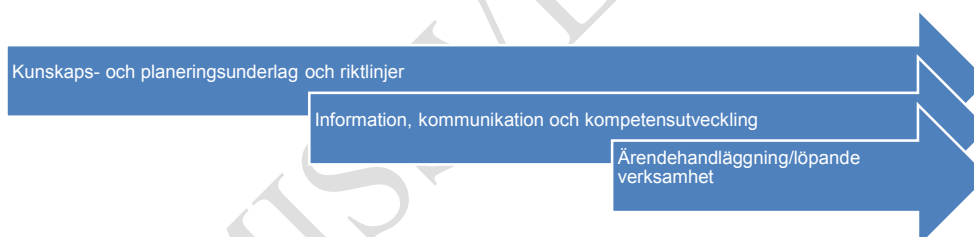
I det här kapitlet beskriver vi de åtgärder som Länsstyrelsen avser att arbeta med under 2018-2020, vilket är planens genomförandetid.

Insatskategorier och åtgärder

Länsstyrelsen har en viktig roll för att initiera, stödja och följa upp klimatanpassningsarbetet i länet. För att göra detta har vi en ”verktygslåda” bestående av i huvudsak fyra typer av insatser. Vi har därför valt att dela in de åtgärder som vi arbetar med i fyra kategorier:

- Riktlinjer
- Kunskaps- och planeringsunderlag
- Information, kommunikation och kompetensutveckling
- Ärendehandläggning

Enkelt uttryckt så hänger åtgärdskategorierna ihop på så sätt att det första steget är att ta fram kunskaps- och planeringsunderlag och riktlinjer. Dessa kommuniceras sedan ut genom olika informations-/kommunikations- och kompetensutvecklingsaktiviteter, för att sedan implementeras i ordinarie verksamhet som till exempel ärendehandläggning.

I följande avsnitt beskrivs kortfattat de mer omfattande åtgärder som Länsstyrelsen avser att genomföra under perioden 2018-2020. Mer specifik information om respektive åtgärd finns i *Bilaga med åtgärdskort för Länsstyrelsens åtgärder* (separat dokument). Informationen i bilagan revideras efter behov under planens genomförandetid.

Kolumnen *Stödjer* i tabellerna hänvisar till rekommenderade åtgärder för kommunerna.

Riktlinjer

ID	Åtgärdsformulering	Stödjer (ID nummer)
R.1	<p>Regionala riktlinjer för klimatanpassning</p> <p>Ta fram eller tydliggöra regionala riktlinjer som kommunerna kan använda i sitt lokala klimatanpassningsarbete. Underlagen kan utgöras av:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Egna, alternativt regionalisera nationella riktlinjer. • Anpassa underlag från andra länsstyrelser. • Anpassa underlag från andra regionala myndigheter. • Underlag från universitet med mera. 	F.1, F.2, F.4, F.5, J.1
R.2	<p>Integrera klimatanpassning i Fysisk planering enligt Plan- och bygglagen</p> <p>Utifrån framtagna riktlinjer, råd och rekommendationer från centrala och regionala myndigheter genomföra utbildningsinsatser över vilka underlag som finns och hur klimatanpassning kan integreras i fysisk planering. Aktiviteter anpassas till vilken planeringsnivå som avses: Översiktsplanering, Detaljplanering och Bygglovsprocessen.</p>	F.1-F.5

Kunskaps- och planeringsunderlag

ID	Åtgärdsformulering	Stödjer (ID nummer)
K.1	<p>Göra en framtidsspaning och ta fram en riskbild för länet utifrån klimatförändringarna.</p> <p>Genom texter och kartor beskriva länets riskbild utifrån hur klimatförändringarna påverkar och kan komma att påverka länet. Beskrivningen ska utgå både ifrån geografiska variationer inom länet och utifrån hur olika samhällssektorer och verksamheter kan påverkas. Kartanalyser på regional nivå i GIS ingår som en del i åtgärden. Åtgärden behöver göras i samarbete med kommunerna och andra organisationer.</p>	F.1-F.5, J.1, G.2, V.1, B1-B3
K.2	<p>Regional handlingsplan för grön infrastruktur</p> <p>Ta fram en regional handlingsplan för grön infrastruktur.</p>	G.1, G.4
K.3	<p>Regional vattenförsörjningsplan</p> <p>Ta fram en regional vattenförsörjningsplan för länet.</p>	V.1-V.4

Information, kommunikation och kompetensutveckling

ID	Åtgärdsformulering	Stödjer (ID nummer)
I.1	Deltagande i miljönätverket ENCORE Utifrån diskussioner mellan deltagande regioner i miljönätverket ENCORE, identifiera hinder och framgångsfaktorer för klimatanpassningsåtgärder kopplat framför allt till översvämningar och torka. Utifrån befintliga hinder för arbetet, identifiera en gemensam plattform för framtida regionalt samarbete på politisk och administrativ nivå. Inom ENCORE nätverket utbyter regionerna både exempel på framgångsrika insatser för att inspirera varandra och exempel på hinder som försvårar arbetet. Syftet är att hämta hem kunskap som kan användas i den egna regionen.	O.1-O.4
I.2	Informationsmaterial till olika målgrupper Ta fram olika typer av målgruppsanpassade informationsmaterial om klimatförändringarnas effekter i Västra Götalands län, hur Länsstyrelsen arbetar med frågorna och hur målgrupperna kan arbeta med klimatanpassning. Informationsmaterialet ska användas vid utbildningar, kommunträffar och liknande kompetenshöjande aktiviteter.	Alla (i varierande grad)
I.3	Kunskapsförmedling till länets kommuner Planera och genomföra kunskapsdagar eller andra aktiviteter för länets kommuner på olika teman relaterade till anpassning till ett förändrat klimat. Dagarna kan utformas till exempel som delregionala kommunträffar, länskonferens eller utbildningar.	I första hand O.1-O.4. Även övriga beroende på tema.
I.4	Workshopar/Övningar med fokus på klimatrelaterade risker Planera och genomföra en eller flera workshopar/övningar per år för länets kommuner och andra relevanta organisationer kring ett klimatrelaterat scenario.	B.1, B.2, B.3
I.5	Integrera klimatanpassning i prövning och tillsyn av miljöfarlig verksamhet och förorenade områden Utifrån framtaget kunskaps- och planeringsunderlag från projekten <i>Klimatanpassning i tillsyn av miljöfarlig verksamhet och förorenade områden</i> och <i>Screening och identifiering av förorenade områden med sårbarhet för naturolyckor i Västra Götalands län</i> , kommunicera ut underlaget och implementera det i tillsynsverksamheten.	T.1, T.2

Klimatanpassning i ärendehandläggning och annat löpande arbete

Länsstyrelsen arbetar inom uppdraget att samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat även med ett antal mindre aktiviteter som genomförs i form av löpande arbete.

- Stödja kommunernas lokala klimatanpassningsarbete genom att på förfrågan delta på möten, utgöra bollplank, samt ge råd och stöd.
- Delta i länsstyrelsernas nationella klimatanpassningsnätverk.
- Delta i nationella klimatanpassningsprojekt som projektdeltagare eller i referensgrupp.
- Delta i konferenser och studieresor.
- På förfrågan eller eget initiativ informera om klimatförändringar och klimatanpassning i olika forum.

Vi arbetar också med att på olika sätt integrera klimatanpassningsperspektivet i våra olika uppdrag och vår ärendehandläggning.

ID	Åtgärdsformulering	Stödjer (ID nummer)
Ä.1	<p>Strategi för samordnad hantering av översvämnings- och skredriskerna kring Väneren och Göta älv</p> <p>Ta fram en strategi för hur Länsstyrelsen ska arbeta samordnat med översvämnings- och skredriskerna kring Väneren och Göta älv.</p>	F.1, G.2, V.1-V.4. T.1,
Ä.2	<p>Stöd för implementering av klimatanpassningsaspekter i Länsstyrelsens ärendehandläggning och annat löpande arbete</p> <p>Identifiera behov och ta fram handläggarstöd för att implementera klimatanpassning i löpande arbete som handläggning av olika typer av ärenden.</p>	Alla (i varierande grad)

I framtagandet av material ligger att utveckla och utforma verktyg, kunskaps- och planeringsunderlag så att de blir användarvänliga för målgrupperna.

Många av Länsstyrelsens verksamhetsområden berörs av klimatförändringarna. Att beakta behovet av klimatanpassning i all verksamhet ingår i uppdraget. Det är därför viktigt att framtagna riktlinjer och underlag också implementeras i Länsstyrelsens övriga uppdrag och ärendehandläggning.

Ny kunskap och nya uppdrag

Utöver de åtgärder som beskrivs i den här planen kommer Länsstyrelsen också att ta hänsyn till ny kunskap och nya uppdrag som kommer in under den tid planen gäller och anpassa sitt arbete utifrån detta.

Slutsatser från utredningen Ett stärkt arbete för anpassning till ett förändrat klimat

Slutsatser läggs in under hösten, då utredningen lämnar sitt slutbetänkande den 31 maj.

REMISSVERSION

Andra myndigheters ansvar och åtgärder

Sektorsmyndigheterna har ett ansvar för att arbeta med klimatanpassning utifrån sitt sektorsansvar. Vissa myndigheter är mer berörda och ingår i myndighetsnätverket för klimatanpassning. Vilka dessa är och vad de ansvarar för och vidtar för åtgärder, kan du läsa om på [Klimatanpassningsportalen](http://www.klimatanpassning.se) (www.klimatanpassning.se).

Flera nationella myndigheter har tagit fram klimatanpassningsplaner utifrån sitt sektorsansvar. I vissa av dessa planer tar myndigheterna upp åtgärder som länsstyrelserna och kommunerna är ansvariga för eller bör delta i.

Detta gäller till exempel Statens Geotekniska Institut, som har tagit fram [Hållbart markbyggande – en handlingsplan i ett föränderligt klimat](#). I planen finns ett antal åtgärder som riktar sig till länsstyrelser och kommuner.

REMISSVERSION

Rekommenderade åtgärder för kommuner

I det här kapitlet beskrivs rekommenderade åtgärder för att anpassa länets kommuner till de pågående och framtida klimatförändringarna.

Handlingsplanen beskriver **vad** Länsstyrelsen rekommenderar att kommunerna arbetar med. För tydligare vägledning och goda exempel kring **hur** kommunen kan arbeta med olika typer av åtgärder hänvisar vi till framtagna underlag som går att hitta via [Klimatanpassningsportalen](#) och [Länsstyrelsens webbsidor för klimatanpassning](#). Kontakta också Länsstyrelsens klimatanpassningssamordnare för aktuell information och vägledning.

Länsstyrelsen har valt att samla rekommenderade åtgärder på kommunal nivå under fyra rubriker:

- Organisation
- Mark- och vattenanvändning
- Tillsyn
- Beredskap för extrema väderhändelser och naturolyckor

Dessa fyra kategorier baseras på de områden där även Länsstyrelsen har ett ansvar och kan gå in och stötta kommunerna. Det finns flera andra områden där det finns ett kommunalt ansvar och där klimatanpassning behöver vara en aspekt. Detta gäller till exempel fastighetsförvaltning, kommunal teknisk försörjning och vård och omsorg. Dessa behov behöver kommunen fånga upp genom de åtgärder som listas under rubriken Organisation.¹⁶

Prioritering och tidsperspektiv för genomförande av åtgärder

Varje kommun har ansvar för att arbeta med de åtgärder som är relevanta utifrån kommunens förutsättningar och övrigt pågående arbete i kommunen. Detta kapitel beskriver de åtgärder som Länsstyrelsen anser är lämpliga att arbeta med på kommunal nivå, både under planens genomförandetid och i ett längre tidsperspektiv.

De åtgärder som Länsstyrelsen bedömer att kommunerna framför allt behöver fokusera på under 2018-2020, är åtgärderna under rubriken Organisation. Dessa är i flera fall en förutsättning för att kunna arbeta med övriga åtgärder och för att identifiera ytterligare åtgärder utifrån kommunens behov.

Pågående ärenden behöver hantera klimatanpassningsaspekterna. Åtgärderna kan användas som en checklista för att stämna av vad kommunen redan arbetar med och vad som behöver hanteras på kort respektive lång sikt.

Läsanvisning för åtgärderna för kommuner

Kopplat till åtgärderna finns bakgrundstexter som tydliggör varför åtgärderna behöver vidtas. Bakgrundstexten står före den eller de åtgärder som den motiverar.

¹⁶ Mer information och goda exempel finns på [klimatanpassningsportalen](#). Flera kommuner har också redan tagit fram kommunala klimatanpassningsplaner, vilka kan fungera som goda exempel för andra kommuner.

Själva åtgärderna beskrivs med fet text. Varje åtgärd har ett ID nummer för att underlätta hänvisningar mellan olika kapitel i handlingsplanen.

Åtgärderna kan ses som en checklista som kommunen kan använda i sitt lokala klimatanpassningsarbete och kommer också att sammanställas i en separat version som kommunerna kan använda.¹⁷

Organisation

De åtgärder som Länsstyrelsen bedömer att kommunerna framför allt behöver fokusera på under 2018-2020, är åtgärder kopplat till organisation. Dessa är i flera fall en förutsättning för att kunna arbeta med övriga åtgärder och för att identifiera ytterligare åtgärder utifrån kommunens behov.

Ett systematiskt arbete med anpassning till klimatförändringarna kräver medverkan från de flesta av kommunens verksamheter. För att kunna bedriva ett långsiktigt och systematiskt arbete med klimatanpassning är det viktigt att hitta ett arbetssätt som innebär att förvaltningar och bolag kan arbeta strukturerat med klimatanpassningsfrågan så att den genomsyrar den kommunala verksamheten. Ansvar och kompetens behöver byggas upp och organiseras för att tydliggöra vad, hur och vem som ska arbeta med olika aspekter av anpassningen till klimatförändringarna.

-
- O.1 Bygg upp eller vidareutveckla en tvärsektoriell organisation med ansvar, kunskap och kompetens för att arbeta strukturerat med klimatanpassning och verka för att klimatanpassningsperspektivet genomsyrar den kommunala verksamheten.**
-

¹⁷ Se även aktivitetslistan i kommunikationsplanen som ingår i den här handlingsplanen.

Framtidsklimatet i länet finns prognostiserat genom SMHI:s rapport¹⁸, men vilka konsekvenser de leder till i varje kommun är svårare att bedöma. Länsstyrelsen¹⁹, nationella myndigheter²⁰ och branschorganisationer²¹ har publicerat olika generella konsekvensanalyser men då förutsättningarna skiljer sig åt mellan kommunerna behöver varje kommun själv bedöma hur de kan komma att påverkas. Det är viktigt att kommunen aktivt tar ställning till behovet av klimatanpassningsåtgärder.

O.2 Analysera vilka utmaningar som klimatförändringarna kan föra med sig för kommunen och använd detta som grund för vidare arbete.

Befintliga planer och processer kan användas som medel för att analysera klimateffekter inom särskilda områden och därefter föreslå åtgärder föra att hantera dessa effekter. Redan etablerade processer kan användas, vilket kan förenkla arbetet och integrera det med andra processer.

O.3 Integrera klimatanpassning i befintliga planer och processer.

En kommunal klimatanpassningsplan kan vara ett verktyg för att strukturera upp arbetet, identifiera åtgärder och fördela ansvar. Varje kommun behöver göra en bedömning av behovet av en klimatanpassningsplan. Detta bör föregås av en analys över vilka risker och möjligheter det framtida klimatet kan innebära. Av särskild vikt är att identifiera frågor som rör flera olika fackområden och tydliggöra ansvar för samordningen av dessa.

O.4 Fatta beslut om kommunen ska sammanställa en kommunal klimatanpassningsplan som ett eget dokument och i så fall vilka verksamhetsområden och klimateffekter den ska omfatta, samt hur den ska tas fram och förvaltas.

¹⁸ SMHI. Framtidsklimatet i Västra Götalands län. <http://www.smhi.se/klimat/framtidens-klimat/framtidsklimat-i-sveriges-lan-enligt-rcp-scenarier-1.95384>

¹⁹ Västra Götaland i ett förändrat klimat. <http://www.lansstyrelsen.se/VastraGotaland/Sv/miljo-och-klimat/klimat-och-energi/Klimatanpassning/Pages/vastra-gotaland-i-ett-forandrat-klimat.aspx>

²⁰ Skogsstyrelsen. Klimatanpassat skogsbruk. <http://www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Skog-och-klimat1/Klimatanpassat-skogsbruk/>

²¹ Fastighetsägarna. Klimatfrågor. http://www.fastighetsagarna.se/stockholm/hallbarhet_etik/klimatfragor

Mark- och vattenanvändning

Klimatanpassning i fysisk planering

En stor del av arbetet med att anpassa vårt samhälle efter de nya förutsättningar som klimatförändringen medför hanteras inom den fysiska planeringen. Kommunernas fysiska planering spelar en viktig roll i klimatarbetet, bland annat för att den ger möjlighet att ställa krav på att klimatanpassning sker i planering och byggande. Klimatanpassning i den fysiska planeringen handlar exempelvis om att i nya planer hantera frågor som rör lokalisering och utformning av verksamheter och bebyggelse, samt att avsätta tillräckliga skyddsavstånd utifrån förväntade framtida klimatförhållanden. Det handlar också om att i befintlig bebyggelse hantera bland annat teknisk infrastruktur och grönstruktur på ett strategiskt vis, för att möta ett klimat i förändring.²²

Strategier och åtgärder som drar nytta av ekosystemet och naturens anpassningsförmåga är några av de mest användbara, ekonomiskt bärkraftiga och effektiva verktygen för att bekämpa klimatförändringarnas effekter. Grön infrastruktur kan bidra till att minska klimatpåverkan och risker från ett förändrat klimat på en mängd olika sätt²³:

- Skydd mot översvämning
- Skydd mot erosion
- Skydd mot extrema väderförhållanden
- Minskat koldioxidutsläpp
- Ökad koldioxidlagring
- Energibesparing
- Biologisk mångfald
- Säkra livsmedelsförsörjning

²² Länsstyrelserna, 2012. Klimatanpassning i fysisk planering. [LÄNK](#)

²³ Länsstyrelsen Västra Götaland 2016. Planeringsunderlag avseende klimatfrågor. Rapport 2016:51. [LÄNK](#)

F.1 Integrera klimatanpassningsperspektivet i fysisk planering för byggande och infrastruktur.

Detta kan göras till exempel via:

- Översiktsplan (peka ut riskområden genom kartering, ange lägsta golvhöjd)
- Genom den fysiska planeringen bevara och stärka en grön infrastruktur.
- Fördjupad översiktsplan (modellering för lämplig markanvändning - angivande av lämplighet för exploatering)
- Detaljplan (till exempel dagvattenutredning och skyddsåtgärder mot översvämningar)
- Planlägga mark i syfte att vid höga flöden göra plats för vatten för att minska erosion, sedimenttransport, oönskade översvämningar samt öka naturvärdena
- Planläggning av ytor för dagvattenhantering.
- Bygglov (Underlag avseende klimatanpassning i policydokument, ÖP och DP behöver vara så konkret att det går att tillämpa i bygglovs-prövning)
- I planarbetet arbeta för att minimera exploateringen av jordbruksmark

En möjlighet till omställning potentialen i att arbeta med den befintliga bebyggelsen, mellanrum och grön- och blå strukturer. Strategiskt lokaliserade i staden och integrerade med bebyggelsen och dess omland kan träd, grönområden, vattendrag och dammar både fungera som luftförbättrare och temperatursänkare i staden, och samtidigt hantera ökande vattenmängder. Dessa strategiskt planerade ytor brukar kallas för Mångfunktionella ytor.²⁴

F.2 Sträva vid planering efter att använda mångfunktionella ytor och lösningar med synergieffekter för hållbar samhällsutveckling.

Översvännings- och skredrisker förväntas öka på grund av klimatförändringarna. Det är viktigt att utreda risker för ras, skred och erosion för att ge ett bra stöd i kommunernas fysiska planering och för arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser och handlingsprogram²⁵. Underlag som tas fram av statliga myndigheter utgör en grund för eventuella vidare utredningar i kommunen utifrån lokala behov (till exempel detaljeringsgrad).

F.3 Identifiera behov av att komplettera befintliga översiktliga karteringar av översvännings- och skredrisker.

²⁴ Boverket 2010. [Mångfunktionella ytor - Klimatanpassning av befintlig bebyggd miljö i städer och tätorter genom grönstruktur](#).

²⁵ Krav på genomförande av risk- och sårbarhetsanalyser finns för kommunerna i Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Handlingsprogram ska tas fram enligt Lag (2003:778) om skydd mot olyckor.

Det framtida klimatet kan innebära ökade nederbörds mängder, både sett över hela år men även som korttidsnederbörd. Detta ställer större krav på att det finns system som på ett säkert sätt kan omhänderta regnmängderna. Möjligheterna att ta hand om större regnmängder behöver ses ur avrinningsområdesperspektiv så att naturgivna möjligheter i form av befintliga rinnvägar och fördjupningar kan användas.

F.4 Modernisera systemen för omhändertagande av dagvatten.

Detta kan till exempel innefatta öppna (bio-)dammar och (-)diken, anpassning av grönområden, våtmarker, kombinerade översvämningsskydd och aktivitetsytor. Det viktiga är att man ser till hela systemet för omhändertagande och rening av dagvatten istället för enskilda åtgärder.

Stigande havsnivåer är den största utmaningen som klimatförändringen för med sig för länets kust. I nuläget utgår de flesta klimatanalyser från en global havsnivåhöjning på cirka 1 meter fram till år 2100. Det senaste århundradet har vattenståndet i havet höjts i en takt som nästan har fördubblats under de senaste 20 åren. Under perioden 1991-2003 har havsytan globalt i medeltal stigit drygt 3 mm/år. Haven kommer även att fortsätta stiga efter år 2100. Höjningen av havsnivån får också genomslag på de mest extrema vattennivåerna i samband med stormar.

Havsnivåhöjningen innebär en stor utmaning, både gällande att skydda befintliga värden och att planera för ny bebyggelse på ett sätt som inte skapar ytterligare risker och sårbarheter. I flera städer möter havet ett vattendrag, vilket skapar en kombination av översvämningrisker när vattendraget och havet samverkar.

F.5 Utred behovet av lämpliga skyddsåtgärder mot stigande havsnivåer. (Gäller kustkommuner)

Utredning behövs för varje enskilt kustsamhälle eftersom förutsättningarna är helt olika från fall till fall. Utredningen ligger sedan till grund för vidare åtgärder.

Kulturmiljö

Utifrån projektet [Kulturarv och klimatförändringar i Västsverige](#) identifierades några problemområden: stigande hav, ökad nederbörd i vissa områden, problematiken kring Vänern och dess utlopp. För att öka beredskapen i kommunerna behöver frågan om kulturarv och klimat lyftas in i den kommunala planeringen. Inom projektet har ett [kartverktyg](#) tagits fram till stöd för kommunernas arbete.

-
- K.1 Uppdatera kulturmiljöunderlag med hänvisning till klimatanpassningsperspektivet.**
-
- K.2 Värdera och analysera berörda kulturmiljöer utifrån ett tålighets- och känslighetsperspektiv.**
-
- K.3 Beakta kulturmiljöerna vid planering och utredning av lösningar för hantering av översvämning och skred.**
-

Stad och land hänger ihop – åtgärder i odlingslandskapet

Förändrade nederbördsmonster och ökad sommartorka ställer nya krav på markanvändningen i jord- och skogsbruket. Det handlar om förändrade nederbörds mängder i stort men också förändrad intensitet. Ett viktigt sätt att klimatanpassa på är att utgå från naturgivna förutsättningar och att utifrån detta utveckla nygamla koncept för vad som är lämplig markanvändning och lämpliga grödor. På så sätt skapas odlingssystem som är mindre sårbara. Det kommer också bli allt viktigare att planera och vara strategisk på en lite mer övergripande nivå där planerade översvämningssytor kan vara en del. Det är viktigt att det finns goda exempel som kan inspirera och skapa kunskap för jord- och skogsbruket i stort.

J.1 Arbeta med kommunens jordbruks/skogsbruksmarkinnehav så att kommunen går före som gott exempel genom att klimatanpassa på ett sätt som tar hänsyn till produktionsförutsättningar och naturmiljön.

Markinnehavet kan också skapa möjligheter för att klimatanpassa bebyggelse genom att exempelvis göra plats för vatten, samt underlätta ekosystemtjänster.

De markavvattningsföretag som finns är oftast gamla och skapade under andra förutsättningar än nuvarande. Tätorter och annan bebyggelse i lantbruksnära omgivningar bidrar ofta med belastning av vatten även om markavvattningsföretaget inte är konstruerat för det. För att inte riskera att kapaciteten överskrids behöver kommunerna vara mer aktiva i sitt deläggande men också vara medvetna med riskerna om förmycket vatten avleds till dikessystem som inte är dimensionerade för detta. Detta för att inte riskera översvämningar i åkerlandskapet men också för att minska risken för översvämningar i tätorter.

J.2 Gör en sammanställning över de markavvattningsföretag som kommunen är delaktig i eller släpper vatten till.

Grön infrastruktur och ekosystemtjänster

Klimatförändringarna leder till ytterligare påfrestningar på biologisk mångfald. En fungerande grön infrastruktur stärker förutsättningarna för många arters fortlevnad

och därmed möjligheten att leverera ekosystemtjänster som kan begränsa klimatförändringarnas negativa påverkan på vårt samhälle. Den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur ska innehålla förslag på åtgärder som behövs för att stärka den gröna infrastrukturen.

G.1 Genomför åtgärder enligt den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur (klar i oktober 2018).

Att genomföra klimatanpassningsåtgärder med utgångspunkt från naturgivna förutsättningar och med naturen som förebild gör att man kan hitta billigare och bättre lösningar där flera mål uppnås samtidigt.

G.2 Genomför ekosystemtjänstanalyser och planera för en ekosystembaserad klimatanpassning.

Ett flertal invasiva arter gynnas av ett varmare och fuktigare klimat. Spridningen utgör ett hot mot biologisk mångfald men kan även leda till stor ekonomisk skada. Tidig bekämpning av en art ökar möjligheten att begränsa utbredningen. Åtgärder behöver vidtas i flera kommuner samtidigt för att få effekt.

G.3 Påbörja åtgärder för att begränsa spridningen av invasiva arter, i första hand på kommunal mark.

Vid en havsnivåhöjning på en meter kommer 85% av havsstrandängarna att ligga under vatten. Det finns idag potentiell areal för strandängarna att förflytta sig inåt land men om det ska bli möjligt krävs en landskapsplanering i god samverkan.

G.4 Planera för att möjliggöra för havsstrandängarna att på sikt förflytta sig inåt land. (Gäller kustkommuner)

Ökad igenväxningstakt, tjälfria vintrar, ökat antal främmande arter, ökad risk för trädskudomar med mera, leder till behov av åtgärder som behöver beaktas i skötselplaner för naturreservat. Länsstyrelsen har tagit fram en checklista²⁶ som stöd för arbetet.

G.5 Väg in klimatanpassningsaspekter i skötselplanerna för kommunens naturreservat.

Vattenförsörjning

Samhällsplaneringen är ett viktigt verktyg för att långsiktigt säkerställa dricksvattenförsörjningen. Grunden för en hållbar planering av vattenresurserna kan utgöras av en vattenförsörjningsplan, vars övergripande syfte är att trygga en långsiktig dricksvattenförsörjning. Klimatförändringarna kan komma att få stor påverkan på dricksvattenförsörjningen i framtiden och är därför en viktig

²⁶ Checklistan finns på sida 39-41 i rapporten [Skyddad natur i ett förändrat klimat \(rapport nummer 2013:74\)](#)

del av planerna.²⁷

V.1 Ta fram en lokal vattenförsörjningsplan som tar hänsyn till klimatförändringarnas påverkan på vattenförsörjningen.²⁸

Förändrade flöden och grundvattennivåer kan innebära att rörligheten hos föroreningar ökar. Högre grundvattennivåer och mer fluktuerande grundvattennivåer innebär att de flesta ämnen, även giftiga ämnen, i större utsträckning följer med vattnets flöde. Ökade mängder lösta och partikelbundna föroreningar kan tränga ner i marken och transporteras via dagvattenledning, ytvatten eller grundvatten ut i vattendrag, sjöar och hav. Även områden där nederbörds mängderna säsongsvist förväntas minska och grundvattennivåer och flöden blir lägre kan påverkas genom förändringar i markens kemiska egenskaper.

V.2 Inrätta vattenskyddsområden för att minska risken för förorening av dricksvattentäkter.²⁹

Risken för smittämnen och andra föroreningar i råvattnet kan öka i ett förändrat klimat. Otjänligt dricksvatten och kostsamma sjukdomsutbrott kan bli följderna om åtgärder inte vidtas.

V.3 Analysera behov av och genomför åtgärder på vattenverk för att hantera försämrade råvattenkvalitet på grund av klimatförändringarna.³⁰

SMHIs klimatanalys för Västra Götaland visar på klimatförändringar som kan innebära minskad tillgång på vatten framförallt på sommaren. Detta kan uppstå till följd av längre växtperiod, minskad markfuktighet på sommaren och utebliven vårflod. För att kunna öka kunskaperna om och beredskaperna för vattenbrist i respektive kommun behöver övervakningen öka.

V.4 Utöka övervakningen av flöden och nivåer, särskilt i de yt- eller grundvatten som utgör dricksvattentäkter.³¹

²⁷ Se även Dricksvattenutredningen SOU 2016:32

²⁸ Kopplar till Vattenmyndighetens åtgärdsprogram, kommunernas åtgärd 5 (d och e) om att utveckla vattenförsörjningsplaner och säkerställa att allmänna dricksvattentäkter har tillstånd för vattenuttag och åtgärd 7 om att upprätta och utveckla VA-planer, så att miljökvalitetsnormerna kan följas.

²⁹ Kopplar till Vattenmyndighetens åtgärdsprogram, kommunernas åtgärd 5 (a och b), om att säkerställa långsiktigt skydd för nuvarande och framtida dricksvattenförsörjning. Åtgärden fokuserar på att öka takten på inrättande av vattenskyddsområden och översynen av gamla skydd.

³⁰ Denna åtgärd förutsätter att råvattenkvaliteten övervakas noggrant. Data kan då med fördel rapporteras in till Länsstyrelsen eller nationell datavärd för att kunna användas i regional och nationell analys i samband med statusklassningen av vatten enligt EU:s ramdirektiv för vatten och den svenska vattenförvaltningsförordningen.

³¹ I planeringen av övervakningen bör beaktas att förändrade flöden och vattennivåer kan påverka både människor, djur och växter. Åtgärden kompletterar Vattenmyndighetens åtgärdsprogram.

Tillsyn

I tillsynen av miljöfarliga verksamheter och förorenade områden bör en faktor för prioritering av objekt, vara de som vid naturolyckor kan ge upphov till störst spridning av föroreningar.

-
- T.1 **Utöka tillsynen på miljöfarliga verksamheter och förorenade områden som kan bli berörda av klimatrelaterade naturolyckor såsom översvämning, ras och skred.**
-
- T.2 **Utöka tillsynen på kommunala avloppsreningsverk och tillhörande ledningsnät inklusive system och ledningar för dagvattenhantering.**
-

I delar av tillsynen av lantbruk finns det skäl att också lyfta aspekter kopplat till klimatförändringar och klimatanpassning. Detta gäller till exempel frågor kring stallgödsel.

-
- T.3 **Inkludera klimatanpassningsaspekter i tillsynen till lantbruk.**
-

Beredskap för extrema väderhändelser och naturolyckor

Risken för extrema väderhändelser och naturolyckor förväntas öka på grund av klimatförändringarna. Det är därför viktigt att kommunerna beaktar dessa typer av risker i sin risk- och sårbarhetsanalys och i övrigt arbete med kommunens krisberedskap.

Påverkan från klimatförändringar bör även beaktas i arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet.³² Frågor där klimatförändringarnas effekter kan vara intressanta att beakta är lokalisering, funktionalitet och beroenden.³³

B.1 Beakta den ökade risken för extrema väderhändelser och naturolyckor i kommunens risk- och sårbarhetsanalys enligt LEH³⁴.

Anpassa åtgärder för att kunna bemöta de utmaningar som detta medför.

B.2 Ta hänsyn till den ökade risken för extrema väderhändelser och naturolyckor i arbetet med skydd av samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

B.3 Beakta vid analyser av kritiska beroenden att klimatförändringarna får stora konsekvenser globalt, vilket kan leda till ökade lokala risker kopplat till påverkan på varuflöden och försörjningssystem.

³² Samhällsviktig verksamhet definieras av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) som en verksamhet som uppfyller minst ett av följande villkor:

- Ett bortfall av eller en svår störning i verksamheten kan ensamt eller tillsammans med motsvarande händelser i andra verksamheter på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller mycket väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras så att skadeverkningarna blir så små som möjligt.

³³ Läs mer i Länsstyrelsens PM om klimatförändringarnas påverkan på samhällsviktig verksamhet. (färdigställs 2017 - lägg in länk när det är publicerat)

³⁴ Lag (2006:544) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap.

Kommunikationsplan

Syftet med kommunikationsplanen är att tydliggöra Länsstyrelsens regionala handlingsplan för klimatanpassning. Kommunikationsplanen ska även belysa de åtgärder som vidtas utifrån handlingsplanen, samt hur dessa ska nå ut till berörda målgrupper.

Mål med uppdraget

Länsstyrelsen har enligt Förordning (2007:825) med länsstyrelseinstruktion i uppdrag att samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Uppdraget har också under flera år återfunnits i regleringsbrevet till länsstyrelserna.

Det övergripande målet för Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning är ***”Ett samhälle som står robust inför klimatförändringar”***.

Två av syftena med Länsstyrelsens regionala handlingsplan för klimatanpassning är relevanta ur ett kommunikationsperspektiv:

- Handlingsplanen fungerar som vägledande dokument för vad Länsstyrelsen och kommunerna i länet behöver arbeta med för att klimatanpassa Västra Götalands län och bidrar därmed till det övergripande målet om ett samhälle som står robust inför klimatförändringar.
- Handlingsplanen tydliggör och kommunicerar Länsstyrelsens övergripande inriktning, samt de åtgärder som Länsstyrelsen och kommunerna i länet behöver arbeta med.

Kommunikationsplanen ska fungera som ett stöd i arbetet med att kommunicera ut Länsstyrelsens handlingsplan för klimatanpassning samt samverka med berörda målgrupper.

Målgrupper

Politiker och tjänstemän i kommunerna

Handlingsplanen vänder sig i första hand till politiker och tjänstemän i länets kommuner, eftersom det är de som har mandat att jobba med frågorna lokalt.

Här vill vi påvisa vad vi anser är viktigt och önskvärt arbete från målgruppens sida. Vi vill även påvisa att det finns ett behov att arbeta med de här frågorna lokalt. Vidare vill vi även kommunicera vilket stöd Länsstyrelsen kan ge och vilket underlag som finns tillgängligt från statliga myndigheter för att stödja arbetet i kommunerna.

Tjänstemän på Länsstyrelsen

Medarbetare på Länsstyrelsen är viktiga budbärare av handlingsplanen eftersom de träffar kommunala tjänstemän i sitt arbete. Framtagna riktlinjer och underlag ska också implementeras i Länsstyrelsens uppdrag och ärendehandläggning.

Organisationer som till exempel vattenråd och älvsamordningsgrupper

Vi vill att klimatanpassningsaspekten tas med i vattenrådets och älvsamordningsgruppernas arbete.

Kommunikationsmål 2018-2020

Målgrupperna ska känna till:

- Varför man behöver arbeta med klimatanpassning.
- Att det finns en regional handlingsplan för klimatanpassning.
- Länsstyrelsens övergripande inriktning för klimatanpassningsarbetet i länet.
- Vilka åtgärder Länsstyrelsen avser arbeta med under 2018-2020 och aktuellt arbete för respektive år.
- Vilka åtgärder som Länsstyrelsen rekommenderar att länets kommuner arbetar med.
- Vilket stöd Länsstyrelsen kan erbjuda i klimatanpassningsarbetet.

Budskap

- ✚ Vi behöver arbeta med klimatanpassning.
- ✚ Det finns en regional handlingsplan för klimatanpassning som Länsstyrelsen har tagit fram och den ska sätta ramarna för och stötta arbetet med klimatanpassning i länet.
- ✚ Målgrupperna kan vända sig till Länsstyrelsen för att få information och stöd i sitt lokala klimatanpassningsarbete.
- ✚ Aktuell information om klimatanpassning finns på Länsstyrelsens webbsidor och Klimatanpassningsportalen.

Kanaler

Klimatanpassningsgruppen

Klimatanpassningsgruppen som består av representanter från Länsstyrelsens olika avdelningar är en viktig budbärare av handlingsplanen, både internt och externt. Gruppen kan fungera som budbärare genom att presentera den regionala handlingsplanen under sina planerade aktiviteter internt, till exempel arbetsplatsträffar. Gruppen kan även verka externt, till exempel via delregionala träffar med kommunerna eller andra målgrupper.

Webben

Länsstyrelsens webbsidor för klimatanpassning är den viktigaste kanalen för att nå ut till externa målgrupper med det underlag och stöd som finns tillgängligt via Länsstyrelsen. Här återfinns allt material som publiceras. På webben finns även information om pågående aktiviteter inom uppdraget att samordna klimatanpassningsarbetet i länet. På webbsidorna hänvisar vi även vidare till Klimatanpassningsportalen (www.klimatanpassning.se).

E-post och sociala medier

E-post och sociala medier kan användas främst för att skicka ut ny information. Kanalerna kan även användas för att bjuda in till olika aktiviteter som Länsstyrelsen anordnar.

Kommunträffar och konferenser

Kommunträffar och konferenser ingår i de åtgärder som Länsstyrelsen arbetar med enligt handlingsplanen. Dessa tillfällen har till syfte att förmedla ut information om klimatanpassningsarbetet till målgrupperna.

Budget

Kommunikationsinsatserna genomförs som en integrerad del av åtgärderna i den regionala handlingsplanen. Kostnader för kommunikation av planen ingår i budgeterat arbete för klimatanpassningsgruppen och aktiviteter utifrån handlingsplanen.

REMISSVERSION

Aktiviteter

<i>Aktivitet</i>	<i>Målgrupp</i>	<i>Mål</i>	<i>Kanal</i>	<i>Tidplan</i>	<i>Ansvar</i>
<i>Uppdatering och utveckling av webbsidor klimatanpassning</i>	Alla målgrupper	Aktuell information om Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning är lättillgänglig.	Webb	Ny struktur och innehåll tas fram under 2017. Därefter uppdatering efter behov och en större översyn 2 gånger per år.	Klimatanpassningssamordnare
<i>Ta fram kommunikationsmaterial utifrån handlingsplanen</i>	Politiker och tjänstemän i länets kommuner, kan även användas för kommunikation till allmänheten.	Kommunernas olika förvaltningar har tillgång till ett lättillgängligt material om de delar av handlingsplanen som berör dem.	Power point presentation + utsnitt av planen med åtgärder på kommunal nivå med kortare inledning. Utdraget med kommunens åtgärder bör utformas som en checklista.	2018	Klimatanpassningssamordnare
<i>Kunskaps- och temadagar</i>	Alla målgrupper	De som deltagit på kunskaps- och temadagarna har fått kunskap som stödjer klimatanpassningsarbetet på kommunal och regional nivå.	Kommunträffar och konferenser	Delregionala kommunträffar eller en större konferens per år 2018-2020	Klimatanpassningssamordnare och klimatanpassningsgrupp
<i>Kommunikationsaktiviteter inom klimatanpassningsprojekt och aktiviteter enligt VP</i>	Alla målgrupper	Projektresultat är kända och tillgängliga för målgrupper	Olika beroende på projekt	Följer projekt/aktivitet	Projektansvarig
<i>Sprida information om Länsstyrelsens pågående arbete med klimatanpassningsuppdraget</i>	Alla målgrupper	Målgrupperna känner till pågående arbete	E-post och sociala medier, intranätet, webb	Löpande, i samband med inbjudningar till aktiviteter eller färdigställande av material	Klimatanpassningssamordnare
<i>Årsredovisning</i>	Regeringskansliet, Länsstyrelsens tjänstemän	Återrapportering enligt regleringsbrevets krav.	Årsredovisningsrapport	Slutet av varje år enligt årsredovisningsplan	Klimatanpassningssamordnare

Uppföljningsplan

Länsstyrelsen har i regleringsbrevet de senaste åren haft i uppgift att med utgångspunkt i den regionala handlingsplanen för klimatanpassning redovisa:

- Vilka insatser som görs på Länsstyrelsen och hos kommunerna i länet.
- Vilken effekt Länsstyrelsen bedömer att detta får för länets anpassning till ett förändrat klimat.
- Hur det fortsatta arbetet ska bedrivas.

Det här kapitlet beskriver hur Länsstyrelsen avser att följa upp de mål och åtgärder som handlingsplanen innehåller. Syftet är att kunna besvara frågorna om genomförda insatser och bedömda effekter.

SMHI hade under 2016 i uppdrag att redovisa ett förslag på hur det nationella arbetet med klimatanpassning fortlöpande kan följas upp. Ett nationellt system för uppföljning är ännu inte på plats, men den uppföljning som beskrivs här bygger på det förslag som SMHI har lagt fram. Om en nationell uppföljning införs under handlingsplanens genomförandetid (2018-2020) kommer uppföljningsplanen att anpassas för att kunna ingå i det nationella systemet för uppföljning.

Uppföljning av Länsstyrelsens åtgärder

Resultatuppföljning

En årlig uppföljning av Länsstyrelsens åtgärder görs i samband med årsredovisningen där insatser och bedömda effekter redovisas. Som stöd i den årliga uppföljningen används nedanstående tabell för att beskriva hur långt arbetet kommit. Tabellen ger en beskrivning av resultat, det vill säga vad som har levererats. I rutorna för *implementerat/genomfört, på gång* eller *arbete ej initierat* skrivs också en kommentar.

ID-nummer	Åtgärdsrubrik	Åtgärds-mål till år 2020	Implementerat / Genomfört (Grönt)	På gång (Gult)	Arbete ej initierat (Rött)
-----------	---------------	--------------------------	--------------------------------------	-------------------	-------------------------------

Effektuppföljning

Att mäta effekter av klimatanpassningsåtgärder är en stor utmaning, då vi egentligen inte kan utvärdera i vilken mån anpassningsarbetet lett till minskad sårbarhet innan vi är fullt exponerade för de framtida osäkra klimateffekter vi anpassar oss till. Det finns också stora svårigheter i att göra kopplingen mellan en viss åtgärd och nivån av sårbarhet, då många faktorer samspelar, varav vissa kan kopplas till klimatanpassning. I avvaktan på ett nationellt system och fastställda indikatorer för att mäta effekter av klimatanpassningsarbetet, har Länsstyrelsen valt att fokusera på att göra en bedömning av om Länsstyrelsens åtgärder har uppfyllt de effektmål som finns definierade i åtgärds korten för Länsstyrelsens planerade åtgärder.

- Årlig effektuppföljning kommer att göras genom att skicka ut utvärderingar och fråga de målgrupper som deltagit i olika aktiviteter eller använt framtaget material om deras bedömning av effekten.
- En större effektuppföljning genom en enkät till alla länets kommuner och till berörda handläggare inom Länsstyrelsen planeras till början av år 2021. Enkäten kommer att bestå av frågor eller påståenden som bygger på de formuleringar som finns under rubriken *Förväntad effekt av åtgärden* i åtgärds korten.

Uppföljning av rekommenderade åtgärder på kommunal nivå

Uppföljningen av rekommenderade åtgärder på kommunal nivå kommer att fokusera på resultatuppföljning, det vill säga i vilken grad kommunen arbetar med de rekommenderade åtgärderna i handlingsplanen. Resultatuppföljningen kommer att ha samma kategorier som för Länsstyrelsens åtgärder: *implementerat/genomfört, på gång* eller *arbete ej initierat*.

ID num-mer	Åtgärdsfor- mulering	Implementerat / Genomfört	På gång	Arbete ej initi-erat
------------	----------------------	---------------------------	---------	----------------------

Länsstyrelsen planerar att göra två större uppföljningar genom enkäter till länets kommuner.

- En enkät planeras till sommaren 2019 och kommer att fokusera på i vilken grad kommunerna arbetar med de rekommenderade åtgärderna.
- En större uppföljning planeras till början av 2021, när planens genomförandetid har gått ut. Den uppföljningen kommer då att fokusera både på i vilken grad kommunerna börjat arbeta med rekommenderade åtgärder på kommunal nivå och vilken effekt Länsstyrelsens åtgärder har haft när det gäller att stödja klimatanpassningsarbetet i länets kommuner.

Ordlista

Begrepp	Förklaring
Ekosystemtjänster	Avser de nyttigheter vi får gratis av naturen. Det kan exempelvis vara rening av luft, klimatutjämning, vattenrening och bullerdämpning.
Flöde	Här avses vattenflöde dvs. hur mycket vatten som rinner i vattendragen.
Klimatanpassning	Klimatanpassning innebär åtgärder för att anpassa samhället till de klimatförändringar vi redan märker av idag och de som vi inte kan förhindra i framtiden.
Klimatindex	Bearbetade utdata från klimatmodeller. De kan beskrivamedelvärden, säsongsvariationer men också mer extrema förhållanden.
Klimatscenario	En beskrivning av en tänkbar klimatutveckling i framtiden med hjälp av antaganden om framtida utsläpp av växthusgaser, en global och en regional klimatmodell.
Osäkerhet	Det finns olika källor till osäkerheter i frågan om framtidens klimat. Den största osäkerheten ligger i hur mycket växthusgaser människan kommer släppa ut i framtiden. Det finns även osäkerheter i klimatmodellerna, t.ex. beroende på begränsad upplösning i både tid och rum.
RCP	RCP:er är möjliga utvecklingsvägar för strålningsbalansen med det gemensamma namnet ”representativa koncentrationsutvecklingsbanor” från engelskans ”Representative Concentration Pathways (RCP)”. RCP:erna är namngivna efter den nivå av strålningsdrivning i W/m ² som uppnås år 2100. RCP-scenarier låg till grund för IPCC:s rapport 2013.
Referensperiod	SMHI använder referensperioden 1961-1990 för att definiera dagens klimat. Nya observationer jämförs med medelvärdet för 1961-1990 för att säga hur de avviker från det normala. Meteorologiska världsorganisationen, WMO, definierar referensperioderna och nästa period blir 1991-2020.
Resiliens	Begreppet resiliens har olika betydelser beroende på det sammanhang där det används och förekommer inom olika sammanhang. Genomgående och oavsett kategori eller nivå så är dock resiliens en beskrivning av, på ett eller annat sätt, förmågan att stå emot och klara av en förändring, samt återhämta sig och vidareutvecklas.
Trend	Här används begreppet som ”en förändring över tid”.

Värmeoeffekt	Begreppet värmeoeffekt beskriver att tätbebyggda områden är varmare än omgivande landsbygd. Effekten är särskilt tydlig på kvällen/natten. Effekten orsakas av att bebyggelse och andra hårdgjorda ytor absorberar mer värme än växtlighet.
Växthusgaser	Atmosfären som omger jorden har förmågan att bevara energin från solen så att jordytan blir varmare än vad den skulle varit om atmosfären inte fanns. Den s.k. naturliga växthuseffekten bygger på naturlig förekomst av en viss mängd vattenånga och koldioxid i atmosfären. Vattenånga och koldioxid är de viktigaste växthusgaserna. Atmosfärens sammansättning har sedan den förindustriella tiden successivt förändrats på grund av mänsklig aktivitet. De vanligaste växthusgaserna som vi människor släpper ut är koldioxid, metan, dikväveoxid (lustgas) och ozon, men även en rad industrigaserna spelar roll.

Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Länsstyrelsen har därmed en viktig roll för att initiera, stödja och följa upp klimatanpassningsarbetet i länet.

Vi reviderar nu vår regionala handlingsplan för klimatanpassning och önskar därför få in synpunkter på utkastet till ny handlingsplan. För att underlätta sammanställning och bearbetning av remissvar har vi valt att skicka ut det här formuläret. För att veta vilka som har svarat vad, är frågorna om organisation och namn på kontaktperson obligatoriska att fylla i. På resterande frågor väljer ni om och hur mycket ni vill svara. Svar önskas senast den 13 oktober. Svar kan lämnas på två sätt:

1. Klicka i "Skicka formulär" i högra hörnet av pdf:en när du fyllt i den
2. E-posta ifylld pdf till anna.georgieva.lagell@lansstyrelsen.se

Uppgifter om mottagaren

Organisation*

Färgelanda kommun

Kontaktperson*

Beatrice Hjärn

Är mål och syfte relevanta och bra formulerade?

Ja

Nej

Kommentar

Har ni några invändningar mot eller andra synpunkter på någon av punkterna i den övergripande inriktningen?

Kommentera under respektive rubrik

Integrera klimatanpassning i verksamheten

Länsstyrelsen samordnar

Positivt att Länsstyrelsen ger stöd och rådgivning till kommunerna. Dock viktigt att det inte övergår till för mycket krav.

De lokala förutsättningarna styr

Mellankommunal och delregional samverkan är en förutsättning för att nå goda resultat

Bra där det är möjligt. Samtidigt som flera kommuner kan ha gemensamma risker kan även någon av kommunerna ha andra problem som är gemensamma andra kommuner.

RCP 8.5 är ett möjligt framtidsscenario

Ta hänsyn till osäkerhet och fatta robusta beslut

Krav på Robusta beslut får inte bli mer omfattande än vad som är nödvändigt. Mindre kommuner har mindre resurser för utredningar samt att det riskerar att förlänga beslutsprocesserna.

Ekosystembaserad klimatanpassning

En mer utvecklad begreppsförklaring till grön infrastruktur önskas.

Gör nödvändigheten till en möjlighet

Har ni synpunkter på någon av de åtgärder som Länsstyrelsen planerar att arbeta med?

Kommentera under respektive rubrik

Riktlinjer

Krav på utredningar i Fysisk planering får ej bli generaliserat utan bör kunna anpassas till när behovet finns. Kostnader för utredningar i planskedet ska i förlängningen tas ut av exploatören. Kan leda till svårigheter för mindre kommuner där markvärdet är relativt lågt.

Kunskaps- och planeringsunderlag

Information, kommunikation och kompetensutveckling

Många bra åtgärder och informationsmaterial som kan vara till hjälp för och utgöra bra underlag för kommunernas klimatanpassningsarbete.

Ärendehandläggning

Har ni några invändningar mot eller andra synpunkter på någon av de rekommenderade åtgärderna för kommunal nivå?

Kommentera under respektive rubrik

Organisation

Mark- och vattenanvändning

Många konkreta och bra förslag på åtgärder. Dock är det kostsamt för kommunerna att utföra alla dessa åtgärder. Olika finansieringsmöjligheter från exempelvis staten bör utvecklas. De som finns idag kräver eu-projekt eller andra projektformer som kräver personalresurser som ska avsätta tid för att driva projekten framåt.

Beredskap för extrema väderhändelser och naturolyckor

Tillsyn

Har ni synpunkter på den beskrivna prioriteringen av rekommenderade åtgärder för kommuner?

Saknas det några åtgärder?

Som ni önskar att Länsstyrelsen ska arbeta med?

Som kommunen behöver arbeta med?

Har ni synpunkter på kommunikationsplanen?

Har ni synpunkter på uppföljningsplanen?

Övriga kommentarer

Tack för din medverkan!

Sektor Samhällsutveckling
Plan- och byggkontoret
Beatrice Hjarn
0528-56 71 66
Beatrice.hjarn@fargelanda.se

Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen beslutar att föreslå kommunfullmäktige att anta Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Mark- och bostadsstrategin är en del av sektor Samhällsutvecklings strategiska arbete och ingår i det antagna flödesschemat.

Syftet med Mark- och bostadsstrategin är att skapa verktyg för att förutse förändringar och framtida behov i samhället så kommunen i god tid kan vidta förberedelser för att möta dem. I strategin anges vilka förutsättningar och behov som finns i Färgelanda kommun just nu samt en strategi för den framtida planeringen.

Bilagor

Förslag till Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun.
Bilaga 1 och 2 till Mark- och bostadsstrategi
Samrådsredogörelse daterad 2017-09-04

Per Wahlén
T.f. Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda Kommun

Antaget av Kommunfullmäktige 2016-xx-xx

Innehållsförteckning:

Inledning	s3
Syfte	s3
Samverkan mellan strategiska styrdokument	s3
Uppföljning	s4
Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål	s5
Kommunens markinnehav	s6
Aktiv markpolitik	s7
Varför ska kommunen äga skog?	s8
Försäljning av mark	s9
Planberedskap	s9
Bostäder	s10
Nulägesbeskrivning	s10
Strategi	s12
SABO-kombohus	s15
Omsorg	s16
Nulägesbeskrivning	s16
Strategi	s17
Skola	s19
Nulägesbeskrivning	s19
Strategi	s21
Näringsliv	s25
Nulägesbeskrivning	s25
Strategi	s25

Inledning

Färgelanda kommuns Mark- och bostadsstrategi grundar sig i kommunens översiktplan, ÖP14, och anger en strategi för kommunens framtida utveckling i enlighet med ambitionerna i ÖP14. Strategin ska genom långsiktigt arbete med god framförhållning och anpassning till gällande översiktplan och övriga upprättade styrdokument underlätta kommunens möjlighet att vara observant på förändringar i samhället. Genom en aktiv markpolitik och hög planberedskap skapas förutsättningar för att möta förändringar och behov samt kunna tillgodose behov av mark för bostäder, företagsetableringar och övrig samhällsservice.

Mark- och bostadsstrategin ska även fungera som ett hjälpmedel för berörda tjänstemän som arbetar med samhällsfrågor, då strategin anger utgångspunkter och handläggningsprocesser att förhålla sig till vid frågor rörande mark och markanvändning.

Det finns flera kommunala verktyg & åtgärder som kommunen kan använda sig av i samband med bostadsplanering, vilka är;

- En aktiv markpolitik genom markförvärv och försäljning.
- God planberedskap i form av översiktsplaner, tematiska översiktsplaner och detaljplaner.
- Samarbete mellan sektorer, enheter, Valbohem AB och privata fastighetsägare.
- Bevaka bostadsmarknaden och befolkningsutvecklingen i kommunen.
- Marknadsföring av kommunen som familj- och boendeort samt turistort.
- Genom det kommunala bostadsbolaget kan kommunen se till att bostäder byggs till rimliga priser, oavsett inkomstgrupp eller samhällsklass.

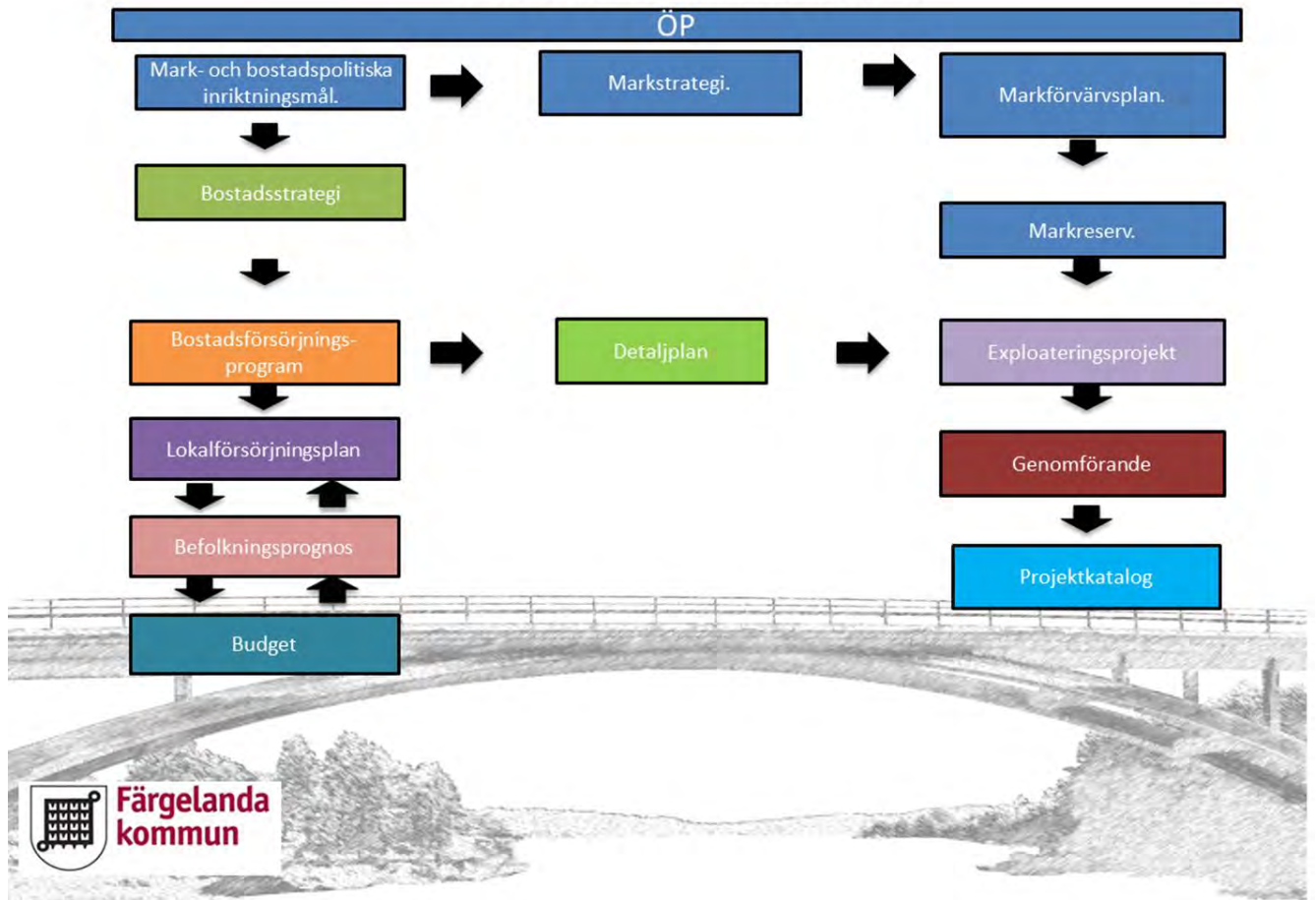
Syfte

Syftet med Mark- och bostadsstrategin är att skapa verktyg för att förutse förändringar och framtida behov i samhället så kommunen i god tid kan vidta förberedelser för att möta dem.

Samverkan mellan strategiska styrdokument

Färgelanda kommuns Mark- och bostadsstrategi upprättas med utgångspunkt i en övergripande helhetssyn avseende övriga strategiska styrdokument så som Översiktplan, Bostadsförsörjningsprogram, Lokalförsörjningsplan, Riktlinjer för mark- och exploateringsavtal och Riktlinjer för utarrendering av mark.

Flödesschema

Uppföljning

Mark- och bostadsstrategin ska följas upp och vid behov revideras en gång varje mandatperiod.

Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål

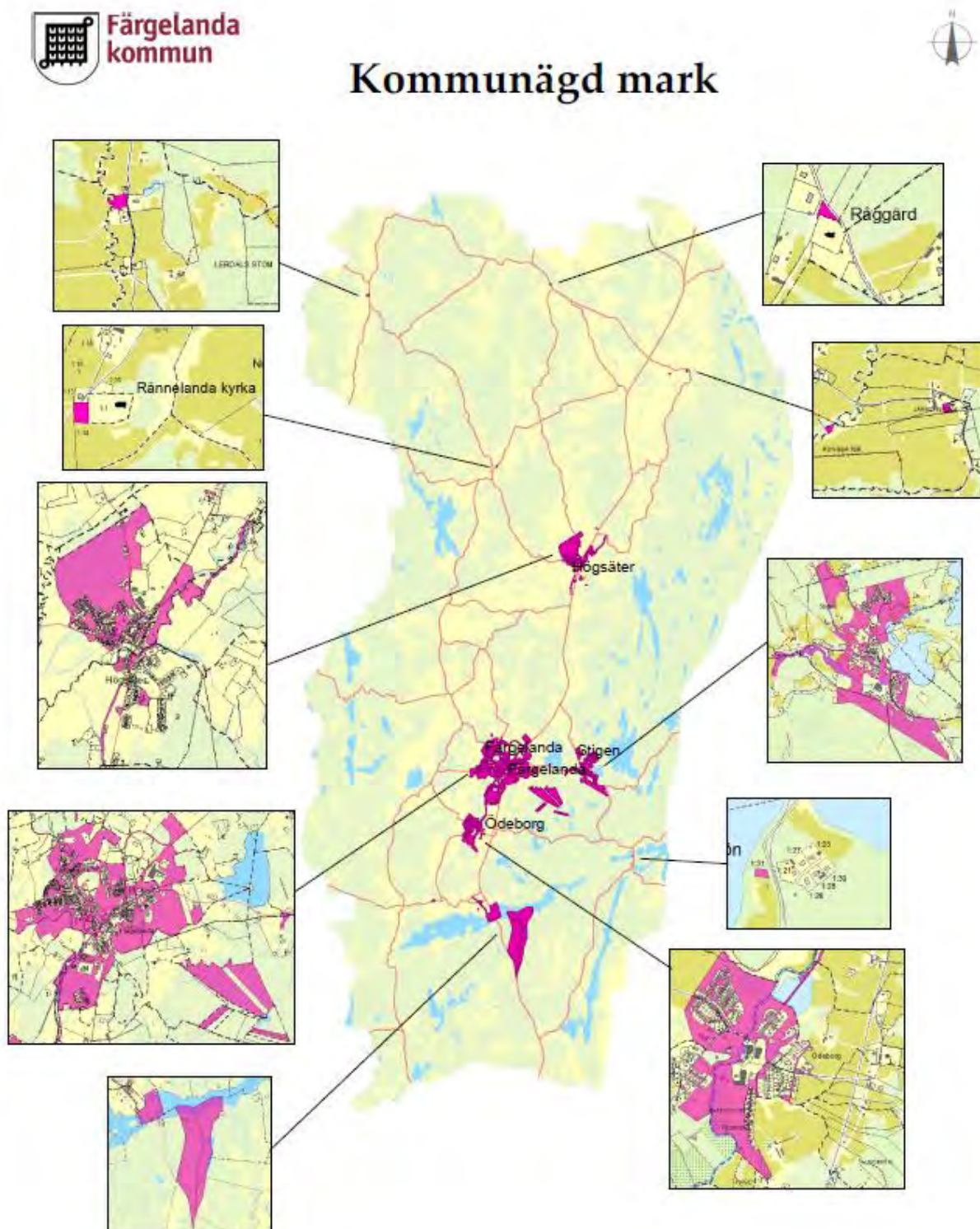
Kommunstyrelsen har antagit Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål för Färgelanda kommun, KS § 275, 2015-11-25. Inriktningsmålen bygger på de mål som finns angivna i kommunens översiktsplan, ÖP14. Inriktningsmålen anger utgångspunkten för mark- och bostadsstrategin.

Färgelanda kommuns Mark- och bostadspolitiska inriktningsmål är att;

- driva ett strategiskt arbete där framtidens behov av tillgänglig mark, bostäder och lokaler kan säkerställas med god framförhållning,
- verka för en god markreserv i attraktiva lägen med goda kommunikationer,
- skapa förutsättningar för att ett mer diversifierat näringsliv kan utvecklas,
- boendeutveckling i hela kommunen och skapa förutsättningar för fler attraktiva boenden,
- all planering sker med fokus på en hållbar utveckling inom hela kommunen.

Kommunens markinnehav

Färgelanda kommun äger idag sammanhängande tätortsnära mark i Färgelanda, Högsäter, Stigen och Ödeborg. Kommunen äger även en del skogsmark och några områden med jordbruksmark.

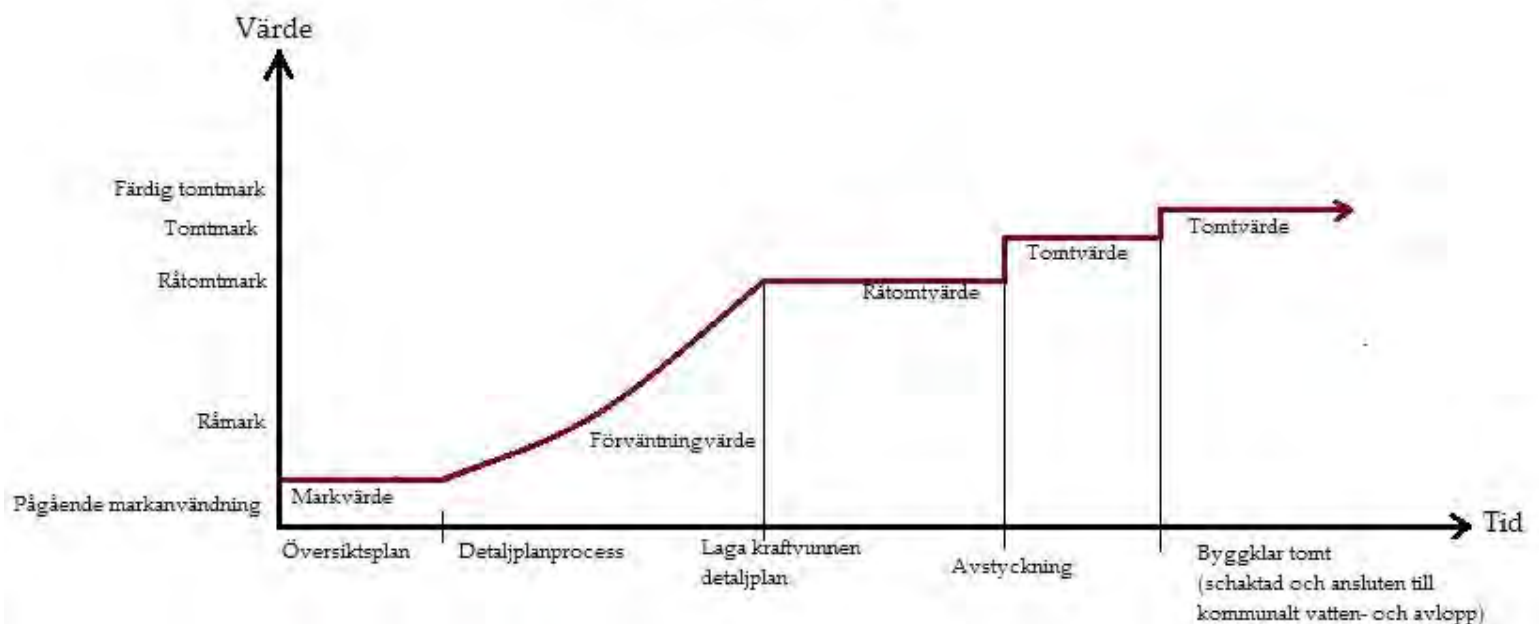

Aktiv markpolitik

Tillgången på kommunal mark är på många sätt en grundläggande förutsättning för samhällsutvecklingen. Ett skäl till att kommunen ska äga mark är för att tillgodose framtida behov av planlagd mark för företag, mark för bostäder samt mark för särskilda boendeformer och samhällsservice. Ett annat skäl till att kommunen ska äga mark är att kunna erbjuda allmän rekreation i skog och natur. Kommunägd mark kan även fungera som utbytesmark vid framtida exploateringsbehov inom mark som ägs av annan än kommunen.

En aktiv markpolitik innebär att kommunen, i tillräcklig omfattning, förvärvar strategisk mark som kan komma att planläggas i framtiden. Syftet med att bedriva en aktiv markpolitik är att i förväg förvärva mark medan värdet är förhållandevis lågt till skillnad från detaljplanlagd mark. Figuren nedan illustrerar hur markvärdet ökar i takt med att en detaljplan tas fram. Redan vid initieringen av planarbetet uppstår det ett förväntningsvärde på marken. Det kan därför vara strategiskt att köpa marken långt innan den avses planläggas.

Värdeförändring

Varför ska kommunen äga skog

Färgelanda kommun äger omkring 370 hektar skog, både tätortnära och längre från tätorterna. Skogen utgör ett värde för kommunen i form av rekreationsmöjlighet och friluftsvärde, värden för framtida utveckling, ekonomiska värden och ekologiska värden. .

Rekreation och friluftsvärde

Skogen är en stor och fri resurs för kommunens invånare och många vistas i skogen för att få naturupplevelser, motionera, plocka svamp och bär, träffa människor eller bara finna lugn och ro. Det finns dessutom forskning som visar på naturen och skogens värde ur ett folkhälsoperspektiv. Vistelse i skog och natur kan ge positiva effekter i form av bland annat sänkt blodtryck, sänkt stressnivå och förhöjd koncentrationsförmåga. Störst är påverkan och förbättringen i hälsa och välbefinnande för de med nedsatt allmän funktion. Enligt Boverket har 300 meter visat sig vara ett riktvärde för hur långt man är beredd att gå till ett grönområde för att man ska använda det ofta. Naturområden som ägs av kommunen är tillgängliga för allmänheten och vid framtida planering kan utveckling av dessa områden vägas in för att ytterligare främja rekreationen och friluftslivet, exempelvis i form av grillplatser. Kommunen kan dock inte påverka tillgängligheten i de skogar där kommunen inte är fastighetsägare.

Ekologiska värden

Skogen är även en viktig plats för djur och växter. Skogen ska därför skötas så att förutsättningarna för de arter och naturtyper som finns bevaras och utvecklas och en hög naturvårdshänsyn ska gälla i kommunens skogar.

Ekonomiska värden

Det kommunala skogsägandet medför även ekonomiska värden i form av tillgångar och avkastning. Kommunens skog ska skötas på ett ekonomiskt hållbart sätt och bestånd för produktion ska skötas så att god virkeskvalitet erhålls och i förlängningen ge en god avkastning.

Värden för framtida utveckling

Skog som ägs av kommunen kan även tillgodose framtida exploateringsbehov samt användas som bytesmark i samband med kommunens framtida utveckling. Vid planering av nya områden är det viktigt att tillgången på tätortsnära skog tas till vara. Områden för tätortsnära grönområden bör i planeringen reserveras och utvecklas till goda kvaliteter för kommande och befintliga bostäder.

Försäljning av mark

Färgelanda kommun har för avsikt att i första hand endast sälja kommunal mark som omfattas av detaljplan. Detta är en förutsättning för att kommunen ska bibehålla sin markreserv för framtida utveckling. Tätortsnära mark kan utgöra strategiska områden för framtida utveckling av bostäder eller verksamheter och mark utanför tätorterna kan utgöra strategiska områden för utbytesmark. Kommunen kan även ta initiativ till att sälja mark som inte omfattas av detaljplan. Marken annonseras då ut på kommunens hemsida.

En byggherre som vill genomföra ett projekt som bidrar till kommunens utveckling kan lämna in en intresseanmälan om markanvisning hos kommunen även om marken inte omfattas av en detaljplan. En förutsättning är då att den önskade markanvändningen på den specifika platsen har stöd i kommunens översiktsplan, ÖP14, som anger kommunens ambitioner om hur mark och vattenområden i kommunen ska användas och utvecklas. Ett sådant markförvärv ska alltid föregås av ett markanvisningsavtal samt att en detaljplan tas fram för området.

Planberedskap

Vid ny bebyggelse krävs det ofta att en ny detaljplan tas fram eller att en befintlig detaljplan ändras. Allt eftersom kommunen utvecklats enligt befintlig planberedskap bör nya planer tas fram för att kommunen fortsatt ska ha en reserv med färdiga detaljplaner.

Att ta fram eller ändra en detaljplan är en demokratisk process där allmänhet och myndigheter ska ges möjlighet till insyn och påverkan. En detaljplan ska tas fram med hänsyn till lagstiftning, hållbar utveckling, demokrati, statliga intressen samt människors hälsa och säkerhet. För att försäkra att dessa villkor uppfylls behöver även ett antal utredningar utföras i samband med detaljplanprocessen. Att ta fram en detaljplan är därmed en långdragen process och det är viktigt att påbörja arbetet med en ny detaljplan i god tid innan behovet att bygga enligt planen uppstår.

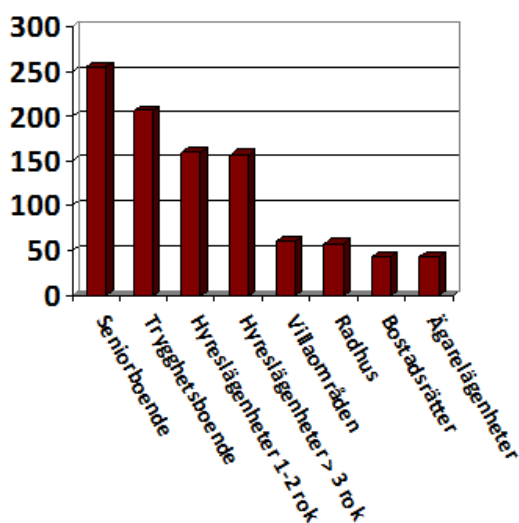
Att ha en god planberedskap är därmed en förutsättning för att snabbt kunna sätta spaden i marken när behovet väl uppstår.

Bostäder

Nulägesbeskrivning

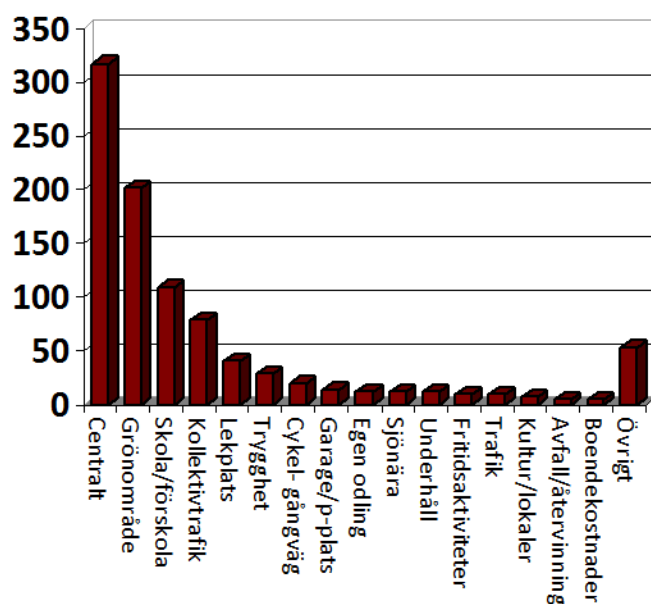
Bostadsmarknaden i Färgelanda kommun har undersökts genom att enkäter har skickats ut till alla hushåll i kommunen, där omkring 390 svar inkommit. Resultatet från enkäten redogörs i diagrammen nedan. I arbetet med Mark- och bostadsstrategin har även privata hyresvärdar och det allmännyttiga bostadsbolaget kontaktats angående hur de upplever bostadsmarknaden i kommunen. Vidare har utbudet på Hemnet bevakats under perioden mars-juni 2016. Samtliga undersökningar visar på att det finns en brist på bostäder i Färgelanda kommun. Även företag har påtalat att de har svårt att rekrytera personal med anledning av att eventuell personal inte finner någonstans att bo i kommunen.

Vilken bostadstyp finns det behov av i kommunen?

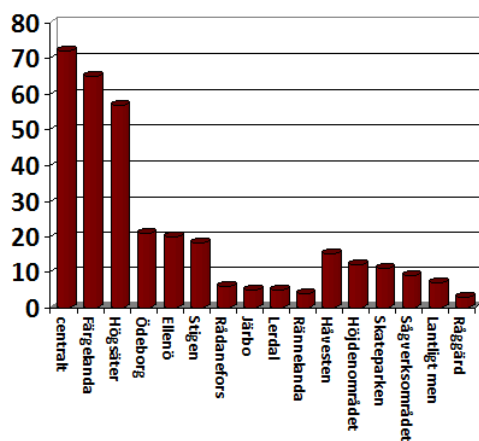

Vad gör ett bostadsområde attraktivt?

Bra/närhet till....

I vilka områden vill kommunens hushåll att det skapas fler bostäder?

Lägenheter

Undersökningarna visar på att det finns ett behov av fler lägenheter inom alla kommunens tätorter. Enligt den enkät som skickades ut till kommunens hushåll har fler än 150 hushåll svarat att det behövs fler lägenheter i kommunen, såväl mindre lägenheter som större.

Även vid intervjuer av hyresvärdar som är verksamma i kommunen framgår att det är brist på lägenheter i kommun. Hyresvärdarna anger att de ofta får samtal från personer som söker lägenhet utan att det finns några lediga lägenheter att erbjuda. Efterfrågan är störst på större lägenheter som i många fall inte ens hinner ut på marknaden innan det finns en ny hyresgäst. Det kommunala bostadsbolaget Valbohem AB har en lång bostadskö till sina lägenheter.

Det finns ett stort behov av fler lägenheter i kommunens alla orter för såväl ungdomar, familjer och seniorer. Ett blandat utbud av upplåtelseformer är en bra kombination, då både hyreslägenheter och bostadsrätter efterfrågas.

Servicenära boende

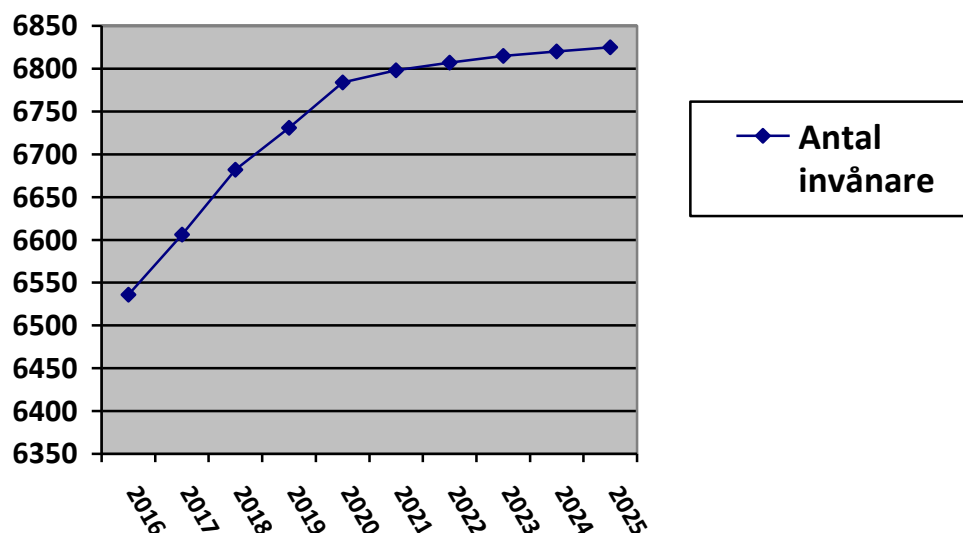
Undersökningarna visar att det finns ett stort behov av servicenära boende i Färgelanda kommun. Med servicenära boende avses i detta dokument en vanlig lägenhet i servicenära läge. Enligt den enkät som skickades ut till kommunens hushåll benämndes servicenära boende som seniorboende och mer än 200 hushåll svarade att boendeformen behövs i kommunen. Enligt enkäten är behovet störst i Färgelanda och Högsäter. Färgelanda och Högsäter är dessutom de tätorter där det finns mest utbud av såväl offentlig som kommersiell service.

Villatomter

Under perioden 17 mars – 2 juli 2016 såldes 12 villor i Färgelanda kommun. Under samma period var totalt 13 villor till salu. Med anledning av att de utannonserade villorna på Hemnets hemsida som medel hade 1 900 besökare efter sju dygn kan det antas att efterfrågan på villor är mycket stor. Även resultatet från bostadsenkäten visar på ett behov av fler villor i kommunen, där 60 hushåll angett att det behövs fler villor.

Strategi

Västra Götalandsregionens befolkningsprognos till år 2025 visar på en positiv befolkningsutveckling i Färgelanda kommun.

Västra Götalandsregionen har baserat befolkningsprognosen på de antaganden om fruktsamhets-, dödlighetsutveckling samt migrationsantaganden som SCB gör i sin riksprgnos. VGR gör sedan antagande om inrikes flyttnetto baserade på historiska data.

Färgelanda har tidigare haft ett negativt födelsenetto (dvs lite fler som dör än vad som föds) och negativt flyttnetto (fler flyttar från Färgelanda än vad som flyttar in). Det som har ändrats är att antalet nyanlända ökade mycket kraftigt under 2015. Dessa människor började komma in i folkbokföringen först under 2016 och därför ökar inflyttningen till i stort sett alla kommuner. Det kommer även att ha effekt under 2017 eftersom migrationsverket inte har klarat av att hantera alla asylansökningar under 2017 utan det är fortfarande ca 1-1,5 års väntan på besked.

I SCB:s riksprgnos ligger migrationsantagandena högt även de kommande åren och därför är det ett fortsatt tillskott av inflyttande under åren framöver. I år har det inte kommit lika många asylsökande som prognostiserat, vilket snabbt kan öka igen, varför prognosen kan vara osäker.

För att möjliggöra en positiv boendeutveckling i kommunen behöver det skapas fler bostäder. Sammanställningen av de enkäter som skickades ut till kommunens hushåll visar på att det behövs fler bostäder redan idag. Behovet stärks ytterligare med beaktande på den befolkningsökning som prognosen anger.

Det finns en stor efterfrågan på servicenära boende i såväl Färgelanda tätort som i Högsäters tätort. I Färgelanda tätort har en detaljplan för flerfamiljshus tagits fram i ett område som bedöms som servicenära. Detaljplanen vann laga kraft sommaren 2017. I Högsäter finns ett område som är planlagd för radhusbebyggelse med möjlighet till egen trädgård för varje lägenhet. Området är beläget i Solbergsområdet, omkring 500 meter från mataffär och busshållplats.

Det finns även ett stort behov av fler bostäder för ungdomar och familjer. Samtidigt som det finns ett behov av fler villor i kommunen, finns det en god planberedskap för villabebyggelse. Bedömningen är dessutom att ett flertal villor frigörs i samband med byggnation av servicenära boenden i kommunen. På kort sikt bedöms antalet planlagda villatomter som tillräckligt då det utöver de tomter som idag är avstyckade och förberedda med gator, vatten och avlopp finns ytterligare planlagda områden för villabebyggelse på kommunägd mark. En exploaterings- och prioriteringsstrategi bör utformas för dessa områden. I denna strategi bör även nödvändiga investeringsmedel redovisas. Kommunen får ofta in förfrågningar om förberedda tomter från intresserade tomtköpare. På lång sikt behöver det därför planläggas för fler villatomter i kommunen. Detta för att bibehålla en god planberedskap och för att fortsatt kunna erbjuda bostäder i attraktiva lägen i kommunen. Ett attraktivt och strategiskt beläget område för blandad bebyggelse av radhus och villor skulle kunna vara något av kommunens utpekade LIS-områden med närhet till befintlig kollektivtrafikled, se bilaga 2 "Framtida planberedskap".

Det finns en mycket hög efterfrågan på hyreslägenheter i kommunen. Behovet bedöms kunna tillgodoses inom befintlig planberedskap, men det krävs någon som bygger. I Bilaga 1 redogörs för ett antal områden i kommunen med byggrätt för nyproduktion av flerfamiljshus. För att dessa områden ska bebyggas krävs det att kommunen arbetar för att skapa kännedom hos byggherrar avseende att såväl behovet som förutsättningarna för fler lägenheter finns i kommunen.

Ett för kommunen viktigt hjälpmedel i bostadsförsörjningen är det kommunala bostadsbolaget, Valbohem AB. Det allmännyttiga bostadsbolagets mest grundläggande uppgift är att bygga bostäder till rimliga priser för alla, oavsett inkomstgrupp eller samhällsklass. Det är genom ägardirektiven till bostadsbolaget som kommunen kan styra bostadsbyggandet och upprustningsbehov. I praktiken utformas direktiven ofta i en dialog mellan företrädare från kommunen och för bostadsbolaget.

Som framgår ovan är det viktigt att alltid ha en god planberedskap i kommunen för att möjliggöra en snabb ärendeprocess när nya behov uppstår. Färgelanda kommun har idag en god planberedskap (se bilaga 1 "Befintlig planberedskap"). För att även i framtiden kunna erbjuda en god planberedskap är det viktigt att redan nu utse områden som på längre sikt kan vara strategiska att planlägga. Översiktplanen, ÖP 14, pekar ut ett antal områden för

framtida utveckling, se Bilaga 2. Dessa områden har utvärderats efter resultatet av kommunens boendeenkät och de kriterier som framkommit som viktiga för ett attraktivt boende. Mot denna bakgrund har två områden valts ut som strategiska för framtida planläggning på längre sikt. Det ena av dessa områden är beläget vid Timmervägen i Färgelanda där möjligheter kan skapas för tre/fyra flerfamiljshus, centralt beläget med närhet till parkområde och resecentrum. Det andra området är beläget vid Vrine i Ödeborg där förutsättningar för ytterligare villor kan skapas i ett lugnt och tryggt område med närhet till förskola och natur.

Kombohus

Det råder bostadsbrist i 240 av landets 290 kommuner. Det är kostsamt att uppföra nya hyreshus och samtidigt håller bostadsbristen tillbaka kommunernas möjligheter till tillväxt. Det är svårt att pressa priserna när man bygger i små volymer, men när det är många kommuner som bygger i liten skala blir det en stor skala tillsammans. Detta har möjliggjort flera ramupphandlingar för nybyggnation av kombohus; hyreshus till lägre kostnader men med bibehållen kvalitet.

Ett exempel på detta är bransch- och intresseorganisationen SABO (Sveriges allmännyttiga bostadsföretag) som genomförde en ramavtalsupphandling som resulterade i Kombohus Bas. Ramavtalet för Kombohus Bas har idag ersatts med en avsiktsförklaring vilket gör att produktionen av Kombohus bas kan fortsätta. Kombohusen har även kompletterats med två nya ramavtal. Det ena gällande typhus med 5–8 våningar, Kombohus Plus samt ett ramavtal för Kombohus Mini, med fokus på många små och yteffektiva lägenheter. SABO har även tagit fram ett upphandlingsstöd för medlemsföretagen avseende lokal typhusupphandling, Kombohus Flex. Målen med Kombohus Flex är bland annat att främja lokal konkurrens, få utländska aktörer att lämna anbud, pressa priserna genom standardiserad upphandling samt att halvera kostnaden för entreprenörer att lämna anbud.

Även SKL har genomfört en nationell ramupphandling för hyreshus i syfte att kunna erbjuda bostäder med hög kvalitet, till lägre kostnader och kortare byggtider. Ramavtal har tecknats med Hjaltevadshus, BoKlok, NCC och Villa VIDA. Kommunerna ska kunna avropa från SKLs ramavtal från och med 2017.

FAKTA SABOS KOMBOHUS

Kombohus Bas

- 2–4 våningar och 2–3 rum och kök.
- Pris 12 000 kr/m² boarea (BOA) ovan mark exklusive grundläggningkostnader och moms.
- Avtal med tre entreprenörer.
- Prognos på 3 000 lägenheter.

Ramavtalet gick ut årsskiftet 2014/15 och har ersatts av en avsiktsförklaring mellan SABO och entreprenören JSB för att säkerställa att typhusproduktionen av hus med 2–4 våningar kommer att fortsätta.

Kombohus Plus

- 5–8 våningar och 1–4 rum och kök.
- Pris 13 000 kr/m² BOA ovan mark exklusive grundläggningkostnader och moms.
- Avtal med tre entreprenörer.
- Prognos på 5 000 lägenheter.

Kombohus Mini

- 2–6 våningar och 1–2 rum och kök (35m² respektive 45m²)
- Pris 14 000 kr/m² BOA ovan mark exklusive grundläggningkostnader och moms.
- Prognos 3 000 lägenheter.

Bild på ett Kombohus Bas, källa sabo.se/pressbilder

Omsorg

Behovet av särskilda bostäder förändras i takt med att befolkningmängden förändras och i takt med att befolkningen blir äldre. En förutsättning för att kommunen ska ha en möjlighet att möta framtida behov är att skapa verktyg för att i god tid förutse de framtida behoven. Ambitionen med markstrategin är att förutse utökade behov minst tre år innan behoven uppstår. Då hinner kommunen ta fram en detaljplan, avsätta medel samt uppföra nya bostäder eller särskilda bostäder, som då kan stå färdiga när behovet uppstår.

Bedömningar av framtida utökade behov ska grunda sig på befintligt bestånd och befolkningsprognoser. Nedan redogörs nuläget för bostäder inom omsorgens ansvarområden i Färgelanda kommun.

Nulägesbeskrivning

Särskilda boenden för äldre

I Färgelanda kommun finns tre särskilda boenden för äldre; Håvestensgården med 33 lägenheter, Lillågården med 28 lägenheter och Solgården med 19 platser. Av de totalt 80 platserna i särskilt boende är 43 inriktade på demensboende och 7 platser används för korttidsboende. På Håvesten finns dessutom en avdelning som förnärvarande står tom med 9 lägenheter.

Bostäder för personer som omfattas av LSS och personer inom socialpsykiatri

I Färgelanda kommun finns en gruppboende för personer som omfattas av LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade). För personer som omfattas av LSS men som inte bedöms vara i behov av att bo på gruppboende finns dessutom ett antal servicelägenheter ordnade. Dessutom finns servicelägenheter för beslut om serviceboende inom socialpsykiatri.

Det finns dock ett akut behov i kommunen av ytterligare serviceboenden med inriktning mot LSS och socialpsykiatri. Behovet är 3-4 lägenheter för LSS och samma antal för socialpsykiatri. Servicelägenheterna inriktar sig mot personer som vill flytta till eget boende och som inte har behov av att bo på gruppboende men ändå kan behöva ett visst stöd. I sådant lägenhetshus krävs därför även utrymmen för personal. Lägenheter för LSS och psykiatri kan inrymmas i samma byggnad men bör ha separata trappuppgångar.

Strategi

Bostäder inom socialpsykiatri och LSS

Nybyggnation av lägenheter inom LSS och Socialpsykiatri bedöms som det bästa alternativet för att tillgodose det behov som finns idag. Eftersom det råder generellt stor brist på lägenheter i kommunen bedöms det inte skäligt att avsätta befintliga hyreslägenheter för ändamålet. Sveriges allmännyttiga bostadsföretag (SABO) har tagit fram ett antal kombo-hus som håller en bra standard och inte kostar så mycket att uppföra. Flera kommuner i Sverige har uppfört dessa kombohus med seniorboende som vanligt ändamål. Mer information om kombuhusen finns på sidan 14.

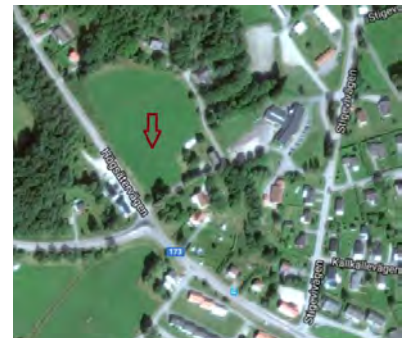
I Färgelanda kommun finns dessutom flera områden med färdiga detaljplaner avseende bebyggelse av flerfamiljshus, vilket innebär att byggnation kan påbörjas inom snar framtid utan att behöva invänta långa planprocesser. Av de i kommunen planlagda områdena för flerfamiljshus finns det tre områden som består av öppen yta och därmed inte har så mycket skog som behöver avverkas. Dessa områden är belägna vid Torsberg i Ödeborg, Solberg i Högsäter och Skolbacken i Stigen, se Bilaga 1.

Torsberg

Solberg

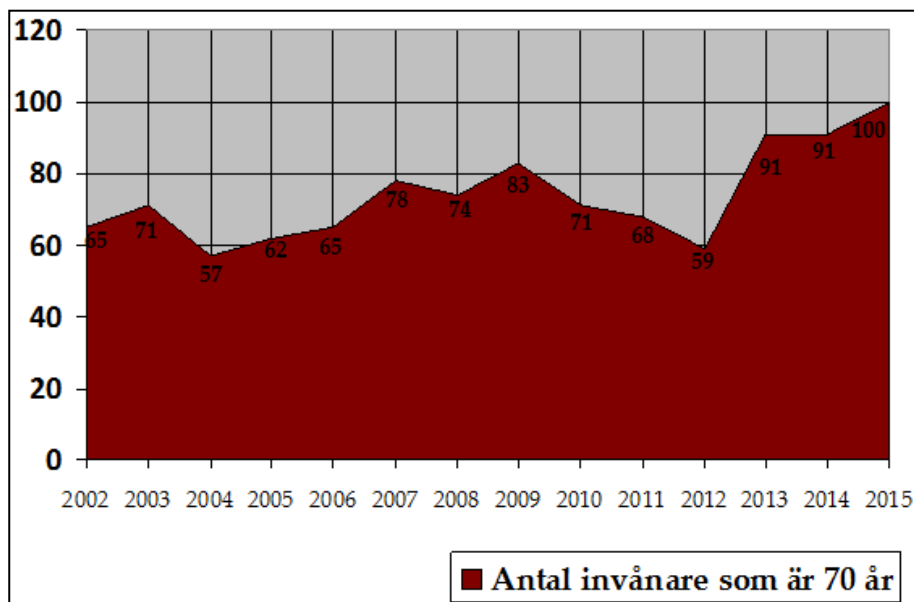

Skolbacken

Särskilt boende för äldre

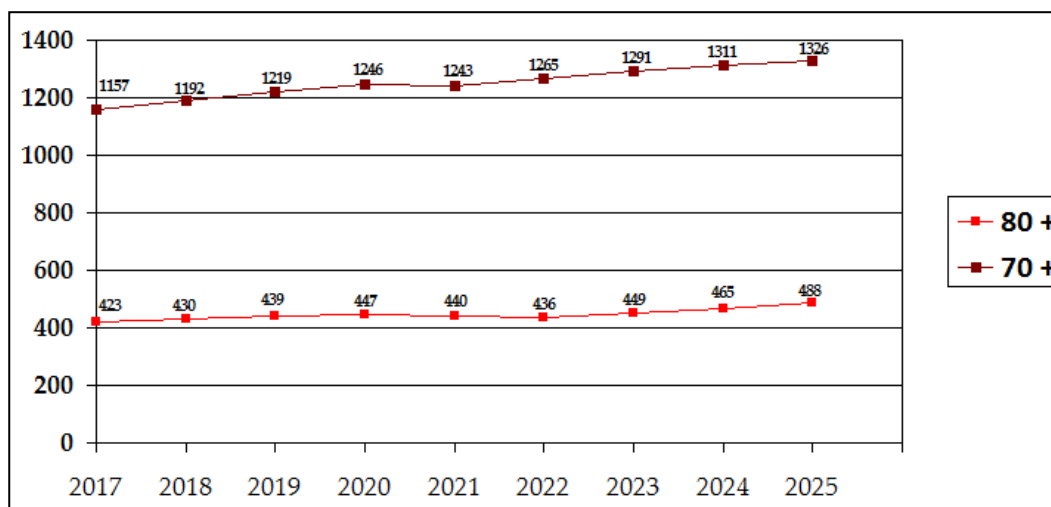
På kort sikt bedöms behovet av särskilt boende för äldre vara tillfredsställt. Dessutom finns nio lägenheter som vid behov kan göras om till särskilda boenden.

För att bedöma det långsiktiga behovet av särskilda boenden för äldre har statistik över antalet 70-åringar i Färgelanda kommun undersöks. Urvalet antal invånare som är 70 år har valts eftersom undersökningen inriktar sig mot det långsiktiga behovet, omkring 10 år framåt. Statistiken visar att antalet 70-åringar under perioden 2002-2012 har varit mellan 57 till 83 personer. Antalet har sedan under 2013-2014 ökat till omkring 90 personer och 2015 var antalet 70-åriga invånare 100 stycken. Den största andelen boende på särskilda boenden bedöms vara över 80 år, men det finns även många boende i 70-årsåldern.

Källa statistik: SCB

Enligt Västra Götalandsregionens befolkningsprognoser bedöms antalet invånare som är 70 år eller äldre att öka med 169 personer under perioden 2017-2025. Även antalet invånare som är 80 år eller äldre kommer att öka med 65 personer under samma period.

Källa
prognos:
VGR

Sammantaget visar prognosen att antalet äldre invånare ökar. I ett kort perspektiv bedöms kommunen kunna tillgodose behovet av särskilt boende för äldre, dessutom finns 9 platser på Håvestensgården att tillgå vid behov.

Om behovet av särskilt boende för äldre skulle öka i ett längre perspektiv kan ett alternativ till att bygga nytt vara att omvandla trygghetslägenheterna på Solgården och Lillgården till särskilt boende för äldre.

Skola

I samband med planering av nya bostadsområden kan det uppstå utökad behov av skollokaler. Behovet av skollokaler förändras även i takt med att befolkningsmängden förändras. Kommunen har enligt skollagen en skyldighet att erbjuda barn en plats i förskolan och skolan inom rimlig tid. Det är därför viktigt att kunna förutse utökad behov av lokaler i god tid innan behovet uppstår. Ambitionen med markstrategin är att förutse utökade behov minst tre år innan behoven uppstår. Då hinner kommunen ta fram en detaljplan, avsätta medel samt uppföra en ny skola/förskola, som då kan stå färdig lagom till behovet uppstår.

Bedömningar av framtida utökade behov ska grunda sig på befintligt bestånd och befolkningsprognoser. Nedan redogörs för nuläget avseende skola och förskola i Färgelanda kommun.

Nulägesbeskrivning

Förskola

I Färgelanda kommun finns det 6 förskolor med sammanlagt 13 avdelningar. Utöver dessa avdelningar finns det ytterligare en provisorisk avdelning i Högsäter samt en pedagogisk omsorg. Under hösten 2016 hade totalt 219 barn en plats på den kommunala förskolan med ytterligare 17 barn i kö. Utöver de kommunala förskolorna finns dessutom två friskolor samt två fristående pedagogisk omsorg.

Fördelningen inom den kommunala förskolan ser i dagsläget ut enligt nedan:

Förskola	Antal avdelningar	Antal barn som har plats	Antal barn i kö	Antal barn som ej sökt förskoleplats
Järbo	1	12	0	4
Stigen	1	19	2	11
Högsäter	2 avd + 1 provisorisk + 1 pedagogisk omsorg	38	3	16
Ödeborg	2	36	4	15
Håvesten Höjden	3 4	114	8	33
Totalt	13 + 2	219	17	79

Det finns idag ett akut behov av ytterligare lokaler för förskola i kommunen. Förutom att det i dag står 17 barn i kö till en förskoleplats så finns ett behov av att minska antalet barn per avdelning. Kommunen har idag 18 barn per avdelning som delningstal men det finns en önskan om att sänka delningstalet till i genomsnitt 15 barn per avdelning.

Under hösten 2016 öppnades en provisorisk förskola i Högsäters församlingshem, vilket var nödvändigt för att kommunen skulle kunna erbjuda alla barn i kö en förskoleplats inom skälig tid. Projektering pågår för att bygga ut Månvägens förskola i Högsäter med 2 nya avdelningar.

Under sommaren 2017 har även moduler placerats i Ödeborg och Stigen för att ytterligare kunna möta behovet av antalet förskoleplatser. Modulen i Ödeborg ingår i verksamheten sedan augusti 2017 och i Stigen beräknas verksamheten i modulen starta under november 2017. Det akut utökade behovet av förskoleplatser som varit under 2016 kan bero på att kommunens befolkning under de tre senaste åren har ökat med omkring 100 elever jämfört med tidigare år.

Grundskola

I Färgelanda kommun finns tre skolor för elever i årskurs F-6 samt ytterligare en skola för elever i årskurs 7-9. Ambitionen i Färgelanda kommun är att delningstalet för högstadieklasser ska vara 27 elever.

Fördelningen inom grundskolan ser ungefär ut enligt nedan (årsskiftet 2016/2017).

Skola	Antal klasser	Ca antal elever	Fritidsavdelningar
Bruksskolan	ca 7	120	1
Högsätersskola	ca 7	100	1
Valboskolan F-6	10	200	2
Valboskolan 7-9	9	200	-

Valboskolan har under 2016 utökats med tre provisoriska klassrum i form av moduler. Inför augusti 2017 flyttades även förskoleklassen från Valboskolan till Höjdensskolan. Det tidigare akuta behovet av fler lokaler på Valboskolan har efter ovan beskrivna åtgärder förbättrats men det finns fortfarande behov av ytterligare lokaler till Valboskolan. Planer finns på att renovera Höjdensskolan så hela F-3 kan förflyttas från Valboskolan till Höjden vilket bedöms lösa det befintliga lokalbehovet.

Strategi

Kommunen har som mål att befolkningen ska öka med 10 invånare per år, vilket kan leda till att behovet av fler skollokaler ytterligare ökar. Dessutom framarbetas för närvarande provisoriska lösningar fram för att tillgodose det akuta behovet av lokaler för skola och förskola. På lång sikt behöver mer permanenta lokaler framarbetas. I detta dokument redogörs för markförutsättningarna avseende utökning av de kommunala skolorna. Hur behovet av fler skollokaler slutligen ska lösas är något som behöver utredas vidare och framgå i kommunens lokalförsörjningsprogram.

Statistik antal barn och ungdomar 2015 och 2016 samt prognos för 2020 och 2025:

	Barn 0-6 år	Barn 7-12 år	Barn 13-15 år	Totalt
Statistik 2015	471	411	225	1 107
Statistik 2016	484	444	225	1 153
Prognos 2020	556	470	242	1 268
Prognos 2025	579	505	249	1 333
Ökning från år 2015-2025	108	94	24	226

Källa statistik: SCB

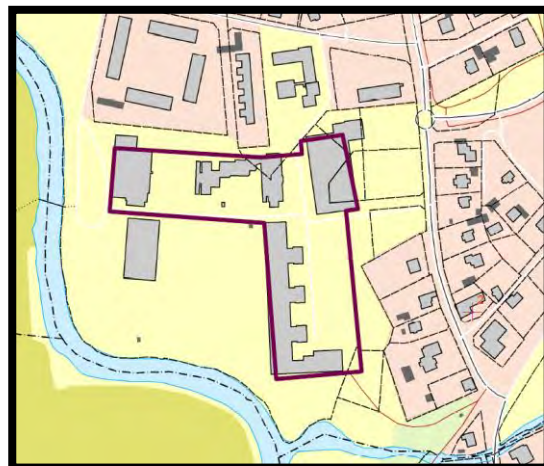
Källa prognoser: VGR statistikdatabas

Enligt statistiska centralbyrån, SCB, fanns år 2015 totalt 1 107 barn i åldrarna 0-15 år i Färgelanda kommun. Under 2016 fanns totalt 1 153 barn mellan 0-15 år vilket är en ökning med 46 barn.

Enligt Västra Götalandsregionens statistikdatabas anger prognosen år 2020 för antal barn i åldrarna 0-15 år vara totalt 1 268 stycken, vilket skulle innebära en genomsnittlig ökning med omkring 32 barn per år mellan 2015 och 2020. Till 2025 anger prognosen totalt 1 333 barn i ålderskategorin vilket innebär en ökning med totalt 226 barn från 2015 till 2025 och en genomsnittlig ökning med 22 barn per år.

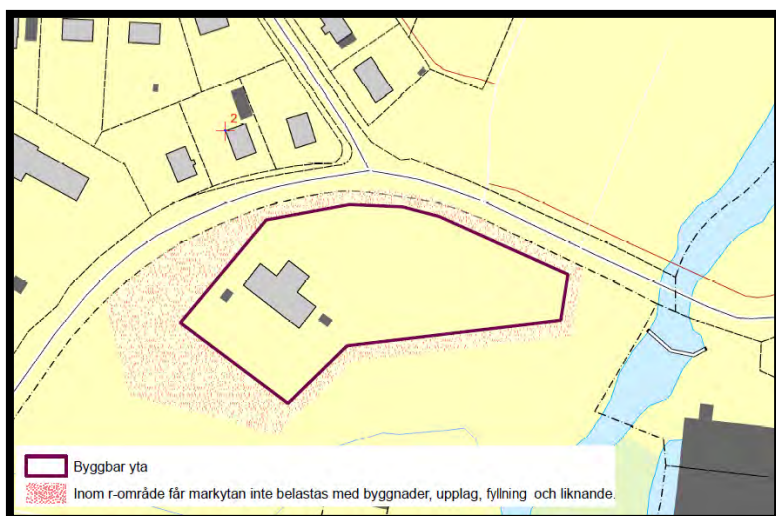
Valboskolan har i dag ett behov av ytterligare fem klassrum samt ett större utrymme för personalens kontor. Behovet bedöms kunna tillgodoses genom att årskurs F-3 flyttas till Höjdensskolan.

Vid Valboskolan finns även förutsättningar för en utbyggnad enligt gällande detaljplan. Byggbar yta enligt befintlig detaljplan är markerat med rött i kartan nedan.

Byggbar yta enligt gällande detaljplan för Valboskolan.

Förskolan i Ödeborg och Stigen har ett sammanlagt behov av ytterligare 2 avdelningar, vilket idag tillgodoses genom provisoriska moduler. Vid Ödeborgs förskola finns det enligt gällande detaljplan förutsättningar att bygga ut skolbyggnaden. I kartan nedan är byggbar yta markerad med lila. Ytan kan dock avgränsas ytterligare med hänsyn till riktlinjer för minsta utomhuslekyta. För marken gäller även särskilda restriktioner med hänsyn till markbeskaffenheten.

Byggbar yta enligt gällande detaljplan för Ödeborgs förskola.

I Stigen finns det en detaljplan som medger byggnation av en ny förskola i anslutning till skolbacken. Samma detaljplan medger även en utökning av den befintliga friskolan. Markterrängen inom befintligt skolområde i Stigen kan dock vara ogynnsam för en utbyggnad på vissa ställen. Byggbara ytor enligt gällande detaljplan är markerade med lila i kartan nedan.

Byggbar yta enligt gällande detaljplan för Ödeborgs förskola.

I Högsäter pågår en utbyggnation av befintlig förskola med två nya avdelningar. Avdelningarna ryms inom befintlig byggrätt i gällande detaljplan. Efter att byggnationen är färdigställd kan ytterligare utbyggnation begränsas med hänsyn till riktlinjer för minsta utomhusyta per barn.

Byggbar yta enligt gällande detaljplan för förskolan i Högsäter, Månvägens förskola.

För att i framtiden kunna möta förändrade behov på ett effektivt sätt bör kommunen arbeta för att finna lösningar i form av flexibla lokaler. Stora förändringar i elevantal medför att behovet av skollokaler växlar över tid. Kommunen bör därför i det framtida lokalförsörjningsarbetet överväga att arbeta med flexibla lösningar för skollokaler och finna lösningar på lokaler som på ett smidigt sätt kan anpassas till ändrade behov. Det bör vara möjligt att på ett enkelt sätt ändra en lokal så att den kan användas som förskola för att sedan användas som grundskola. Kommunen bör även finna lösningar för att använda och anpassa de befintliga skolorna på ett flexibelt sätt.

Verksamheter och Näringsliv

Nulägesbeskrivning

I Färgelanda kommun finns en god planberedskap för detaljplanerad mark för verksamheter, mer information om var dessa områden är belägna finns i Bilaga 1. Företagare som vill utveckla sina verksamheter efterfrågar mark som är så förberedd som möjligt för etablering. Kommunen arbetar därför med att till viss del förbereda för framtida etableringar inom det planlagda området för småindustri inom Dyrtorp.

Det finns en viss efterfrågan på lediga lokaler i kommunen för såväl tillverkning som handel och kontor. Samtidigt som det finns en efterfrågan finns det dessutom lokaler som står tomma såväl centralt som utanför tätorternas kärnor. Arbetet pågår därför just nu med att skapa en digital kommunikationsplats där lediga lokaler kan annonseras och/eller eftersökas.

I Färgelanda kommun finns behov av övernattningsmöjligheter i form av hotell, motell eller vandrarhem. Övernattningsmöjligheter efterfrågas av många företagare som idag hänvisar gästarbetare, konferensgäster och konsulter till boendemöjligheter i grannkommunerna.

Strategi

En förutsättning för företag som vill utvecklas och växa inom kommunen är tillgång till förberedd mark som i förlängningen möjliggör en snabb ärendehantering. Processen från idé till genomförande ska vara väl förberedd för att bli så kort som möjlig då behov uppstår. Det är därför viktigt att kommunen även i fortsättningen arbetar för att ha en tillräcklig beredskap på mark, förberedd med infrastruktur, för verksamheter.

Det kan vara strategiskt att redan nu utse ett möjligt framtida område som på längre sikt avses planläggas för verksamheter. Då det finns en efterfrågan på industrimark i Högsäter bedöms ett område längs väg 172, vid den södra infarten till Högsäter vara en strategisk plats för nästa verksamhetsområde, se Bilaga 2. När verksamhetsområdet inom Dyrtorp är till hälften etablerat av företag bedöms det lämpligt att påbörja planläggning av nästa område som kommunen vill utveckla som verksamhetsområde.

**Färgelanda
kommun**

BILAGA 1

Mark- och bostadstrategi

Befintlig planberedskap

I Färgelanda kommun finns en god planberedskap för bostäder och verksamheter vilket är en styrka för kommunen. I denna bilaga redogörs de olika områdena kortfattat.

Bostäder:

Färgelanda samhälle

I Färgelanda tätort finns en planberedskap för omkring 100 nya lägenheter samt ett 70-tal tomter för villabebyggelse, där 23 av dessa villatomter är förberedda för byggnation. Villatomterna finns i Håvesten, Prästgårdsgärdet, Kylsäter, Kostorp och Fornkullen. Planberedskap för flerfamiljshus finns vid Håvesten, Gränsetorpet och Färgelanda Centrum.

Håvesten

**Detaljplan: 15-STY-4406,
laga kraft 1989-09-28**

I Håvestensområdet finns det en god planberedskap för villabebyggelse, där några av tomterna är avstyckade och förberedda med vatten- och avlopp och gator.

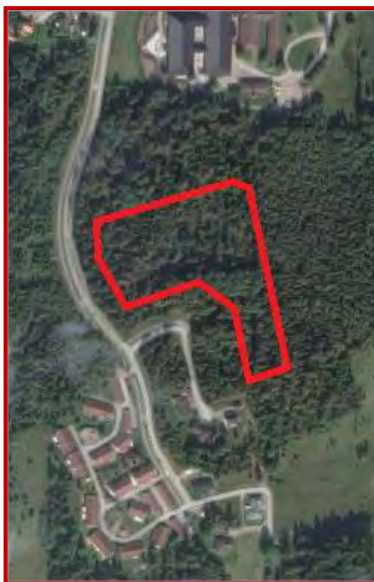
Detaljplanen ger möjlighet att bygga enfamiljshus i ett plan och med en största byggnadsyta om 200 kvm. Inom några av tomterna medges även souterrängplan.

Bygglara villatomter

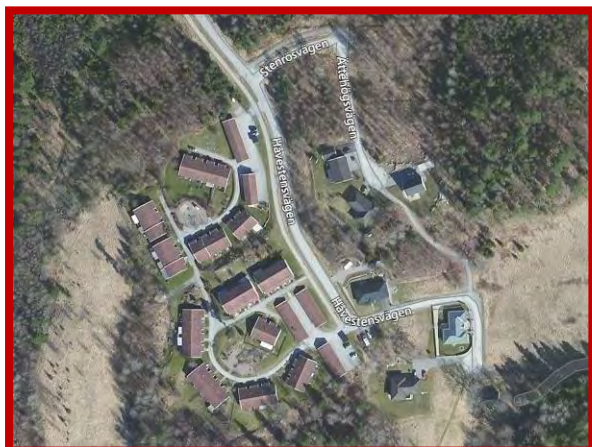

Område som är planlagt för ytterligare villatomter

I Håvesten finns även en planberedskap för byggnation av flerfamiljshus i två våningar och med en största byggnadsyta om 1 900 kvm.

*Planlagt område för
flerfamiljshus*

Prästgårdsgärdet

**Detaljplan: 15-STY-3522,
laga kraft 1978-06-21**

Prästgårdsgärdet är planlagt för friliggande enbostadshus med en maximal byggnadshöjd på 4,2 meter och en maximal yta på 200 kvm. Dessa tomter är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Kylsäter

Detaljplan: 15-STY-3607,
laga kraft 1980-02-21

Dessa tomter är planlagda för friliggande enbostadshus med en maximal byggnadshöjd på 4,2 meter och en maximal yta på 200 kvm. Tomterna är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Kostorp

Detaljplan: 15-STY-3429,
laga kraft 1977-06-30

På denna tomt får en friliggande villa uppföras med en maximal byggnadsyta om 200 kvm och en byggnadshöjd på maximalt 4,2 meter. Dessa tomter är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Fornkullen

**Detaljplan: 15-STY-3914,
laga kraft 1986-04-09**

Vid fornkullen finns planlagda tomter med möjlighet att uppföra friliggande enbostadshus med en maximal byggnadsyta om 200 kvm och en byggnadshöjd på maximalt 4,2 meter. Dessa tomter är avstyckade och kommunalt vatten- och avlopp är framdraget till tomtgräns.

Färgelanda Centrum

**Detaljplan: 1439-P29,
laga kraft 1999-11-23**

Intill resecentrum i Färgelanda centrum finns det möjlighet att bygga ett tvåvåningshus med centrum i bottenplan och bostäder i övre plan.

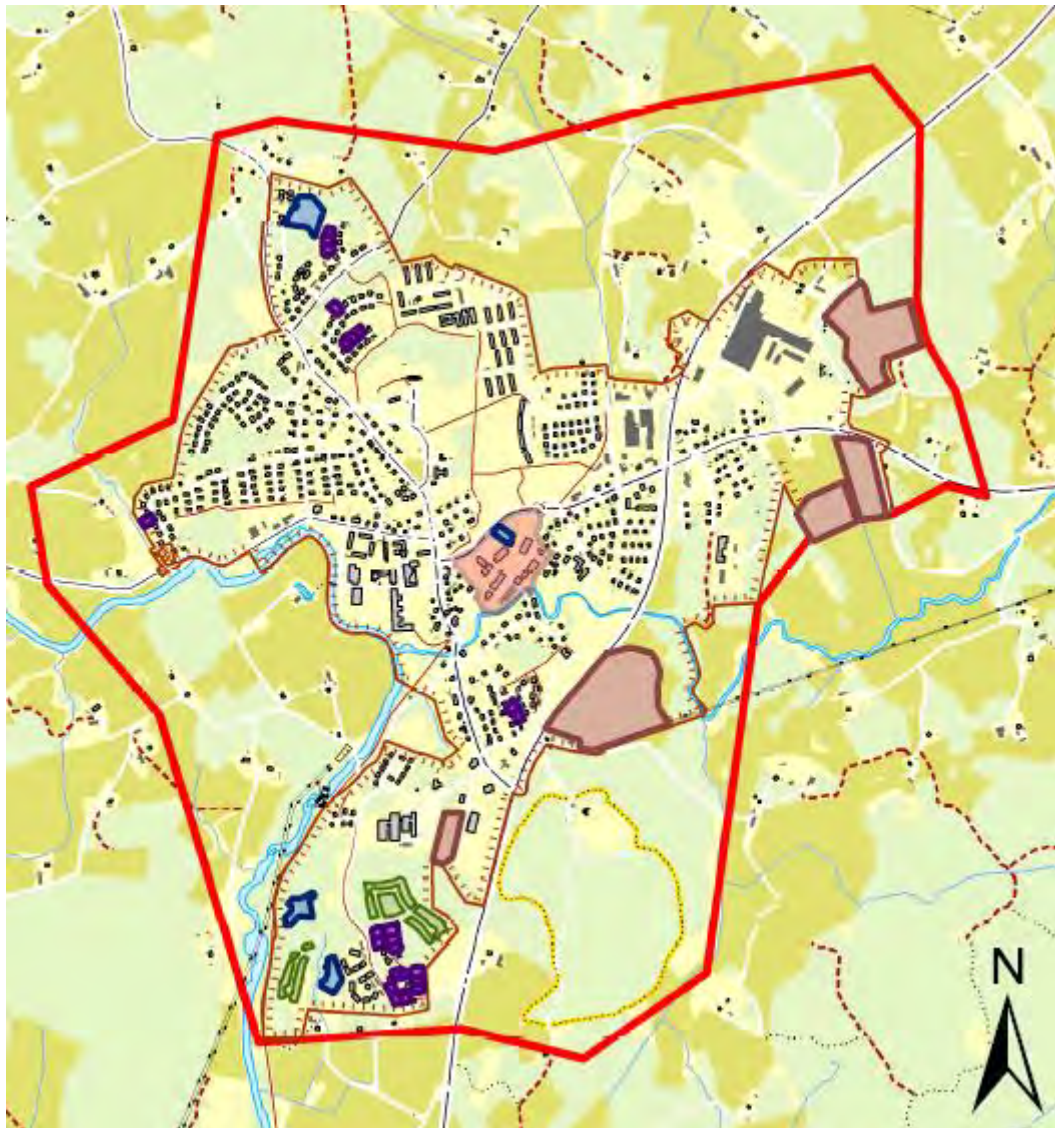
Gränsetorpet

Detaljplan: 15-STY-3607,
laga kraft 1980-08-27

Vid Gränsetorpet finns det
möjlighet att bygga flerfamiljhus
på 2 500 kvm med två våningar.

Samlingskarta över lediga tomter i Färgelanda tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljhus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

Högsäter samhälle

Inom de detaljplanlagda områdena på Solberg finns ett tjugotal tomter för enfamiljshus, och vid Högakas mark för ytterligare lika många. Inom Solbergsområdet finns dessutom möjlighet att uppföra flerfamiljshus i form av radhus.

Solberg

**Detaljplan: 15-STY-3573,
laga kraft 1980-02-26**

Vid Solbergsområdet finns möjligheter att komplettera den befintliga villabebyggelsen med ytterligare villor vid två områden.

I gällande detaljplan medges byggnation av enfamiljshus i ett plan och med en största byggnadsyta om 200 kvm. Inom några av tomterna medges även souterrängplan.

Villabebyggelse

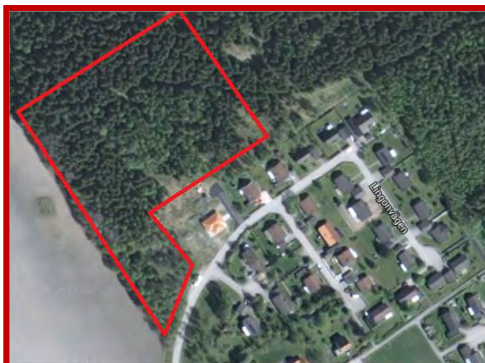
Radhusbebyggelse

Villabebyggelse

Befintlig detaljplan vid Solbergsområdet medger dessutom en utökning av befintligt radhusbestånd.

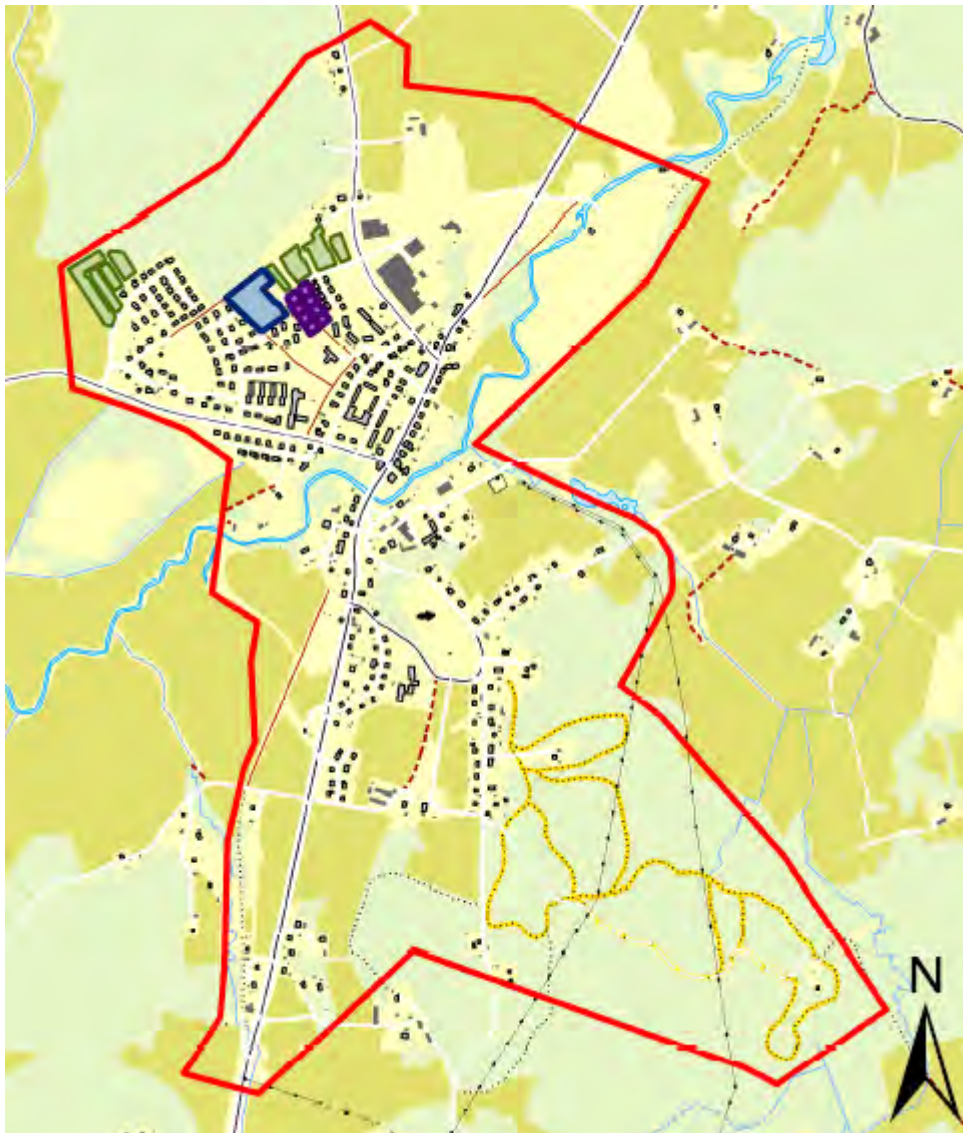
**Detaljplan: 15-STY-3357,
laga kraft 1977-03-11**

Villabebyggelse, ej avstyckade tomter

Samlingskarta över lediga tomter i Högsätters tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljhus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

Stigen samhälle

I Stigen finns två detaljplanelagda områden för bostäder som inte blivit utbyggda. På Skolbacken och vid Stiftelsevägen finns möjligheter att tillskapa sammanlagt ett 30-tal lägenheter. Vidare finns möjlighet att bygga ut småhusområdet Konvaljbacken med 10-12 villor. Tomterna vid Konvaljbacken är dock inte förberedda för bebyggelse.

Kardarevägen

Detaljplan: 15-STY-3438,
laga kraft 1978-01-27

Vid Kardarevägen finns 2 st byggklara tomter som är planlagda för friliggande enbostadshus om 200 kvm.

Konvaljbacken

Detaljplan: 15-STY-3438,
laga kraft 1978-01-27

Vid Konvaljbacken finns ett område som är planlagt för friliggande enbostadshus om 200 kvm.

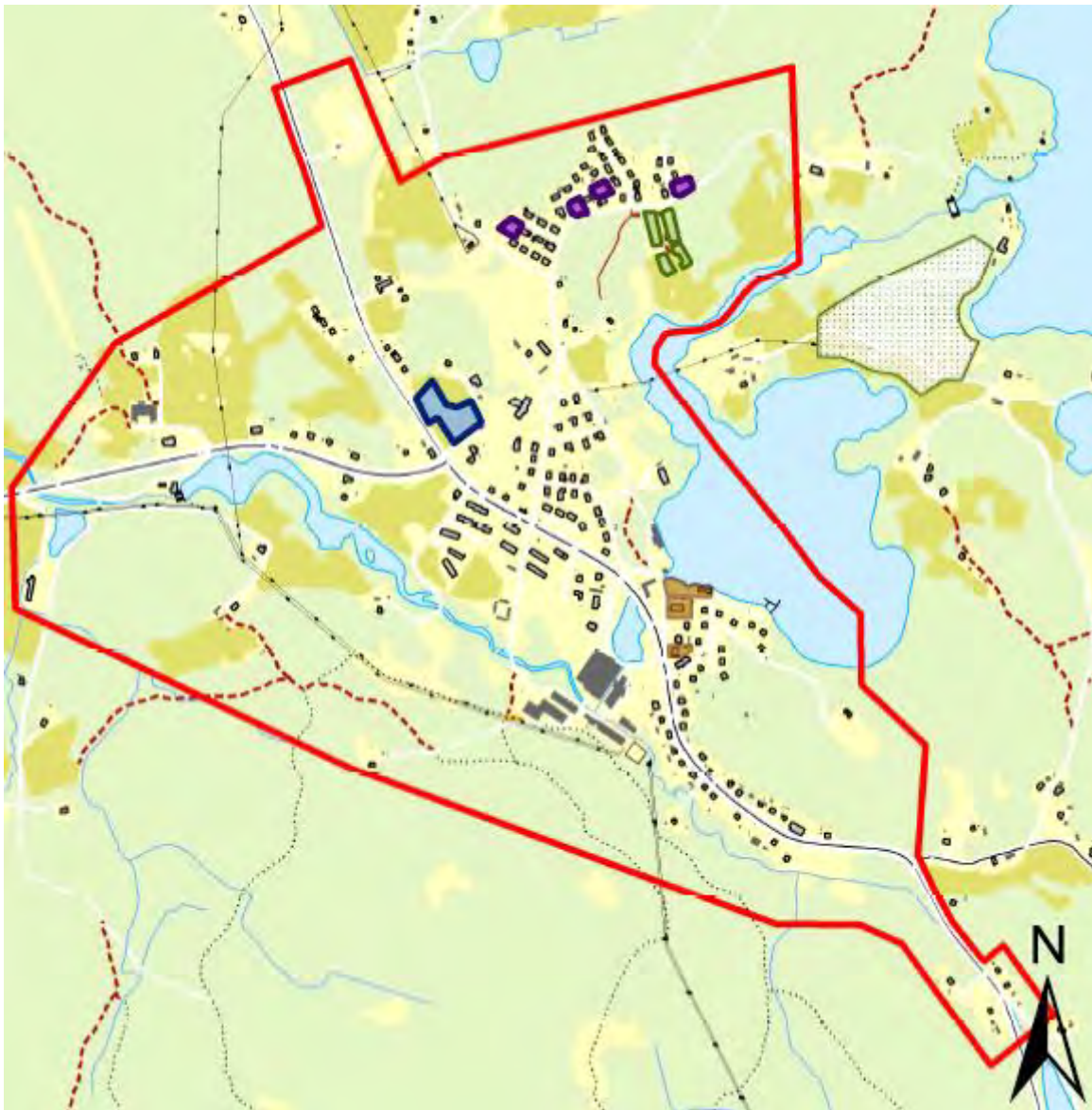
Skolbacken

Detaljplan: 15-STY-4380,
laga kraft 1990-06-26

Vid Skolbacken i Stigen är det
planlagt för tvåplans flerfamiljshud
med en tillåten byggnadsyta om
2 200 kvm.

Samlingskarta över lediga tomter i Stigens tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljshus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

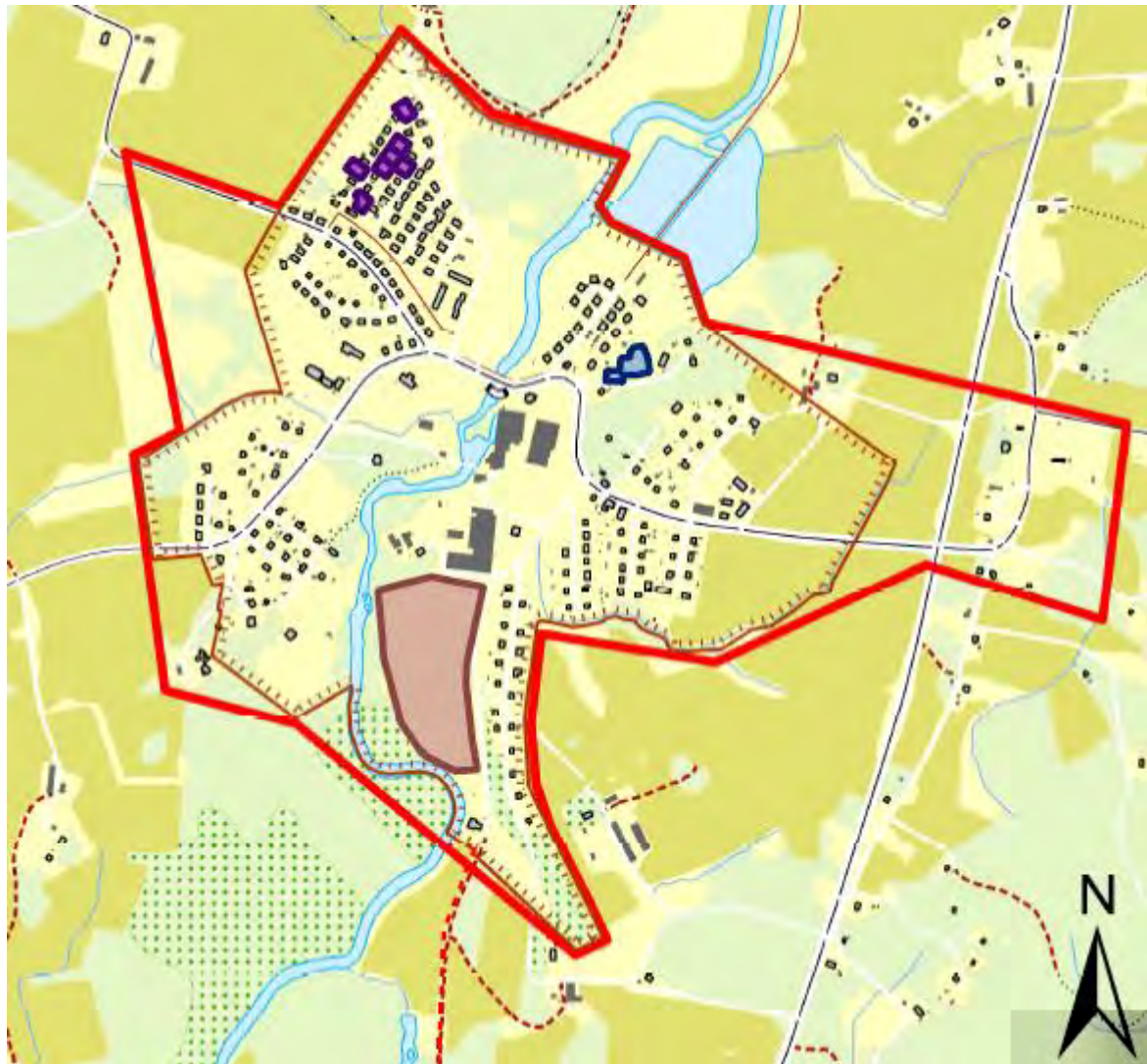
Brattefors

**Detaljplan: 15-STY-4440,
laga kraft 1990-03-29**

Vid Brattefors finns det möjlighet att uppföra tre mindre tvåvånings hyreshus med tillhörande garage och förråd.

Samlingskarta över lediga tomter i Ödeborgs tätort

	Gräns för samhälle		Mark planlagd för flerfamiljhus
	Byggklara villatomter		Mark planlagd för industri
	Övriga villatomter		

Verksamheter/Näringsliv

Färgelanda:

I Färgelanda tätort finns en planberedskap för utveckling av ett par befintliga verksamhetsområden samt för iordningställande av några nya områden. Gatersbyn i öster har ett detaljplanelagt område på cirka 7,5 ha för industriändamål, och vid Assarbyn, öster om IAC, finns ytterligare ett planlagt industriområde.

Inom det detaljplanelagda handels- och verksamhetsområdet vid södra infarten finns outnyttjad tomtmark om cirka 8 ha. Området håller för närvarande på att förberedas med infrastruktur.

Högsäter:

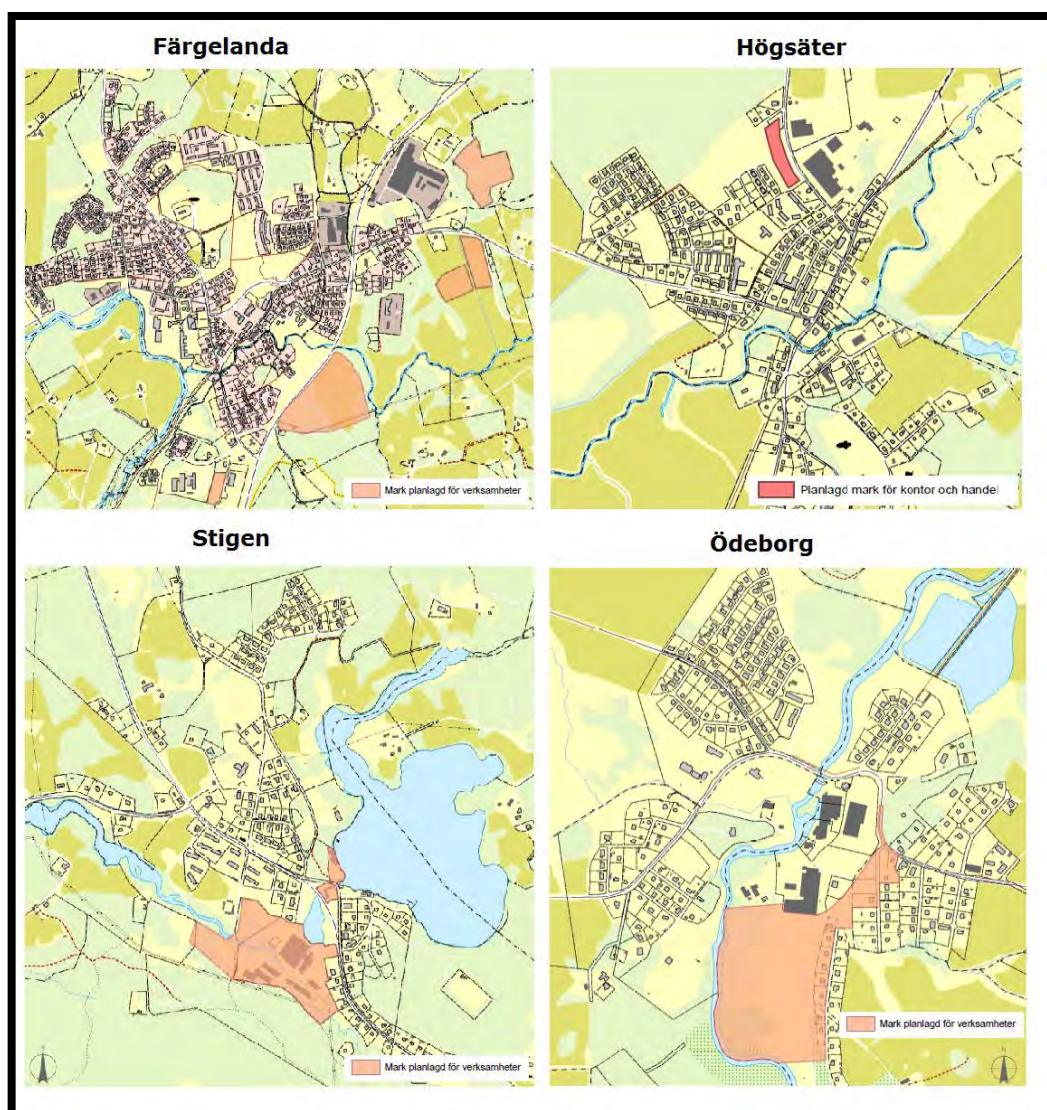
I Högsäter, väster om Ånnerudsvägen, finns en detaljplan som medger kontor och handel.

Stigen:

Stigens fabriker vid Lillån inrymmer olika mindre verksamheter. Ett visst utrymme för expansion finns inom det detaljplanelagda området.

Ödeborg:

Vid Valboån söder om bruket finns möjligheter till utveckling eller etablering av verksamheter inom område som är detaljplanelagt. I en del av området finns dock förorenad mark som behöver åtgärdas före en eventuell exploatering.

BILAGA 2

Mark- och bostadstrategi

Framtida planberedskap

I denna bilaga redogörs i korthet för områden i Färgelanda kommun som är strategiska att planlägga i framtiden

BILAGA 3 Framtida planberedskap

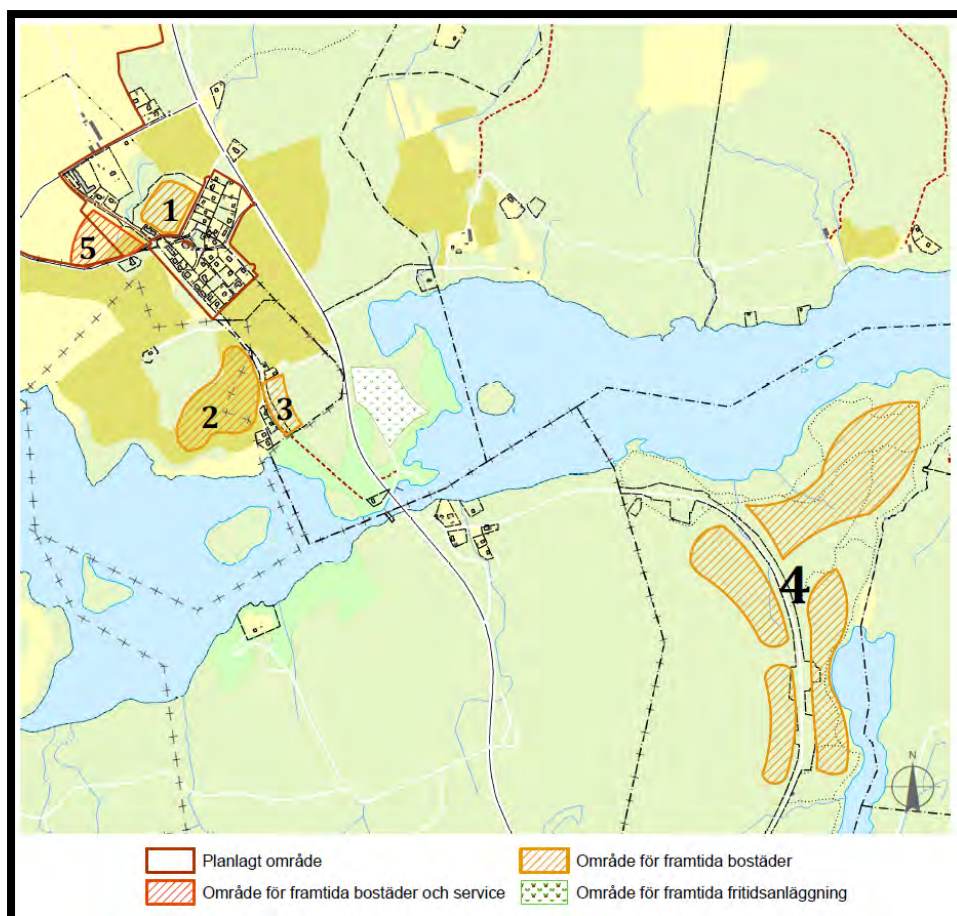
En förutsättning för en kommun att utvecklas är att ha en god planberedskap. Det är därför viktigt att även planera ytterligare ett steg framåt och peka ut områden som är strategiska att planlägga i framtiden. Kommunens översiktsplan, ÖP 14 pekar ut ett antal områden för framtida utveckling. Dessa områden redogörs i korthet nedan, för mer information om varje område hänvisas till kommunens översiktsplan, ÖP 14.

Bostäder:

Ellenö:

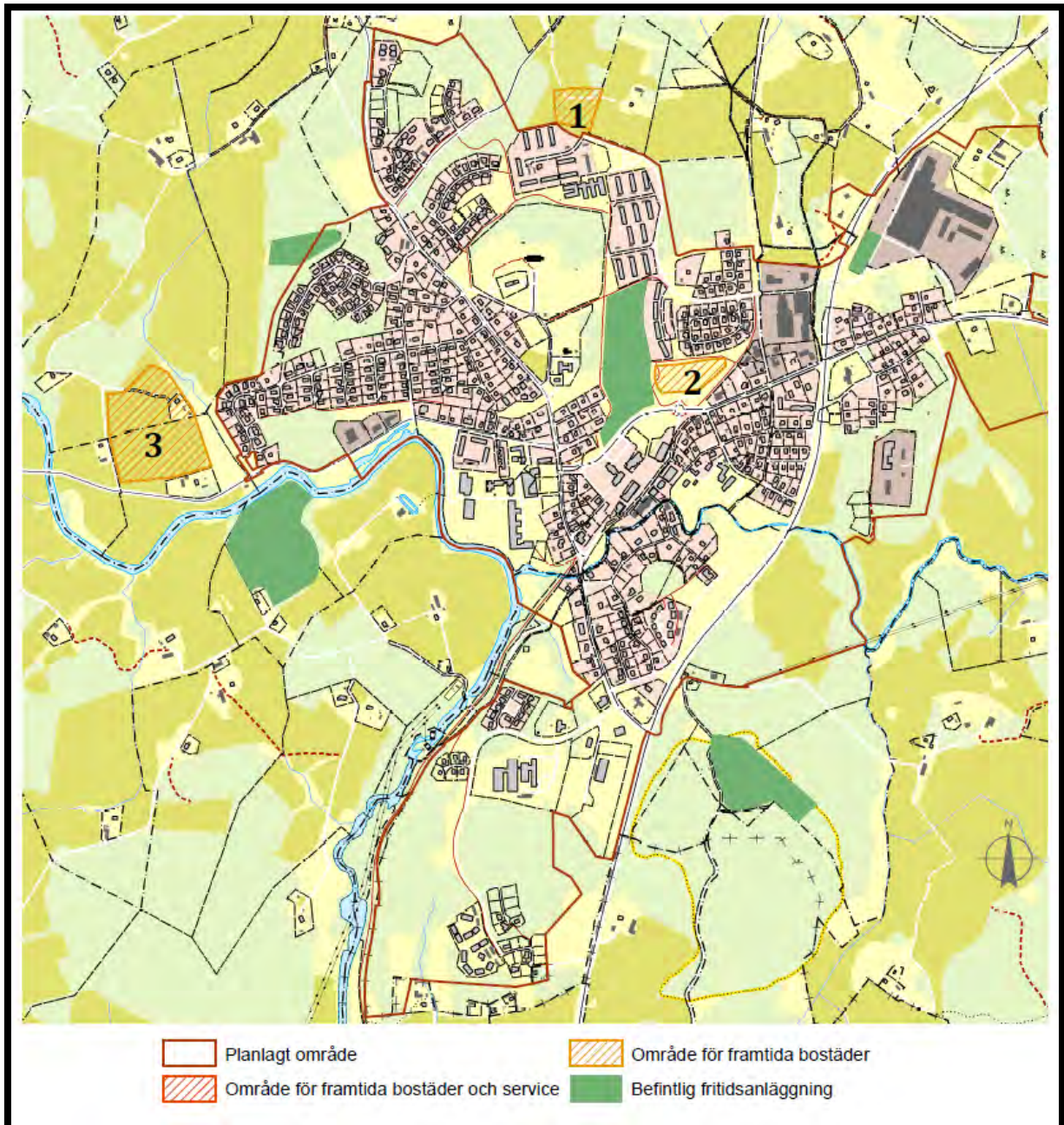
I Ellenö finns fyra områden som pekats ut i kommunens översiktplan med möjlighet för framtida planering av bostäder. Området som är markerat med 1 på kartan består idag av en lövskogsbevuxen höjd om cirka 1,3 ha. Område 2 kan ge förutsättningar för 15-20 nya småhus och ingår i ett av kommunens områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Inom område 3 kan det planeras för ytterligare 5 tomter. Område 1-3 ägs av privata markägare.

Område 4 är beläget söder om Östersjön och utgör ett möjligt framtida utbyggnadsområde för bostäder av olika kategorier. Beroende på hustyp och upplåtelseform kan här mellan 50 och 100 bostäder byggas. Marken ägs av kommunen.

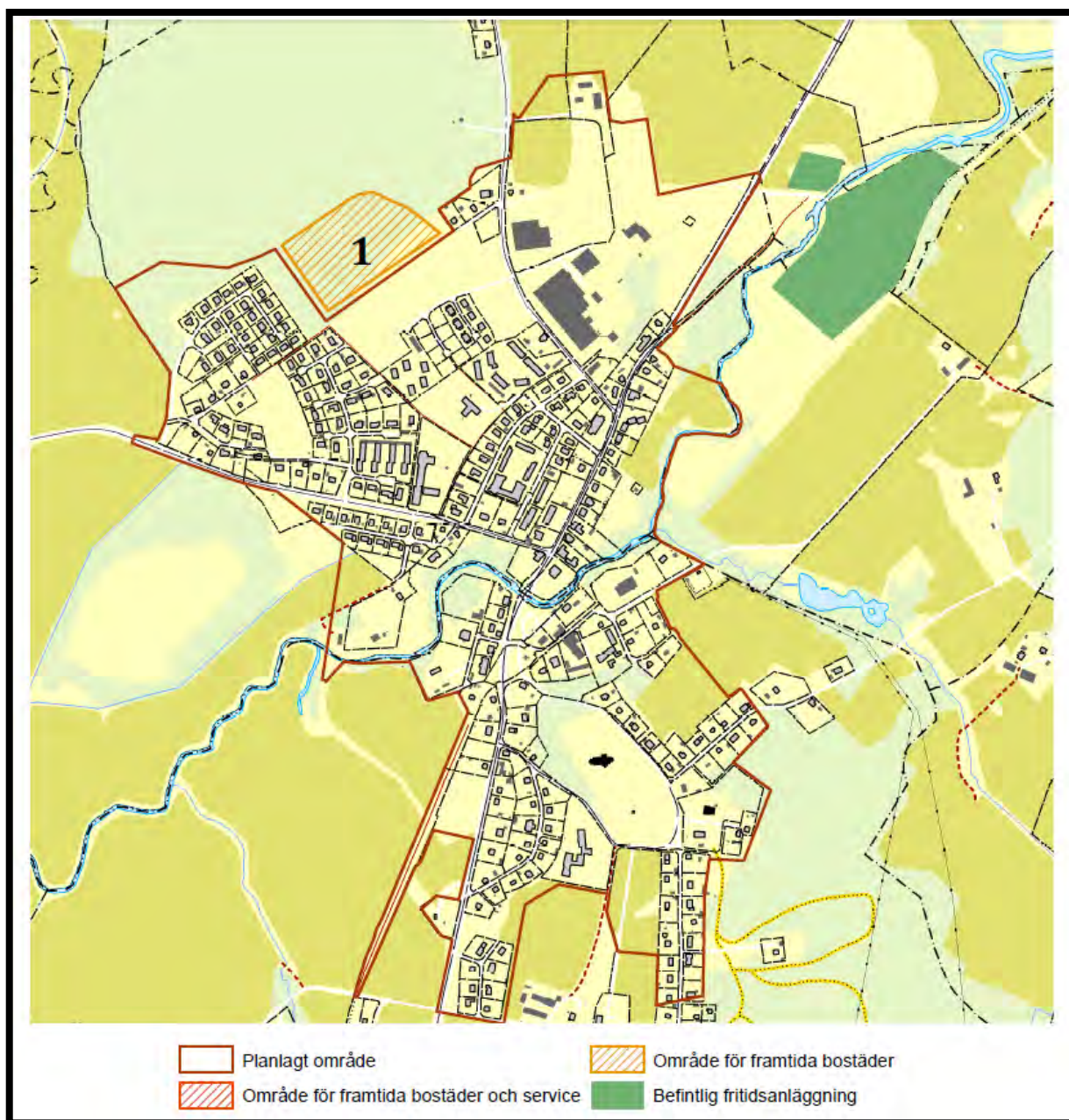
Färgelanda:

Kartan nedan redogör för de områden som pekats ut som möjliga framtida planeringsområden i kommunens översiktsplan. Inom område 1 bedöms det möjligt att planera för komplettering av småhus eller mindre flerfamiljshus. Marken är i privat ägo. Norr om Timmervägen är område 2 beläget, inom vilket det finns möjlighet att planera för ett 20-tal lägenheter i anslutning till park och fritidsområde. Område 3 har en yta om 8 ha och bedöms inrymma 65 småhus.

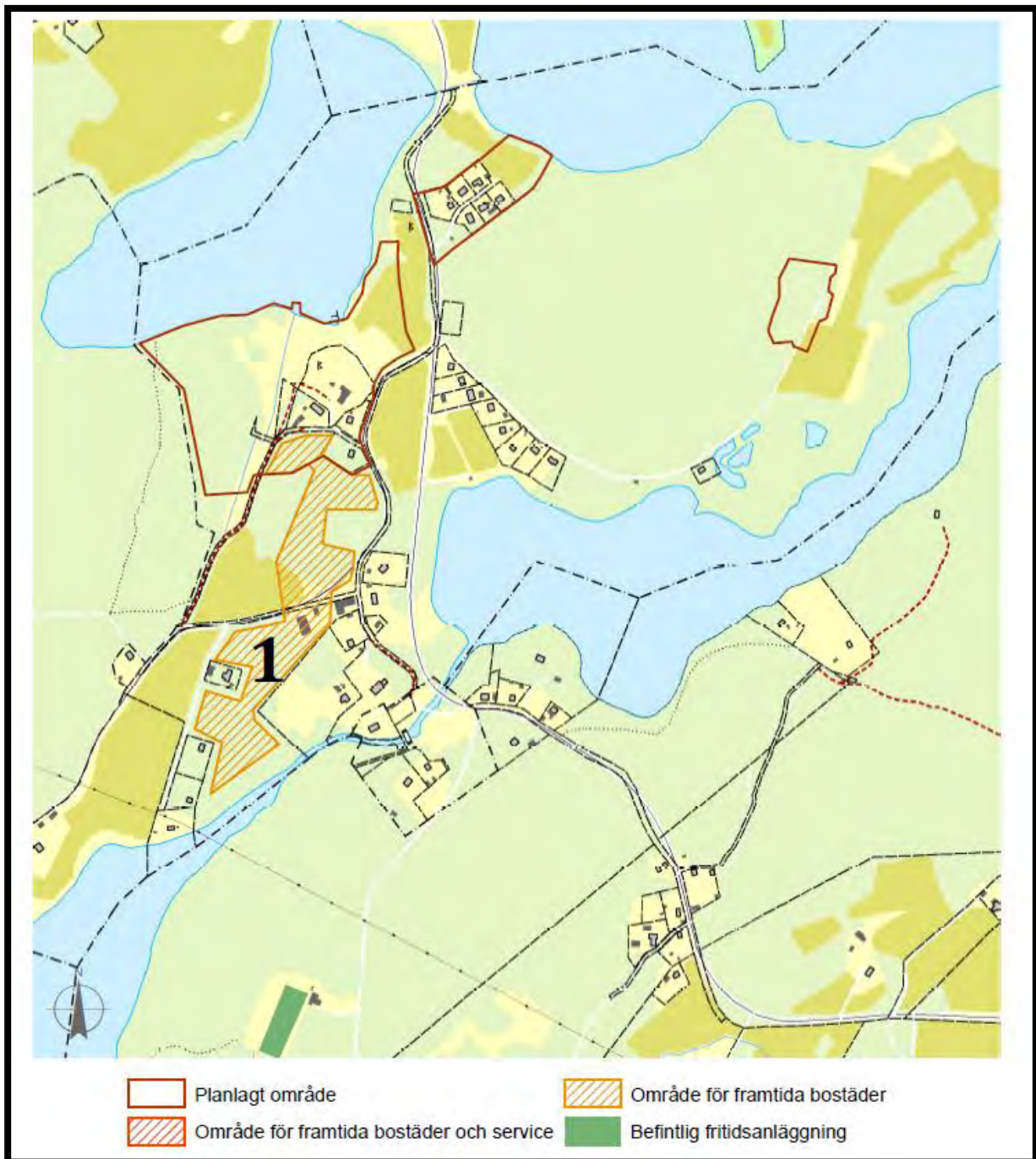
Högsäter:

I Högsäter föreslås ett område för framtida planläggning av ett trettiotal tomter för småhus vid Solbergskogen. Området omfattar cirka 4,5 ha och ägs av kommunen.

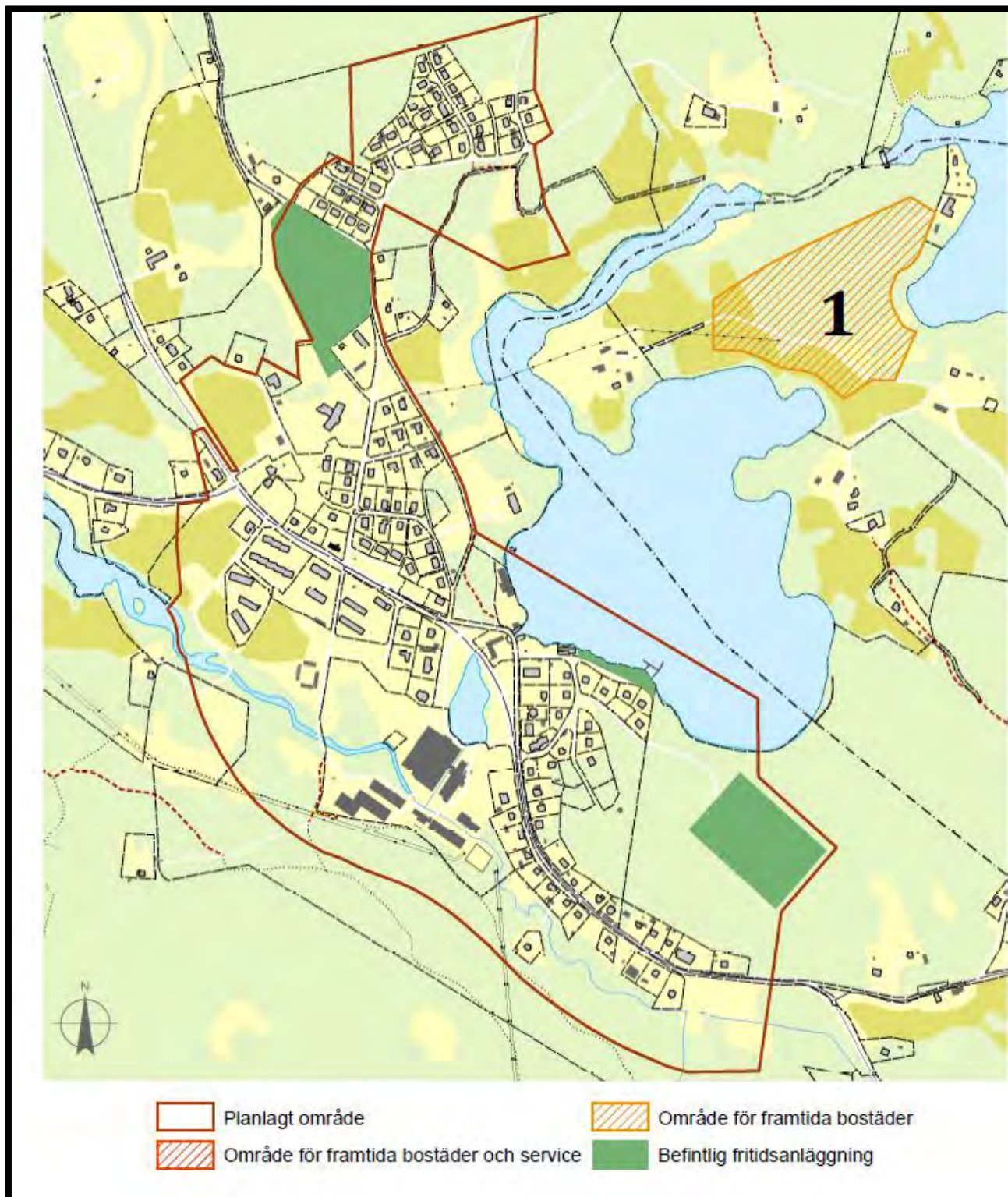
Rådanefors:

I Rådanefors föreslås utbyggnad av bostäder centralt kring Mellområdene och Långhalmen, vilket delvis utgörs av LIS-område. Områdena bedöms inrymma ett tjugotal bostäder, vilket utgör en komplettering som kan binda ihop den något spridda bebyggelsen

Stigen:

I Stigen finns ett område vid Björkudden, mellan Bovattnet och Nyckelvattnet, som kan planeras för ett tjugotal tomter. Marken är privatägd.

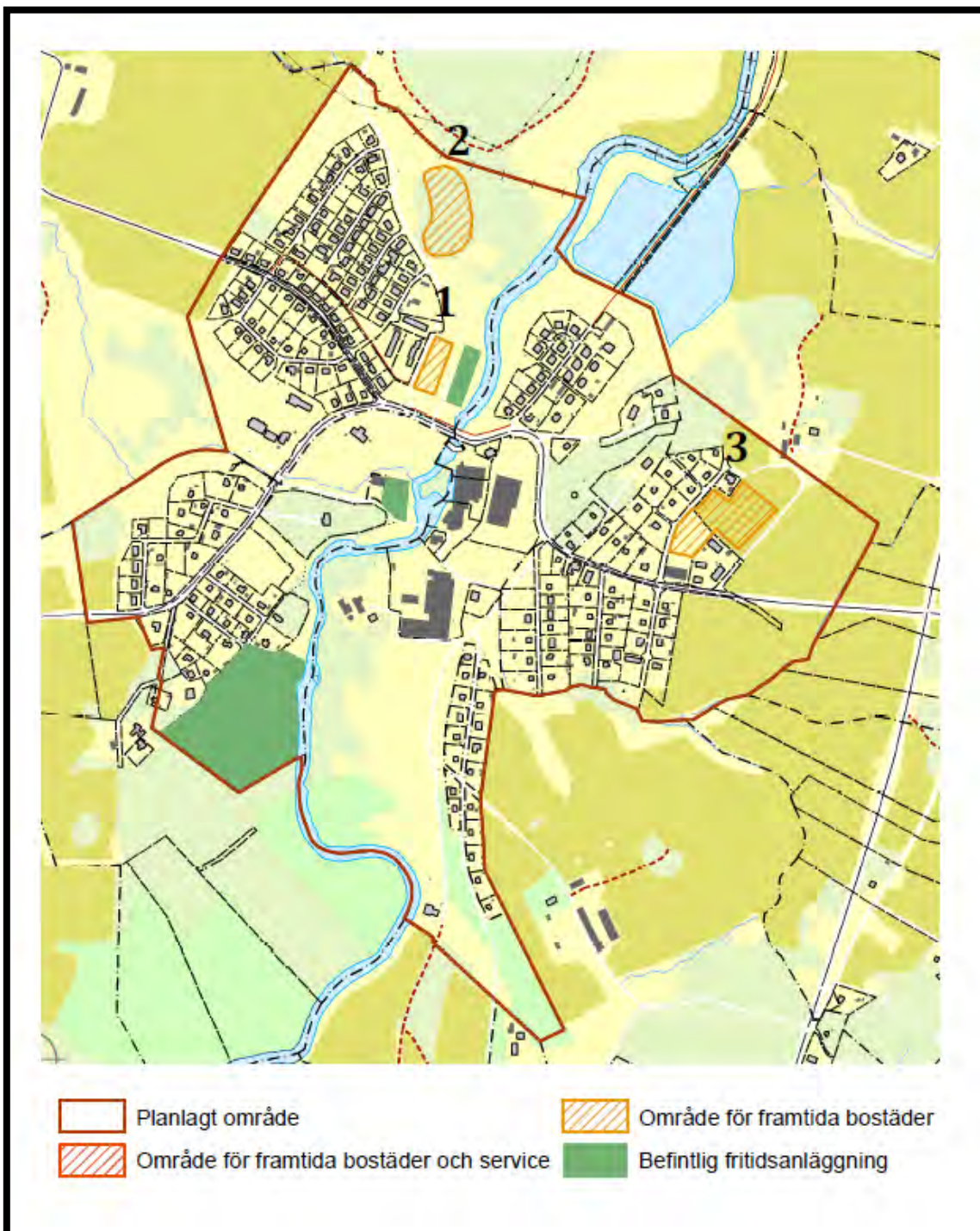

Ödeborg:

Område 1 är beläget parallellt med Mjölnerudsvägen där en komplettering av flerfamiljshusen kan studeras, med 8-10 marklägenheter. Området omfattas idag av en detaljplan från 1984 där markområdet är avsatt för idrottsändamål. Marken ägs av kommunen.

Inom område kan det planeras för ett tiotal tomter för småhus. Det berörda markområdet är i nuvarande detaljplanen redovisat som naturmark. Kommunen äger marken

Område 3 omfattas idag av en äldre inaktuell detaljplan från 1968, som medger bostäder och handel. En ny detaljplan behöver upprättas. En utbyggnad kan komma att handla om 10-15 tomter för friliggande småhus, parhus, radhus eller dylikt.

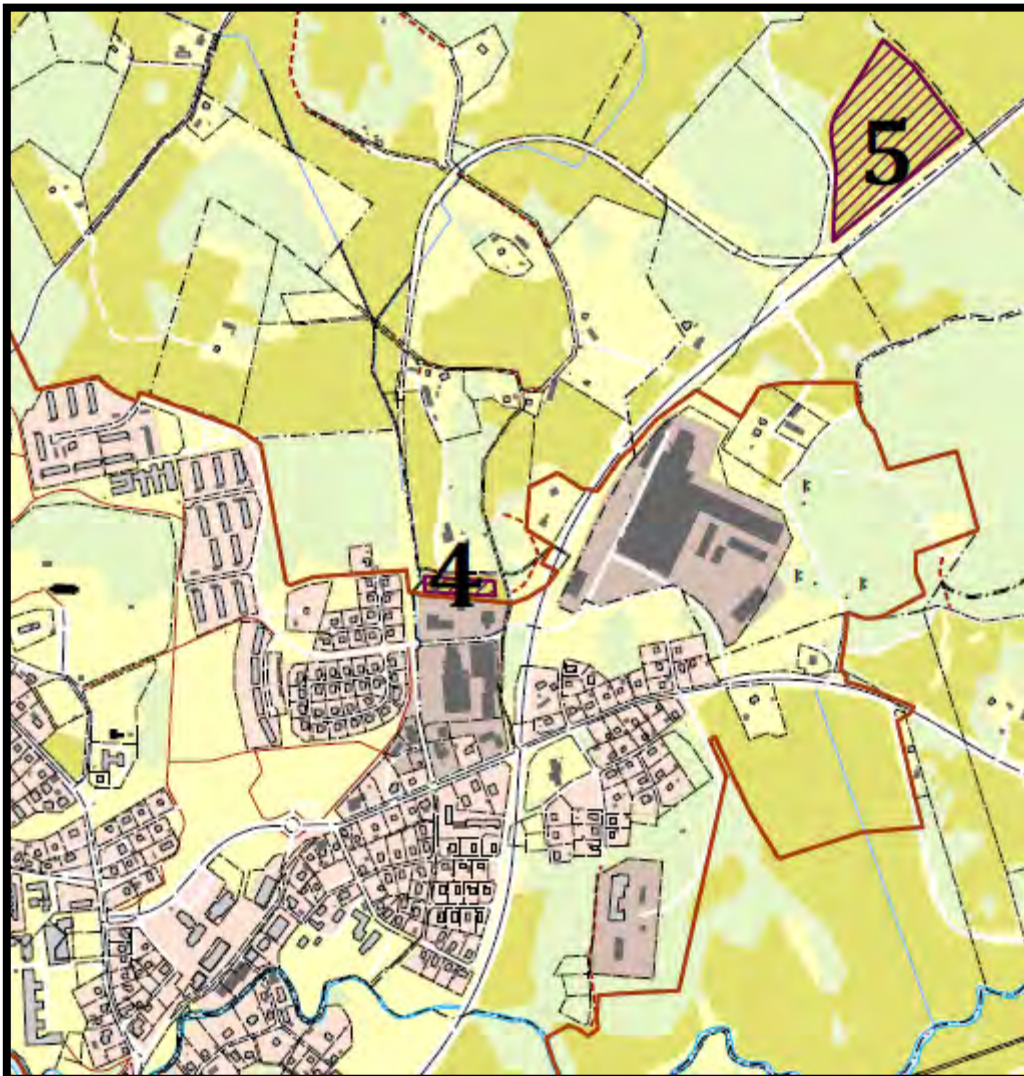
Verksamheter/Näringsliv

Ellenö:

I Ellenö finns ett område utpekat för framtida utvecklingsområde i form av såväl kommersiell service som social service. Behovet av kommersiell service i Ellenö bedöms dock uppstå först när diverse bostadsområden har byggts ut i Ellenö.

Färgelanda:

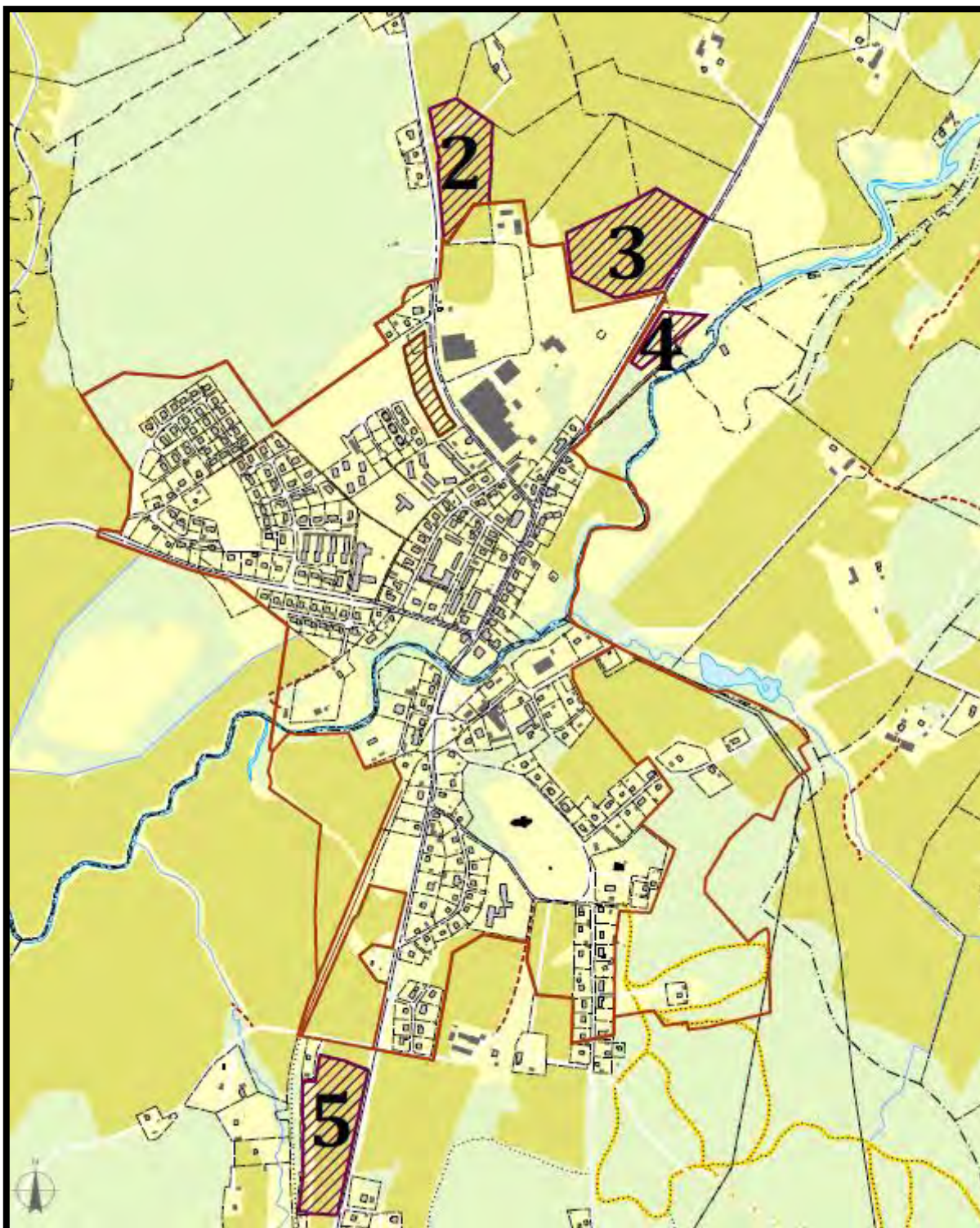
Nya utbyggnadsområden för verksamheter omkring Färgelanda samhälle föreslås vid Gatersbyn som innebär en utökning av befintligt verksamhetsområde samt ett område vid den norra infarten till Färgelanda om 3,5 ha i ett attraktivt läge längs med väg 172.

Högsäter:

Befintligt industriområde vid Ånnerudsvägen föreslås kunna utvidgas norrut. Dessutom finns ett strategiskt beläget område i anslutning till väg 172 vid norra infarten. Det omfattar cirka 3 ha och är tänkt att kunna knytas till det befintliga verksamhetsområdet i framtiden

Det finns dessutom ett lite mindre område i anslutning till väg 172, på östra sidan vid norra infarten samt ett område vid Rösäter, söder om Högsäter, med bra skyltläge.

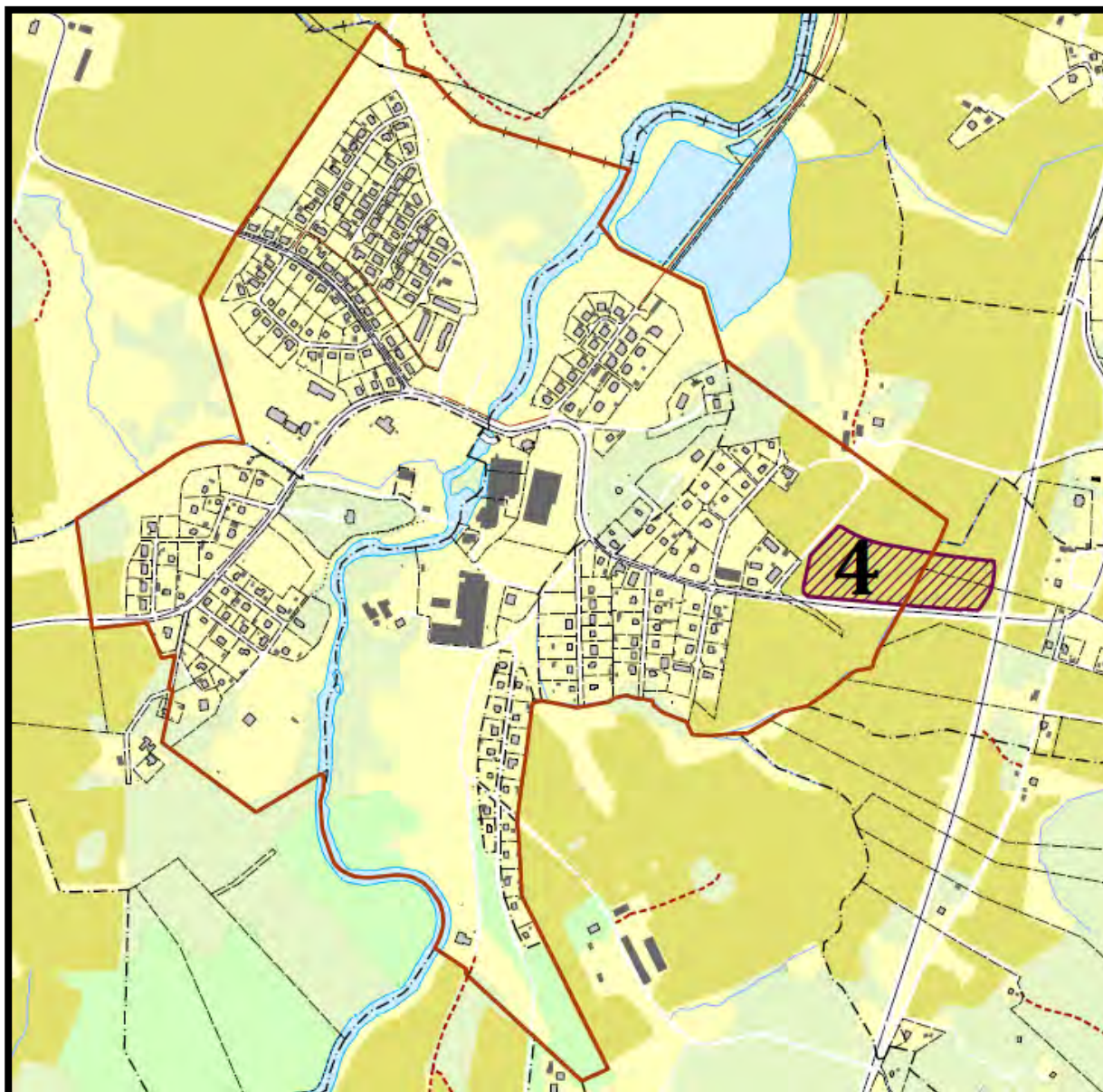

Stigen:

Mindre verksamheter kan utvecklas inom befintligt verksamhetsområde.

Ödeborg:

Ett utbyggnadsområde för verksamheter föreslås mellan väg 172 och samhället. Läget har goda förutsättningar för kommunikationer och exponering mot vägen. En del av området kommer dock att tas i anspråk för en pendelparkering.

Samrådsredogörelse Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda Kommun

Förfarande

Förslaget till Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun har under tiden 2017-08-11 till 2017-08-29 varit föremål för remiss. Förslaget har skickats till politiska partier.

Vid samråd tidens slut har 1 yttrande inkommit. En sammanfattning av yttrandet återges nedan följt av Plan- och byggkontorets kommentarer. Yttrandet i sin helhet finns tillgängliga på kommunens plan- och byggkontor.

Sammanfattning av inkomna yttranden

Centerpartiet, 2017-08-29

Sida 8: Ett avsnitt om tillgänglig natur bör läggas till.

Kommentar:

Ett avsnitt om tillgänglig natur läggs in i stycket.

Sida 11: Valbohems behov bör snarare benämnas som en intresselista än som en kö. Begreppet Seniorboende bör ersättas med servicenära boende eller likande.

Kommentar:

Meningen ändras till " Det kommunala bostadsbolaget Valbohem AB har en lång bostadskö till sina lägenheter." Vilket stämmer överens med formuleringen i Bostadsförsörjningsprogrammet.

Begreppet seniorboende ändras i dokumentet till servicenära boende. Utantaget från två ställen i dokumentet;

Sidan 11 i följande meningssupbyggnad " Enligt den enkät som skickades ut till kommunens hushåll benämndes servicenära boende som seniorboende och mer än 200 hushåll svarade att boendeformen behövs i kommunen."

Sidan 16 i följande meningssupbyggnad "Flera kommuner i Sverige har uppfört dessa kombohus med seniorboende som vanligt ändamål" Källan anger seniorboende och information om samtliga dessa exempel är uppförda i servicenära lägen eller inte saknas.

Sida 12-13: Utveckla stycket om LIS-områden

Kommentar:

Hänvisning till bilaga 2 läggs till i texten. Informationen om LIS-områden och övriga områden i kommunen som i ÖP14 har pekats ut som lämpliga områden för framtida planering finns med i bilaga 2 till Mark- och bostadsstrategin "Framtida planberedskap" Vi valde att lägga dessa i en bilaga för att inte strategin skulle bli ett för omfattande dokument, vi har dock missat att hänvisa till bilagorna i texten vilket vi nu rättat till.

Sida 13: God planberedskap finns i de flesta orter, vilket bör poängteras.
Behövs en strategi för exploatering,

Kommentar:

Stycket förtydligas med att planberedskapen idag är god samt en hänvisning till bilaga 1 "Befintlig planberedskap" läggs till.

Ett stycke som beskriver behov av en framtida strategi för exploatering av planlagda villaområden läggs in i sista stycket sidan 12/ första stycket sidan 13. Exploatering inom områden som ingår i den befintliga planberedskapen för byggnation av flerfamiljhus kräver initiativ från privata aktörer vilket kommunen inte kan påverka mer än genom marknadsföring och information på hemsidan.

Sida 13: Bör läggas till en del om strategi där uppdatering av centrumplanerna ingår.

Kommentar:

Arbete med att uppdatera detaljplanerna i kommunens tätorter pågår och är beslutat enligt den antagna plankalendern.

Mark- och bostadsstrategin är ett strategiskt dokument som ska leva under en längre period vilket ska gynna ut i Bostadsförsörjningsprogrammet.

Bostadsförsörjningsprogrammet ska uppdateras under varje mandatperiod och ska så långt som möjligt samspela med mål- och resursplanen varför mer konkreta åtgärder kan anges i Bostadsförsörjningsprogrammet. En uppdatering av detaljplanerna i kommunens tätorter finns även angivna i Bostadsförsörjningsprogrammets åtgärdslista.

Sida 14, första stycket: SABO-hus är ett exempel på kombohus, bör påpekas i texten.

Kommentar:

Det framgår i första meningen andra stycket att SABO är ett exempel på kombohus.

Sida 18, tabellverket är en ögonblicksbild och bör ej finnas med. Om det ska finnas bör även fristående enheters volymer redovisas. Annars kan siffrorna göra sig bättre i textform. (Detsamma bör övervägas vad gäller Grundskolan på sid 19)

Kommentar:

Syftet med tabellen är att kommunen ska kunna använda sig av siffrorna i framtida planering för att bedöma hur behovet av skollokaler förändras. Genom att kunna gå tillbaks och kolla på hur många barn och klasser det finns idag kan siffrorna jämföras med antalet nyfödda i kommunen samt befolkningsprognoser. Då möjliggörs tidiga bedömningar av om det finns tillräckligt med lokaler eller om kommunen bör förbereda för ett utökat behov lokaler i god tid innan de som är nyfödda ska börja förskoleklass, grundskola eller där ett eventuellt behov kan hamna. Tabellerna ska vara lättöverskådliga varför syftet försvinner om det skulle läggas in i textform.

Fristående enheters volymer redovisas inte eftersom kommunen inte råder över dessa.

Sida 19, första stycket: Förskoleklass är ej korrekt bedömning. Bör ändras till förskoleplats.

Kommentar:

Benämningen ändras enligt förslaget.

Sida 23, första stycket: God planberedskap finns i de flesta orter, vilket bör poängteras. Tillägg om servicenivå avs. dagligvaruhandel m.m. bör övervägas då det är en viktig faktor för att strategiskt kunna fortsätta utvecklas som en attraktiv boendekommun.

Kommentar:

I tätorternas centrum finns detaljplaner som möjliggör handel och/eller verksamheter, vilket beskrivs i strategin. Kommunen kan dock inte påverka att verksamheter kommer till stånd i befintliga lokaler eller att det byggs nya lokaler för handel/centrum då det krävs privata initiativ. Befintlig servicenivå har inte beskrivits i detalj då det snabbt kan förändras över tid samt då kommunen inte råder över verksamheterna.

Sida 19, första stycket: Skall det stå max 15 barn per grupp eller ca. 15 barn per grupp??

Kommentar:

Texten ändras till "... i genomsnitt 15 barn..."

Sida 19, tredje stycket: Bör skrivas om utifrån dagens situation som förändrats något.

Kommentar:

Texten skrivs om utifrån dagens behov.

Sida 19, sista stycket: Bör ses över och vid behov uppdateras.

Kommentar:

Texten skrivs om utifrån dagens behov.

Sida 20, prognosen över elevökning om 226 elever bör kommenteras.

Kommentar:

Ett textstycke som beskriver tabellen har lagts till. På sidan 12 har även en text lagts till som kommenterar hur VGR har arbetat fram prognoserna som hämtats på deras statistikdatabas.

Sida 20, Hur ser det ut vad gäller Högsäters planberedskap kring skolområdet?

Kommentar:

Information om planberedskapen kring Högsäters förskola kompletteras.

Medverkande tjänstemän

Samrådsredogörelsen är sammanställd på Plan- och byggkontoret i Färgelanda kommun 2017-09-04.

Beatrice Hjörn
Plan- och byggchef

Anette Larsson
Kommunantikvarie/Bygglövsingenjör

Sektor Samhällsutveckling
Kultur- och Fritid
Linn Söderström
0528-56 72 03
linn.soderstrom@fargelanda.se

Svar till Motion om utredning angående vägen till och från skolan inom kommunen

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen föreslår Kommunfullmäktige besluta att uppdra till kommunstyrelsen att utreda trafiksäkerheten vid elevernas skolväg från hemmet till skolan och upprätta en plan för åtgärder för att minska riskerna. Miljön runt skolhållplatserna ska ingå i uppdraget.

Motionen är härmed bifallen.

Finansiering:

Utredningen kräver personella resurser. Under förutsättning att utredningen utförs av befintlig personal ryms uppdraget inom befintlig budgetram.

Ärendebeskrivning:

Linda Jansson (M) och Per Krokström (M) har i en motion föreslagit att *"en utredning görs gällande vägen till och från skolan för kommunens barn, med utgångspunkt i; vilka risker möter barnen under resan samt hur kan vi förbättra säkerheten"*.

När nya hållplatser ska tilldelas till elever undersöks först trafiksäkerheten kring hållplatsen samt trafiksäkerheten längs vägen från bostaden till hållplatsen. Bedömningen görs på plats av kommunens trafikhandläggare, säkerhetssamordnare samt plan- och byggchef. Efter en sammanvägd bedömning av trafiksäkerheten och kommunens riktlinjer för skolskjuts bestäms sedan lämplig placering av hållplatsen.

Ansvar för barnen mellan bostaden och skolan är fördelat mellan aktuell skola, entreprenören, föraren, vårdnadshavare och eleven själv. Vårdnadshavaren ansvarar för eleven på vägen mellan bostaden och hållplatsen samt under väntetider vid hållplatsen tills dess att eleven stiger på bussen eller i taxi. Vårdnadshavaren ansvarar även för eleven från det att eleven stiger av bussen/taxin på väg hem från skolan. Under transporten är det entreprenören/föraren som ansvarar för eleverna och att gällande trafikbestämmelser följs. Föraren meddelar kommunen om ordnings- eller säkerhetsproblem uppstår under transporten. När eleven anländer till skolans område är det skolans personal som ansvarar för tillsyn. Detsamma gäller vid hemfärd efter skoldagens slut.

Ansvar för vägens utformning och standard ligger hos väghållaren.

I Färgelanda kommun förvaltas vägarna i tätorterna av antingen Trafikverket eller Vägöreningar vilket innebär att det är Vägöreningen eller Trafikverket som bestämmer standarden på vägarna. Kommunen förvaltar inte några vägar, däremot har kommunen andelar i vägöreningarna.

Ändrade eller nya lokala trafikföreskrifter (trafikregler) inom tätorterna beslutas av kommunen medan lokala trafikföreskrifter utanför tätorterna beslutas av Länsstyrelsen.

I avtalet mellan kommunen och skolskjutentreprenören ställs det krav på att samtliga fordon vara utrustade med alkolås som är godkänt av Transportstyrelsen (SS EN 50436-2).

I SKLs handbok "Trafik för en attraktiv stad" beskrivs exempel på hur man kan arbeta med trafiksäkerheten inom tätorter. Handboken anger exempelvis att tillgången på gång- och cykelnät samt hur väl man lyckats dämpa hastigheten till 30 km/h på platser där bilar kan komma i konflikt med oskyddade trafikanter påverkar olycksrisken och skadeföljden.

Enligt Trafikverket är risken att skadas vid ett övergångsställe dubbelt så stor som vid passage vid korsning utan övergångsställe. Övergångsställen bedöms ge en falsk trygghet då fotgängare ibland kan utgå från att fordonsförare ska stanna och gå över utan att se sig om. En gångpassage däremot gör fotgängare mer medvetande om sin utsatthet och risk. Fotgängarnas tillgänglighet förbättras då de får möjlighet att stanna halvvägs vid mittrefug för att invänta tillräckligt stor tidslucka mellan fordon. (Källa: För- och nackdelar med passage och övergångsställe, Trafikverket)

Per Wahlén
Tf. Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Samhällsutvecklingschef

Beatrice Hjörn
Plan- och byggchef

Linn Söderström
Trafikhandläggare

Beslutet skickas till:
Kultur- och fritid
Plan- och byggenheten
Samhällsutvecklingschefen
Tf. Kommunchefen

Dnr 2016-91

Motion om utredning angående vägen till och från skolan inom kommunen (Linda Jansson (M), Per Krokström (M))

Motion; Säker och trygg skolväg

Att tillförsäkra våra barn en så trygg och säker skolväg som möjlig är en av flera viktiga uppgifter som förtroendevalda.

Hur ser då vägen till skolan ut för Färgelanda kommuns skolbarn? Till exempel; Finns det tillräckligt med övergångar över vägarna och är de säkra. Är övergångställena tydligt markerade och synliga? Hur är kvaliteten på cykel och gångbanor och är de tillräckliga? Hur ser det ut för våra barn som åker skolskjuts när det gäller bl.a. väntetider vid skolan, påstignings- och avstigningsplatser, samt säkerheten i skolskjutsen. Vad ställs för krav på skolskjutsen gällande alkohol samt hastighet vid de vägar som barnen stiger på och av vid.

Det är många faktorer som spelar in för att barnen ska få en trygg och säker skolväg och det är många frågor vi bör ställa oss. Det är även av vikt att diskussionen hålls vid liv och uppdateras kontinuerligt.

Med beaktande av ovan yrkar Moderaterna

att en utredning görs gällande vägen till och från skolan för kommunens barn, med utgångspunkt i; Vilka risker möter barnen under resan samt hur kan vi förbättra säkerheten?

att en sammanställning görs utifrån ovanstående med tillhörande genomförandeplan gällande eventuella förändringar/förbättringar.

Förslagsvis bör denna utredning genomföras i samarbete med barn och föräldrar som upplever detta dagligen.

Linda Jansson (M)
Per Krokström (M)

Färgelanda 2016-02-08

Tillägg till Myndighetsnämndens reglemente avseende beslut enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att komplettera Myndighetsnämndens reglemente § 1 avseende nämndens ansvarsområde om hårda uppgifter med följande lagstiftning; lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun har för avsikt att fatta beslut om kommunal parkeringsövervakning enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.

Innan parkeringsövervakningen påbörjas i kommunen ska ansvarig nämnd besluta om ett särskilt förordnande om de parkeringsvakter som får utföra bevakningen i kommunen. Enligt SKLs handbok om parkering bör även riktlinjer och policys för hur övervakningen ska utföras tas fram.

Myndighetsnämnden är enligt nuvarande reglemente tillika kommunens trafiknämnd varför Myndighetsnämnden bedöms som lämplig instans för beslut inom lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.

Per Wahlén
T.f. Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Myndighetsnämnden
Plan-och byggkontoret
Polismyndigheten

Kommunal parkeringsövervakning

Beslutsförslag

Kommunfullmäktige beslutar att införa kommunal parkeringsövervakning enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m. Parkeringsövervakningen ska omfatta hela Färgelanda kommun. Minsta antalet parkeringsvakter som behövs är en.

Myndighetsnämnden får i uppdrag att förordna parkeringsvakter enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning 6 §. Myndighetsnämnden får även i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur övervakningen ska utföras.

Finansiering

Parkeringsövervakningen kan ske inom befintliga medel.

Ärendebeskrivning

För att övervaka efterlevnaden av föreskrifter om stannande eller parkering kan kommunen enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m. 1 §, besluta om kommunal parkeringsövervakning.

Innan parkeringsövervakningen påbörjas i kommunen ska den nämnd som ansvarar för parkeringsövervakningen besluta om ett särskilt förordnande om de parkeringsvakter som får utföra bevakningen i kommunen. Bevakningsföretagets personal ska vara godkänd av länsstyrelsen. Det bör även beslutas om riktlinjer och policys för hur övervakningen ska utföras samt prioriterade områden.

I kommunens senaste upphandling avseende förnyad konkurrensutsättning om bevaknings- och larmtjänster ingår parkeringsövervakning om 20 timmar per år.

Transportstyrelsen administrerar felparkeringsanmärkningar utfärdade på allmän plats. Om kommunen själv svarar för parkeringsövervakningen tillfaller felparkeringsavgiften, med undantag för en administrationskostnad, kommunen.

Den som anser att felparkeringsavgiften är felaktig, till exempel att den avser fel fordon, kan begära rättelse eller bestridande hos polisen. Den som inte är nöjd med polisens beslut kan överklaga till tingsrätten.

Kommunfullmäktige har 2016-06-22 § 85 i samband med kommunens taxor beslutat att felparkeringsavgiften ska vara 206 kr. Vid felaktigt utnyttjande av handikappsplats ska avgiften vara 516 kr.

Samråd har hållits med Polismyndigheten, avseende införande av kommunal parkeringsövervakning i kommunen, enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m. 4 §.

Per Wahlén
T.f. Kommunchef

Patrick D'Imporzano
Samhällsutvecklingschef

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret
Myndighetsnämnden
Polismyndigheten

Polismyndigheten

Trafiksektion Väst

Poliskommissarie Karl-Evert Berglind

Datum

2017-08-17

Diariernr

594 A358.731/2017

Er referens

1439-2009-0019

Färgelanda kommun
Myndighetensnämnden
Plan- och byggkontoret
458 80 Färgelanda

Kommunal parkeringsövervakning i Färgelanda kommun

YTTRANDE

Polismyndigheten har ingen erinran mot förslaget.

POLISMYNDIGHETEN

Karl-Evert Berglind

Förslag till arbetsmiljö förbättringar i Högsäters Brandstation.

Bakgrunden

1995 – Utbyggnad genomförs och hygienutrymmen i form av dusch/bastu, samlingshall samt en vagnhall anpassad för basbil tillkommer. Ett WC anpassas till omklädning/dusch för kvinnliga medarbetare. Personlig skyddsutrustning förvaras i vagnhallar bland utryckningsfordon.

1997 – Räddningstjänstförbundet NÄRF bildas!

2016 – Tankar kring att förbättra arbetsmiljön växer fram och samtal förs med kommunens representant. Under hösten 2016 bjuder NÄRF in Samhällsbyggnadschef, Cecilia Trolin och Fastighetschef, John Andersson till ett möte kring möjliga förbättringar av arbetsmiljön. NÄRF fick uppdraget att arbeta fram en skiss och ett kostnadsförslag som Cecilia presenterade för Presidiet i december 2016. Kommunstyrelsens ordförande, Ulla Börjesson, föreslår att NÄRF föredrar frågan vid Kommunstyrelsens möte kring Mål & Resursplan 2018 under våren 2017.

Syfte

Förslaget till förbättringar av arbetsmiljön syftar främst till att skapa bästa möjliga personalutrymmen och en god fysisk arbetsmiljö genom en utbyggnation av befintlig byggnad där fokus ligger på följande delar:

- Förvaring av skyddsutrustning i eget utrymme med frånluftsventilation.
- Omklädningsrum för kvinnliga medarbetare med dusch och WC.
- Samlingsrum/lektionssal med möjlighet att samla personalen.

Målsättning

- Erbjudna kvinnliga medarbetare en bra arbetsmiljö och på så sätt öka rekryteringsunderlaget vid nyanställning.
- Skapa bra förutsättningar för internutbildning digitalt i anpassad lektionssal.
- Möjliggöra en hälsosam förvaring av personlig skyddsutrustning i ett utrymme som är väl ventilerat och torkar blöt utrustning efter insats.

Framtiden

Norra Älvsborgs Räddningstjänstförbund vill utvecklas och förändras i takt med samhällsutvecklingen. Behovet av en bredare rekryteringsbas medför ökade krav på en funktionell arbetsmiljö i form av omklädningsrum, hygienutrymmen och möjligheter att hantera kontaminerad utrustning efter räddningsinsats. NÄRF:s ambition är att skapa bästa möjliga förutsättningar för att möta framtiden på brandstationen i Högsäter och i hela förbundet!

Kalkyl

Förslag till arbetsmiljö förbättringar 2018 – ritning och ekonomisk kalkyl.

Vid ett möte den 17 november 2016 på brandstationen i Högsäter presenterade NÄRF en plan för tillbyggnation av befintlig byggnad på Skomakarvägen 3 för Cecilia Trolin och John Andersson, Färgelanda kommun. Målsättningen med förslaget är att skapa bästa möjliga förutsättningar för en god arbetsmiljö genom bland annat följande punkter:

- Förvaring av skyddsutrustning sker idag i vagnhall vilket inte är bra lösning. I förslaget skapas yta för en avskild förvaring med erforderlig ventilation.
- Idag finns endast ett mindre omklädningsrum för kvinnor anpassat för en person. I förslaget byggs ett större omklädningsrum med dusch med ökad kapacitet för att möjliggöra rekrytering av fler kvinnliga medarbetare.
- Samlingssalen med tillhörande kök utökas något i förslaget vilket ger bra möjligheter att bedriva internutbildning samt genomföra verksamhetsmöten.

Enligt uppdraget NÄRF fick av Cecilia Trolin vid mötet 2016-11-17 bifogas underlag i form av ritningar och en uppskattad ekonomisk kalkyl enligt nedan:

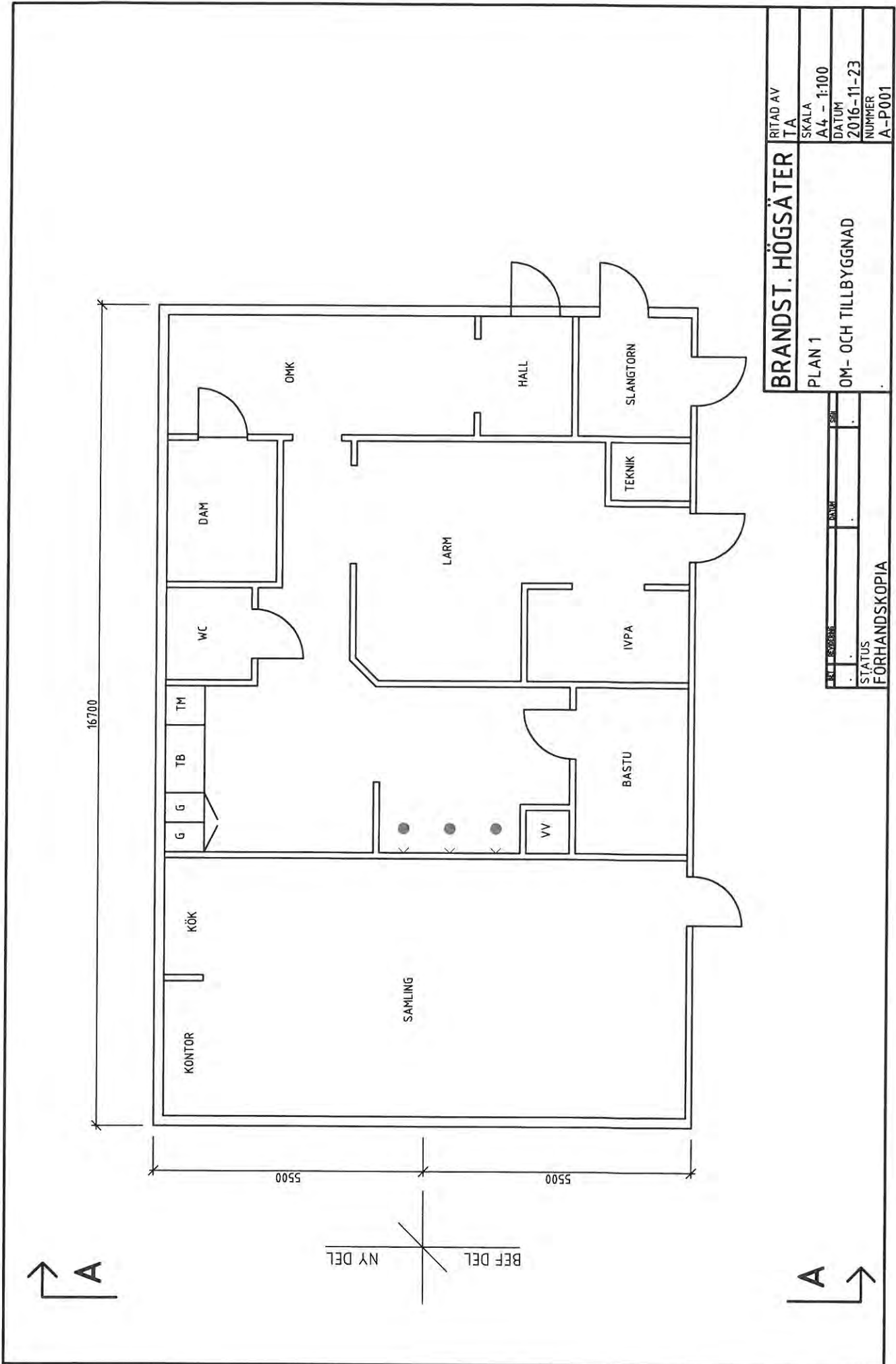
- Elektriker
- Målare
- Rörmokare
- Ventilation (innefattar ej aggregat för till/frånluft)
- Bygg
- Plåtslagare
- Grund
- Matläggare

1,4 mkr exkl. moms.

Kalkylen är uppskattning i grova drag och innefattar ingen inredning som t.ex. vitvaror i kök, förvaringsfack till skyddsutrustning, bänkar i omklädningsrum osv.

Hans Johansson
Stationsbefäl NÄRF

Tomas Sunnerdahl
Enhet teknik NÄRF

↑ A

NY DEL
BFF DEL

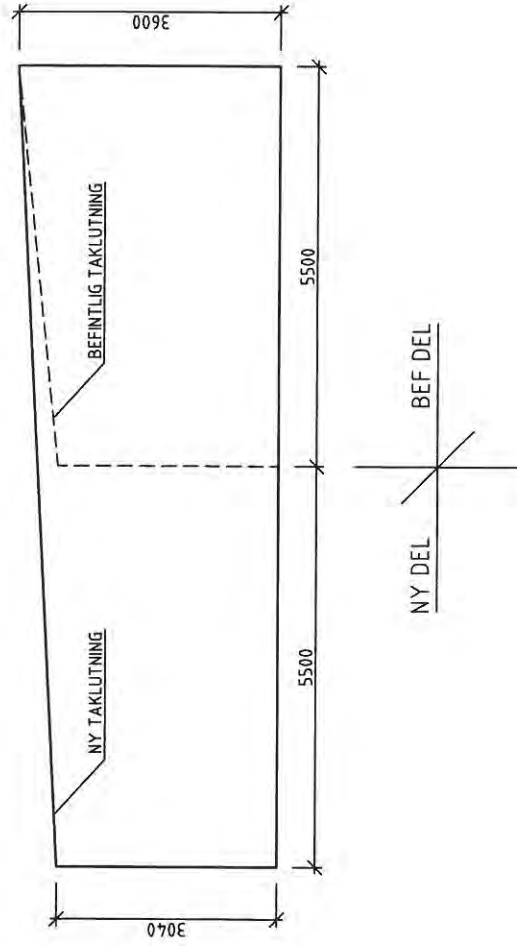
A ↓

BRANDST. HÖGSKÖTER	RITAD AV	TA
	SKALA	A4 - 1:100
	DATUM	2016-11-23
	NUMMER	A-P001

PLAN 1
OM- OCH TILLBYGGNAD

PROJEKT	BYGG	BYGG	BYGG
STATUS	FORHANDSKOPIA		

PRINCIPSEKTION

BRANDST. HÖGSÄTER	RITAD AV TA
SEKTION A-A	SKALA A4 - 1:100
OM- OCH TILLBYGGNAD	DATUM 2016-11-23
	NUMMER A-S001

REVISORER	DRÖM	1:500
STATUS FORHANDSKOPIA		

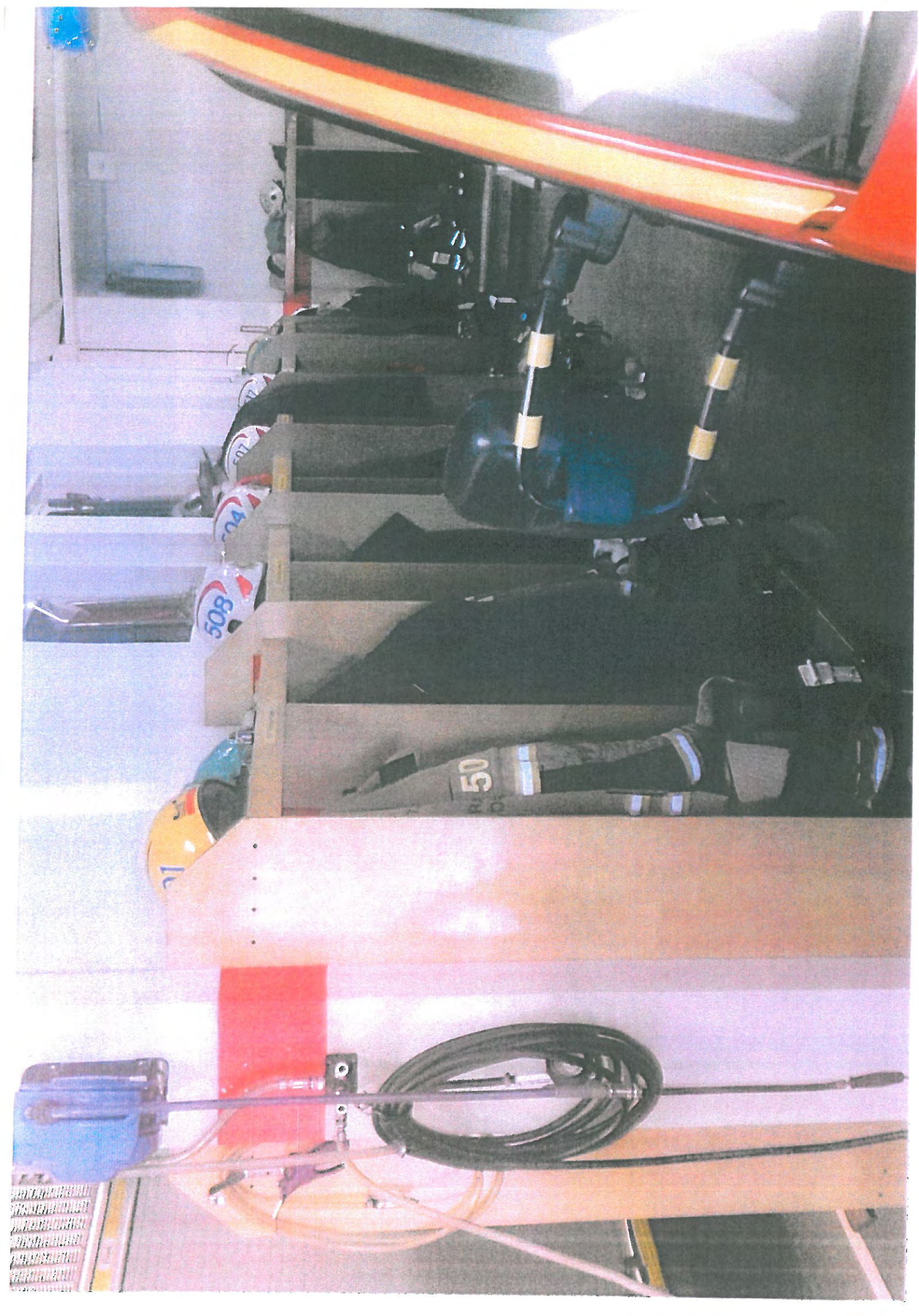

Stab
TF kommunchef
Per Wahlén
0528-567105
0766-352593
per.wahlen@fargelanda.se

Kommunstyrelsen

Gemensam IT-enhet för kommunerna Färgelanda och Dals-Ed

Beslutsförslag

Kommunstyrelsen uppdrar åt kommunchefen att ta fram underlag för beslutsförslag att inrätta en gemensam IT-organisation tillsammans med Dals-Eds kommun. Inriktningen är att verksamheten ska starta snarast, om möjligt redan 1 januari 2018. Beslutsunderlaget ska omfatta:

- förslag till organisationssammansättning, med en gemensam nämnd och en IT-chef
- förslag till ramverk för ledning och styrning, inklusive finansiella styrprinciper samt årshjul med tider för mål-/budget-/uppföljningsprocessen samt möten och sammanträden för styrning och uppföljning
- förslag till budget 2018, med tydlig redovisning av vad som är gemensamt och vad som eventuellt är kommunspezifikt.

Förslaget ska läggas fram till kommunfullmäktige i december.

Ärendebeskrivning:

Bakgrund

Kommunerna i Dalsland har en tradition av nära och framgångsrik samverkan inom ett flertal kommunala verksamhetsområden, däribland inom de centrala stödfunktionerna; IT, ekonomi och personal. Över tiden har IT-samverkan mellan Dalslands kommuner lett till flera konkreta samarbetsinsatser, med positiva mervärden. Några exempel på vad man uppnått är:

- Gemensamt admin-nät (kallat Dalslandsnätet)
- Gemensam telefoni; drift och operatör (även Årjäng och Säffle kommuner ingår)
- Gemensam satsning för utbyggnad av ”internet till hushåll och företag” med upphandling samt bidragsansökningar
- Gemensam IT-strategi och IT-säkerhetspolicy

Hösten 2016 gick Färgelanda, via kommuncheferna, ut med en förfrågan till övriga Dalslandskommuner om det fanns ett intresse av att utreda ytterligare utökad eller fördjupad samverkan inom IT-området, inklusive möjlig sammanslagning.

Samtliga kommunchefer var positiva till utökad samverkan på lite längre sikt. Dals-Ed var dock den enda kommun, som även var positiv till att omgående utreda ett djupare samarbete, motiverat av uppfattningen att IT-funktionen kommer att ställas inför ökande krav på utveckling, drift och support framöver. Framförallt måste förutsättningarna stärkas för att vi som små kommuner ska kunna möta de kommande behoven och kraven på att digitalisera kommunens verksamheter.

Kommuncheferna i Dals-Ed och Färgelanda rekryterade en utredare, som fick i uppdrag att utreda möjligheterna till ett förstärkt kommunövergripande samarbete gällande IT- funktionen alternativt outsourcing av hela eller delar av densamma. Utredningen har pågått ett halvår och har omfattat såväl intervjuer av berörda tjänstemän som utredarens egna analyser, byggda på djupgående studier av respektive IT-funktion. Täta avstämningar har skett med kommuncheferna under arbetets gång. Rapporten med utredarens resultat och slutsatser presenterades för arbetsutskotten i respektive Dals-Ed och Färgelanda vid ett gemensamt möte den 23 augusti. Samtliga ledamöter ställde sig positiva till utredarens rekommendation att samverka fullt ut kring IT, d v s att IT-enheterna i Dals-Ed och Färgelanda organisatoriskt slås ihop till en gemensam IT-enhet. Under mötet gavs samtidigt ett uppdrag till kommuncheferna att ta fram ett underlag för ett politiskt inriktningsbeslut gällande bildandet av en gemensam IT-enhet för våra båda kommuner.

Finansiering:

Grundprincipen är att budgeten för respektive IT-enhet slås ihop till en gemensam budget. Tidigare upphandlade avtal och fasta kostnader kommer dock att behöva bäras av respektive kommun separat från den gemensamma budgeten tills dess att dessa fasats ut.

Specifika projekt och arbetsinsatser som ligger utanför generell drift och support kommer att behöva debiteras separat via en överenskommen taxa. Det är viktigt att båda kommunerna känner sig som vinnare ekonomiskt av sammanslagningen.

Det är inte möjligt att uttala sig om fortsatt kostnadsutveckling, då den är avhängig av många andra faktorer som ligger utanför själva sammanslagningen. Kostnaderna för IT kommer inte att minska i framtiden, men förutsättningarna är större att uppnå en lägre kostnadsökning per kommun i en gemensam organisation än om vi fortsätter i var sin.

Däremot kommer vissa omställningskostnader av engångskaraktär att uppstå, bland annat för konsolidering av infrastruktur och teknik samt övriga kostnader, som rör själva projektinförandet.

Sammanfattning

Utredningen har byggts upp som en jämförande analys av fyra olika alternativ:

- Fortsätta som förut
- Gemensam IT-funktion
- Ny IT-enhet
- Outsourcing

Alternativen har analyserats ingående, dels i en SWOT-analys, dels ur nio perspektiv:

- Kundnytta
- Säkerhet
- Ekonomi
- Tillgänglighet
- Kompetens
- Utvecklingspotential
- Flexibilitet
- Medarbetare
- Hållbarhet (en sammanvägning av ovanstående perspektiv)

Resultatet av analyserna leder till en tydlig rekommendation av ett samgående i en ny gemensam IT-enhet utifrån att det är det enda av de fyra alternativen där de sammanvägda fördelarna överväger nackdelarna, se nedan under konsekvensbeskrivning.

Utdrag från rekommendationen

”I en ”Ny IT-enhet” finns en större möjlighet att bygga IT för framtiden. Mycket på grund av att man kan effektivisera IT-driften med gemensam infrastruktur. Och med en större personalstyrka och effektiva processer kan vi minska sårbarheten och börja bygga en organisation med tydliga roller och ansvar. Tittar man sedan på kommunens olika verksamheter så ser de i stort sett likadana ut i de olika kommunerna. Samma typ av verksamhet i respektive kommun kan köra olika system och här finns en utmaning för IT att försöka ena verksamheterna om ett gemensamt system. Detta skulle inte bara underlätta supporten utan även minska den totala arbetsinsatsen då exempelvis underhåll och uppgradering bara sker på ett ställe mot tidigare två eller flera ställen.”

Avgränsning

Det har inte inom utredningens ram varit möjligt att analysera ekonomiska förutsättningar eller organisatorisk uppbyggnad. Det har dock förts ett visst resonemang muntligen kring möjligheten att inrätta en nämnd bestående av ett fåtal ledande politiker från respektive kommun, gärna

kommunstyrelseordförandena. IT-funktionen torde inte kräva en omfattande politisk styrning utöver budgettilldelning, så antalet sammanträden per år borde inte utgöra en nämnvärd belastning.

Konsekvensbeskrivning

Fördelar:

- Skapar en tydlighet i gränssnitten mellan nämnd och respektive kommun samt enhetlig och tydlig IT-styrning. Skapar en trygg och effektiv IT-styrning genom att en gemensam IT-strategi skapas.
- Skapar utrymme för deltagande kommuner för bra stöd för att kunna fokusera på verksamhetsutveckling/digitalisering.
- Effektivt användande och möjlighet att ge stimulerande uppdrag till svårrekryterade nyckelkompetenser. IT-säkerhet, IT-arkitektur m m är nycklar för att kunna möta det moderna samhällets krav på digitalisering, öppna data kombinerat med att klara integritetskraven. Dessa resurser är dyra att ha per kommun och det är svårt att uppehålla nödvändig kompetens och stimulans om det är blandtjänster.

Nackdelar/ Risker:

- Utmaning i att enas om gemensam arbetskultur och processer i den större skapade arbetsgruppen, speciellt då den är lokaliserad på olika orter.
- Viss risk att utvecklingen går långsamt på grund av en mer byråkratisk beställningsprocess när två eller möjligen fler kommuner ska komma överens.
- Att kostnadsfördelningen kan upplevas orättvis i specifika projekt och områden.

Förslaget ligger i linje med kommunens hållbarhetsmål och strategin för långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet, där samverkan är en av delstrategierna.

Facklig samverkan:

Facklig samverkan sker i samband med ordinarie Cesam.

Per Wahlén
Tf Kommunchef

Beslutet skickas till:
Kommunchef
Kommunchef, Dals-Eds kommun
IT-chefen
Ekonomichef

FÄRGELANDA KOMMUN, DALSED KOMMUN

IT-Samverkan

Jan Lindgren

[2017-08-23]

**Färgelanda
kommun**

**Dals-Eds
kommun**

Innehåll

1.	Bakgrundbeskrivning och syfte	2
2.	Sammanfattning	3
3.	Alternativa förslag till IT-samverkan inom Dalsland.....	4
4.	Omvärldsanalys	6
4.1	Behovet av IT (vilka krav har IT-enheten på sig idag och vad kommer att ställas för krav på IT i framtiden).....	6
5.	Nulägesbeskrivning	7
6.	SWOT-analys.....	8
6.1	Fortsätta som förut	8
6.2	Gemensam IT-funktion.....	10
6.3	Ny IT-enhet.....	11
6.4	Outsourcing	12
7	Intervjuer	14
8	Rekommendation.....	15
9	Bilaga 1 – Intervju underlag.....	16

1. Bakgrundbeskrivning och syfte

Bakgrunden till utredningen är att kommunernas IT-verksamhet ställs inför allt mer ökande krav på utveckling, drift och support. Behovet är därför stort att utreda förutsättningarna för att kunna möta den ökade digitaliseringen samt IT-enheternas betydelse för att bidra till att göra kommunernas verksamheter mer effektiva.

I flera kommuner, företrädesvis av mindre storlek, har gemensamma IT-enheter skapats. Argument som framförs är bl. a att den sammanslagna IT-organisationen ger större möjligheter att uppnå kostnadseffektivitet genom ett bredare användarunderlag (stordriftsfördelar) samt i andra hand verkar för en standardisering av kommungemensamma IT – tillämpningar (synergieffekter). Genom samverkan skapas också bättre möjligheter att möta omvärldens krav på IT – verksamhet t.ex. inom områdena vård, omsorg och skola samt krav på utveckling av e-tjänster. Vidare vill kommunledningen framhålla värdet av att ta tillvara de kompetenser och de resurser i övrigt som finns uppbyggda inom kommunernas IT-verksamhet.

Syftet med utredningen är att skapa förutsättningar för flexibla och effektiva arbetsätt över kommungränserna och ett tydligare fokus på nyttan för verksamheterna

Uppdraget är att:

- Identifiera och beskriva alternativa förslag till IT-samverkan inom Dalsland
- Analysera de olika alternativen utifrån perspektiven kundnytta, ekonomi, kompetens, utvecklingspotential, flexibilitet, tillgänglighet, säkerhet, medarbetare samt hållbarhet.
- Utnyttja den samlade kompetensen och erfarenheten hos medarbetarna hos IT-enheterna för att öka förutsättningarna för att klara de nya krav på digitaliseringen än vad som skulle gjorts av kommunerna var för sig.

En gemensam styrgrupp för detta uppdrag har skapats med följande personer:

Agneta Johansson
Lars-Göran Berg
Per Wahlén

Kommunchef Dals-Ed
Kommunchef Färgelanda (avgått)
Tf Kommunchef Färgelanda

2. Sammanfattning

Utredningen har som mål att utreda möjligheterna att förstärka ett kommunövergripande samarbete gällande IT-samverkan alternativt outsourcing av hela eller delar av IT-verksamheten. Den skall även kunna ligga till grund för beslutsfattare så att ett strategiskt beslut kan tas om hur man vill att IT-enheten skall utvecklas och stödja kommunens verksamheter i framtiden. De alternativ som tagits fram och som ligger till grund för utredningen är:

- Fortsätt som förut
- Gemensam IT-funktion
- Ny gemensam IT-enhet
- Outsourcing

Alternativen analyseras med en SWOT-analys samt bedömningar utifrån de 9 olika perspektiven (Kundnytta, Säkerhet, Ekonomi, Tillgänglighet, Kompetens, Utvecklingspotential, Flexibilitet, Medarbetare och Hållbarhet).

Utöver detta har ett antal djupintervjuer gjorts med företrädare och IT-personal i de båda kommunerna. Dessa redovisas i sin helhet i bilaga 1.

Man kan se på IT-samverkan från olika håll. En traditionell IT-samverkan mellan kommunerna fokuserar oftast på samverkan genom drift- och support inom kommunerna. Ser man på IT-samverkan utifrån de olika kommunala verksamheterna som får ett ökat krav på sig att digitalisera så kommer det att ställas andra krav på IT-enheten. Verksamheterna vill effektivisera och öka medborgarens möjligheter att lättare kunna utnyttja kommunens tjänster. IT kommer i allt större grad integreras i alla verksamheter och IT-enheterna kommer att styras utifrån verksamheternas digitala agenda. En IT-enhet i en mindre kommun kommer att få svårt att hantera de krav som kommer att ställas inför om man inte aktivt jobbar med att anpassa infrastrukturen och arbetssätt/processer för att möta verksamheternas digitala behov.

3. Alternativa förslag till IT-samverkan inom Dalsland

Uppdraget omfattar bl a att Identifiera och beskriva alternativa förslag till IT-samverkan inom Dalsland samt att analysera de olika alternativen utifrån perspektiven kundnytta, ekonomi, kompetens, utvecklingspotential, flexibilitet, tillgänglighet, säkerhet, medarbetare samt hållbarhet.

För att bryta ner uppdraget till mer konkreta alternativ så har utredningen valt att utgå ifrån 4 alternativa förslag:

- Fortsätta som förut
 - Innebär i praktiken att det inte görs någon förändring, dvs att kommunerna fortsätter att driva sin IT-verksamhet som tidigare.
- Gemensam IT- funktion
 - Avses att samarbetet fördjupas för att samverka kring drift och support av kommunernas nuvarande IT-lösningar.
- Ny IT-enhet
 - Förutsätter att IT-organisationerna och resurserna fysiskt slås ihop och eventuellt lokaliseras gemensamt.
- Outsourcing
 - Avses att hela eller delar av IT-verksamheten utlokaliseras till externa aktörer

För att förtydliga vad som avses med de olika perspektiven har en definition kompletterad med en frågeställning gjorts enligt nedan.

Perspektiv	Definition	Frågeställning
Kundnytta	Värdet alternativt vilken nytta alternativet har för verksamheterna	Vilket värde/nytta har respektive alternativ för verksamheterna?
Säkerhet	Sett utifrån IT-säkerhet för att skydda kommunens tillgångar i form av Information, hårdvara och mjukvara.	Hur påverkas verksamheternas säkerhet (Information, hårdvara och mjukvara) utifrån respektive alternativ?
Ekonomi	Får kommunens verksamheter en ökad alternativt minskad kostnad beroende på alternativet.	Hur påverkas verksamheterna ekonomiskt utifrån respektive alternativ?
Tillgänglighet	IT-enhetens tillgänglighet för övrig verksamhet	Hur påverkas tillgängligheten till IT för verksamheterna utifrån respektive alternativ?
Kompetens	IT-enhetens kompetens att utveckla den egna och övriga verksamheter.	Hur påverkas IT-enhetens kompetens utifrån respektive alternativ?
Utvecklingspotential	Utvecklingspotentialen för IT-enheten att möta verksamheternas framtida krav.	Hur påverkas IT-enheten verksamhetsområde på <u>lång sikt</u>
Flexibilitet	IT-enhetens förmåga att kunna svara på förändrade	Hur påverkas IT-enheten verksamhetsområde på <u>kort sikt</u>

	verksamhetsbehov.	
Medarbetare	Påverkan för IT-personalen	Hur påverkas IT-personal utifrån respektive alternativ?
Hållbarhet	Väg in ovanstående perspektiv	Hur hållbar är respektive alternativ utifrån ovanstående perspektiv?

4. Omvärldsanalys

Hur Sveriges kommuner väljer att hantera de ökade kraven på IT-enheternas verksamhet skiljer sig åt. Orsakerna är många – Stor/liten kommun, politisk enighet/oenighet, prestige, svårt att upprätthålla kompetens mm, men kan man komma förbi de olika orsakerna så kan man nå bl a kostnadsbesparingar, ökad kompetens, minskad sårbarhet, effektivare drift och support.

Vi har bara inom vårt närområde flera kommuner som gått steget full ut och bildat en gemensam IT-enhet för flera kommuner. Värmland bildade 2010 en gemensam nämnd för IT och nu delar de 16 kommunerna system, licenser och tillgång till en gemensam plattform för e-tjänster. Tittar vi söder över så hittar vi SML (Sotenäs, Munkedal, Lysekils) och SOLTAK (Stenungsund, Orust, Lilla Edet, Tjörn, Ale, Kungälv och Öckerö). Nu senast är det fyra kommuner i nordvästra Skåne som går ihop för en gemensam IT organisation och det finns fler exempel på kommuner som går ihop. Det gemensamma för dessa IT-enheter är att man skapar en flexibilitet och möjliggör ett effektivare arbetssätt över kommungränserna samt att man skapar ett tydligare fokus på nyttan för verksamheterna och medborgarna.

Kommunerna i Dalsland har under en längre tid samverkat inom IT-området och idag finns det ett bra fibernät som knyter ihop kommunerna med mycket hög kommunikationshastighet.

4.1 Behovet av IT (vilka krav har IT-enheten på sig idag och vad kommer att ställas för krav på IT i framtiden)

I dag lägger vi ett stort fokus på att digitalisera vår omvärld, vilket vi egentligen har haft sedan 50-talet då datorn gjorde sitt intrång på marknaden. Då handlade det länge om att göra det analoga digitalt. För att lyckas med detta har vi under åren byggt upp IT-avdelningar för att underhålla och supportera övrig verksamhet. Dessa IT-avdelningar står idag inför ytterligare en ny utmaning i digitaliseringens spår. IT avdelningens roll kommer att förändras och detta gäller kanske speciellt för de mindre kommunerna. IT måste bidra med att stötta verksamheterna i större utsträckning än idag så att verksamheterna kan jobba smartare och därmed få ut mer IT per krona. Verksamheten bidrar med sin specialistkompetens på sitt område och IT avdelningen med IT kompetens.

Ett sätt att möjliggöra denna verksamhetsutveckling är att titta närmare på IT-samverkan mellan de olika kommunerna. IT-samverkan kan ske på olika plan utifrån olika perspektiv. Vi har den traditionella IT-samverkan där IT kan samverka genom drift- och support inom kommunerna. Här finns olika alternativ så som att gå ihop om olika systemlösningar på applikationsnivå till att skapa en gemensam infrastruktur för att uppnå kostnadseffektivitet. Här kan vi även se standardisering av kommungemensamma IT-tillämpningar.

Tittar vi på IT-samverkan utifrån de olika kommunala verksamheterna så ser vi ett behov av möta den ökande digitaliseringen. Digitaliseringen ger verksamheterna möjlighet att öka och effektivisera sin service till kommunens invånare. Detta ställer i sin tur krav på bl a IT's infrastruktur och hur vi hanterar alla dessa nya tjänster. De olika kommunala verksamheterna kommer att, i allt större utsträckning, bygga sin verksamhet på de digitala tjänsterna och även nya digitala produkter där IT förväntas hantera övervakning, drift och support.

År 2025 ska Sverige vara bäst i världen på att använda digitaliseringens och e-hälsans möjligheter i syfte att underlätta för människor att uppnå en god och jämlik hälsa och välfärd. Digitaliseringen erbjuder stora möjligheter för framtidens socialtjänst och hälso- och sjukvård, skriver man på

www.regeringen.se. De verktyg som kommer att användas i än större utsträckning är bl a digitala trygghetslarm, tillsyn med hjälp av kamera, digitala lås osv i syfte att effektivisera verksamheten och samtidigt skapa en trygghet för individerna. Dessa verktyg är digitala tjänster/komponenter som skall drivas, supportas och övervakas. Hur infrastrukturen kommer att se ut i framtiden kommer troligtvis att till stor del att styras utifrån de olika verksamheterna och deras förmåga att ta åt sig den digitala utvecklingen. IT kommer å sin sida att behöva hålla samman denna digitala utveckling på samma sätt som man idag gör med servrar, arbetsplatsdatorer, telefoner och annan kringutrustning men de nya digitala tjänsterna/komponenterna förändrar tekniken och IT har ett stort jobb framför sig för att klara av att hantera dessa nya förutsättningar.

IT kommer att finnas som en integrerad del i alla verksamheter och IT's framtid kommer till stor del att styras utifrån verksamheternas digitala agenda. Detta gör att kommuner med små IT-enheter måste börja titta på hur man kan möta verksamhetens krav och anpassa infrastrukturen och sitt arbetssätt därefter.

5. Nulägesbeskrivning

Både Färgelandas och Dals-Ed's IT-enhet består av 4 It-tekniker och en IT-chef och en stor del av IT-leveransen sker från respektive IT-enhet. Tittar vi på den totala IT-leveransen så inkluderar det även övriga verksamheter. Det finns bl a strateger och systemadministratörer för olika verksamhetsspecifika system utplacerade i verksamheterna. Skolan har ett antal IKT-pedagoger till sina verksamheter.

IT-enhetens bemanning baseras på att kunna bemanna help-desk, support kring applikationer, telefon, drift, nätverk av kommunens IT-infrastruktur. Kompetensprofilen är till största delen baserad på en It-tekniker profil. Utifrån detta sker IT-leveranserna på ett traditionellt sätt.

Det finns redan viss IT-samverkan inom Dalslands kommuner som har pågått sedan början av 2000-talet. Detta samarbete sker på olika nivåer där två eller flera kommuner samverkar. Både telefonsystemet och ekonomi systemet är exempel på två system där flera Dalslands kommuner samverkar och delar på kostnaderna (även Säffle och Årjäng ingår i telefonisamarbetet).

Arbetet med hur IT-stödet skall byggas upp, underhållas och förnyas finns dokumenterat på en övergripande nivå i "IT-Policy med strategier, Dalsland 2009-2013"

6. SWOT-analys

I följande avsnitt redogörs förutsättningarna för de fyra olika alternativen. Varje alternativ börjar med en allmän beskrivning av förutsättningarna följt av en SWOT-analys (Styrkor, Svagheter, Möjligheter och Hot/risker). Därefter följer en förklaring av vilken konsekvens perspektiven får utifrån respektive alternativ.

6.1 Fortsätta som förut

Att fortsätta som förut där varje kommun agerar självständigt med egen personal, egen infrastruktur, egna lösningar etc, kräver att kommunen är stor nog att klara de digitala utmaningarna både kostnadsmässigt och lösningsmässigt. Med det krav som idag finns och de krav som kommer att ställas på kommunen är det tyvärr inte troligt att IT-kostnaden kommer att minska snarare tvärt om. Hur hanterar den lilla kommunen ett 7x24 krav från övriga verksamheter? Hur hantera den lilla kommunen ett ökat krav på digitalisering från de olika verksamheterna? Det blir extra svårt att hantera dessa enkla krav på IT om man väljer bort ett djupare samarbete som stäcker sig över flera områden då det gäller infrastruktur, tjänster, applikationer/system. Nya kompetenser kommer att behövas för att bygga IT för framtiden bl a IT-arkitekter, Moln-Integratörer, Strateger. Det som gör detta alternativ attraktivt är att verksamheten alltid har en närhet till IT-kompetens och den egna kommunen/IT-enheten kan styra över hur IT-lösningarna skall se ut och implementeras. Tyvärr är det lätt att hamna i personberoende och kommer verksamheterna att hitta rätt kompetens inom den egna IT-organisationen.

Styrkor	Svagheter
Övrig verksamhet har närhet till IT-enheten Närhet till IT-kompetens Den egna kommunen/IT-enheten har egen kontroll över IT-verksamheten	Svårt att möta framtida IT-utmaningar i form av digitaliseringsbehovet. Finns rätt IT-kompetens för att stödja önskad IT-utveckling. Lätt att hamna i personberoende av IT-service
IT-enheten styr själva hur IT-lösningarna skall se ut. Verksamheterna har tillgång till egen IT-tekniker	Svårt att ställa krav på IT. Svårt att upprätthålla IT-kompetens, speciellt då det gäller kommande behov. Verksamheterna skapar egna lösningar som implementeras i IT-miljön utan tillräcklig utvärdering.
Möjligheter	Hot/risker

Perspektiv utifrån:	Effekt/konsekvens
Kundnytta	Tenderar att bli samma som de alltid har varit
Säkerhet	Med rätt krav och säkerhetstänk så kan det här vara samma som för alla alternativ, oberoende av om IT levereras internt eller externt men här får den egna IT-enheten stå för alla kostnader själv.
Ekonomi	Ekonomiskt delar man inte på bl a infrastruktur-, licens-kostnader eller enhetligt IT-arbetsplats (klientutrustning) vilket leder till en högre kostnad för respektive kommun.

Tillgänglighet	Positivt med närhet till IT-kompetens. Kan bli svårare att hantera de nya IT-kraven/lösningarna som övriga verksamheter kommer att ställa på IT. IT tenderar att fokusera på infrastruktur.
Kompetens	Risk för att kompetensen stagnerar om man fortsätter fokusera på operativa lösningar. Ny kompetens måste in i form av exempelvis strategier.
Utvecklingspotential	Begränsad då inte det ekonomiska utrymmet alltid tillåter utveckling av infrastruktur och tjänster för att möta verksamheternas krav.
Flexibilitet	Med små och få resurser vad gäller ekonomi och personal så blir flexibiliteten mycket begränsad.
Medarbetare	Ökat krav från övriga verksamheter ställer nya och kanske svåruppnårliga krav på IT-enhetens medarbetare. Risken att övriga verksamheter drar åt olika håll med att driva IT-utvecklingen med "egen" personal.
Hållbarhet	Denna lösning är inte så hållbar pga att man kommer att ha svårt med att möta verksamhetskraven, kompetensutvecklingen och samtidigt vara med att skapa lönsamma IT-lösningar.

6.2 Gemensam IT-funktion

Med gemensam IT-funktion avses att samarbetet fördjupas för att samverka kring drift och support av respektive kommuns nuvarande IT-lösning. IT-enheterna agerar fortfarande som egna/självständiga IT-enheter inom respektive kommun. Det är svårt att se att denna lösning skulle ge en önskad utveckling av IT-verksamheten då den skulle ske mycket långsamt. Risken om det tar för lång tid att påvisa samordningsvinster är att alternativet för outsourcing ökar vilket kan komma att ha en negativ effekt för personalen. Dock ökar möjligheterna för att sätta en mer konkret plan för att minska IT-kostnaderna. Men stora krav kommer att ställas på kompromiss viljan mellan de båda kommunerna speciellt då nya lösningar skall implementeras.

Dagens infrastruktur skiljer sig åt mellan Färgelanda och Dals-Ed. Färgelanda har en Windows-miljö och Dals-Ed har en Novell-miljö. En gemensam IT-funktion på denna nivå skulle kunna resultera i en gemensam HelpDesk. Initialt kommer denna HelpDesk att agera dispatcher och ”bara” ta emot ärenden och skicka vidare ärendet till respektive kommun-enhet. På längre sikt kan en besparing ske genom att man lär sig varandras miljöer och på så sätt kan börja supporta varandras miljöer. Ser man det på ännu lite längre sikt är det önskvärt att man skapar en gemensam infrastruktur för att nå ännu längre med samordningsvinsterna.

Styrkor	Svagheter
Kompetensöverföring mellan IT-enheterna Lättare att hitta/se samverkan inom verksamheterna inom kommunerna Effektivare Support	Verksamheterna märker ingen direkt skillnad. Infrastrukturen skiljer sig mellan dagens IT-enheter. Ökade investeringskostnader för gemensam infrastruktur.
Skapa gemensam HelpDesk Möjlighet att minska IT-kostnaden	Stora krav ställs på kompromissviljan Vid låga samordningsvinster riskeras IT-verksamheten outsourcas.

Möjligheter

Hot/risker

Perspektiv utifrån:	Effekt/konsekvens
Kundnytta	Ingen tydlig skillnad
Säkerhet	Med rätt krav och säkerhetstänk så kan det här vara samma som för alla alternativ, oberoende av om IT levereras internt eller externt.
Ekonomi	Initialt ökande, möjlighet att skapa konkret plan för minskade IT-kostnader.
Tillgänglighet	Ingen direkt skillnad, samma som tidigare
Kompetens	Större krav ställs i och med att infrastrukturen skiljer sig mellan kommunerna
Utvecklingspotential	Går långsamt framåt. Begränsas bl a två olika infrastrukturer
Flexibilitet	Den ökar något. Behovet av att kompromissa ökar vilket kan påverka flexibiliteten.
Medarbetare	En något ökad utvecklingspotential för It-tekniker
Hållbarhet	Detta kan vara ett ”steg på vägen” till Ny IT-enhet, men risken är stor att det går för långsamt och alternativet för Outsourcing eller annan åtgärd blir starkare.

6.3 Ny IT-enhet

En ny IT-enhets första fokus bör vara att skapa en gemensam plattform för infrastrukturen. Med en gemensam plattform kan man effektivisera driften/infrastrukturen och på så sätt även hantera fler system/applikationer lite effektivare än idag. Det innebär även att personalstyrkan ökar då två IT-enheter går samman och lyckas man med att effektivisera IT-driften/infrastrukturen så kan personal frigöras som då skulle kunna arbeta närmare verksamheterna. Det kan då skapa förutsättningar för att börja arbeta med individuell kompetensutveckling. Detta tillsammans underlättar arbetet med att skapa samordningsaktiviteter mellan kommunerna men även arbetet för en gemensam applikationsstrategi. Det är även viktigt att man, i den här konstellationen, arbetar för att renodla IT-leveranserna så att modell- och tjänsteutbudet som supporteras inte hindrar en effektiv IT-support. Det här alternativet är även ett alternativ som kan skapa förutsättningar för att outsourca delar av verksamheten då ett av de stora jobben är att tjänstefiera IT-leveranserna. Det vill säga att IT-funktioner packeteras och levereras till en känd kostnad för verksamheterna. Om man i dagsläget skulle välja att outsourca IT-verksamheten så kan det vara en stor risk då det saknas förutsättningar för det bl a i form av beställarkompetens, processer och rutiner. För att det här alternativet skall bli framgångsrikt så underlättar det ju större man är och då kanske det inte räcker med att bara två kommuner går ihop till en gemensam IT-enhet. Ytterligare en utmaning för en ny IT-enhet är att behålla närheten med den personliga servicen för verksamheterna.

Styrkor	Svagheter
Effektivare styrning och kontroll av IT-drift Ökad tydlighet i samordningsaktiviteter Underlättar samarbetet för övrig verksamhet	Närhet till personligservice kan minska
Möjligheter till ökad kostnadseffektivitet m a p hård-, mjukvara och licenskostnader. Ökad flexibilitet	Möjliggör outsourcing Enheten för liten för att nå kostnadseffektivitet

Möjligheter	Hot/risker
Perspektiv utifrån:	Effekt/konsekvens
Kundnytta	Då personalbasen ökar får IT-enheten ökade möjligheter att bygga en effektivare support organisation. Ökar möjligheten för att bygga standardiserade IT-tjänster för flera kommuner.
Säkerhet	Med rätt krav och säkerhetstänk så kan det här vara samma som för alla alternativ, oberoende av om IT levereras internt eller externt.
Ekonomi	Bättre möjlighet till ekonomisk styrning. Delad kostnad mellan kommunerna, både vad gäller hård-, mjukvara, licenskostnad och support.
Tillgänglighet	Närhet till personlig service kan minska då mer sker via distanssupport
Kompetens	Stor möjlighet för IT-personalen att öka kompetensen då nya roller krävs
Utvecklingspotential	Ökar, då tydligare och bättre gränssnitt tydliggörs mot verksamheterna och användarna.
Flexibilitet	Den ökar, då IT-personalen samlas under gemensam organisation och ges möjlighet att frigöra och utnyttja fler kompetenser för att arbeta nära verksamheterna.
Medarbetare	Beroende på placering så kan vissa medarbetare eventuellt få något längre

	till sitt arbete.
Hållbarhet	Större fokus kan läggas mot verksamheterna för att stödja dem i deras utveckling.

6.4 Outsourcing

Att outsourca en IT-verksamhet ställer stora krav på organisationens beställarkompetens. Tyvärr tenderar ett outsourcingbeslut att tas på fel grunder. Att göra det av kostnadsbesparingsskäl är inte alltid ett argument då det inte är självklart att kostnaderna sjunker. Att ta beslutet på grund av att IT-enheten inte fungerar som önskat kommer troligtvis att resultera i samma beteende med en outsourcingpartner. Vill man lösa andra problem som kanske inte är så tydliga så ökar risken ännu mer för ett misslyckande och man kan inte outsourca IT-verksamheten i hopp om att slippa bry sig. Outsourcar man IT så innebär det faktiskt att man måste bry sig ännu mer om IT. För att lyckas med att outsourca hela eller delar av IT-verksamheten krävs att man börjar med att titta över vilka delar av IT-leveransen som kan paketeras som tjänster. Därefter behöver man en stark beställarkompetens/organisation med ett stort engagemang och ett tätt samarbete med leverantören av de nya tjänsterna. Är man en mindre beställare riskerar man att tjänsterna blir volymmässigt små vilket kan leda till att de leverantörer som vill ta på sig ansvaret är väldigt få.

All IT-verksamhet kanske inte heller kan läggas ut om vi tittar på IT- och informations säkerhet, men ett tydligt regelverk behöver tas fram och skapa en god förståelse om detta, så att gränserna blir tydliga för alla inblandade parter.

En lyckad outsourcing handlar mycket att kunna beskriva tjänsterna och definiera dess servicenivåer (s.k. SLA). En fullständig outsourcing av en IT-enhet behöver omfattande förberedelse och ett etablerings- och upphandlingsprojekt som tar lång tid. Värt att notera är också att om man är missnöjd eller mycket nöjd med outsourcing leverantören kan avtalet avbrytas, förlängas eller upphandlas på nytt. Dock kommer det att vara svårt att försöka ta tillbaka och bygga upp en intern IT-enhet igen.

Styrkor

Svagheter

Koncentration på kärnverksamhet Minskad kapital bindning Rätt val av leverantör kan ge nya idéer & innovativa lösningar.	Man har en svag beställarkompetens. Dåligt formulerade SLA:er/KPI:er riskerar att ge dåligt resultat Förlust av egen kompetens kan leda till missar av nya möjligheter.
Ökad tillgång till specialist kompetens Nya kompetensområden kan skapas Billigare drift	Svårt att ta tillbaka IT-verksamheten vid misslyckad outsourcing. Man tappar kontrollen över IT IT-kunskaperna i organisationen försvinner. Dåligt skrivna kontrakt ger dolda kostnader

Möjligheter

Hot/risker

Perspektiv utifrån:	Effekt/konsekvens
Kundnytta	Ökad tydlighet för IT-tjänster ger en mer affärsmässig syn på IT-leveransen
Säkerhet	Med rätt krav och säkerhetstänk så kan det här vara samma för alla alternativ, oberoende av om IT levereras internt eller externt.
Ekonomi	En standardiserad service- och tjänstenivå av IT-leveransen ökar möjligheterna för en billigare drift.
Tillgänglighet	Ökad tillgängligheten speciellt om man tittar på support utanför kontorstid.

	Minskad närvaro av IT-tekniker på plats. Användarna måste acceptera nya supportrutiner, då den kommer att ske på distans.
Kompetens	Nya roller behöver skapas med bl a beställarkompetens
Utvecklingspotential	Ökad utveckling av nya tjänster. Nya roller för att hantera och driva tjänsteutvecklingen framåt behöver skapas.
Flexibilitet	Har man väl börjat med outsourcing av en verksamhet så är det troligt att man fortsätter med det, dock kan man göra nya upphandlingar om man är missnöjd med IT-leveranserna. Flexibiliteten begränsas till leverantörens förmåga.
Medarbetare	Teknikerrollen riskerar att försvinna, ökad möjligheter för IT-tekniker som vill vidareutveckla strategi- och beställarkompetensen
Hållbarhet	I dagsläget är detta en riskabel väg att välja. Man bör ha beskrivit och paketerat IT-tjänsterna innan så att man vet vad och hur man vill driva IT-verksamheten.

7 Intervjuer

För att få en uppfattning av vad IT-personalen samt verksamhetschefer tycker i de båda kommunerna har intervjuer gjorts med dessa. För respektive svar se bilaga 1.

Öppna frågor ställdes vilket gav den svarande möjlighet för en kortare reflektion och stort utrymme i hur man valde att svara. Nedan ges ett sammandrag av de intervjuer som gjorts.

Skulle samarbetet mellan kommunerna vara bra eller dåligt?

Det stora flertalet ser det positiva i att utbyta erfarenheter och kompetens. Vissa menar även på att vi inte kommer att klara oss utan att samarbeta över kommungränserna. Dock uttrycks en farhåga/oro för den organisatoriska styrningen och att någon kommun/verksamhet kan bli nedprioriterad eller att en lösning implementeras på någon annans bekostnad.

Skulle samarbetet tillföra mer eller mindre för verksamheterna?

Här lyfts möjligheterna fram att hjälpa och backa upp varandra, minskat beroende av nyckelpersoner och ökad kontakt yta. Det skulle även öppna upp för en bättre hantering av systemen.

Problematiken man ser i avsaknaden av samarbetet är att man riskerar att inte lösa uppgifterna på bästa sätt. Man är kanske ensam om sin kompetens på avdelningen och har ingen att diskutera nya/andra sätt att lösa uppgiften på. Det ökar även risken för sårbarheten.

Vilket är det huvudsakliga motivet för samarbete?

Här lyfts kompetensutveckling fram som kan ge bättre kvalitet i leveranserna och processutveckling med tydliga roller och ansvar. Det skapar även förutsättningar för kostnadsbesparingar. Oavsett vilket alternativ för samverkan man väljer så finns utrymme att jobba med kostnadsbesparingar i alla alternativ, speciellt då det kommer till inköp av IT-utrustning.

Hur ser man på IT-enhetens framtida utveckling med de resurser vi har idag?

Då pratar man mycket om att strukturera upp IT-arbetet mer och att IT måste bli tydligare i vad man kan och inte kan hjälpa till med. Verksamheterna driver mer IT-resurser i form av nättrafik, telefoni och det blir även fler och fler användare och system vilket vi bör ta med i de framtida beräkningarna. Man måste våga satsa på IT, annars händer inget är ytterligare en kommentar.

Hur vill man att IT-enheten bör stödja verksamheterna i framtiden?

Här finns en önskan om att IT skall arbeta mer proaktivt och ha en bättre omvärldsbevakning på olika verksamhetslösningar. Att verksamhetssystem samordnas så att vi inte kör olika system som gör i stort sätt samma sak och att IT ger mer/bättre stöd i systemförvaltningsarbetet. Mer och bättre utbildning till både IT och verksamhetspersonal skulle resultera i bättre support till verksamheterna. Den personliga kontakten de har med IT idag uppskattas och detta vill man inte tappa.

Sammanfattningsvis så ställer man sig positiv till samarbete kommunerna emellan. Det som återkommer i flera svar är oron för den organisatoriska styrningen och här är det viktigt att den inte blir för toppstyrd utan är tydlig men även lyssnande och närvarande. Flertalet av de intervjuade tar också upp vikten av kompetenshöjande åtgärder och möjligheten att backa upp varandra som viktigt motiv för samarbete.

8 Rekommendation

I den här utredningen har 4 alternativ och 9 perspektiv beskrivits genom SWOT-analyser och beskrivning av effekterna av perspektiven samt personliga intervjuer. Utredningen i sig pekar på att alternativet "Ny IT-enhet" är ett av de bättre valen, vilket också rekommenderas. Viktigt är dock att påpeka att IT kan utvecklas i samtliga fyra alternativ fast i olika hastigheter.

I alternativet "Fortsätta som förut" riskerar man att det går för långsamt att utveckla och bygga upp strategier, kompetenser för att på riktigt stödja verksamheternas IT-utveckling. Det kommer att vara svårt för den lilla IT-enheten att samtidigt drifva infrastrukturen och samtidigt aktivt delta i de olika verksamheternas IT-utveckling.

En "Gemensam IT- funktion" där man samarbetar mer på ett funktionellt plan men inte i en gemensam organisation riskerar också att gå för långsamt. Risken att man prioriterar den egna driften först och väljer egna lösningar är lika stor som i alternativet "Fortsätt som förut". Man kommer att ha lika svårt att möta verksamheternas krav vilket kan innebära att verksamheterna driver IT-utveckling med egen personal.

Alternativet "Outsourcing" av hela eller delar av IT-verksamheten är enligt utredningen ett vanskligt alternativ att ta utan ordentlig beslutsunderlag. Förutom ett gediget beslutsunderlag behöver man beskriva och paketera produkter och lösningar till IT-tjänster så att man vet vad och hur man vill bedriva sin IT-verksamhet. Dock kan man på sikt få loss IT-personal som skulle kunna fokusera på de övriga verksamheterna i syfte att stötta dem i deras digitaliseringsbehov.

I en "Ny IT-enhet" finns en större möjlighet att bygga IT för framtiden. Mycket på grund av att man kan effektivisera IT-driften med gemensam infrastruktur. Och med en större personal styrka och effektiva processer kan vi minska sårbarheten och börja bygga en organisation med tydliga roller och ansvar. Tittar man sedan på kommunens olika verksamheter så ser de i stort sätt likadana ut i de olika kommunerna. Samma typ av verksamhet i respektive kommun kan köra olika system och här finns en utmaning för IT att försöka ena verksamheterna om ett gemensamt system. Detta skulle inte bara underlätta supporten utan även minska den totala arbetsinsatsen då exempelvis underhåll och uppgradering bara sker på ett ställe mot tidigare två eller flera ställen.

9 Bilaga 1 - Intervju underlag

Gröna Klustret Dalsland

Ansökan om medel till förstudie för ett grönt kluster i Dalsland

Dalbo
Hushållningsgille

Förstudie ”Gröna Klustret Dalsland”

Bakgrund

I Dalsland finns många jordbruksföretag och andra företag med anknytning till de gröna näringarna. Dessa företag utvecklas och växer då efterfrågan av svenskproducerad mat ökar. För fortsatt utveckling av dessa företag är det viktigt att det finns en god tillgång på utbildad arbetskraft.

Även behovet av annan stödjande verksamhet inom de gröna näringarna växer, såsom försäljning och underhåll av maskiner, tillgång till transportkapacitet och djursjukvård.

Vi ser därför en möjlighet att utveckla ett grönt kluster av verksamheter som tillfredsställer behoven ovan, stöttar varandra och driver utveckling av de gröna näringarna framåt. Lämpliga lokaler för ett sådant grönt kluster finns på Nuntorp strax utanför Brålanda i Dalsland. På denna plats har det fram till och med vårterminen 2017 bedrivits Naturbruksgymnasium i Västra Götalands Regionens regi.

Förstudie ”Gröna Klustret Dalsland”

Bakgrund, fortsättning

Det tänkta scenariot är start av ett företag, Gröna Klustret Dalsland, som ska vara liktydigt med utveckling och nytänkande och där verksamhetsinnehållet över tid förändras.

Nedan listas exempel på tänkbara verksamheter:

- Utbildning inom lantbruk, häst, djursjukvård, maskinförare, slakterinäringen etc
- Gymnasiesärskola, nationella och individuella program i samarbete med andra aktörer
- Uppdragsutbildning
- Integration, SFI-utbildning kombinerat med praktik
- Konferensverksamhet
- Bo på lantgård, pröva-på-aktiviteter i lantbruk
- Forskning och företagsutveckling

I Östergötland och i Skåne finns utmärkta exempel på hur man utvecklar landsbygden och de gröna näringarna.

En förstudie behöver startas för att klarlägga förutsättningar och innehåll för ett grönt kluster i Dalsland.

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Ett gott exempel och en referens i vår förstudie

Vreta Kluster är en framgångsrik mötesplats och tvärvetenskaplig utvecklingsarena för teknik- och affärsutveckling i de gröna näringarna, som bidrar till branschernas utveckling och tillväxt.

"Här hos oss, mitt på den bördiga östgötaslätten samlas företag, forskare, teknikutvecklare och innovatörer. Alla med samma mål –att hitta nya, ännu smartare lösningar för att vi i framtiden ska ha god, nyttig och hållbar mat, bättre djurhållning, smartare energiförsörjning och en växande skog. Här frodas kunskap, innovation och kreativitet som får världens viktigaste branscher att växa"

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Ett gott exempel och en referens i vår förstudie

Ägare

Segragymnasiet i Östra Ljungby har sålts till Sveriges Naturbruksgymnasium AB som ägs av Johan Bengtsson, Botvid Göransson, Henrik Nilsson och Fredrik Göransson. Två av de nya ägarna driver även Bröderna Göranssons Maskinstation AB i Kvidinge och det gör att Segragymnasiet i Östra Ljungby nu kommer att bli ett av Sveriges största skoljordbruk.

År 2014 sålde Klippans kommun skolan till Sveriges Naturbruksgymnasium AB. F o m höstterminen 2014 är skolan fristående. På skolan finns Naturbruksprogrammet med inriktning Lantbruk, Häst och Hund. Hösten 2016 kommer skolan att starta en Djursjukvårds-inriktning.

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Syfte

Klarlägga förutsättningarna för att skapa ett Grönt Kluster på Nuntorp i Dalsland.

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Mål

Förstudien ska ge ett tydligt beslutsunderlag för förutsättningarna för att starta en verksamhet på Nuntorp och hur denna ska vara organiserad, kostnader och intäkter samt tidsperspektiv för detta.

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Aktiviteter

- Omvärldsanalys
- Definiera möjliga verksamheter och verksamhetsformer
- SWOT analys
- Kostnader för uppstart och budget för 1 till 5 år

Förstudie ”Gröna Klustret Dalsland”

Förväntat resultat (av förstudien)

Beslutsunderlag som visar om det är möjligt att starta ett grönt kluster på Nuntorp och förutsättningarna för detta. Underlaget skall innehålla:

- Förslag på verksamheter
- Förutsättningar för dessa verksamheter på Nuntorp
- Budget för 1 till 5 år
- Förslag på hur klustret bör vara organiserat
- Företagsform
- SWOT analys

Förstudie ”Gröna Klustret Dalsland”

Arbetsgrupper

Arbetspaket	Beskrivning	Ansvarig och deltagare
Utbildningsverksamheter	Undersök lämpliga utbildningar och samarbetsparter på utbildningsområdet	
Gröna kommersiella verksamheter	Undersök vilka typer av kommersiella verksamheter som passar i det Gröna klustret och skapa kontakter	
Ekonomi, budget och affärsplan	Definiera en affärsplan med en preliminär budget för fem år	
Forskningsverksamheter	Undersök lämpliga forskningsområden, samarbetsparter och tidplan	

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Parter

Part	Roller och ansvar
Brålanda Företagarförening	- Projektägare, projektledning (styrning, uppföljning, rapportering)
Dalbo Hushållningsgille	- Projektdeltagare, aktiv i en arbetsgrupp
Brålanda Industri	--- // ---
Toppfrys	--- // ---
Dahlbergs Slakteri	--- // ---
Torggummans Ägg	--- // ---
Axima	--- // ---
Dalslands Sparbank	--- // ---
Swedish Agro Machinery	--- // ---
Väntjänst Brålanda	--- // ---
Sylves Lantbruk	--- // ---
LRF Gestad	--- // ---
LRF Brålanda/Sundals Ryr	--- // ---
Eko-Eurokonsult Sverige AB	--- // ---
Brålanda Trädgårdsförening	--- // ---
Brålanda Vandrarhem AB	--- // ---
Västergården Grundsbo AB	--- // ---
Väst-Farm AB	--- // ---
Torpane SRB	--- // ---
Rökila Blomstergård	--- // ---
Hagsgårds Lantbruk AB	--- // ---
Lantbruk, Henrik Axelsson	--- // ---
Lantbruk, Axel Larsson	--- // ---

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Projektbudget, 1/9 -17 till 31/3 -18

	Budget per kostnadsslag				
	Kostnadsfördelning SEK				
	Eget arbete	Externa tjänster	Resor	Övrigt	Summa
Hela projektet	253 000	459 000	21 000	10 000	743 000
Stöd sökt för		459 000	21 000	10 000	490 000
Andel stöd					66%

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Finansiering

Finansiärer

Ekonomiskt stöd, äskat	Sek
Dalslands Sparbank	50 000
Fyrbodals Kommunalförbund	150 000
Brålanda Företagarförening	20 000
LRF, två lokalföreningar	10 000
Nuntorps elevförbund	10 000
Mellerud, Färgelanda & Trollhättan	150 000
Vänersborgs Kommun	100 000
	490 000

Bekräftat

Stöd genom eget arbete	Timmar	Sek*
Brålanda Företagarförening	300	66 000
Dalbo Hushållningsgille	50	11 000
Övriga parter	800	176 000
		253 000

*220 kr/tim

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Miljö, jämställdhet, integration, tillgänglighet

Miljö

"Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser."
Att möjliggöra ett Grönt Kluster i Södra delen av Dalsland påverkar möjligheter att bo och verka på landsbygden, leder till att flera av de nationella målen påverkas positivt, bl.a. "*Begränsad klimatpåverkan*" "*Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde*" "*God bebyggd miljö*"

Jämställdhet

Det är viktigt att de gröna näringarna har ett differentierat näringsliv som attraherar såväl kvinnor som män. Att det även i framtiden finns underlag för en goda möjligheter till utveckling för alla är så viktiga aspekter för att främja jämställdheten på landsbygden. Vi arbetar för en jämn könsfördelning i projektgruppen för att allas åsikter tas tillvara och behandlas lika.

Integration

Alla är välkomna till att påverka inriktningar för klustret och bidrar till framtiden för klustret. För bygden blir alla aspekter på utveckling belyst och kan tas tillvara. Mångfald i klustret skapar förutsättningar för en bra integration för människor som nyligen anlant till Sverige och som vill skapa sig en ny framtid i vår bygd, regionen och Sverige.

Tillgänglighet

Projektet verkar för att möjliggöra så att personer med funktionsnedsättning kan vara delaktiga i landsbygdsutvecklingen och i klustrets framtida verksamheter, utbildningar mm.

Förstudie "Gröna Klustret Dalsland"

Kontaktpersoner

Roger Johansson
Ordförande Nuntorpsgruppen
0706-553879
klypan@home.se

Christina Milén Jacobsson
Ordförande Brålanda Företagarförening
0708-231396
cmj@telia.com

Daniel Jensen
Dalbo Hushållningsgille
0709-512124
daniel.jensen.mellerud@spray.se

ANSÖKAN OM FÖRSTUDIEMEDEL (för finansiering av förstudier och analyser)

1. Allmänna uppgifter

Förstudiens namn: Gröna Klustret Dalsland	
Projektperiod (AAAA-MM-DD – AAAA-MM-DD): 2017-09-01-2018-04-30	
Sökt belopp från Fyrbodals kommunalförbund (max 150 000 kr): 150 000 kronor	Förstudiens totalkostnad: 400 000 kronor

2. Uppgifter om sökanden

Sökande:	Brålanda Företagarförening		
Juridisk form:	Ideell förening		
Org. nummer:	862500-8894	Kontaktperson:	Christina Milén Jacobsson
Adress:	C/o C Milén Jacobsson Källeberg 105	E-postadress:	cmj@telia.com
Postnummer:	464 63	Telefon:	070-82 313 96
Postadress:	Brålanda	Webbadress:	www.bralandaforetagarforening.se
Plusgiro/ Bankgiro:	☒ sökandens pg nr: 230-2552 ☐ sökandens bg nr:	☐ sökandens bankkonto: ange bank:	
Är sökande momspliktig?	☒ Nej		

3. Beskrivning av insatsen

<p>Syfte: Klarlägga förutsättningarna för att skapa ett Grönt Kluster på Nuntorp i Dalsland.</p> <p>Mål: Förstudien ska ge ett tydligt beslutsunderlag för förutsättningarna för att starta en verksamhet på Nuntorp och hur denna ska vara organiserad, kostnader och intäkter samt tidsperspektiv för detta.</p> <p>Innehåll: Aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none">• Omvärldsanalys• Definiera möjliga verksamheter och verksamhetsformer• SWOT analys• Kostnader för uppstart och budget för 1 till 5 år <p>Gemensam studieresa för att gemensamt träffa, lyssna ta del av andras exempel.</p>

Indikatorer:

Förväntat resultat (av förstudien)

Beslutsunderlag som visar om det är möjligt att starta ett grönt kluster på Nuntorp och förutsättningarna för detta. Underlaget skall innehålla:

- Förslag på verksamheter
- Förutsättningar för dessa verksamheter på Nuntorp
- Budget för 1 till 5 år
- Förslag på hur klustret bör vara organiserat
- Företagsform
- SWOT analys

Jämställdhet, miljö, integration och tillgänglighet

Miljö

"Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser." Att möjliggöra ett Grönt Kluster i Södra delen av Dalsland påverkar möjligheter att bo och verka på landsbygden, leder till att flera av de nationella målen påverkas positivt, bl.a. " *Begränsad klimatpåverkan*" " *Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde*" " *God bebyggd miljö* "

Jämställdhet

Det är viktigt att de gröna näringarna har ett differentierat näringsliv som attraherar såväl kvinnor som män. Att det även i framtiden finns underlag för en goda möjligheter till utveckling för alla är så viktiga aspekter för att främja jämställdheten på landsbygden. Vi arbetar för en jämn könsfördelning i projektgruppen för att alla åsikter tas tillvara och behandlas lika.

Integration

Alla är välkomna till att påverka inriktningar för klustret och bidrar till framtiden för klustret. För bygden blir alla aspekter på utveckling belyst och kan tas tillvara. Mångfald i klustret skapar förutsättningar för en bra integration för människor som nyligen anlänt till Sverige eller som bott här en längre tid och som vill skapa sig en ny framtid i vår bygd, regionen och Sverige.

Tillgänglighet

Projektet verkar för att möjliggöra så att personer med funktionsnedsättning kan vara delaktiga i landsbygdsutvecklingen och i klustrets framtida verksamheter, utbildningar mm.

Syfte (Ange vad förstudien/analysen syftar till och varför den ska genomföras. Ange till exempel vilka problem som det eventuellt efterföljande projektet avser att lösa eller vilka nya möjligheter/metoder som ska utvecklas.)

I Dalsland finns många jordbruksföretag och andra företag med anknytning till de gröna näringarna. Dessa företag utvecklas och växer då efterfrågan av svenskproducerad mat ökar. För fortsatt utveckling av dessa företag är det viktigt att det finns en god tillgång på utbildad arbetskraft. Även behovet av annan stödjande verksamhet inom de gröna näringarna växer, såsom försäljning och underhåll av maskiner, tillgång till transportkapacitet och djursjukvård.

Vi ser därför en möjlighet att utveckla ett grönt kluster av verksamheter som tillfredsställer behoven ovan, stöttar varandra och driver utveckling av de gröna näringarna framåt. Lämpliga lokaler för ett sådant grönt kluster finns på Nuntorp strax utanför Brålanda i Dalsland. På denna plats har det fram till och med vårterminen 2017 bedrivits Naturbruksgymnasium i Västra Götalands Regionens regi.

Det tänkta scenariot är start av ett företag, Gröna Klustret Dalsland AB, som ska vara liktydigt med utveckling och nytänkande och där verksamhetsinnehållet över tid förändras.

Nedan listas exempel på tänkbara verksamheter

- Utbildning inom lantbruk, häst, djursjukvård, maskinförare, slakterinäringen etc
- Gymnasiesärskola, nationella och individuella program i samarbete med andra aktörer
- Uppdragsutbildning
- Integration, SFI-utbildning kombinerat med praktik
- Konferensverksamhet
- Bo på lantgård, pröva-på-aktiviteter i lantbruk
- Forskning och företagsutveckling

I Östergötland och i Skåne finns utmärkta exempel på hur man utvecklar landsbygden och de gröna näringarna

En förstudie behöver startas för att klargöra förutsättningar och innehåll för ett grönt kluster i Dalsland.

Gemensamt Fyrbodals (vilka kommuner kommer ha nytta av förstudien och eventuellt efterföljande projekt?)

Vänerns borg, Mellerud, Färgelanda, Trollhättan, Grästorp,

Övrigt

Kort om oss som står bakom ansökan

Brålanda Företagarförening är en aktiv, ideell, förening som är vana att driva olika processer. Föreningen har under 2016 uppmärksammats med blå Dalslandsmedaljen, tagit andra plats i nationella tävlingen www.250mojligheter.se, Belönats med Sparbanksstiftelsens stipendium och nu senast utsåg Miljöpartiet i Vänersborg föreningen till årets miljöpris för de insatser som föreningen gör. Föreningen driver andra processer med olika arbetsgrupper som exempelvis att få till ett tågstopp i Brålanda, Vision Brålanda 2025 där vi vill öka byggnation för flerfamiljshus, samordnar och synliggör sommarjobb för 9:e klassare som blå uppmärksammats av tidningen Land om bästa landsbygdsinitiativ, arrangerar temadagar 2:dra lördagen i varje månad, samarrangerar Tomtetåget och julmarknad med bygden och andra intressenter (är med i Guinness rekordbok) för att nämna några av de olika processer och aktiviteter som sker under året. Föreningen har över 100 medlemmar.

Dalbo Hushållningssgille representerar medlemmarna i Hushållningssällskapet som bor i geografiskt område, i Södra Dalsland, Hushållningssällskapet är en medlemsstyrd organisation som bidrar till landsbygdens livskraft. Styrelsen i gillet är vana att driva olika processer som är viktiga för landsbygdsutvecklingen med ideella krafter.

Förankringsprocess

Under 2017 har en arbetsgrupp bildats som har diskuterat med näringens olika parter, både i traditionella lantbruksnäringen men också livsmedelsföretag, industrier och andra parter. Arrangerat flera förankringsmöten för att stämma av önskemål, förslag och till sist att näringen står bakom ansökan om förstudiemedel.

Kontakter förs med andra utbildningsbolag som också fått del av förstudiens syfte. Kommunalråden i Vänersborg är också informerade om processen om en grönt kluster

5. Kostnader och finansiering

(Denna mall ska användas för projektets budget)

Kostnader	Totalt
Egen personal (lönekostnader inkl sociala avgifter)	
Externa (köpta) tjänster	369 000
Resor inkl studieresa	21 000
Administration (tel, porto osv)	2 000
Marknadsföring (trycksaker osv)	4 000
Lokalkostnader	
Övriga kostnader	4 000
Summa kostnader	400 000

Finansiärer – typ av finansiering	Totalt
Offentliga finansiärer – likvida medel. (Redovisa samtliga kommuner som medfinansieringar projektet)	
Vi kommer att ansöka om medel hos Vänersborgs Kommun 100 000 kr	Skall ansökas (100 000)
Vi kommer att ansöka medel hos Melleruds Kommun, Trollhättans stad samt Färgelanda Kommun a 20 000 kr x 3	Skall ansökas (60 000)
Total offentlig finansiering	
Privata finansiärer - likvida medel	
Brålanda Företagarförening (Bekräftad 20 000
Nuntorps Elevförbund	Bekräftad 10 000
LRF. Två lokalföreningar	Bekräftad 10 000
Dalslands Sparbank	Bekräftad 50 000
Total privat finansiering	Bekräftad 90 000
Ansöks hos Kommunalförbundet	150 000
Kommande ansökningar	160 000
Summa total finansiering	Ej klar 400 000

6. Underskrift

Undertecknad försäkrar att de uppgifter som lämnas i ansökan inklusive bilagor är riktiga. Vidare intygas att inga andra offentliga stöd, utöver de i denna ansökan redovisade, finansierar detta projekts kostnader.

Vidare medger undertecknad enligt 10 § personuppgiftslagen, SFS 1998:204, att de personuppgifter om undertecknad, som har lämnats i ansökan, får behandlas på sådant sätt och i sådan omfattning som är nödvändig för Fyrbodals kommunalförbunds hantering av ärendet (registrering i diarium och liknande) och att de publiceras på Internet i information om projektet.

2017-06-30		Christina Milén Jacobsson
Datum	Underskrift av behörig firmatecknare	Namnförtydligande <i>Brålanda Företagarförening</i>

PROJEKT

Tillväxtmedel Fyrbodal Beslutsunderlag och beslutsprotokoll

Dnr 2017 471

Projektets namn	Gröna Klustret Dalsland
Sökande	Brålanda Företagarförening
Projektperiod	2017-09-01—2018-04-30
Sökta medel	150 000 kr av totalt 400 000 kr
Projektets anknytning till Fyrbodals tillväxtprogram	<p>1.1.3 Främja utvecklingen av konkurrenskraftiga små och medelstora företag</p> <p>1.2.3 Utveckla test och demonstrationsarenor där idéer omsätts till praktik.</p> <p>2.2.3 Effektiv kompetensförsörjning och livslångt lärande i företag och organisationer</p> <p>3.1.3 Göra Västra Götaland till en modell för hållbar landsbygdsutveckling, samspel stad/land.</p>
Bakgrund/ Evn tidigare projekt	<p>I Dalsland finns många jordbruksföretag och andra företag med anknytning till de gröna näringarna. Dessa företag utvecklas och växer då efterfrågan av svenskproducerad mat ökar. För fortsatt utveckling av dessa företag är det viktigt att det finns en god tillgång på utbildad arbetskraft. Även behovet av annan stödjande verksamhet inom de gröna näringarna växer, såsom försäljning och underhåll av maskiner, tillgång till transportkapacitet och djursjukvård.</p> <p>Det finns en möjlighet att utveckla ett grönt kluster av verksamheter som tillfredsställer behoven ovan, stöttar varandra och driver utveckling av de gröna näringarna framåt. Lämpliga lokaler för ett sådant grönt kluster finns på Nuntorp strax utanför Brålanda i Dalsland. På denna plats har det fram till och med vårterminen 2017 bedrivits Naturbruksgymnasium i Västra Götalands Regionens regi. En förstudie behöver startas för att klarlägga förutsättningar och innehåll för ett grönt kluster i Dalsland.</p>
Syfte	Klarlägga förutsättningarna för att skapa ett Grönt Kluster på Nuntorp i Dalsland.
Mål	Förstudien ska ge ett tydligt beslutsunderlag för förutsättningarna för att starta en verksamhet på Nuntorp och hur denna ska vara organiserad,

	kostnader och intäkter samt tidsperspektiv för detta. Verksamheten ska starta hösten 2018.
Resultat	Beslutsunderlag som visar om det är möjligt att starta ett grönt kluster på Nuntorp och förutsättningarna för detta. Underlaget skall innehålla: <ul style="list-style-type: none"> • Förslag på verksamheter • Förutsättningar för dessa verksamheter på Nuntorp • Budget för 1 till 5 år • Förslag på hur klustret bör vara organiserat • Företagsform • SWOT analys
Aktiviteter	<ul style="list-style-type: none"> • Omvärldsanalys • Definiera möjliga verksamheter och verksamhetsformer • SWOT analys • Kostnader för uppstart och budget för 1 till 5 år
Uppföljning och utvärdering	Förstudiens resultat redovisar i form av slutrapport och muntlig presentation.
Långsiktighet	Efter förstudiens slut ska en affärsdriven verksamhet startas.
Kontaktperson på kommunalförbundet	Anna Lärk Ståhlberg 0522-44 08 65
Förslag till:	
Beslut	Beslutsgruppen beslutar bevilja högst 150.000 kronor för år 2017 och 2018, dock max 37,5% av godkända kostnader i budgeten under förutsättning att förstudien i övrigt finansieras.
Villkor för beslut	Villkor för beslut: <ul style="list-style-type: none"> • Att delredovisningar och slutredovisningar följer de indikatorer som angetts.

Datum för beslut

2017-08-31 av Beslutsgruppen Fyrbodal

Sekreterare

Anneli Snobl

Ordförande

.....
Martin Carling

Justering

.....

Rekvisitionsplan

Medlen utbetalas efter delredovisning kvartalsvis av nedlagda kostnader och erhållna intäkter samt genomförd verksamhet och uppnådda effekter. Avvikelser från budget och projektbeskrivning ska omedelbart meddelas Fyrbodals kansli. Antal nedlagda timmar i projektet ska redovisas för koordinators samt näringslivet. **Slutrapport och ekonomisk redovisning senast 2018-06-30.**

Fyrbodals kommunalförbund

Box 305

451 18 UDDEVALLA

Rekvisitionsblankett, anvisningar för rekvisition av medel samt projektrapport kan hämtas på www.fyrbodals.se under Tillväxt.

Samordnad
Alkoholhandläggning
i Dalsland

TJÄNSTESKRIVELSE OBS! REVIDERAD!!!

Handläggare: Yvonne Pettersson
Direkttelefon: 0530-18 160
E-post: Yvonne.pettersson@dalsland.se
Datum: 2016-06-07
Diarienummer: KS 2017/363

Socialnämnderna/motsvarande i
Dalslandskommunerna

Förslag till ändring i socialnämndens/motsvarande nämnds reglemente samt tillsynsavgifter med anledning av ny lag om elektroniska cigaretter

Förslag till beslut

Socialnämnden/motsvarande nämnd föreslår att kommunfullmäktige beslutar, under förutsättning att Riksdagen beslutar i enlighet med regeringens proposition, att

- Socialnämnden/motsvarande nämnd ska fullgöra kommunens uppgifter avseende lagen om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare
- En ny produktgrupp, e-cigaretter, införs i avgiftssystemet med en avgift om 2000 kr vid försäljning av endast denna produktgrupp eller vid försäljning av två grupper (tobak och e-cigaretter) 3500kr samt vid alla tre grupper (folköl, tobak och e-cigaretter) 4500 kr
- Socialnämnden/motsvarande nämnd för egen del beslutar, under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut, att uppdra åt Samordnad Alkoholhandläggning i Dalsland att komma med förslag på uppdaterade riktlinjer, tillsynsplan samt delegering av beslut med anledning av den nya lagen om e-cigaretter
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning av ärendet

Regeringen föreslår i proposition 2016/17:132 (bilaga 1) en reglering av marknaden för e-cigaretter. Regeringens förslag till beslut och den nya lagens ikraftträdande ligger inom en mycket kort tidsperiod (2017-07-01). För att inte hamna i en situation där intre någon myndighet inom kommunen har att hantera anmälningar, tillsyn och avgifter föreslår Samordnad Alkoholhandläggning i Dalsland att komma med förslag på uppdaterade riktlinjer, tillsynsplan samt delegering av beslut med anledning av den nya lagen om e-cigaretter.

Beskrivning av ärendet

I propositionen Genomförande av tobaksproduktdirektivets bestämmelser om e-cigaretter (Regeringens proposition 2016/17:132) föreslås en reglering av marknaden för e-cigaretter, med tillbehör som i stort sett överensstämmer med nuvarande Tobakslag (TL).

Kommunerna föreslås svara för den omedelbara tillsynten 26 § TL och ta emot anmälan om försäljning enligt 20 § TL. Kommunen ska också kunna använda sanktionsmöjligheter (föreläggande och förbud) enligt 31-32 §§ TL, möjlighet att göra kontrollköp enligt 37 §. Samverkan mellan myndigheter, främst kommunen och polisen, regleras också.

Kommunfullmäktige har att utse den nämnd som ska tilldelas tillsynsansvaret för den nya lagstiftningen och vilka avgifter som ska gälla. Socialnämnden/motsvarande nämnd har idag tillsynsansvaret för serveringstillstånd enligt alkohollagen, vilket även omfattar folkölsförsäljning i butik och servering av folköl, samt tobaksförsäljning enligt tobakslagen. Det omedelbara tillsynsansvaret för dessa ansvarsområden ligger idag på Samordnad Alkoholhandläggning i Dalsland enligt delegeringsbeslut.

Hantering av e-cigarett är en del av EU:s tobaksdirektiv och försäljning till konsument av dessa produkter sker huvudsakligen på samma försäljningsställe som tobaksprodukter. Lagstiftningen är i det närmaste identisk, varför det får anses som naturligt att kommunfullmäktige uppdrar åt Samordnad Alkoholhandläggning i Dalsland att handlägga dessa frågor inom ramen för nuvarande tillsynsverksamhet.

Beslutsunderlag

Regeringens proposition (förslag till lagtext) 2016/17:132.

Avgifter

Kommunfullmäktige har beslutat om nya taxor under 2016/2017 för tillsyn och tillstånd enligt alkohollagen när det gäller serveringstillstånd, folkölsförsäljning och tobaksförsäljning.

E-cigarett föreslås utgöra en ny, egen grupp med egen lagstiftning enligt propositionen. Detta innebär att anmälan, egentillsynsprogram, registrering och tillsyn ska hanteras för sig, men kan precis som övriga produkter samordnas när det gäller tillsynten. Samordnad Alkoholhandläggning i Dalsland förslår därför att en ny avgift införs som avser e-cigarett:

- Försäljning endast e-cigarett 2000 kr,
- e-cigarett och Folköl eller Tobak 3500 kr,
- alla tre produkterna 4500 kr.

Regeringens förslag till beslut och den nya lagens ikraftträdande ligger inom en mycket snar framtid, 2017-07-01. För att inte hamna i en situation där inte någon myndighet inom kommunen har befogenheter att hantera tillsyn, avgifter eller hantera anmälan föreslås att socialnämnden/motsvarande nämnd ska vara den nämnd som hanterar även dessa frågor eftersom motsvarande ärenden redan handhas av denna nämnd.

Dalsland 2017-06-07

Yvonne Pettersson
Alkoholhandläggare

Bilaga

Nr

Regeringens proposition (förslag till lagtext) 2016/17:132.

1

Pensionärsrådet

Plats och tid: Furåsen, fullmäktigesalen, onsdagen den 20 september 2017,
klockan 13.30-15.00

Närvarande:

Edgardo Varas (S), ordförande
Tobias Bernhardsson (C)
Eva Gamalielsson, SPF Seniorerna Valbo
Anna Britta Olsson, SPF Seniorerna Valbo
Ann Marie Råhnängen, SPF Seniorerna Valbo
Kjell Hildingsson, SPF Seniorerna Högsäter
Inga Britt Rydholm, SPF Seniorerna Högsäter
Berit Dahlgren, PRO
Stig Emanuelsson, PRO
Per Ola Lund, PRO

Ej närvarande:

Lennart Jansson, SPF Seniorerna Valbo
Vender Johansson, SPF Seniorerna Högsäter

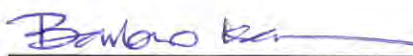
Övriga:

Håkan Ekman, ersättare PRO
Maria Aronsson, administrativt stöd i arbetet med Äldreplanen
Inger Bäcker (V), ledamot i Beredningen för arbetet med Äldreplanen
Birgit Hagström (L), ledamot i Beredningen för arbetet med Äldreplanen
Karl-Erik Segersax (KD), ledamot i Beredningen för arbetet med Äldreplanen
Christina Svedberg (M), ledamot i Beredningen för arbetet med Äldreplanen
Maino Svensson (C), ledamot i Beredningen för arbetet med Äldreplanen

Barbro Isaksson, nämndsekreterare

Underskrifter *Godkänt via e-post av ordföranden 2017-09-21*

Ordföranden: _____
Edgardo Varas

Sekreterare: _____
Barbro Isaksson

Vid dagens möte deltar ledamöter ur Beredningen för arbetet med Äldreplanen då det idag finns möjlighet för rådet att ställa frågor, lämna synpunkter på framtaget förslag till Äldreplan. En presentation sker av de närvarande.

1. Föregående mötesanteckningar (30 maj)

Mötesanteckningarna är utskickade. De godkänns och läggs till handlingarna.

2. Trygghetslarm

Vid föregående möte efterfrågades hur larm prioriteras samt om den som kommer kan sätta in åtgärder.

Ansvarig chef hälsar via rådets sekreterare att alla som larmar får antingen besök eller kontakt för att kontrollera vad som gör att larmningen skett. Tysta samtal prioriteras. Inställelse tiden är cirka 30 minuter dagtid och cirka en timma kvällar och nätter.

Några medicinska insatser görs inte av hemtjänstpersonalen. Finns det behov kontaktas sjuksköterskan om personen är inskriven i den kommunala hemsjukvården. Om inte gäller vårdcentralen eller ambulans.

Ytterligare frågor ställs kring larm, bland annat kostnaden idag. *Ansvarig enhetschef bjuds in till nästa råd för att svara på frågor. Framtagen broschyr biläggs dagens anteckningar.*

3. Hjärtstartare samt utbildad personal på de särskilda boendena

Vid föregående möte frågades om hjärtstartare finns på kommunens särskilda boenden samt om personal är HLR-utbildad.

Det finns inte några hjärtstartare på de särskilda boendena. Via internet och www.hjartstartarregistret.se kan du söka fram var någonstans det finns hjärtstartare i din närhet.

All personalen är i dagsläget inte HLR-utbildade men ska utbildas enligt framtagen rutin.

Rådet önskar att hjärtstartare skaffas till de särskilda boendena. *Ordföranden tar med sig frågan till kommunstyrelsen.*

4. Förslag till Äldreplan 2018-2030

Pensionärsorganisationerna har träffats och gått igenom förslaget som de tycker är bra men de har ett antal frågor/synpunkter som framförs och diskuteras.

Forts

Forts punkt 4

Framkomna synpunkter tas med i det fortsatta arbetet med Äldreplanen. Följande noteras i mötesanteckningarna från dagens möte för ytterligare åtgärder och/eller ställningstagande:

Pensionärsorganisationerna framför att när det gäller trygghetsbostäder så kan statliga medel sökas för byggnation och det är ett gyllene tillfälle att göra detta för att bygga, med tanke på det antal äldre i kommunen som är intresserade av boende.

Från 1 januari 2018 gäller "Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård". **Rådet är överens om att vid kommande pensionärsdialog informera om vad lagen innebär.**

Även när det gäller mobil närvård så önskas mer information om vad det innebär vid kommande pensionärsdialog.

Frågor kring kvalitetsregistret BPSD och vad det syftar till. Maria Aronsson tipsar om att organisationerna kan kontakta ansvarig sjuksköterska i kommunen som kan förklara vad registret är till för och hur man arbetar.

Ett av målen handlar om kommunens arbete med att stödja anhöriga. Hur sker detta arbete? **Anhörigstödjaren inbjuds att delta på kommande dialog och berätta om sin verksamhet.**

Vid ett samlat demenscentrum önskar organisationerna att kommunen tar i beaktande hur en eventuell förändring sker och att det görs etappvis och inte all verksamhet vid ett tillfälle.

Mycket arbete sker via de ideella organisationerna i kommunen och här är föreningsbidraget ett viktigt komplement för möjlighet till verksamhet. Pensionärsorganisationerna hoppas inte att det blir försämringar i och med översyn av regler m m. Så ser det inte ut i dagsläget, enligt Tobias Bernhardsson.

Ordföranden tackar för de synpunkter som har framförts och för de möten som har genomförts under arbetet med Äldreplanen. Arbetet ska slutföras i beredningen och sedan fattar kommunfullmäktige beslut i november. Den beslutade planen kommer att presenteras på pensionärsdialogen den 29 november.

5. Ärenden till nästa möte (dialog samt råd) den 29 november

Nästa pensionärsråd genomförs den 29 november då även pensionärsdialog genomförs. Dialogen är förlagd till Furåsen.

Forts

Pensionärsrådet

Forts punkt 5

Följande ärenden tas upp på pensionärsdialogen:

- Presentation av Äldreplan 2018-2030
- Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård
- Mobil närvård
- Anhörigstöd

Pensionärsråd:

- Trygghetslarm/telefon
- Bostadsbyggnationer i Färgelanda (Valbohem m fl)
- Busshållplats vid Håvestens VC
- Närtrafiken och långa väntetider (t ex på ICA/Coop)
- Liggande färdtjänst i Färgelanda – finns det i kommunen?
- Mötestider 2018

Ytterligare frågor kan mailas till sekreteraren, barbro.isaksson@fargelanda.se senast den 1 november.

Bilaga:

Broschyr ”Information om trygghetstelefon”

Vägbeskrivning

I din ansökan skrivs en detaljerad vägbeskrivning för att personalen lätt ska hitta hem till dej.

Om du inte är hemma

Om du reser bort eller av annan anledning inte befinner dig i ditt hem under längre tid ber vi dig kontakta oss för att inga missförstånd skall uppstå.

Kostnad

Du betalar en fast månadskostnad.kr/mån

Viktigt att tänka på...

- Låt **alltid** trygghetstelefonen vara kopplad till elnätet
- **Flytta inte** larmtelefonen, den har placerats av personalen där den har bäst täckning till mobilnätet
- Larmklockan behöver inte tas av när du duschar
- Ta inte av larmklockan under natten

Kontakt

Välkommen att ringa om du har förfrågningar. Du når oss på följande nummer:

- Hemjämsten Norr 0528-567 679
- Hemjämst Söder 0528-567 657, 0528-567 634
- Biståndsenheten 0528-567 633, 0528-567 645

Egna noteringar:

Information om TRYGGHETSTELEFON

För att få trygghetstelefon som insats....

Trygghetstelefon är en biståndsbedömd insats enligt socialtjänstlagen och insatsen söker du genom någon av biståndshandläggarna inom kommunen.

Aktuella telefonnummer finner du på sista sidan i broschyren.

Vem sköter larmet

Kommunen har ett avtal med Tunstall AB och de ansvarar för utrustningen och larmmottagning under dygnets alla timmar. Tunstalls trygghetscentral svarar när du larmar och kontaktar därefter kommunens personal. Hemtjänstgrupperna och kommunens nattpatrull ansvarar för de insatser som blir nödvändiga.

Personalen kommer så fort det är möjligt när du larmat, men du måste räkna med en inställelsestid på upp till 45 minuter.

Personal inom hemtjänsten sköter inkoppling av trygghetstelefonen i din bostad och ansvarar för att allt fungerar på ett säkert sätt.

Sekretess

All personal som arbetar med trygghetstelefon omfattas av offentlighet- och sekretesslagens bestämmelser och har tystnadsplikt. Alla personuppgifter behandlas enligt Personuppgiftslagen (PUL).

Följande uppgifter behöver vi av dej....

- Personuppgifter
- Adress och telefonnummer
- Eventuellt lägenhetsnummer och portkod
- Uppgifter om hur vi når dina närstående
- Information om ditt hälsotillstånd och din funktionsförmåga

Uppgifterna sammanställs i ett ärendeblad som förvaras i hemtjänstens lokal och hos Tunstalls trygghetscentral.

Så här fungerar trygghetstelefonen

Trygghetstelefonen kopplas till det mobila GSM-nätet samt till elnätet. För att aktivera trygghetstelefonen används en larmklocka som du **alltid** bär på dej, även vid dusch och bad (som ett armbandsur eller hängande runt halsen). När du larmar svarar Tunstalls trygghetscentral inom ett par minuter och ger dej besked om vilken åtgärd som kommer att vidtas.

Du bör ta för vana att aldrig ta av dig larmklockan, varken natt eller dag. Som säkerhetsåtgärd rekommenderar vi endast att larmklockan tas av i samband med längre bortavistelser från hemmet till exempel vid sjukhusvistelse och längre resor.

Funktionstest

Trygghetstelefonen har en inbyggd funktion med frekvent funktionsövervakning. Även kontakten mellan knappen på armbandet och larmtelefonen testas automatiskt. Detta märker du aldrig av.

Provlarm

Om du sällan använder trygghetslarmet rekommenderar vi att du ca en gång per månad provlarmar och kontrollerar att trygghetscentralen svarar. Det kan också hända att trygghetscentralen ringer upp dej och ber dej testa larmet om du inte använt det på ett tag.

Trygghetstelefonen fungerar inom din bostad under förutsättning att det mobila nätet är i funktion och att larmapparaturen får den strömförsörjning som är nödvändig. Normalt får trygghetstelefonen strömförsörjning via elnätet. Apparaturen har en inbyggd batterifunktion som garanterar att trygghetstelefonen fungerar under kortare strömavbrott (flera dygn om den är fulladdad = alltid kopplad till elnätet).

OBS! Kommunen kan inte garantera att trygghetstelefonen fungerar utanför bostaden.

Nycklar

I samband med att trygghetstelefonen inkopplas måste du vara beredd att överlämna nycklar till kommunen. Handläggaren informerar dej om var nycklarna förvaras och du kommer att få en skriftlig kvittens på dina nycklar.

Samtycke

När du lämnar en nyckel till hemtjänsten ger du samtidigt ditt samtycke till att denna används för att få tillträde till i din bostad för att utföra beviljade insatser enligt biståndsbeslut och/eller i samband med larm via din trygghetstelefon.

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Sammt.dat
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2017-08-22 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3316 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2017-08-24 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3317 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Cirkulär 17:45 från Sveriges Kommuner och Landsting samt Pacta om försäkringslösning i AGS-KL som ersätter AB § 28 mom. 9, Sveriges kommuner och Landsting SKL		2017.3358	KS 2017-09-27
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2017-08-30 Bruksskolan, Pia Edström - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3359 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Cirkulär 17:43 från Sveriges Kommuner och Landsting Museilag (2017:563) - ny lagstiftning på kulturområdet, Sveriges kommuner och Landsting SKL		2017.3443	KS 2017-09-27
In Framställan om anslag till Dalslands kanal för år 2018, fördelning av äskade anslag enligt PKV 2018 samt årsredovisning och koncernredovisning 2016, Stiftelsen för Dalslands kanals framtida bestånd		2017.3449	KS 2017-09-27

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Protokoll från Dalslands Miljö- och energinämnd 2017-08-24, Dalslands Miljö- och energinämnd		2017.3484	KS 2017-09-27
In 2017-09-12. Protokoll 3. Styrelsemöte Västvatten AB, Västvatten AB		2017.3517	KS 2017-09-27
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170913 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3556 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 20170913 Bruksskolan, Pia Edström, rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3557 2017/6 KS	KS 2017-09-27
Ut Minnesanteckningar Brottsförebyggande rådet BRÅ 20170904	Lillan Fahlstedt	2017.3577	KS 2017-09-27
In Beslut från Skolinspektionen gällande ansökan om godkännande som huvudman för gymnasieskola vid Folkuniversitetets Gymnasium i Uddevalla i Uddevalla kommun (dnr 32-2017:1047), Skolinspektionen	Godkännande av huvudman för nyetablering av fristående gymnasieskola vid Folkuniversitetets Gymnasium, Uddevalla Helena H. Kronberg	2017.3602 2017/132 KS	KS 2017-09-27
In 2017-09-20. Protokoll nr 3. Styrelsemöte Färgelanda Vatten AB, Färgelanda Vatten AB		2017.3609	KS 2017-09-27

FÄRGELANDA
Kommunstyrelsen

Riktning Info Notering	Ärendemening Handläggare	Hid Diariennr	Besl.inst Samtr.dat
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2017-09-11, Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3613 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2017-09-19, Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3614 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2017-09-19, Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3615 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Incidentrapport anmälan om diskriminering/kränkande behandling 2017-09-19, Valboskolan 7-9, Wiveca Forsberg Doyle - rektor	Incidentrapporter skolan 2017 Helena H. Kronberg	2017.3616 2017/6 KS	KS 2017-09-27
In Cirkulär 17:46 från Sveriges Kommuner och Landsting om budgetproposition 2018 och höständringsbudgeten för år 2017, Sveriges kommuner och Landsting SKL		2017.3628	KS 2017-09-27

Benämning	Bef fr o m	Bef t o m	Avtal	Anställningsform	Delegat
Rektor	2017-08-21		Månadsanställd	Tillsvidare	Helena Kronberg
Rektor	2017-08-07		Månadsanställd	Tillsvidare	Helena Kronberg
Extraresurs	2017-08-07	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Helena Kronberg
Skolpsykolog	2017-08-14	2018-08-14	Timavlönad	AVA	Helena Kronberg
Sjuksköterska	2017-08-01		Månadsanställd	Tillsvidare	Ulla Morsing
Lärare	2017-08-14	2017-09-30	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Pär Allvin
Musiklärare	2017-08-21	2017-12-21	Lärare månadsanställd	Vikariat	Pär Allvin
Lärare årsk 4-6	2017-08-14		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pär Allvin
Lärare Idrott Hälsa	2017-08-14	2018-06-19	Lärare månadsanställd	Vikariat	Pär Allvin
Grundskollärare	2017-08-14		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pär Allvin
Grundskollärare	2017-08-14		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pär Allvin
Lärare	2017-08-14		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pär Allvin
Barnsköt Obehörig	2017-08-07	2018-06-15	Månadsanställd	AVA	Pär Allvin
Barnsköt Obehörig	2017-08-07	2018-06-15	Månadsanställd	AVA	Pär Allvin
Fritidsped outb	2017-08-07	2018-06-30	Månadsanställd	AVA	Pär Allvin
Extratjänst	2017-08-14	2018-08-10	BEA Månadsavl.	AVA	Pia Edström
Studiehandledare	2017-08-14		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pia Edström
Lärare	2017-08-14	2017-12-21	Lärare månadsanställd	AVA	Pia Edström
Modersmåls lärare	2017-08-14	2018-06-19	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Pia Edström
Studiehandledare	2017-08-14	2018-06-19	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Pia Edström
Lärare årsk 4-6	2017-08-21		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Pia Edström
Lärare Fritidshem	2017-08-07	2018-05-18	Månadsanställd	Vikariat	Pia Edström
Skolkurator	2017-08-01		Månadsanställd	Tillsvidare	Pia Edström
Elevassistent	2017-08-21	2017-12-21	Månadsanställd	Provanst.	Pia Edström
Elevassistent	2017-08-14	2017-12-21	Månadsanställd	AVA	Pia Edström
Socialpedagog	2017-08-14		Månadsanställd	Tillsvidare	Pia Edström
Barnskötare	2017-08-14	2017-12-31	Månadsanställd	AVA	Pia Edström
Extraresurs	2017-08-14	2017-09-10	Timavlönad	AVA	Pia Edström
Extraresurs	2017-08-14	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Pia Edström
Extraresurs	2017-08-09	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Pia Edström
Extraresurs	2017-08-21	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Inger Persson-Johansson
Extraresurs	2017-08-01	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Inger Persson-Johansson
Extraresurs	2017-08-10	2018-03-31	Timavlönad	AVA	Monica Knutsen
t.f. Kommunchef	2017-08-01	2017-09-30	Månadsanställd	Vikariat	Ulla Börjesson
It-Tekniker	2017-08-21	2017-10-27	Månadsanställd	Vikariat	Per Wahlén
Ekonom	2017-08-07		Månadsanställd	Tillsvidare	Kristina Olsson
Extratjänst	2017-08-14	2018-08-10	BEA Månadsavl.	AVA	Anna-Karin Persson-Borg
Lärare	2017-08-14	2018-06-15	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Anna-Karin Persson-Borg
Lärare	2017-08-14	2017-12-21	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Anna-Karin Persson-Borg
Lärare	2017-08-14		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Anna-Karin Persson-Borg
Lärare	2017-08-14	2017-10-31	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Anna-Karin Persson-Borg
Elevassistent	2017-08-14	2017-12-21	Månadsanställd	AVA	Anna-Karin Persson-Borg
Elevassistent	2017-08-14	2017-12-22	Månadsanställd	AVA	Anna-Karin Persson-Borg
Elevassistent	2017-08-15	2018-06-14	Månadsanställd	AVA	Anna-Karin Persson-Borg
Barnskötare	2017-08-07	2017-12-31	Månadsanställd	Vikariat	Anna-Karin Persson-Borg
Extraresurs	2017-08-14	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Anna-Karin Persson-Borg
Extratjänst	2017-08-07	2018-06-29	BEA Månadsavl.	AVA	Marie-Louise Forsberg
Förskollärare	2017-08-14	2018-01-31	Månadsanställd	Vikariat	Marie-Louise Forsberg
Förskollärare	2017-08-14		Månadsanställd	Tillsvidare	Marie-Louise Forsberg
Barnskötare	2017-08-07	2017-12-31	Månadsanställd	AVA	Marie-Louise Forsberg
Extraresurs	2017-08-28	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Marie-Louise Forsberg
Extraresurs	2017-08-07	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Marie-Louise Forsberg
Extraresurs	2017-08-07	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Marie-Louise Forsberg
Lärare	2017-08-16	2018-06-19	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Wiveca Doyle
Lärare	2017-08-21	2018-02-21	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Wiveca Doyle
Lärare årsk 7-9	2017-08-14	2018-06-20	Lärare månadsanställd	Obehörig lärare	Wiveca Doyle
Resurspedagog	2017-08-14	2018-06-19	Lärare månadsanställd	Vikariat	Wiveca Doyle
Lärare	2017-08-14		Lärare månadsanställd	Tillsvidare	Wiveca Doyle
Resurspedagog	2017-08-14	2018-02-14	Månadsanställd	AVA	Wiveca Doyle
Extraresurs	2017-08-14	2017-09-10	Timavlönad	Obehörig lärare	Wiveca Doyle
Extraresurs	2017-08-07	2017-08-13	Timavlönad	Obehörig lärare	Wiveca Doyle
Extraresurs	2017-08-21	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Wiveca Doyle

Skolvård	2017-08-14	2019-03-31	Uppehållsanställd	Vikariat	Wiveca Doyle
Enhetschef	2017-08-10		Månadsanställd	Tillsvidare	Johan Lundh
Förskollär Obehörig	2017-08-07	2017-12-31	Månadsanställd	Vikariat	Christina Nilsson
Förskollär Obehörig	2017-08-21	2018-01-14	Månadsanställd	Obehörig lärare	Christina Nilsson
Förskollär Obehörig	2017-08-07	2018-01-12	Månadsanställd	AVA	Christina Nilsson
Förskollär Obehörig	2017-08-07	2017-12-31	Månadsanställd	Obehörig lärare	Christina Nilsson
Förskollär Obehörig	2017-08-09	2017-12-31	Månadsanställd	Obehörig lärare	Christina Nilsson
Barnskötare	2017-08-07	2017-12-31	Månadsanställd	Vikariat	Christina Nilsson
Extraresurs	2017-08-14	2018-03-31	Timavlönad	Vikariat	Christina Nilsson
Fritidsledare	2017-08-14		Månadsanställd	Tillsvidare	Thomas Lassehag
Extraresurs	2017-08-01	2018-03-31	Timavlönad	Efter 67 år	Helen Thorsson
Kock	2017-08-18	2017-12-31	Månadsanställd	AVA	Åsa Pontinder
Undersköterska	2017-08-01		Månadsanställd	Tillsvidare	Malin Bäckström

FÄRGELANDA

Beslutsfattare Paragraf Datum	Innehåll Ärendemening Avsändare/mottagare	Hid Diarie nr Diplankod	Fastbet Besl.inst Sammtr.dat
2017-09-05	Beslut om avstängning från undervisning 2017-09-04 (ev. även 2017-09-08) enligt 5 kap 14 § Skollagen (AK) Delegat Wiveca Forsberg Doyle Avstängning av elev enligt Skollagen 5 kap 14--16 §, år 2017 - Samlingsdnr 2017 *** Sekretess ***	2017.3352 2017/67	 KS 2017-09-27
2017-09-18	Vidaredelegation av beslutanderätt avseende Överlåtelse av fordon till annan ägare (utifrån Lagen om flyttning av fordon) till enhetschef Teknik från och med 2017-09-20. Delegat Per Wahlén (Ersätter tidigare beslut) Delegationsordning Kommunstyrelsen	2017.3589 2017/53	 KS 2017-09-27
2017-09-20	Attestuppdrag enligt 5 § attestreglementet avseende sektor samhällsutveckling/Teknisk enhet från och med 2017-10-02. Delegat Per Wahlén Attestuppdrag enligt 5 § Attestreglementet 2017	2017.3617 2017/1	 KS 2017-09-27
2017-09-20	Attestuppdrag enligt 5 § attestreglementet avseende sektor samhällsutveckling/Arbetsmarknad -Integrationsenheten från och med 2017-09-01. Delegat Per Wahlén Attestuppdrag enligt 5 § Attestreglementet 2017	2017.3618 2017/1	 KS 2017-09-27
2017-09-20	Attestuppdrag enligt 5 § attestreglementet avseende sektor samhällsutveckling/Måltid från och med 2017-09-11. Delegat Per Wahlén Attestuppdrag enligt 5 § Attestreglementet 2017	2017.3619 2017/1	 KS 2017-09-27

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

BARA JUSTERAT AV ORDF.

Plats och tid: Kommunkontoret, måndag 18 september 2017 kl. 09.00 -14.30

Beslutande:

Ulla Börjesson (S) ordf

Kenneth Carlsson (L)

Tobias Bernhardsson (C)

Tommy Larsson (S)

Linda Jansson (M)

Övriga närvarande

Per Wahlén, t f kommunchef

Marianne Martinsson, sekreterare

Se i övrigt resp. §

Eventuella jäv anges i resp. §

Utses att justera: Tobias Bernhardsson (C)

Paragrafer: §§ 172 - 192

Underskrifter

Ordförande: _____
Ulla Börjesson (S)

Justerare: _____
Tobias Bernhardsson

Sekreterare: _____
Marianne Martinsson

BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Beslutsorgan: Kommunstyrelsens ledningsutskott

Sammanträdesdatum 2017-09-18

Anslags uppsättande _____

Anslags nedtagande _____

Protokollet förvaras på kommunkontoret

Underskrift _____

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 172

Dnr 2017-488

Svar med anledning av framförda synpunkter på avgifter inom äldreomsorgen

Redovisning av jämförelse enligt uppdrag från ledningsutskottet

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet godkänner förvaltningens redovisning och lägger den till handlingarna

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att göra en översyn av taxor och avgifter inom sektor omsorgs ansvarsområde inför arbetet med budgeten för 2019.

Förvaltningen får i uppdrag att besvara den kommuninvånare som skrivit till kommunen angående avgifterna.

Ärendebeskrivning

En kommuninvånare har påtalat att kommunens avgifter inom äldreomsorgen är högre än andra kommuners och beskrivit kostnaden i en specifik situation. Ledningsutskottet har 2017-08-28 § 140 beslutat att uppdra till sektor omsorg att till nästa sammanträde med ledningsutskottet redovisa en jämförelse med andra kommuners avgifter inom äldreomsorgen.

Vid dagens sammanträde redovisas en jämförelse. Kommunerna har olika taxekonstruktioner. Det är därför inte möjligt att göra en exakt likhetsgranskning. Det förefaller dock som om taxorna i Färgelanda kommun ligger bland de högre.

Beslutsunderlag

Sektor omsorgs jämförelse.

Socialchefen och sektor omsorgs handläggare av avgifter informerar.

Beslutet skickas till
Kommunchefen
Socialchefen
Ekonomichefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 173

Dnr 2017-520

Gemensam organisation för personligt ombud i Fyrbodal

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar godkänna att Färgelanda kommun genom avtalsamverkan ingår i en gemensam organisation för personligt ombud i kommunerna inom Fyrbodal med Trollhättans kommun som huvudman och arbetsgivare.

Kommunfullmäktige godkänner att verksamheten organiseras och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med FoU- Socialtjänst Fyrbodals utredning ”Personligt ombud i Fyrbodal organiserat via Vårdkommun”

Finansiering sker inom befintlig budget för sektor Omsorg.

Ärendebeskrivning

Ett förslag till gemensam organisation för personligt ombud har tagits fram. I korthet innebär förslaget att en sammanhållen verksamhet för PO bildas. Sammanlagt omfattar verksamheten sju PO varav en även har uppdraget som chef. Tjänsterna fördelas på tre placeringsorter utifrån geografisk spridning. Kostnaderna fördelas per capita utifrån medborgare 18 år och äldre. Avtal som reglerar samverkan, bl.a. eventuell justering av kostnad ska upprättas mellan vårdkommun, sju tjänster och tre placeringsorter.

Under förutsättning att nödvändiga beslut fattas planeras för att den nya organisationen etableras under första kvartalet 2018.

För 2018 beräknas kommunens kostnad bli ca 52 000 kronor. Verksamheten är delvis finansierad via pengar från länsstyrelsen.

Beslutsunderlag

Sektor omsorgs tjänsteskrivelse 2017-08-28.

Socialchefen informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Socialchefen
Trollhättans stad

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 174

Dnr 2017-535

Svar på remiss avseende förslag till disposition av tillväxtmedel, Fyrbodal

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att godkänna Budget tillväxtmedel 2018

Ärendebeskrivning:

För 2018 visar budgetförslaget en omslutning på 21 250 000 kr vilket innebär att kommunerna finansierar satsningar med 9 000 000 kr i nya tillväxtmedel. För Färgelanda Kommuns del innebär detta en oförändrad avgift på 231 000 kronor för 2018.

Beslutsunderlag

Kommunledningen, ekonomiavdelningens tjänsteskrivelse 2017-09-14.

En av ekonomiavdelningens ekonomer informerar.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Fyrbodal

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 175

Dnr 2017 534

Svar på remiss avseende Verksamhetsplan 2018 för Fyrbodal

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att för sin del godkänna Verksamhetsplan 2018 för Kommunalförbundet Fyrbodal. Kommunstyrelsen vill att det övergripande målet 2 ”En väl fungerande kompetensförsörjning utifrån arbetsmarknadens behov” ska ha extra prioritet och förutsätter att resurser avsätts för det arbetet.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C) och Ulla Börjesson (S) vill att kommunen ska uttrycka vikten av att förbundet fortsätter att prioritera kompetensförsörjningen.

Ärendebeskrivning:

Direktionen har den 8 juni 2017 tagit beslut om en höjning av medlemsavgiften med 5 kr/invånare för 2018, från 28 kr till 33 kr. Från 2019 sker en indexhöjning med 3 %, med årlig prövning av indexhöjningen i förhållande till förbundets finansiella ställning. För Färgelandas del innebär det en höjning med 33 000 kr från 184 800 till 217 800. För Färgelanda kommuns del så finns detta finansierat i Kommunstyrelsen och stabs budget för verksamhetsåret 2018. Indexhöjningen följer kommunens planeringsförutsättningar för verksamheten.

Verksamhetsplanen beskriver på ett tydligt sätt kommunförbundets inriktning, mål och aktiviteter för att nå målen.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till
Fyrbodal

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 176

Dnr 2017/169

Svar på motion om boendemiljön – återremitterat ärende

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda om det finns lämpliga områden för kontinuitetsskogsbruk på kommunägd skogsmark i samband med att en ny skogsbruksplan tas fram eller i samband med en revidering av nuvarande skogsbruksplan för all kommunägd skog.

Kommunfullmäktige beslutar att ge kommunstyrelsen i uppdrag att utreda om det finns tätortsnära områden som inte bör arrenderas ut som åkermark i framtiden och om så är fallet utredningen kompletteras med en skötselplan och en kostnadskalkyl för dessa områden.

Motionen är härmed besvarad.

Notering till protokollet:

Linda Jansson (M) anmäler att hon inte tar ställning idag och att hon avser att återkomma vid kommunstyrelsens handläggning av ärendet.

Ärendebeskrivning

Per Krokström (M), Linda Jansson (M) och Peter Johansson(Kd) har i en motion föreslaget följande.

Att Färgelanda kommun omedelbart tar beslut om att tätortsnära markanvändning skall anpassas för att förstärka boendemiljön på kort och lång sikt dels genom att bruka skogen enligt metoden "kontinuitetsskogsbruk" för att undvika stora och plötsliga förändringar i boendemiljön, samt att den tätortsnära åkermarken skall hållas i hävd och brukas ekologiskt.

Kommunfullmäktige har 2017-06-14 § 76 beslutat återremittera ärendet till kommunstyrelsen för att se över nedanstående yrkande (yrkande lagt vid kommunfullmäktiges behandling av ärendet.)

"Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att snarast ta fram en plan för den kommunägda tätortsnära skogen med inriktningen att bruka denna enligt kontinuitetsskogsbruksprincipen. Skötseln skall utföras för att skapa mervärden för kommuninnevånarna och övriga.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 176

Kommunfullmäktige uppdrar till kommunstyrelsen att snarast ta fram en plan för den tätortsnära kommunägda åkermarken med inriktningen att den skall brukas ekologiskt och att den sköts på ett sätt som skapar mervärden för kommuninnevånarna. Samtliga nuvarande arrendeavtal sägs upp enligt bestämmelser i kontrakt och förnyas endast om de nya kraven följs.”

När det gäller begreppet ”kontinuitetsskogsbruk” menar man ofta hyggesfritt där man använder sig av alternativa skötselmetoder och man ser till att det alltid får finnas ett eller flera trädskick kvar.

Metoden lämpar sig inte överallt och det är därför viktigt att utreda om och i så fall i vilka områden i de skogar som kommunen äger som metoden kan vara ett lämpligt alternativ.

När det gäller den tätortsnära åkermarken kan kommunen endast påverka skötseln av områden där kommunen inte har arrenderat ut marken eller i samband med helt nya upplåtelse.

Jordbruksarrenden omfattas av besittningsskydd och därmed gäller särskilda regler för uppsägning.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutvecklings tjänsteskrivelse 2017-09-07.

Mark- och exploateringschefen informerar. Samhällsutvecklingschefen deltar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 177

Dnr 2017/333

Färgelanda kommuns synpunkter på Regional handlingsplan för klimatanpassning i Västra Götalands län 2018-2020

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att lämna remissyttrande enligt förvaltningens synpunkter i bifogat svarsformulär. Synpunkterna återges även i tjänsteskrivelse daterad 2017-09-07.

Yttrandet innebär i korthet följande;

- Positivt att Länsstyrelsen ger stöd och rådgivning till kommunerna
- Viktigt att åtgärderna inte leder till högre krav än vad som är nödvändigt i varje enskilt fall.
- I dokumentets inledning framgår att det ej finns avsatta medel för kommunernas klimatanpassning. Det behöver därför utvecklas finansieringsmöjligheter för kommunernas klimatanpassningsåtgärder exempelvis genom statlig finansiering.

Ärendebeskrivning

Klimatförändringarna är en realitet redan idag och kommer enligt de senaste forskningsrönen att leda till ytterligare förändringar i framtiden. Klimatförändringarna påverkar stora delar av samhället och naturmiljön.

Länsstyrelsen ska samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat. Handlingsplanen utgår från de konsekvenser och behov av klimatanpassning som vi kan se idag och förvänta oss fram till år 2100. Handlingsplanen riktar sig i första hand till Länsstyrelsens medarbetare och till tjänstemän och politiker i länets kommuner. Den innehåller åtgärder i två olika kategorier:

- Åtgärder som Länsstyrelsen planerar att arbeta med under 2018-2020 inom uppdraget att samordna arbetet på regional nivå med anpassning till ett förändrat klimat.
- Rekommenderade åtgärder på kommunal nivå för att anpassa länets kommuner till de pågående och framtida klimatförändringarna.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 177

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutveckling, plan och byggkontorets tjänsteskrivelse 2017-09-07.

Plan och byggchefen informerar, Samhällsutvecklingschefen deltar.

Skickas till:
Kommunstyrelsen

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 178

Dnr: 2017/487

Ändring av detaljplan avseende småindustri inom Dyrtorp 1:3

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att utreda ärendet ytterligare bland annat avseende

- annat lämpligt område för etablering av industri
- effekter om detaljplanen inte ändras
- alternativ tillfartsväg
- omfattning av frigjorda massor – hur många tomter kan iordningsställas med den volymen

Ärendebeskrivning

Detaljplanen för småindustri inom Dyrtorp 1:3 vann laga kraft 2012-10-15. Förvaltningen har påbörjat arbetet med att genomföra detaljplanen. Under genomförandeprocessen har det uppmärksamats att lokalgatan behöver flyttas för att planen ska vara genomförbar. Det innebär en sådan avvikelse från planen att Lantmäterimyndigheten inte skulle kunna genomföra fastighetsbildning om inte detaljplanen först ändras.

Ändringen av detaljplanen kan ta upp till ett år.

Vid dagens sammanträde redovisar plan och byggchefen hur mycket pengar som hittills har investerats i området.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutveckling, plan och byggkontorets tjänsteskrivelse 2017-08-16.

Plan och byggchefen informerar. Samhällsutvecklingschefen deltar.

Beslutet skickas till
Samhällsutvecklingschefen
Plan och byggchefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 179 Dnr: 2017/102
Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att anta Mark- och bostadsstrategi för Färgelanda kommun.

Ärendebeskrivning

Mark- och bostadsstrategin är en del av sektor Samhällsutvecklings strategiska arbete och ingår i det antagna flödesschemat.

Syftet med Mark- och bostadsstrategin är att skapa verktyg för att förutse förändringar och framtida behov i samhället så kommunen i god tid kan vidta förberedelser för att möta dem.

I strategin anges vilka förutsättningar och behov som finns i Färgelanda kommun just nu samt en strategi för den framtida planeringen.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutveckling, plan och byggkontorets tjänsteskrivelse 2017-08-16.

Plan och byggchefen informerar. Samhällsutvecklingschefen deltar.

Beslutet skickas till:
Plan-och byggkontoret

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 180

Dnr 2016-91

Svar på Motion om utredning angående vägen till och från skolan inom kommunen

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att uppdra till kommunstyrelsen att utreda trafiksäkerheten vid elevernas skolväg från hemmet till skolan och upprätta en plan för åtgärder för att minska riskerna. Miljön runt skolhållplatserna ska ingå i uppdraget.

Motionen är härmed bifallen.

Ärendebeskrivning:

Linda Jansson (M) och Per Krokström (M) har i en motion föreslagit att *"en utredning görs gällande vägen till och från skolan för kommunens barn, med utgångspunkt i; vilka risker möter barnen under resan samt hur kan vi förbättra säkerheten"*.

När nya hållplatser ska tilldelas till elever undersöks först trafiksäkerheten kring hållplatsen samt trafiksäkerheten längs vägen från bostaden till hållplatsen. Bedömningen görs på plats. Efter en sammanvägd bedömning av trafiksäkerheten och kommunens riktlinjer för skolskjuts bestäms sedan lämplig placering av hållplatsen.

Ansvar för barnen mellan bostaden och skolan är fördelat mellan aktuell skola, entreprenören, föraren, vårdnadshavare och eleven själv.

Ansvar för vägens utformning och standard ligger hos väghållaren.

I avtalet mellan kommunen och skolskjutentreprenören ställs det krav på att samtliga fordon vara utrustade med alkolås som är godkänt av Transportstyrelsen (SS EN 50436-2).

Finansiering:

Utredningen kräver personella resurser. Under förutsättning att utredningen utförs av befintlig personal ryms uppdraget inom befintlig budgetram.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutveckling, plan och byggkontorets tjänsteskrivelse 2017-09-08.

Plan och byggchefen informerar. Samhällsutvecklingschefen deltar.

Beslutet skickas till:

Kultur- och fritid

Plan- och byggenheten

Samhällsutvecklingschefen

Tf. Kommunchefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 181

Dnr:2017/192

Tillägg till Myndighetsnämndens reglemente avseende beslut enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att komplettera Myndighetsnämndens reglemente § 1 avseende nämndens ansvarsområde om hårda uppgifter med följande lagstiftning; lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun har för avsikt att fatta beslut om kommunal parkeringsövervakning enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.

Innan parkeringsövervakningen påbörjas i kommunen ska ansvarig nämnd besluta om ett särskilt förordnande av de parkeringsvakter som får utföra bevakningen i kommunen. Enligt SKLs handbok om parkering bör även riktlinjer och policys för hur övervakningen ska utföras tas fram.

Myndighetsnämnden är enligt nuvarande reglemente tillika kommunens trafiknämnd varför Myndighetsnämnden bedöms som lämplig instans för beslut inom lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m.

Beslutsunderlag

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutveckling, plan och byggkontorets tjänsteskrivelse 2017-09-08.

Plan och byggchefen informerar. Samhällsutvecklingschefen deltar.

Beslutet skickas till:

Myndighetsnämnden

Plan-och byggkontoret

Polismyndigheten

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 182

Dnr:2017/192

Införande av Kommunal parkeringsövervakning

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att införa kommunal parkeringsövervakning enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m. Parkeringsövervakningen ska omfatta hela Färgelanda kommun. Minsta antalet parkeringsvakter som behövs är en.

Myndighetsnämnden får i uppdrag att förordna parkeringsvakter enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning 6 §. Myndighetsnämnden får även i uppdrag att ta fram riktlinjer för hur övervakningen ska utföras.

Ärendebeskrivning

För att övervaka efterlevnaden av föreskrifter om stannande eller parkering kan kommunen enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m. 1 §, besluta om kommunal parkeringsövervakning.

Innan parkeringsövervakningen påbörjas i kommunen ska den nämnd som ansvarar för parkeringsövervakningen besluta om ett särskilt förordnande av de parkeringsvakter som får utföra bevakningen i kommunen. Det bör även beslutas om riktlinjer och policys för hur övervakningen ska utföras samt prioriterade områden.

I kommunens senaste upphandling avseende förnyad konkurrensutsättning om bevaknings- och larmtjänster ingår parkeringsövervakning om 20 timmar per år.

Den som anser att felparkeringsavgiften är felaktig, kan begära rättelse eller bestridande hos polisen.

Samråd har hållits med Polismyndigheten, avseende införande av kommunal parkeringsövervakning i kommunen, enligt lag (1987:24) om kommunal parkeringsövervakning m.m. 4 §.

Finansiering

Parkeringsövervakningen kan ske inom befintliga medel.

Beslutsunderlag

Sektor samhällsutveckling, plan och byggkontorets tjänsteskrivelse 2017-09-08.

Plan och byggchefen informerar. Samhällsutvecklingschefen deltar.

Beslutet skickas till:

Plan-och byggkontoret

Myndighetsnämnden

Polismyndigheten

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 183

Uppvärmning av brandstationen i Färgelanda - energieffektivisering

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att uppdra till förvaltningen att vidta erforderliga åtgärder för att modernisera uppvärmningssystemet för brandstationen i Färgelanda och göra det fossiloberoende.

Finansiering genom anslaget för energieffektivisering.

Ärendebeskrivning

Kommunen har succesivt bytt ut de fossilberoende uppvärmningssystemen i kommunens byggnader. Brandstationen i Färgelanda återstår.

Samhällsbyggnadschefen informerar.

Beslutet skickas till
Samhällsbyggnadschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 184

Dnr 2017-375

Förslag till arbetsmiljöförbättringar Högsäters brandstation - investeringsanslag

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna ombyggnad av brandstationen i Högsäter i syfte att åstadkomma arbetsmiljöförbättringar.

Förvaltningen får i uppdrag att till kommunstyrelsens sammanträde precisera nivån på den erforderliga investeringen.

Ärendebeskrivning

Färgelanda kommun och NÄRF har tillsammans under 2016-2017 utarbetat ett förslag till arbetsmiljöförbättringar vid brandstationen, som syftar till att skapa bättre förutsättningar för en god arbetsmiljö vid arbetsplatsen samt för att tillhandahålla omklädningsrum för kvinnliga medarbetare. Arbetsmiljöförbättringar skall också möjliggöra en hälsosammare förvaring av personlig skyddsutrustning i ett utrymme som är ventilerat och torkar blöt utrustning efter insats.

Samhällsutvecklingschefen informerar.

Skickas till
Samhällsutvecklingschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 185

Lägesrapport - upphandling av fordon

Inga beslut fattas.

Kommunen håller på att byta ut sin fordonspark. Upphandlingen sker via ramavtal. Ett 30-tal fordon byts ut kontinuerligt. En elbil kommer att finnas.

Laddningsstolpar kommer att sättas upp, dels för kommunens interna bruk, dels för publik användning.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 186

Dnr 2015-388

Anläggning för Färgelanda ridklubb – bidrag till inköp av ridanläggning på Slätthult

Vid kommunstyrelsens handläggning av förslaget att lämna bidrag till Färgelanda ridklubbs förvärv av ridanläggningen på Slätthult har styrelsen beslutat att förslaget till kommunfullmäktige förutsätter att kommunen och ridklubben kan träffa en överenskommelse om villkor för det kommunala bidraget som syftar till att säkerställa att anläggningen på Slätthult kan fortsätta användas för ridskoleverksamhet.

T.f. kommunchefen informerar om kontakterna med advokaten som assisterar kommunen i ärendet.

Beslutet skickas till
t.f. kommunchefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 187

Dnr 2017/ 539 Hnv 2017/220

Gemensam IT-organisation Färgelanda och Dals-Eds kommuner

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen uppdrar åt kommunchefen att ta fram underlag för beslutsförslag att inrätta en gemensam IT-organisation tillsammans med Dals-Eds kommun. Inriktningen är att verksamheten ska starta snarast, om möjligt redan i januari 2018.

Beslutsunderlaget ska omfatta:

- förslag till organisationsammansättning, med en gemensam nämnd och en IT-chef
- förslag till ramverk för ledning och styrning, inklusive finansiella styrprinciper samt årshjul med tider för mål-/budget-/uppföljningsprocessen samt möten och sammanträden för styrning och uppföljning
- förslag till budget 2018, med tydlig redovisning av vad som är gemensamt och vad som eventuellt är kommunspecifikt.

Förslaget ska läggas fram till kommunfullmäktige i december.

Yrkanden

Ulla Börjesson (S) och Kenneth Carlsson (L) yrkar bifall till att utreda en gemensam IT organisation för Dals-Eds och Färgelanda kommuner.

Ärendebeskrivning

Dals-Eds och Färgelanda kommuner har låtit göra en utredning om en kommungemensam IT-organisation. Utredningen har mynnat ut i en rekommendation att kommunerna bildar en sådan gemensam organisation.

Utdrag från rekommendationen

”I en ”Ny IT-enhet” finns en större möjlighet att bygga IT för framtiden. Mycket på grund av att man kan effektivisera IT-driften med gemensam infrastruktur. Och med en större personalstyrka och effektiva processer kan vi minska sårbarheten och börja bygga en organisation med tydliga roller och ansvar. Tittar man sedan på kommunens olika verksamheter så ser de i stort sett likadana ut i de olika kommunerna. Samma typ av verksamhet i respektive kommun kan köra olika system och här finns en utmaning för IT att försöka ena verksamheterna om ett gemensamt system. Detta skulle inte bara underlätta supporten utan även minska den totala arbetsinsatsen då exempelvis underhåll och uppgradering bara sker på ett ställe mot tidigare två eller flera ställen.”

Beslutsunderlag

T.f. kommunchefens tjänsteskrivelse 2017-09-14.

Kommunchefen informerar.

Skickas till: Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 188

Dnr 2017 528

Ansökan om medfinansiering till förstudie om ”Gröna Klustret Dalsland”

Ledningsutskottets förslag

Kommunstyrelsen beslutar att för Färgelanda kommuns del godkänna en medfinansiering i projektet med 25 000 kronor.

Yrkanden

Tobias Bernhardsson (C), Tommy Larsson (S) och Ulla Börjesson (S) yrkar att kommunen beviljar bidrag till förstudien med 25 000 kronor.

Linda Jansson (M) anmäler att hon avser att återkomma när kommunstyrelsen behandlar ärendet.

Ärendebeskrivning

Västra Götalandsregionen har lagt ner Nuntorps lantbruksgymnasium N

Förstudien har målet att ge ett tydligt beslutsunderlag för förutsättningarna att starta en ny verksamhet på Nuntorp och hur denna ska vara organiserad, kostnader och intäkter samt tidsperspektiv för detta.

Fyrbodals kommunalförbund har beviljat medfinansiering.

Skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 189

Dnr 2017-547

Rådet för funktionshinderfrågor

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar bjuda in företrädare för ”funktionshinderföreningarna” för att föra en dialog kring följande frågeställningar:

Vad vill ni?

Vad vill vi?

Ärendebeskrivning

Marion Pelli (C) har i kommunstyrelsen 2017-09-06 väckt frågan om statusen för kommunens råd för funktionshindrade.

Skickas till
Kommunstyrelsens ordf.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 190 2017/361
Omdisposition/omplacering av timrat hus vid EKO-centrum – övrigt ärende

Ledningsutskottets beslut

Ledningsutskottet beslutar att tydliggöra att det uppdrag som utskottet har lämnat i 15 maj 2017 (KLU § 118) också ska omfatta det timrade huset vid EKO-returen,

Ärendebeskrivning

Beslutet från i maj 2017

Ledningsutskottet beslutar uppdra till förvaltningen att upprätta förslag till uppdragsbeskrivning för en utredning avseende framtida användningen av "EKO-returen" i Färgelanda. Utredningen ska i ett första läge ha fokus på om fastigheten och byggnaden går att nyttja överhuvudtaget.)

Beslutet skickas till
Kommunchefen
Samhålsutvecklingschefen

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 191

Dnr 2017-405

Nulägesrapport i företagsrekonstruktionen Lillesjö food AB

Inga beslut fattas.

Kommunchefen informerar.

Rekonstruktionen är förlängd i 3 månader.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

KLU § 192

Dnr 2017/363

Förslag till ändring i myndighetsnämndens reglemente samt tillsynsavgifter med anledning av ny lag om elektroniska cigaretter

Ledningsutskottets förslag

Kommunfullmäktige beslutar att myndighetsnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter avseende lagen om elektroniska cigaretter och påfyllnadsbehållare

En ny produktgrupp, e-cigaretter, införs i avgiftssystemet med en avgift om 2000 kr vid försäljning av endast denna produktgrupp eller vid försäljning av två grupper (tobak och e-cigaretter) 3500kr samt vid alla tre grupper(folköl, tobak och e-cigaretter) 4500 kr

Ärendebeskrivning

Lagen i korthet

Tillverkare och importörer måste anmäla alla produkter som omfattas av lagen och som ska säljas till konsumenter på den svenska marknaden till Folkhälsomyndigheten. Det ska ske senast sex månader innan produkten får börja säljas.

Det ställs särskilda krav på hur produkterna förpackas och presenteras för konsumenter.

Det är förbjudet både att sälja och lämna ut e-cigaretter till personer under 18 år.

All försäljning av e-cigaretter till konsumenter måste anmälas i förväg. För näringsidkare med försäljning i Sverige ska anmälan ske till kommunen där försäljningen ska ske.

Den som ska sälja e-cigaretter till konsumenter har också en skyldighet att utöva så kallad egenkontroll. Ett egenkontrollprogram ska lämnas in till kommunen samtidigt som anmälan görs.

Den operativa, lokala tillsynen sköts av kommunerna och Polismyndigheten. Men även Konsumentverket har ett tillsynsansvar över frågor kopplat till marknadsföring.

Folkhälsomyndigheten är central tillsynsmyndighet. Länsstyrelsen ansvarar för och utövar tillsyn inom länet med fokus på de frågor som kommunen och Polismyndigheten har tillsynsansvar för.

Kommunstyrelsens Ledningsutskott

Forts KLU § 192

Hantering av e-cigarett är en del av EU:s tobaksdirektiv och försäljning till konsument av dessa produkter sker huvudsakligen på samma försäljningsställe som tobaksprodukter. Lagstiftningen är i det närmaste identisk, varför det får anses som naturligt att kommunfullmäktige uppdrar åt Samordnad Alkoholhandläggning i Dalsland att handlägga dessa frågor inom ramen för nuvarande tillsynsverksamhet.

Beslutsunderlag

Samlad alkoholanläggning i Dalslands tjänsteskrivelse 2017-06-07.

Skickas till
Kommunstyrelsen